imburgs agblad

Diplomazzel

Dep. van Ned. 3 1 DEC. 1991 KB

aterdag 28 december 1991 — 73e jaargang nr. 305.

itgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,50

De nieuwe EG-voorzitter **PAGINA 5**

Kosto wil duidelijkheid **PAGINA 7**

Topdrukte bij PTT in Heerlen/Sittard **PAGINA 11**

Twee doden in Parijs-Kaapstad **PAGINA 17**

Stunt Limburgse teams bij Handbaldagen **PAGINA 17**

Coen Quaden tapt uit ander vaatje **PAGINA 18**

In de wereld van tarot en astrologie **PAGINA 19**

Wim Schriks, de blinde advocaat **PAGINA 21**

Marlene Dietrich negentig jaar **PAGINA 22**

● Marlene Dietrich.

Boekenpagina **PAGINA 23**

Het popjaar van 1991 **PAGINA 24 en 25**

Denkwijzer **PAGINA 27**

● Hubert van Hoof

Pleisterplaats voor vogels **PAGINA 29.**

Nieuwe reisquiz: Winnen of wegwezen **PAGINA 31**

Programma's voor het weekeinde **PAGINA 33 en 35**

LD-puzzelactie

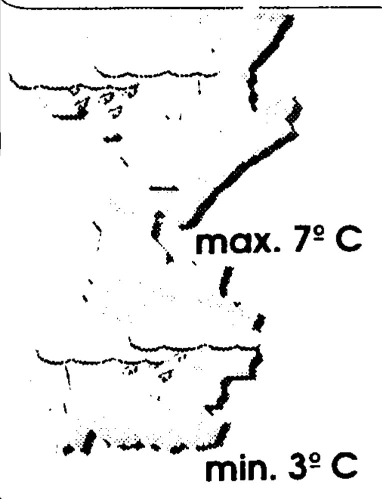
andaag staat puzzel 4 in de krant. aarvan moeten de oplossingen terlijk donderdag 9 januari in het ezit van het Limburgs Dagblad jn. De twee goede doelen zijn – als bekend – het Franciscu-oord in Valkenburg-Houthem en e Stichting Jo Hansenprijs Meersen. Inzenders dingen mee naar de eekprijs van duizend gulden en e hoofdprijs, na twintig puzzels, an vijfduizend gulden.

ZIE PAGINA 20

Grote brand in Culemborg

LEMBORG – Een zeer grote nd heeft gisteravond een bedrijnaccommodatie in Culemborg aal verwoest. Onder meer de ubelfabriek Dynamic Design en n lompenhandel gingen verloren. schade bedraagt 6 tot 7 miljoen lden. De oorzaak is niet bekend.

brandweer en politie gaven rond lf negen groot alarm. Korpsen n Culemborg, Tiel en Beusichem gen het vuur met 55 mensen te . Tegen elf uur werd het sein and meester' gegeven. Voor ver bekend is niemand gewond aakt.

EEL BEWOLKING
en zwak warmtefront trekt de ochtend naar het oosten eg. In de nabijheid van dit ont zal plaatselijk wat motgen vallen. Achter het front zachte en vochtige lucht anwezig waarin veel bewolking voorkomt, het zal echter p de meeste plaatsen droog lijven. De wind is zwak tot atig uit zuidwestelijke richng. De middagtemperatuur oopt op tot ongeveer 7 graen. De komende nacht daalt et kwik tot omstreeks 3 graen. Morgen zijn er wolkenvelden, maar ook af en toe on. De wind is zwak tot matig uit zuidwestelijke richting. De maximumtemperatuur wordt 6 graden en de minimumtemperatuur circa 2 graden.
Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

VANDAAG:
zon op: 08.48 onder: 16.34
maan op: 01.00 onder: 11.57
MORGEN:
zon op: 08.48 onder: 16.35
maan op: 02.18 onder: 12.15

Nieuw kassasysteem tegen overvallen

Stormloop door oppositie op parlement verwacht

Zware gevechten in Tbilisi

Van onze redactie buitenland

TBILISI – Terwijl het centrum van Tbilisi gehuld was in een dikke rook, zijn de gevechten in de hoofdstad van Georgië in de nacht van donderdag op vrijdag weer opgelaaid – dit maal langs de belangrijkste verkeersader. De omgeving van het parlement stond in brand, maar het is moeilijk na te gaan hoe groot de schade aan het gebouw is.

Tot donderdagavond laat was een staakt-het-vuren gehandhaafd. De gevechten die daarna uitbraken tussen voor- en tegenstanders van president Zviad Gamsachoerdia zijn de zwaarste sinds dinsdag. Er werd geschoten met artillerie en mitrailleurs. In de stad is te zien hoe de hemel wordt verscheurd door rode lichtkogels en te voelen hoe artilleriegranaten inslaan.

Het gonst in Tbilisi van de geruchten over een aanstaande stormloop van de oppositie op het parlementsgebouw, waar Gamsachoerdia zich al dagen verscholen houdt.

Hoofdkwartier

Rebellerende leden van de Nationale Garde hebben donderdagnacht het hoofdkwartier van de Georgische geheime dienst ingenomen en verschillende vooraanstaande politieke gevangenen bevrijd, onder wie de belangrijkste oppositieleider, Georgy Chantoeria, die sinds oktober werd vastgehouden.

Dit hebben plaatselijke verslaggevers gisteren gemeld. Het hoofdkwartier van de geheime dienst, naast het parlement, stond vrijdagochtend in brand. Ook het ministerie van Binnenlandse Zaken zou in vlammen zijn opgegaan.

Eis

De vrijlating van Chantoeria was een van de belangrijkste eisen van de oppositie, die president Gamsachoerdia verwijt een dictatoriaal bewind te voeren. Chantoeria, de leider van de Nationale Democratische Partij van Georgië, was in oktober opgepakt toen hij naar Moskou wilde vliegen voor het geven van een persconferentie.

Zie verder pagina 3
● **Strijd Georgië kost 42 levens**

● *Door een meesterstuk van een Zweedse piloot hebben gisteren alle 129 inzittenden van een DC 9 van de Scandinavische maatschappij SAS een vliegtuigongeluk in de buurt van het vliegveld Arlanda bij Stockholm overleefd. Het met 122 passagiers en zeven bemanningsleden volbezette tweemotorige toestel moest wegens het uitvallen van beide motoren een noodlanding maken en brak bij het neerkomen in een akker in drie stukken. Ondanks de klap vielen bij het ongeluk geen doden. Een zwaargewonde en 21 lichtgewonden moesten naar ziekenhuizen worden vervoerd. In eerste commentaren spraken Zweedse experts van een huzarenstukje van de piloot. Direct na de start van de machine, die van Stockholm op weg was naar Warschau, meldde hij over de radio dat op 600 meter hoogte door ijsvorming beide motoren waren uitgevallen. Na een vergeefse poging de aandrijving weer te starten zei de piloot alleen nog 'wij storten neer'. De piloot liet het vliegtuig in een bocht naar rechts glijden en slaagde erin het nog over een stuk bos te loodsen alvorens het op een akker neer te zetten. Het toestel viel in drie delen uiteen en beide vleugels braken af. Vermoedelijk mede door de lichte sneeuwval ontstond er geen brand.* Foto: EPA

Oekraïne en Rusland lossen conflict op

Akkoord over bevel kernwapenarsenaal

MOSKOU – De Oekraïne en Rusland hebben gisteren vooruitgang geboekt bij de besprekingen over de controle van het voormalige Sovjet-kernwapenarsenaal en andere militaire kwesties. Dat hebben Oekraïnse functionarissen gemeld.

„De belangrijkste zaken zijn geregeld", verklaarde de Oekraïnse president Leonid Kravtsjoek na overleg in Kiev met de voormalige minister van Defensie van de Sovjetunie, maarschalk Jevgeni Sjaposjnikov, die momenteel de militaire opperbevelhebber van de Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) is. „Alle partijen waren tevreden over de besprekingen", voegde Kravtsjoeks woordvoerder Vladimir Sjliaposjnikov daaraan toe.

Het overleg, dat donderdag begon, is erop gericht de meningsverschillen tussen de Oekraïne en Rusland over een aantal militaire zaken bij te leggen vooruitlopend op de top van de elf lidstaten van het GOS maandag in Minsk, de hoofdstad van Wit-Rusland.

Sovjetvloot

Het persbureau Interfax meldde dat Rusland en de Oekraine ook nog van mening verschillen over het bevel over de grote Sovjetvloot in de Zwarte Zee. Bizjan ontkende echter dat de Oekraïne de schepen over wil nemen die met kernwapens zijn uitgerust.

In Minsk wordt ook gesproken over de verschillende opvattingen van Rusland en de Oekraïne over de economische hervormingen, die volgens het GOS-verdrag gecoördineerd moeten worden door de lidstaten. De Oekraïnse leiders hebben openlijk de plannen van Jeltsin afgekraakt om de meeste prijzen in zijn gigantische republiek op 2 januari vrij te laten.

LBO'ers kregen diploma onterecht

DEN HAAG – Meer dan 1700 leerlingen in het Lager Beroepsonderwijs (LBO) hebben het afgelopen voorjaar ten onrechte hun diploma gekregen. Oorzaak is een verkeerde toepassing van de examenregeling, zo meldt het jaarverslag van de onderwijsinspectie.

Het betreft leerlingen die vijf jaar hebben gedaan over het behalen van het LBO-diploma. Wie na vijf jaar examen doet, heeft op de eindlijst meer punten nodig om met een diploma de school te verlaten, dan iemand die na vier jaar examen doet. Degenen die een 5-jarige opleiding volgen, mogen geen onvoldoendes hebben.

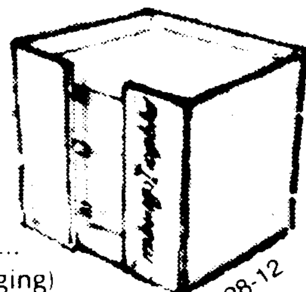
Uit het verslag van de onderwijsinspectie blijkt dat de examenregeling ruimte liet voor een verkeerde interpretatie. Daardoor zijn bij ruim 1700 leerlingen, die vijf jaar over hun opleiding hebben gedaan, de examenresultaten beoordeeld als hadden zij na vier jaar de LBO afgerond. Strikt genomen hadden deze leerlingen geen recht op het diploma. •

'Petit Robert' wil euthanasie laten toepassen

LUIK – De 36-jarige gangster Robert Van Oirbeek, bijgenaamd 'Petit Robert', heeft in een brief aan de Luikse procureur-generaal gevraagd om euthanasie op hem toe te passen. 'Petit Robert' zegt het vooruitzicht van een levenslange gevangenisstraf niet aan te kunnen. Hij moet nog minstens tot het jaar 2011 'zitten'. Van Oirbeek heeft een afschrift van de brief gestuurd aan een Waalse krant. In die brief stelt 'Petit Robert' dat hij zijn gevangenschap ziet als een verminking van zijn leven en dat hij daarom gedood wil worden.

Petit Robert nam bij zijn overvallen nooit toevlucht tot geweld. Hij slaagde erin vijf keer uit zijn cel te ontsnappen, waarvan drie keer uit de zwaar bewaakte Lantin-gevangenis in Luik. Tijdens zijn ontsnapping in '87 kwam hij o.a. in Zuid-Limburg terecht waar hij met nog enkele personen de NMB-bank in Valkenburg overviel en een gezin in gijzeling hield.

In '88 werd Van Oirsbeek in Parijs gearresteerd en aan België uitgeleverd. Hij zit sindsdien weer opgesloten in de Lantin-gevangenis.

exposities

● HEERLEN

Stadsgalerij Heerlen, Raadhuisplein 19. Suzan Drummen en Piet Dirkx. T/m 12/1, open di t/m vr 11-17 uur, za en zo 14-17 uur.

● NUTH

Atelier Jac Vinken, Stationsstraat 71. Expositie van Adnan Elmecky en Pablo Rueda-Lara. T/m 18/1, open di t/m vr 9-18 uur, za 9-17 uur.

● LANDGRAAF

Galerie Gaudi, Hereweg 83. Expositie van Rijnhard Schregardus en Leendert Buth. T/m 19/1, open do t/m zo van 10-17 uur. **Galerie Ipomal,** Kerkberg 2. Expositie van Marco Juriën. T/m 29/12, open vr 17-20 uur, za en zo 14-17 uur. **Eastern European Art Gallery,** Baanstraat 127. Bulgaarse kunst. T/m 31/12, open wo t/m vr 11-19 uur, za 11-17 uur en zo 13-18 uur.

● MAASTRICHT

Natuurhistorisch Museum, De Bosquetplein 6-7. Expositie van Theike, tussen licht en schaduw. T/m 2/2 1992, open ma t/m vr 10-12.30 uur en 13.30-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Galerie Anny van den Besselaar,** Tafelstraat 6a. Expositie van Henk Fonville en Lydia Schröder. T/m 30/12, geopend van do t/m zo 13-17.30 uur. **Bonnefantenmuseum,** Dominikanerplein 5. Expositie 'Hemel & Aarde - Werelden van verbeelding'. T/m 23/2 1992. **Galerie Artisart,** Grote Gracht 43. Expositie van Wil Jungschleger en Math van Kampen. T/m 28/12. Werk van Jan Tinholt en Roger Pintens. Van 4/1 t/m 8/2, open di t/m za van 13.30-17.30 uur. **Artifort,** St. Annalaan 23. Expositie 'Maastrichtse Kunstenaars NU'. T/m 6/1 1992, open ma t/m vr van 10-17 uur, za van 10-16 uur. **Galerie In Situ,** Aylvalaan 10. Expositie van Arno van der Mark. T/m 31/12, open wo t/m za 14-18 uur. **Galerie Fah,** Brusselsestraat 80. Tentoonstelling van Charles Nihoul. T/m 6/1, open vr t/m zo van 13-17 uur. **Galerie Amarna,** Rechtstraat 84. Thema-tentoonstelling 'De vier elementen'. T/m 4/1 1992, open di t/m vr 11-18 uur, do tot 21 uur en za 11-17 uur. **Galerie Simera,** Bogaardenstraat 40b. Expositie van Annehilde Bruining en Ralph Souren. T/m 18/1 1992, geopend wo t/m za 13.30-18 uur. **Gouvernement,** Limburglaan 10. KeuzeWerk 5. Van 10/1 t/m 21/2, open op werkdagen 9-17 uur.

●CADIER EN KEER

Galerie 'De Keerder Kunstkamer', Kerkstraat 10. Expositie Patrick Rijs en Jan Praet. T/m 15/1, open do t/m zo 13-17.30 uur.

●MARGRATEN

Galerie & Atelier, Groot Welsden 48. Klei-schilderijen van Natascha Rieter en raku-objekten van Siegfried Gorinskat. T/m 31/1, geopend di t/m zo 13-17 uur.

● VAALS

Museum 'de Kopermolen', Von Clermontplein 11. Keramische objekten van Frans Lagro. T/m 5/1 1992, open di t/m zo 14-17 uur.

●SCHIMMERT

Galerie Hof van Oensel, Haagstraat 5. Expositie van Henk Fonville en Jo Ramakers. T/m 30/12, open do t/m zo 14-17 uur.

●BEEK

Gemeentehuis, Raadhuisstraat 9. Schilderijen/grafiek van Willemijn Heijboer en beelden van Louis Wierts. T/m 17/1 1992, open ma t/m vr 8.30-12.30 uur, ma en do 13.30-17.30 uur, zo 22/12, do 26/12, zo 5/1 en zo 12/1 ook 14-17 uur.

● SITTARD

Galerie Michel Knops, Steenweg 44. Expositie van Thomas Junghans. T/m 30/12, open di t/ za 11-18 uur en zo 14-17 uur. **Kritzraedthuis,** Rosmolenstraat 2. Expositie van Piet Schoenmakers. T/m 12/1, open di t/m vr 10-17 uur za en zo 14-17 uur. **Den Tempel,** Gruizenstraat 27. Een aflopende zaak, fototentoonstelling van Bert Janssen. T/m 12/1.

● LIMBRICHT

Limburgs Volkskundig Centrum, Allee 1a. Tentoonstelling; 'Elk huisje had een kruisje'. T/m 9/2 1992, geopend di t/m vr 13-17 en za en zo 14-17 uur. **Exlibrisgalerie Kasteel Limbricht,** Allee 1. Tentoonstelling van internationale inzendingen voor de Johan Schwencke-prijs en rozenexlibris. T/m 19/1 1992, open van di t/m zo vanaf 14 uur.

● ROERMOND

Gemeentemuseum Roermond, Andersonweg 4. Schilderijen en aquarellen van Gerd van Wegberg. T/m 5/1 1992. Meubels en beelden van Pi Backus. T/m 16/2, open di t/m vr 11-17 uur en za en zo 14-17 uur.

●VENLO

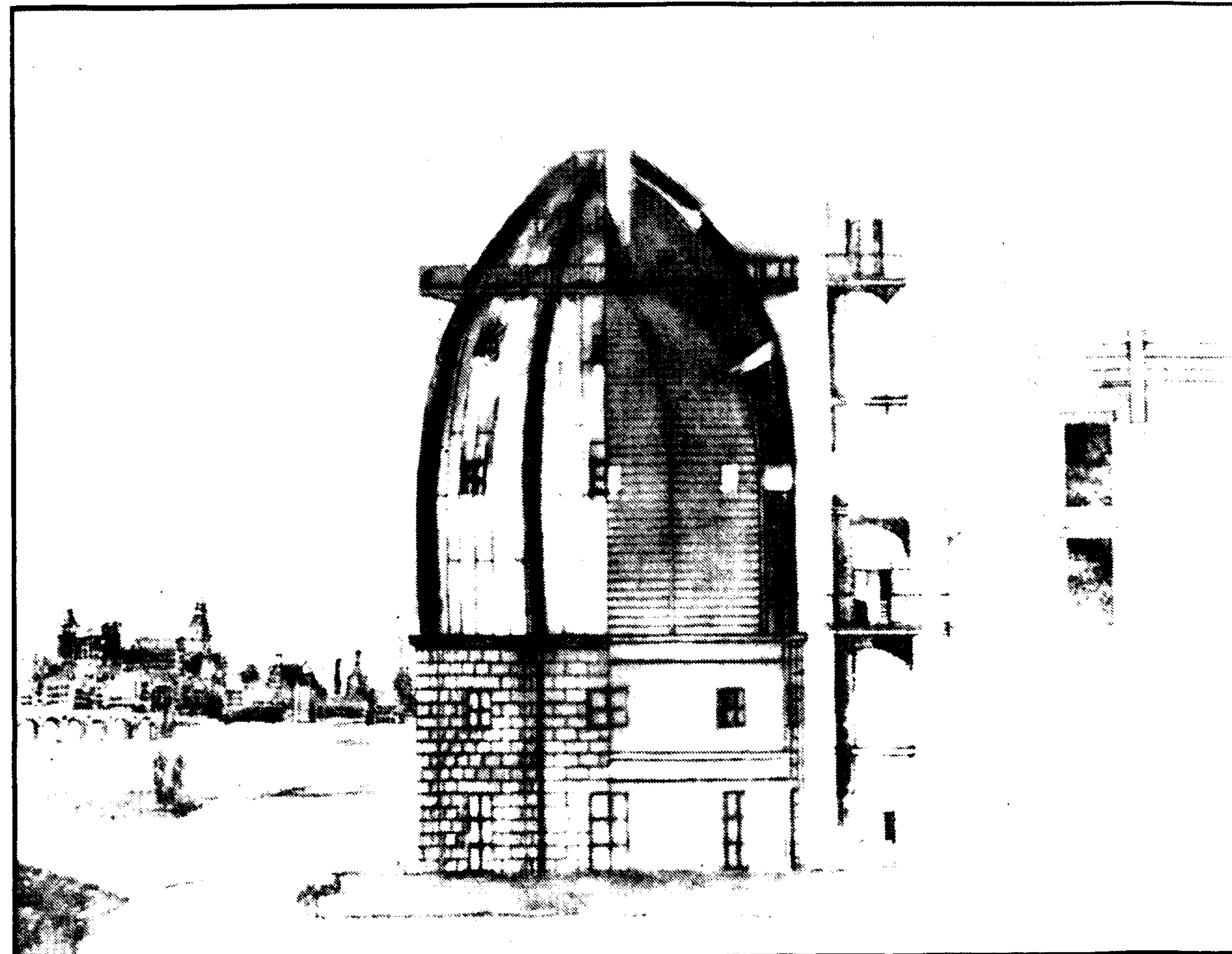
Goltziusmuseum, Goltziusstraat 21. Tentoonstelling 'Op het land – Grafiek uit het land van Rembrandt. T/m 6/2 1992.

Tentoonstelling van werk architect nieuw Bonnefantenmuseum

Aldo Rossi geeft stad haar torens terug

DOOR JAN RIJSDAM

In Maastricht gaat binnenkort de bouw van het nieuwe Bonnefantenmuseum van start naar een ontwerp van de Italiaanse architect en ontwerper Aldo Rossi. Deze Italiaanse bijdrage aan de Nederlandse museum-architectuur wordt voorafgegaan door een grote overzichtstentoonstelling van het werk van Rossi in de Beurs van Berlage in Amsterdam.

● *Het schetsontwerp van het Bonnefantenmuseum in Maastricht.*

Aldo Rossi, in het afgelopen decennium uitgegroeid tot een van de 'groten' in de architectuur, kwam zelf naar Nederland om de opening van de tentoonstelling mee te maken. Hij zegt vereerd te zijn dat zijn werk, dat eerder in het Centre Pompidou in Parijs te zien was, in Berlages Beurs, 'deze tempel van architectuur', geëxposeerd wordt. Toch is dat niet zo verwonderlijk, gezien de voorliefde van Rossi voor baksteen en het feit dat hij in het uiterlijk van zijn bouwwerken sterk rekening houdt met de historische betekenis van de te bebouwen locatie en de omgeving ervan.

Het is dit uitgangspunt dat Rossi er kennelijk toe beweegt veelvuldig een greep te doen uit het onderdelenassortiment van de klassieke bouwkunst. Zuilen, calonnades en tympanen zijn steeds terugkerende elementen in zijn projecten. Meest kenmerkend voor Rossi's ontwerpen zijn evenwel de torens die telkens, als konijnen uit een hoge hoed, opduiken: soms als ranke objecten, dan weer als een donjon, de zware toren die het middelpunt vormt van een middeleeuwse burcht.

Aldo Rossi brak in Nederland door in 1982 toen hij opdracht kreeg een stedebouwkundig studie-ontwerp te maken voor de Kop van Zuid in Rotterdam. Zijn eerste tastbare ontwerp in Nederland is een monument (ook met torentje), dat werd gerealiseerd in een nieuwbouwwijk in Zaandam. Voor het slachthuisterrein in Den Haag maakte Rossi een stedebouwkundig ontwerp dat intussen zo is gewijzigd dat de architect er liever niet meer aan terug denkt.

● *Aldo Rossi.*

Zijn eerste grote bouwopdracht in Nederland is het Bonnefantenmuseum in Maastricht. De maquette en tekeningen van het museum komen uiteraard uitgebreid aan bod op de tentoonstelling. In tegenstelling tot veel van zijn andere ontwerpen vormt het museum in Maastricht een nogal compact geheel dat doet denken aan de negentiende-eeuwse industriële architectuur. De hoofdvorm is uiterst sober, zelfs saai, maar wel uitermate functioneel. De enige frivoliteit die Rossi zich veroorlooft is alweer een torentje met een koepel, waarin zich straks onder meer het museumcafé zal bevinden.

Behalve het Bonnefantenmuseum heeft Aldo Rossi op dit moment nog twee museumopdrachten in zijn portefeuille: een museum in een oud klooster in Sevilla en het Duits Historisch Museum in Berlijn. Vooral het laatste ontwerp heeft hem tot een vurig pleitbezorger gemaakt van het museum als bruisend, veelzijdig cultuurcentrum. In het Berlijns museum, dat bestaat uit een compositie van typische stadsfragmenten, komt Rossi's afkeer van de kille 'ziekenhuisbenadering' van het museum evenwel veel beter tot uitdrukking dan in het sobere Maastrichtse ontwerp.

Vreemd genoeg refereert de Italiaanse bouwmeester met zijn voorliefde voor baksteen, torentjes en water aan een oer-Hollandse traditie waarin kerktoren, watertoren en vuurtoren de rol spelen van herkenningsteken in stad en streek. Veel van die bakens in de grote stad zijn de afgelopen decennia met de grond gelijk gemaakt. Aldo Rossi heeft zich tot doel gesteld de stad haar torens terug te geven.

In dit licht bezien is het eigenlijk merkwaardig dat de Italiaanse bouwmeester niet eerder belangrijke opdrachten heeft verworven in Nederland, waar de afgelopen jaren toch een stoet van buitenlandse architecten zijn intrede heeft gedaan. Rossi bouwt veel en vaak in Europese binnensteden (Milaan, Genua, Berlijn).

Presentatie

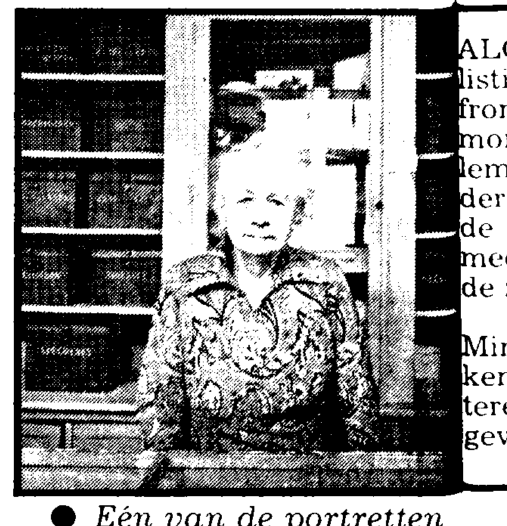
De uitgebreide tentoonstelling van Aldo Rossi's werk bestaat uit 360 tekeningen, 40 prachtige maquettes, 60 grote foto's, grafisch werk, meubels, designprodukten en uit een videoprogramma. Er is sprake van een zeer fraaie presentatie.

De tentoonstellingsruimte in de beurs is opgedeeld in een centrale corridor met aan weerszijden kabinetten. In de kabinetten links zijn de werken te zien die tussen 1965 en 1983 zijn ontworpen. Hier kan men kennis maken met zijn beroemdste projecten: woonblokken in Milaan en Berlijn, het Teatro del Mondo voor de Biënnale van Venetië in 1979 en de reconstructie van het 19e eeuwse theater in Genua. De kabinetten rechts tonen het werk van 1984 tot heden: een wolkenkrabber in Buenos Aires, het hotel 'Il Palazzo' in de Japanse stad Fukuoka en het winnende ontwerp voor het Duits Historisch Museum in Berlijn.

In de zijbeuken van de tentoonstellingszaal is ruimte gemaakt voor de designprodukten van Rossi, de thee- en koffiekannen die hij ontwierp voor de firma Alessi, die uiteraard ook de vorm hebben van miniatuurtorentjes. Samen met het grafisch werk, de meubels voor de firma's Molteni en Unifor en de horloges die hij ontwierp, geeft de tentoonstelling een vrij compleet beeld van de veelzijdigheid van het werk van deze Italiaanse architect.

De tentoonstelling 'Aldo Rossi, Architetto' is te zien tot en met 26 januari in de Goederenbeurszaal van de Beurs van Berlage aan het Beursplein 1 in Amsterdam. Alle dagen, dus ook de feestdagen, geopend van 11.00 tot 17.00 uur.

k

● *Eén van de portretten van 'Een aflopende zaak'.*

exposities

Nieuwe aanwinst voor Spaans Gouvernement

MAASTRICHT – Uit particulier bezit heeft museum Spaans Gouvernement aan het Vrijthof in Maastricht een staand horloge verworven van de Maastrichtse klokkenmaker François de Beefe. Bijzonder is dat uurwerk en kast, die in het verleden dikwijls van elkaar gescheiden raakten, bij elkaar horen.

Het uurwerk is overdekt met rocailles en bloemmotieven, die op de kast een bescheidener plaats innemen en tegelijkertijd de aandacht leiden naar het uurwerk. Wie de nieuwe aanwinst wil bekijken en bovendien de 'Gedekte tafel' in de Luikse Kamer wil bewonderen, kan op 2, 3 en 4 januari tussen 13.00 en 17.00 uur terecht in het Spaans Gouvernement. De verplicht te volgen rondleidingen starten elk heel uur.

Portretten in Den Tempel

SITTARD – In museum Den Tempel, Limburgs Centrum voor Fotografie, Gruizenstraat 27, toont de Groningse fotograaf Bert Janssen een serie portretten, die als onderwerp 'de kleine, verdwijnende middenstand' heeft. De tentoonstelling is nog te zien tot en met 12 januari. Het werk van Bert Janssen valt hoofdzakelijk binnen de docum[…]taire traditie met een voorkeur vo[…] projekten die een langere perio[…] beslaan. Het is zijn overtuiging d[…] je als fotograaf alleen tot de esse[…]ties kunt doordringen als je lang[…]rig met een onderwerp in de we[…] bent. Zijn ideaal vormen de foto[…] waarbij de betekenis in de 'diep[…] van het beeld' ligt opgeslagen.

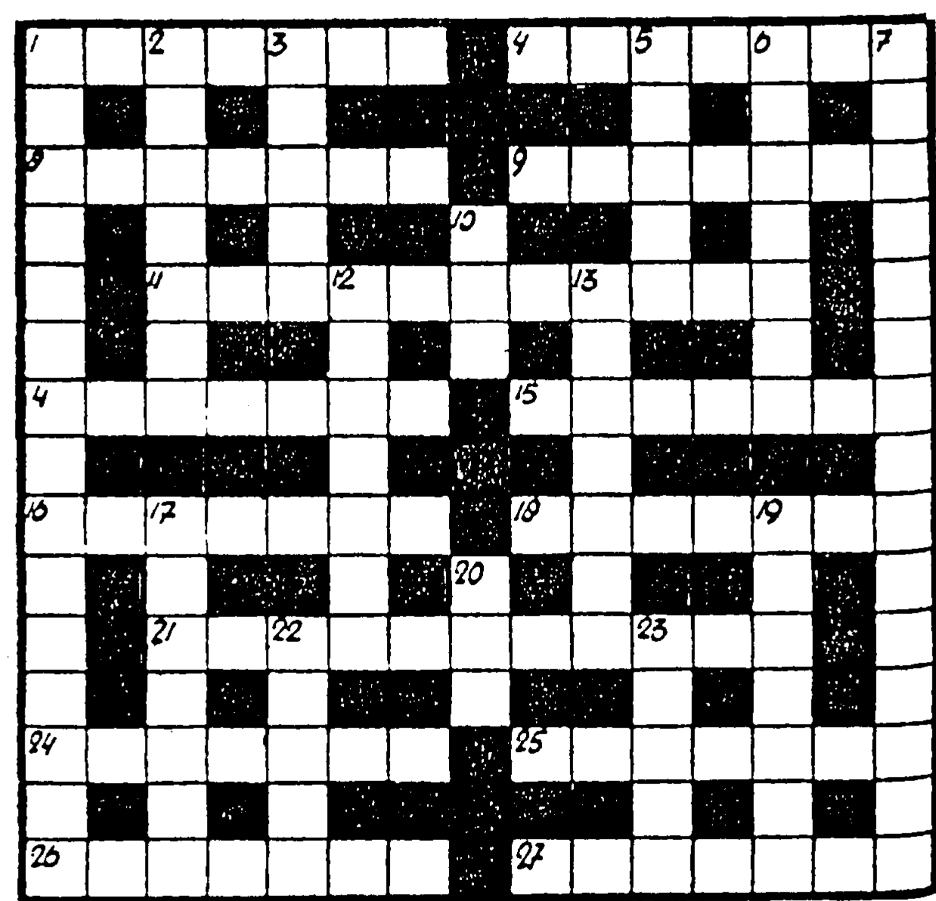
'Een aflopende zaak' is gemaakt [in] zwart/wit. Kleur zou snel nos[…]gisch hebben gewerkt, vindt de [fo]tograaf. Dat wilde hij vermijd[en] omdat zijn belangstelling uitga[…] naar het maken van een mensel[ijk] document.

Alle geportretteerden poseren [te] midden van hun zaak die als een [...] om hen sluit. Het projekt is tuss[en] 1988 en 1990 uitgevoerd en gepub[li]ceerd.

Oplossing van gisteren

M	O	U	W	■	T	U	M	O	R	■	A	V	A	L
A	■	I	E	R	■	I	E	T	■	V	A	L	■	U
A	K	T	I	E	F	■	N	■	B	A	L	A	N	S
S	O	L	■	K	A	S	S	I	E	R	■	K	I	T
■	E	E	M	■	T	■	A	■	F	■	E	T	S	■
E	■	G	U	L	■	L	A	K	■	A	L	E	■	R
F	A	■	S	■	P	I	P	E	T	■	E	■	A	A
F	A	N	T	O	O	M	■	K	A	S	G	E	L	D
E	I	■	A	■	K	A	B	E	L	■	A	■	P	A
N	■	O	N	S	■	N	A	R	■	E	N	T	■	R
■	E	R	G	■	Z	■	G	■	S	■	T	A	M	■
S	E	K	■	V	E	E	A	R	T	S	■	N	E	E
T	R	A	L	I	E	■	T	■	A	A	R	D	I	G
A	■	A	A	S	■	I	E	P	■	R	O	E	■	E
L	O	N	T	■	H	E	L	E	R	■	S	M	A	L

cryptogram

Horizontaal: 1. Geld krijgen door de positie van het insekt; 4. Zonder ophouden stroomt die rivier achter de noot; 8. Een stuk grond voor dieren; 9. U kunt Eva op de rand van de uitbouw zien; 11. Het mooie engeltje uit de boom; 14. Een schuin stuk; 15. Heilig zijn er de vissen, ze glimmen van trots; 16. Door een gesloten ruimte moet u naar binnen; 18. Is een krent onder andere door dit dier gepikt? 21. De oorzaak is eigenlijk de tuin na uw huis; 24. En er is steen, dezelfde als hier; 25. Hierheen, beestje, kom maar; 26. Twee vissen, van de rugzijde gezien; 27. Wegen waar een dier in z'n nest zit.

Verticaal: 1. Heel oud in de heide en de noot zich nog een aan een uitspatting overgeven; 2. Die ene kers aan de tak is voor die armoedzaaier; 3. Als gebeten door hem sprong ik op; 5. Zo meteen 's weggaan is onveranderlijk; 6. Aan één kant belegd; 7. Daar bakt de banketbakker z'n moppen, tot ergernis van anderen; 10. In die plaats staat nog een dier op de es; 12. Het paal staat keurig voor de vissen; 13. Vakantie eten meenemen naar het buitenland; 17. Hij zal het u laten zien; 19. Dat komt pas als de fuif geweest is; 20. Als 't heet is loopt de kat er nogal eens omheen; 22. Moeder op de gang speelt ook mee; 23. Dit moet u niet boven zoeken.

de tootootjes

panda en de weldader

recept

door huub meijer

Gevulde kalfsborst in witte wijn

Voor het stoven van deze kalfsborst is een witte landwijn zeer geschikt, een zoete Bordeaux minder. Bent u liefhebber van een pittige saus, maak de saus dan op het laatste moment af met wat bouillonpoeder. Benodigdheden voor 6 personen: 1 kalfsborst van ca. 1 kg, 1 fles witte wijn. Voor de vulling: 150-200 g gehakt, 100 g rauw ontbijtspek iets dikker gesneden, 1 fijngehakt sjalotje, boter, peper en zout. En verder: 1 fijngehakte ui, 1 in plakjes gesneden winterwortel, 1-2 stengele in reepjes gesneden bleekselderij, boter, 1 laurierblaadje, takje tijm.

Wrijf kalfsborst in met peper en zout. Snijd het ontbijtspek in reepjes en voeg bij het gehakt. Fruit het gehakte sjalotje in de boter. Voeg uisnippers met 2 el witte wijn bij het gehakt en kruid met peper en zout. Schep vulling in ingesneden kalfsborst en steek uiteinde dicht.

Verhit boter en braad hierin vlees rondom aan en neem uit de pan. Voeg uisnippers, plakjes wortel en reepjes bleekselderij aan braadboter toe en fruit zacht gedurende 5 minuten. Leg vlees terug in de pan en schenk resterende wijn in de pan. Breng geheel aan de kook en stoof het vlees verder gaar in ca. 1½ uur.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen

Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Piccolo-advertenties 045-719966

Fax:
Redactie 045-739264
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364

Telex:
Redactie 56123

Banken:
ABN Bank Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746868
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045-452932/455506
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal ƒ 79,20
per maand ƒ 26,40
losse nummers ƒ 1,50
Bfr. 29

Monsterzege voor FIS in Algerije

ALGIERS – Het fundamentalistische Islamitisch Reddingsfront (FIS) in Algerije heeft een monsterzege behaald in de parlementsverkiezingen van donderdag. In de eerste ronde van de verkiezingen won de FIS meer dan tachtig procent van de zetels.

Minister van Binnenlandse Zaken Larbi Belkheir maakte gisteren bekend dat de FIS heeft gewonnen in 167 van de 206 kiesdistricten waar in de eerste ronde een van de partijen een absolute meerderheid behaalde. De regerende Eenheidspartij (FLN) moet genoegen nemen met 16 zetels, nog minder dan het Front van Socialistische Krachten (FFS) dat 20 zetels behaalde.

Terwijl in 44 districten nog geen uitslag beschikbaar is, is wel duidelijk dat in 180 kiesdistricten een tweede kiesronde volgt tussen de twee sterkste partijen. In de meeste van de kiesdistricten waar op 16 januari een tweede kiesronde wordt gehouden, behaalde de FIS meer stemmen dan de andere partijen.

Voor een absolute meerderheid komen de fundamentalisten nog slechts 49 zetels tekort. Het parlement van Algerije telt 430 zetels.

Meesteroplichter tilt bedrijven voor 8 miljoen

BRAKEL – Op verzoek van zeventig schuldeisers, die samen ruim acht miljoen gulden aan onbetaalde rekeningen hebben openstaan, heeft de rijkspolitie van het Noordbrabantse Brakel deze week de 49-jarige meester-oplichter K.K. en zijn echtgenote T.K. aangehouden. Het echtpaar wordt ervan verdacht sinds 1985 maneges, schoonmaakbedrijven en tientallen leveranciers te hebben opgelicht.

Meester-oplichter K.K. heeft in het hele land zijn sporen achtergelaten. Het Purmerendse bedrijf Brandjes Schoonmaakorganisatie is zijn laatste slachtoffer. K. had zich daarin opgewerkt tot financieel-economisch directeur. Hij bleek het koekkoeksjong in het bedrijf te zijn.

Het echtpaar K. begon de directeur-eigenaar Hordijk buitenspel te zetten. Eerst werd een BV gesticht en K. werd bestuurder van de vennootschap. Ook werd de Purmerender betrokken in de paardenhandel van het tweetal in Aalst. Dat kostte hem ongeveer vijf ton.

Erkenning

commentaar

Duitsland heeft als eerste EG-land de onafhankelijkheid van Slovenië en Kroatië erkend. De andere landen van de Europese Gemeenschap zullen dit voorbeeld weldra volgen. Dus ook Nederland, al zet Den Haag die stap niet werkelijk con amore.

Wat voor Bonn reeds bij het ontstaan van het inferno op de Balkan een uitgemaakte zaak was en zich ook als realiteit aandiende - namelijk dat de gekunstelde Joegoslavische eenheidsstaat in zijn huidige vorm definitief had opgehouden te bestaan - wenste een meerderheid in de EG, waaronder het Nederlandse voorzitterschap, lange tijd niet in te zien. Ten dele om uiteenlopende redenen volharden een aantal landen van de Gemeenschap koppig in hun weigering voldongen feiten op hun juiste waarde te schatten en daaruit de noodzakelijke consequenties te trekken. Een zwaarwegend gevolg van deze hoogst betreurenswaardige opstelling is geweest dat de Servische generaals in de 'federale' strijdkrachten steeds vlegelachtiger werden, met onnavolgbare driestheid hun veroveringsoorlog tegen Kroatië verhevigden en thans eenderde deel van deze republiek bezet houden. Met als bijkomende, complicerende factor dat zij hun veroveringsbuit later niet zomaar uit hand zullen geven.

Niettemin, eindelijk is de Europese familie in eensgezindheid naar buiten getreden, en dat is goed zo.

Met 15 januari als erkenningsdatum in het nabije verschiet poogt Servië in een wanhopig aandoende afweerreactie de bakens alsnog te verzetten. Branko Kostic, de voorzitter van het door Serviërs gedomineerde 'romppresidium', heeft Europa voor de tweede maal binnen een week gewaarschuwd dat de burgeroorlog zal verergeren, als méér landen het Duitse voorbeeld volgen. Dit dreigement is een hernieuwd staaltje van Servische brutaliteit. Meer nog; het is een eclatant voorbeeld van politieke afpersing. Zelf gaat Servië zich te buiten aan een aanvalsoorlog, maar het wenst daarom nog niet door anderen in de wielen te worden gereden.

Het is blijkbaar nog steeds niet tot de Servische leiding doorgedrongen dat Joegoslavië niet door een samenzwering van buitenaf in de vernieling is geholpen, maar door de traditionele Servische grootheidswaanzin. De leider van de Servische oppositie, Draskovic, typeerde de situatie treffend, toen hij onlangs zijn onverzoenlijke tegenstrever Slobodan Milosevic toevoegde dat Servië momenteel bezig is zichzelf van elke Europese staat te vervreemden en in een getto verzeild dreigt te raken.

Natuurlijk is het niet uitgesloten dat Europese erkenning van republieken als Bosnië en Macedonië in nog meer vijandelijkheden zal resulteren, maar dat is nog geen reden om die republieken het recht op zelfbeschikking te onthouden en gewenste erkenning te ontzeggen. Integendeel, gaandeweg zal Servië tot het besef moeten komen dat met geweld geen politieke oplossing mogelijk is. Op de Balkan al helemaal niet.

F.S.

Cassatie bij Hoge Raad tegen uitspraak gerechtshof

Kabinet: nieuw debat over 'zwarte weduwe'

Van onze Haagse redactie

[DE]N HAAG – Aan het publie[ke] debat over het staatspen[sioe]n van de 'zwarte weduwe' [kom]t voorlopig geen eind. Het [kab]inet heeft namelijk beslo[ten] bij de Hoge Raad in cassa[tie] te gaan tegen een uitspraak [van] het Haags gerechtshof [ove]r dit pensioen. De oud-ver[zet]sstrijders die zich daarte[gen] verzetten, willen de hen [gebo]den kansen aangrijpen [om] hun standpunten nog eens [dui]delijk voor het voetlicht te [bre]ngen.

[De] weduwe van de in 1945 door [de] moord omgekomen NSB-leider [Rost] van Tonningen die van 1937 [tot] 1941 lid van de Tweede Kamer is [gew]eest, krijgt sinds 1950 maandelijks pensioen. Toen dat in 1986 [bek]end werd en een orkaan van [verontwaardiging] losbarstte, leidde [een] juridische procedure alleen tot [een] correctie op de pensioentoeken[nin]g: mevrouw Rost van Tonningen [kre]eg teveel te hebben gekregen.

[Het] kabinet is van mening dat het [wez]enlijk is nu zo spoedig mogelijk [juri]dische duidelijkheid te verkrij[gen]. De Hoge Raad zal onder meer [de] vraag moeten beantwoorden wie [ove]r het pensioen van de weduwe [hee]ft te beslissen, de rechter of de [wet]gever?

[Voo]r de oud-verzetsstrijders die de [hel]e procedure tegen de staat [heb]ben aangespannen om een eind [te m]aken aan de pensioenbetalin[g] aan de 'zwarte weduwe' is dat [de v]raag helemaal niet. „Wij hebben [het] bestreden dat de wetgever het [laa]tste woord heeft”, zegt hun [woor]dsman mr N. Steijnen. „De wet[gev]er moet uit de uitspraak van de [rec]hter zijn consequenties trekken [voo]r dat gebeurt niet.”

[Het] gerechtshof heeft volgens het [kab]inet de staatsrechterlijk wezen[lijke] vraag of de rechter dan wel de [wet]gever hier het laatste woord [hee]ft onbeantwoord gelaten. Het [kab]inet is overigens van mening, [dat] het ongedaan maken van de [pen]sioentoekenning slechts door de [wetg]ever kan geschieden.

[O]nrechtmatig'

[Vol]gens de uitspraak van het hof werd [te]recht op pensioen wat de vrouw [sind]s 1950 krijgt 'onregelmatig' ge[noe]md, een herziening van het pen[sioe]n in 1956 was 'onrechtmatig' [volg]ens het gerechtshof.

[Vo]orzitter H. van Luttikhuizen van [de] groep oud-verzetsstrijders die als [Sti]chting Herwaardering Pensioe[nen] NSB-kamerleden actie voert, [was] tevreden te zijn over het feit [dat] de pensioengrondslag op basis [van] het arrest van het hof in elk ge[val] van 13 naar 3 jaar is terugge[bra]cht, het laatste woord is ook [voo]r hem nog niet gezegd.

[De] beslissing om in cassatie te gaan [hou]dt - aldus het kabinet in dit be[ste]k - geen keuze in vóór mevrouw [Rost] van Tonningen. Toen de Staat [zic]h in eerdere stadia van dit proces [voo]r de rechtbank en het hof moest [ve]rweren, was daar uiteraard ook [gee]n sprake van.

● *Een oude vrouw in de Georgische hoofdstad Tbilisi veegt met haar vest haar tranen af als het oorlogsgeweld in de stad weer losbarst.* Foto: EPA

Strijd Georgië kost 42 levens

Vervolg van pagina 1

TBILISI – Bij de gevechten tussen voor- en tegenstanders van president Gamsachoerdia zijn sinds zondag zeker 42 mensen om het leven gekomen. Ambulances die gisteren gewonden wilden ophalen, slaagden er niet in het parlement te bereiken. De telefoonlijnen naar Georgië werken nauwelijks meer, terwijl de oppositie radio en tv uit de lucht houdt om te voorkomen dat Gamsachoerdia oproepen kan doen tot de bevolking. Naast de 1.000 man in het parlement zegt de president 3.000 soldaten elders in Tbilisi te hebben.

De strijdkrachten van de oppositie, die onder leiding staan van Tengiz Kivovani, zouden niet meer dan 600 man sterk zijn. De president, die in mei vrije verkiezingen won, meent bovendien een beroep te kunnen doen op 10.000 reservisten.

'Russische criminelen vragen asiel'

DEN HAAG – Russische criminelen zouden West-Europa en met name Nederland als asielzoeker willen binnenkomen om hier vervolgens tijdelijk of blijvend criminele activiteiten te ontplooien. Zowel uit Moskou als vanuit de Russische gemeenschap in Nederland heeft het ministerie van Justitie signalen in deze zin opgevangen.

De Haagse vreemdelingendienst heeft inmiddels opdracht gekregen tegen deze achtergrond de 1200 meest recente Russische asielaanvragen nog eens zorgvuldig te checken. Volgens een politiewoordvoerder lijkt het alsof er een Russische criminele organisatie achter zit. Een soort reisbureau van bedenkelijk allooi. Dit zou dan vermogende criminelen met hulp van nog onbekende Nederlanders in staat stellen de reis naar Nederland te maken waarvoor ze alleen een visum krijgen als een Nederlander zich garant stelt. Het Russische 'reisbureau' zou deze Nederlanders dan vier- tot vijfduizend gulden beloning bieden voor de garantstelling.

De politie heeft tot dusver niet meer dan geruchten en signalen en nog helemaal geen potentiële verdachten.

punt uit

● Vliegtuig

Acht Duitse toeristen en hun Amerikaanse piloot zijn om het leven gekomen toen hun tweemotorig vliegtuigje donderdag op een landingsstrip in het wildreservaat Masai Mara in het zuidwesten van Kenya verongelukte.

● Ondergronds

Het Kremlin is via een speciale metrolijn verbonden met een geheime ondergrondse stad die in de jaren zeventig is gebouwd om circa 120.000 hoogwaardigheidsbekleders een schuilplaats te bieden voor een mogelijke kernaanval. Dat meldt het tijdschrift Argoementy i Fakty. De stad bevindt zich in het zuidwesten van Moskou op een diepte van 70 tot 120 meter, aldus het blad dat zich zegt te baseren op een voormalige agent van de KGB die heeft meegewerkt aan de bouw van de stad. De ondergrondse stad was zo uitgerust dat de leiders van de Sovjetunie er 25 tot 30 jaar hadden kunnen leven en was voorzien van theaters, bioscopen en luxueuze appartementen.

● Brand

Aan de Marktweg in Den Haag zijn gistermorgen vier loodsen uitgebrand. Twee loodsen lieten schade op. De totale schade wordt door de brandweer inmiddels geschat op circa twee miljoen gulden. De oorzaak van de brand is nog onbekend.

● Zangdebuut

De tweelingzusters Kin Narita en Gin Kanie uit het Japanse Nagoya maken binnenkort hun debuut als zangeres. Een dezer dagen komt een grammofoonplaat op de markt van de 100-jarige zussen.

● Koetsier

Een 76-jarige koetsier uit Blaricum is dinsdagmiddag verongelukt in de bossen van Soest. Een 66-jarige plaatsgenoot van de man, die als passagier in het open rijtuigje meereed, raakte zwaar gewond.

● Files

De openstelling van de Ringweg rond Amsterdam heeft in 1990 geleid tot een flinke daling van het aantal files rond de hoofdstad. Dat blijkt uit onderzoek van het NEA, uitgevoerd in opdracht van Rijkswaterstaat. Het totaal aantal files (verlies aan reistijd) kostte Nederland in 1990 ongeveer 1.060 miljoen gulden.

Lijk Buckley in Libanon gevonden

BEIROET – De Libanese politie heeft een lijk gevonden langs de weg naar het vliegveld van Beiroet. Ze denkt dat het gaat om het stoffelijk overschot van de Amerikaanse gijzelaar William Buckley. Het lijk is naar het ziekenhuis van de Amerikaanse Universiteit overgebracht, zo heeft de politie meegedeeld.

Buckley, die hoofd van de Amerikaanse inlichtingendienst (CIA) in Beiroet was, werd op 16 maart 1984 in deze stad ontvoerd. Ruim een jaar later, op 4 oktober 1985, lieten zijn ontvoerders weten dat ze hem hadden gedood om een luchtaanval te wreken die Israël had ondernomen op het hoofdkwartier van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) in Tunis.

Volgens de Verenigde Staten is Buckley doodgemarteld. De Amerikaanse gijzelaar Terry Anderson, die op 3 december vrijkwam, heeft toen gezegd dat hij Buckley heeft horen sterven, kennelijk als gevolg van ziekte in combinatie met verwaarlozing.

Politie pakt opdrachtgever [m]oordaanslagen

[D]EN HAAG – De Haagse politie [he]eft een 40-jarige man opgepakt [die] heeft bekend opdracht te heb[ben] gegeven tot twee moordaansla[gen]. Op 11 december werd in de [Haa]gse Cronjéstraat een 54-jarige [ma]n dood in een auto aangetroffen [me]t drie schotwonden in het hoofd.

[O]p 6 november raakte bij een [sch]ietpartij in de Cartesiusstraat [ee]n 51-jarige man gewond.

[De] man die nu is aangehouden [hee]ft bekend voor de geslaagde [moo]rd 15.000 gulden te hebben be[taa]ld en voor de andere schietpartij [3000] gulden. Hij is samen met twee [40-]jarige mannen aangehouden die [vol]gens de politie waarschijnlijk be[tro]kken zijn geweest bij de voorbe[rei]ding tot de aanslagen. De politie [hee]ft de daadwerkelijke schut[ter] nog op vrije voeten is. Naar hem [word]t gezocht.

Voor advertentie over zoutkoepeloverleg

Organisaties sturen Alders rekening

GRONINGEN – Minister Alders (Milieubeheer) kan binnenkort een rekening van enkele duizenden guldens verwachten van een aantal milieuorganisaties die samenwerken in het zogeheten Zoutkoepeloverleg. De organisaties willen Alders zo laten betalen voor hun publicitaire activiteiten. Dat heeft woordvoerder H. Damveld gisteren bekendgemaakt.

Discussie

In oktober protesteerden de organisaties tegen een advertentie van het ministerie van VROM in een aantal kranten, waarmee de discussie over de opslag van chemisch en radioactief afval in zoutkoepels werd heropend. Het Zoutkoepeloverleg is tegen opslag van afval in zoutkoepels, maar vond de advertentie zo onduidelijk dat het in ieder geval een heldere herplaatsing eiste.

Uit een brief van Alders is inmiddels gebleken dat hij herplaatsing niet nodig vindt, omdat er al voldoende publiciteit over deze kwestie is geweest. Volgens de milieuorganisaties hebben ze de minister dus een goede dienst verleend en kan hij spoedig de rekening hiervoor verwachten.

Coupépolder

De exploitanten van de golfbaan Zeegersloot in Alphen aan den Rijn willen een miljoen gulden van de overheid hebben omdat ze schade hebben geleden door het gifschandaal over de voormalige vuilstortplaats Coupépolder.

Vijfentwintig van de tachtig hectare golfbaan ligt op de vuilstort. Toen de grond werd uitgegeven en gepacht en de baan zes jaar geleden werd geopend, was er van gif in de grond nog geen sprake. „Anders waren wij het bedrijf er nooit begonnen”, zegt algemeen directeur C. Bos van de Stichting Exploitatie Golf Alphen (SEGA). „Maar de overheden hadden beter moeten weten.”

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met een woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,25.
Afwijkende tarieven voor rubrieken: Proficiat en Vermist Gevonden ƒ 1,10 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,70 per mm.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal een woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,70.
Advertenties onder nummer ƒ 7.50
Bewijsnummers op aanvraag ƒ 4.75

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
Enkele rubrieken UITSLUITEND a contant en met legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt donderdag 17.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door meer dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner)

Personeel gevraagd

Bouwvak personeel

Alstuc BV Landgraaf vraagt stucadoors
moeten zelfstandig kunnen werken. Goede tot zeer goede verdiensten. Tel. 045-322414.

Bouw- en ingenieurbureau CATENA BV vraagt met spoed AKOESTIK-MONTEURS voor het plaatsen van binnenwanden en plafonds voor haar werken in Duitsland, hoog loon en goede soc. voorzieningen. Soll. na tel. afspraak 045-232100.

Zoek COMPAGNON voor bestaande werken in Duitsland, enig kapitaal vereist, alleen seriuzeuse reacties. Tel. 045-322828.

Horeca pers.

Cafetaria en friture HULP gevraagd in Heerlen en Voerendaal. Tel. 045-716910/751542.

Chauffeurs

Full-time en part-time TAXI-CHAUFFEURS M/V. Pers. aanm. Hompertsweg 12, Landgraaf

CHAUFFEUR gevraagd voor internat. containervervoer, lft. plusm. 25 jr., ervaring gewenst. Info tussen 9.00-17.00 uur. Tel. 045-444510.

Techn. pers.

Ervaren TIMMERMAN en leerling timmerman voor in werkplaats. Timmerfabriek Soons, St. Gerlachstr. 15, 6301 JN Houthem-Valkenburg. Tel. 04406-40321.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Diversen personeel

Firma met exclusieve vertegenwoordiging in tennisartikelen en tenniskleding, zoekt aktieve mensen als

Agent op provisiebasis
U gaat tennisleraren in Limburg bezoeken. U verkoopt aan die leraren ons assortiment. Van de verkopen ontvangt u een royale provisie. U hebt goede contactuele eigenschappen en wilt graag veel verdienen. U bent in het bezit van een rijbewijs. De te bezoeken tennisleraren kennen ons vanwege een intensieve reklamecampagne.
Uw reactie met c.v. kunt u sturen naar
Pierik & Partners BV, Postbus 1537, 8001 BM Zwolle.

Vierhand huis aan huis
vraagt voor het bezorgen van reklamedrukwerk
bezorgers
in Heerlen, Brunssum en Schaesberg.
Heb je interesse bel: 046-512332.

Club in Maastricht vraagt MEISJES. Ook v. weekend, goede verd. Intern mog. Tel. 043-211620.

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. 045-314122

Diepvries/koelkastreparatie meestal binnen 12 uur. TEBBEN koeltechniek (part) Geen voorrijkosten met garantie. 045-460471

Kamers

Te k. gevr. kamer of appartement omg. VALKENBURG. Tel. 04904-16681.

Hobby/D.h.z.

BEHANGTAFEL 3 mtr. ƒ 65,-. M. Botterweck, Akerstr. 106, Spekholzerheide.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Winkel & Kantoor

Te koop uit Faillissement
Nieuw en gebruikt kantoor- en directie-meubilair van zeer goede kwaliteit. Nieuwe bureau's in diverse kleuren en modellen. Tegen fabrieksprijzen. Zeer mooi directie meubilair met zeer hoge korting. Nieuwe 2-deurs kantoorkasten v.a. ƒ 255,-. Gebruikte bureau's v.a. ƒ 95,-. Diverse soorten gebruikte kantoorkasten vanaf ƒ 150,-. Ladenbloks voor hangmappen (merk) Ahrend-Asmeta- 2 en 4 laden v.a. ƒ 150,-. Tekening ladenkasten A1 en A0 v.a. ƒ 595,-, magazijn- en archiefstelling v.a. ƒ 75,- per mtr. Brandvrije archiefkasten - brandkasten met extra korting. Burostoelen v.a. ƒ 50,- per st. Nieuwe burostoelen met zeer hoge korting, tekentafels A1 en A0 van ƒ 675,-. Flip-overs-Wipeborden-Rolblokken. Pallet hefwagens 2000 kg ƒ 825,-. Steekwagens luchtbanden ƒ 109,-. Industrie boormachines 16mm 220 Volt ƒ 425,-. Verder nog 1001 artikel teveel om op te noemen. 1000m2 showroom 1200 m2 magazijn. Alles uit voorraad leverbaar. Ook verhuur bedrijfsinventaris.
ROCKMART, Kissel 46A, Heerlen. 045-723142.
Open maand. - vrijd. 9-18.30 uur. Zat. 10.00 tot 16.00 u.

GROOTSE VERBOUWINGSOPRUIMING
KORTING 10% - 20% - 30% - 40%
Alle demo- en showroommodellen gaan weg tegen sterk verlaagde prijzen
Kasregisters, kopieermachines, faxen, kantoormeubelen, weegapparatuur, slagerijmachines etc. etc.
Roltex
alles voor winkel en kantoor
Daelderweg 25 t.o. Makro Nuth.
1.600 mtr. showroom
Openingstijden: maandag t/m vrijdag 8.30-17.30 uur donderdag tot 21.00 uur geopend.
Tel. 045-242880.

Copieerapparaten v.a. ƒ 500,-
Type-machines v.a. ƒ 450,-; Kasregisters v.a ƒ 750,-
Telefax v.a. ƒ 1.495,-.
Prijzen excl. BTW. Eigen service-dienst.
Spoor kantoormachines, Bocholtz. Tel. 045-443961.

Te koop stalen LEGBORD-STELLING 30, 40 en 70 cm diep met 5 legborden, v.a. ƒ 75,- p.mtr.; Pallet stelling, in staat van nieuw, 80 en 110 cm diep. Zeer interessante prijs. Rockmart, Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Transacties

Ter overname, goedlopende KOFFIESHOP t.o. ziekenhuis Genk Waterschey. Tel. 09-3211384798.

Geldzaken

Sparen via AMEV-SPAARPLAN met ƒ 1.000,- per jr. in 12 jaar ƒ 20.400,- sparen. Belastingvrij! Voor afspraak bij u thuis 04498-57018

Landbouw en Veeteelt

Tuinmachines gebruikt:
2 wielig 20 stuks o.a:

Ferrari 90 8 PK benz. met ploegw. en freesbak ... ƒ	2.850,-
MTD 8 PK freesmachine ... ƒ	1.200,-
Agria 12 PK diesel met el.start, grote wielen, ploeg, cultivator ... ƒ	4.000,-
Fort 10 PK diesel met frees ... ƒ	2.750,-

Motorkettingzagen 7 stuks
Zitmaaiers/tuintraktoren ca. 10 stuks.
Lozeman Tuinmachines b.v.
Markt 14, Lottum, Tel.nr. 04763/2341.

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Te koop prima WEIDEHOOI Julianastr.19 Schinveld.

Rode VOERWORTELS 25 kg ƒ 7,-. Veendrick, ingang kasteel Amstenrade.

MASTER en Remko hete-luchtkachels. Verkoop en Service. Collé, Nusterweg 90, Sittard. Tel. 046-519980

Te k. landbouwgrond en weiland, ca. 4½ ha. geleg. gem. NUTH. Inl. 04493-4752 na 17 uur

Nieuw:
Ferrari 4 wielige tuinbouwtrekker
- 4 wielaandrijving
- 26 PK
- hydraulische besturing
- versnellingen 6 voor/ 3 achteruit
- aftakas met 2 snelheden
- compleet met 3 punt installatie en rolbeugel ...... ƒ 19.985,-
Lozeman Tuinmachines b.v.
Markt 14, Lottum. Tel. 04763-2341.

AUTO'S

Alfa

ALFA 75 18 ie, LPG, rood, 99.000 km., 1990, ƒ 19.750,-. 040-515556.

Alfa SUD TI, bwj. '80, APK 6-'92, in pr.st. ƒ 2.250,-. Tel. 045-415528.

Audi

LET OP ONS RUIM AANBOD OCCASIONS
verderop in deze rubriek en let ook
op onze advertentie op maandag en woensdag!
St. Maartensdijk
Trichterweg 109, Brunssum. Tel. 045-229080.

Te k. Audi 80 DIESEL, mod. '89, vr.pr. ƒ 22.500,-. Tel. 045-456180.

AUDI 100 2.3 5 cyl., 11-'88, automaat, schuifdak, ƒ 25.950,-. Tel. 04906-1387

AUDI 80 18S, ƒ 20.750,-, div. extra's, z. mooie auto. Tel. 046-527945.

Te k. van part. i.nw.st.verk. AUDI 200 Turbo, 1982, APK tax.rapp. aanw. uiterste pr. ƒ 13.500,-, event. te ruil teg. Audi 100. 04459-1548

AUDI 80, 18 S Sedan, 1e eigen., m' 88, kl. bl.metal., pas gek., verkeerd in st. v. splintern., ƒ 16.950,-. Tel. 043-254462.

BMW

Te k. BMW 320 6 cyl., bwj. '81 met sportvelgen, veel acc., i.z.g.st., vr.pr. ƒ 4.500,-. Te bevr. Tel. 045-463768.

Te k. BMW 316 i, bwj. 6-'89, div. extra's, shadow line, sp. velgen, vr.pr. ƒ 24.000,-, tel. 045-458284.

Te koop BMW 730 i, nw. model, bwj. '87, in abs. nw. st., vele extra's, kl. d.blauw, pr. ƒ 36.500,- incl. BTW. Tel. 04498-55824.

BMW 316 zilvermet. schuifdak, w.w. glas, sportvlgn., i. z.g.st., '86, ƒ 13.750,-. Gar. Huwae. Tel. 046-525087.

Te k. BMW 323i, bwj. '85, veel acc. o.a. schuif/kanteldak. Tel. 045-250835.

BMW 316 1800 cc, blauwmet., 5-bak, bwj. '86, get. glas, lm-velgen, pr. ƒ 12.750,-. 046-741026.

BMW 320i, bwj. '86, veel extra's, nw.st. ƒ 16.950,-. Tel. 045-714966.

Te k. BMW 732i, autom., bwj. '83, kuiplijsting, mooie auto, vr.pr. ƒ 9.500,-. Tel. 04756-2012 of 3509.

Chevrolet

Te k. CITATION, hatchb. 6 cyl., aut., LPG, bwj. '80, pr. ƒ 2.500,-, inr. mog.. Tel. 046-522132.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Citroën

CITROËN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw; in- en verkoop schade Citroën. May Crutzen, 045-752121.

Citroën VISA 1.7 RD diesel 12-'88, grijs kenteken, ƒ 8.950,-. Tel. 04906-1387.

CITROËN BX 19 TRD 8-'86, metallic grijsblauw, el. schuifkanteldak, ƒ 9.950,-. Tel. 04906-1387.

CITROËN BX 19 TRS station, 11-'89, stuurbekr., metallicgrijs, LPG, ƒ 19.950,-. Tel. 04906-1387.

Te k. Citroën VISA super E, bwj. '82, 100%, APK 5-'92, vr.pr. ƒ 2.150,-. 045-225913

CITROËN BX 14, '88, 55.000 km., i.z.g.st., rood, ƒ 11.750,-. Tel. 045-250563 of 071-418647.

CITROËN ID/DS onderdelen, gebruikt en nieuw. Tevens in- en verkoop. Fa. Bagnole, 04746-6285.

CITROËN AX 1.1 injectie, okt.'90, 16.000 km, rood, ƒ 12.950,-. Tel. 046-526665

Te k. CITROËN GS Pallas, bwj. '77, i.z.g.st., ƒ 850,-. Tel. 045-422354.

Te k. CITROËN BX 16 TRS, aircon., alles elec., 5-bak, bwj. '83, nw APK, pr. ƒ 4.950,-. Tel. 046-522132.

Fiat

FIAT
Inruilauto's

Panda 750 CL zwart nov.	1988 ƒ	8.900,-
Panda 1000 CL rood	1986 ƒ	6.900,-
Panda 1000 CL grijs met. striping	1988 ƒ	9.700,-
Panda 1000 CL ie katalysator	1989 ƒ	10.900,-
Div. Panda's 1000 L ie Dance	1990 ƒ	10.900,-
Panda Super grijs met.	1987 ƒ	8.900,-
Div. Fiat Uno's va.	1986 ƒ	6.900,-
Uno diesel beige	1986 ƒ	7.900,-
Div. Ritmo's va. 1984 tot	1987 ƒ	3.900,-
Croma Turbo diesel 2500 cc blauwmet.	1987 ƒ	16.900,-
Citroën 2cv6 special blauw nov.	1985 ƒ	5.900,-
Ford Escort 1.6 Ghia	1982 ƒ	4.900,-
Honda Civic blauwmet.	1982 ƒ	4.700,-
Lada 1200S LPG	1987 ƒ	3.900,-
Mazda 323 LX 5-drs. do.grijs	1986 ƒ	9.900,-
Peugeot 104 ZS beige	1982 ƒ	1.900,-
Skoda, 105 S groen	1988 ƒ	5.900,-
Triumph Acclaim HL roodmet.	1983 ƒ	4.900,-
Renault 21 GT diesel grijsmet.	1986 ƒ	12.900,-

Inruil - financiering
Bovaggarantie tot 2 jaar
Fiat Creusen Heerlen
Parallelweg 34, 045-742121.

Fiat ZASTAVA 1100, puntgaaf, '83, APK 1-'93, ƒ 1.575,-. 046-527945.

Te k. Fiat RITMO autom. bwj eind '83, km.st. 42.000. Const. Huygenstr. 32, Brunssum. 045-255930.

Te koop Fiat UNO Rialto 45 S bwj. '85, i.z.g.st., 88.000 km, getint glas, 5-gang, radio, ƒ 6.500,-. 04498-54069

FIAT 126, bwj. '77, ƒ 850,-. Tel. 045-226772 tussen 18.00-20.00 uur.

FIAT
3 x Fiat Panda 1000 L IE slechts 3 dagen oud !!!
volledige fabrieksgarantie.
nieuw - nul km - wisser achter
normaal ƒ 14.360,-
Nu voor ƒ 12.999,-
Geheel rijklaar
Fiat Creusen Heerlen
Parallelweg 34
045-742121

Fiat CROMA bwj. '87, 2.5 diesel. Tel. 045-225117.

FIAT 127, bwj. '83, APK '92, 5-gang, 3-drs., mooie auto, vr.pr. ƒ 2.750,-. Tel. 045-323576.

In abs. nw.st. Fiat RITMO, bwj. '79, APK '92, pr. ƒ 1.250,-. 045-226773.

Fiat DUCATO diesel 9-persoonsbus, 11-'87, wit, ƒ 17.950,- incl. 04906-1387

Ford

Ford Escort 1.6L Bravo
automaat, bwj. '84, schuif/kanteldak, i.z.g.st., vr.pr ƒ 7.500,-. Tel. 045-727180.

Autobedrijf Le-Mans
Staat garant voor service en kwaliteit

Ford Escort 1.4 CL bruin 21.000 km.	1989
Ford Escort 1.3 CL grijs 26.000 km.	1989
Ford Escort 1,6 CL wit 41.000 km.	1989
Ford Fiësta 1.1 CL wit 61.000 km.	1987
Ford Siërra 1.6 CL wit 43.000 km.	1988
Renault 19 TXE groen 54.000 km.	1989
Citroën BX 1.4 wit 15.000 km.	1990
Opel Kadett Station 1.3 S wit 53.000 km.	1987
Mercedes 190 D wit 106.000 km.	1987

3 maanden volledige garantie
Inruil en financiering mogelijk
Tevens een goed adres voor al uw reparaties en servicebeurten
Vraag ook naar onze speciale A.L. garantie.
Haefland 7, Brunssum. Tel. 045-259111.

Escort 1.3 L BRAVO, '83, 1e lak als nw. elke keur. mog. Kerkraderweg 166 Hrl.

Ford Siërra 2,3 D., laser, '86 alle beurten, off. dealer, pr. ƒ 9.800,-. Tel. 046-511179.

Te k. Ford ESCORT 1300, bwj. '85, kl. rood, met veel extra's, pr. n.o.t.k. Tel. 045-312716.

Ford ESCORT 1600 XR3i 12-'85, zwart, ƒ 10.950,-. Tel. 04906-1387.

Ford SIËRRA 1600 CL 8-'85, 115.000 km, ƒ 7.950,-. Tel. 04906-1387.

Ford SIËRRA 3-drs., '86; Ford Escort 3-drs. '86; Ford Fiësta 1100 '83; Ford Siërra combi LPG '90. Autosport, Schelsberg 175, Heerlen, 045-725507.

Te k. Ford SIËRRA 1600 CL bwj. '87, pr. ƒ 12.750,-. Dr. M.L. Kinglaan 133, Hoensbroek.

Ford Siërra 2.0 CL, Sedan, bwj. 10-'87, vele extra's, vr. pr. ƒ 15.000,-. 045-229780 bgg 273870.

Te koop Ford ESCORT 1.3 Bravo, i.z.g.st., div. extra's, bwj. '82, pr.n.o.t.k. Tel. 045-721892.

Te koop Ford ESCORT XR3 i.z.g.st., pr. ƒ 3.900,-. Te bevr. Dorpstr. 3, Bingelrade.

ESCORT 1.4 Bravo, 3-drs., '89, Magenta, schuifdak, alarm, 36.000 km, ƒ 17.650,-. Tel. 045-752514

Ford ESCORT 1.4i RS-uitv., 5-bak, 3-drs., m. '89, zeer exclusief, geen 2e zo mooi, alle extra's, verk. in st. van splinternw., ƒ 14.750,-, pas gek. Tel. 043-254462.

Te koop Ford SIËRRA 1.6 Laser, bwj. 08-'86. Tel. 045-420518.

ESCORT XR3, 5-bak, schuifdak, '82, ƒ 5.350,-, inr. mog. Tel. 046-581649.

Ford FIËSTA bwj. '89, 1e eig. km.st. 29.000, pr. ƒ 15.750,-. Tel. 045-740006

Te k. Ford FIËSTA, bwj. '81, APK 6-'92, zeer mooi. Tel. 045-427289.

Te k. Ford FIËSTA 1100L Bravo, bwj. '82, apart mooi, ƒ 3.750,-. 045-724417.

Te k. Ford FIËSTA bwj. '79, APK 10-'92, i.z.g.st. ƒ 1.700,-. Tel. 045-416945.

Te k. Ford THUNDERBIRD Elan duurste uitv. 8 cil., bwj. '85, km.st. 68.000, i.z.g.st., inr.mog., pr.n.o.t.k. Tel. 04498-54651.

Honda

Honda ACCORD Aerodeck 2.0 EX 3-'89, metallicbeige, 59.000 km, ƒ 21.950,-. Tel. 04906-1387.

Te k. Honda PRELUDE bwj. '81, APK, groenmet., sportvlgn., vr.pr. ƒ 3.250,-. Pr. Margrietstr. 28, Kerkrade. Tel. 045-458922.

Mazda

Te k. MAZDA 323 Hatchback 1.3, bwj. '81, APK 04-'92, i.g.st., pr. ƒ 1.500,-. Tel. 046-510531

Te k. MAZDA 323 HB '87, sportuitv. met schuif/kanteldak, ƒ 13.000,-.Tel. 045-325972.

Te k. MAZDA 323 HB, 5-drs wit, bwj. '82, APK, als nw. vr. pr. ƒ 3.750,-. 0450-219175.

Te k. MAZDA 626 GLX, bwj. '84, APK 12-'92, kl. blauwmet., vr.pr. ƒ 7.950,-, div. extra's. Tel. 04450-3704.

Jeep

Nissan Patrol GR
demo, nieuw, kenteken '92, ƒ 11.000,- korting.
Toyota Landcruiser '88; Jeep Cherokee met geel kenteken '85; Toyota Hi-lux benz. amerikaanse uitvoering '87; Mazda Pick Up 2000 '88.
TEXACARS. 04702-3040.

Jeep TOYOTA Landcruiser diesel BJ-42, 8-'81, cabriolet, nw.st., ƒ 12.950,-. Tel. 04906-1387.

Jeep SUZUKI SJ-410 cabrio, 5-'83, groen, 70.000 km, ƒ 7.450,-. 04906-1387.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Lada

Te koop LADA 1500, bwj. '82, ƒ 600,-. Tel. 045-221885.

Lancia

LANCIA Thema 2.0IE, bwj. '86, zwartmet., perf. cond., schuifd., ƒ 12.500,-. Tel. 04750-30834.

Mercedes

WETZELS Auto's "Gewoon Apart". Mercedes 560 SEC '86; Mercedes 450 SL '80; Mercedes 230 CE '88; Mercedes 500 SEC '86; Mercedes 260 SE '88; Mercedes 190 E 2.6 '86; Mercedes 190 E A '87; Mercedes 190 E 2.3 aut. '87; Mercedes 190 E '88 Opel Kadett 1.6 Cabriolet '87; Mercedes 200 TE A '86; Mercedes 280 SE '84; Audi 80 LS '88; Mercedes 300 E aut. '86; BMW 730 i aut. '87; Opel Kadett 1.8i aut. '88; Volvo 740 Turbo intercl. '89; Volvo 740 GL Station '88; Volvo 345 GL '85; Ford Escort 1.4 Bravo '87 '88; Ford Escort 1.6 Diesel '88; Jaguar 3.6 aut. '84; Audi 1.8 S '87; Ford Si erra XR4ix4 '87; Golf 1.3 apart '90; Saab 9000 Turbo '85. Industriestraat 35, Sittard. Tel. 046-510655.

MERCEDES 200D, bwj. '81, i.z.g.st., tel. 04404-1384.

Te koop MERCEDES 190E, '86, in pr.st., verl. sportv., vr. pr. ƒ 22.500,-. 043-615242.

Te k. Merc. JEEP 240 GD, bwj. '80, Hardtop, i.pr.st., vr. pr. ƒ 15.000,-. 043-615242

Te k. MERCEDES Station 200 T, bwj. '84. Tel. 046-740105.

MERCEDES 200 D 10-'83, wit, 160.000 km, ƒ 9.950,-. Tel. 04906-1387.

MERCEDES 240 TD stationcar, 10-'82, metallicblauw, 180.000 km, ƒ 10.950,-. Tel. 04906-1387

MERCEDES 300 D, APK tot 12-'92, airco, trekhaak, zilvermet., alarm, nwe. motor, ƒ 5.900,-. Tel. 04493-4929.

Mitsubishi

TE K. MITSUBISHI Tredia, bwj. '83, vr.pr. ƒ 1.400,-. Tel. 046-527521.

Nissan/Datsun

Nissan KINGCAB 2.0 6-'86, wit, 80.000 km, ƒ 13.950,-. Tel. 04906-1387.

Te k. Nissan MICRA bwj. '85 2-kleurig rood/zilver. Tel. 045-316419.

Nissan BLUEBIRD 1.6 GL 1984, LPG, APK, bijz. mooi, pr. ƒ 4.250,-. 045-255784.

Nissan MICRA March, rood, bwj. '88, schadevrij, 1e eig., pr.n.o.t.k. Tel. 04405-3789.

Morris

Te k. MINI-COOPER Mayfair, bwj. '87, kl. met.blauw, i.z.g.st. Tel. 04457-2577.

Oldtimers

A.R. jr. 2.0, 1972, ital.imp., RDW gek., ƒ 9.750,-, van Bovag bedr. 045-244947.

Te k. NSU 1200 C, bwj. '72, 1e eig. APK 11-'92, pr. ƒ 2.000,-. Tel. 045-423980.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Opel

Grandioze Eindejaars-show
Voor de beste Oud en Nieuw
naar
OPEL
welling
Haefland 2, Brunssum. Tel. 045-257700

Opel KADETT 13 S 8-'86, wit, 3-drs., 85.000 km, ƒ 8.950,-. Tel. 04906-1387.

Opel REKORD 2.0 LS 5-'84, metallicgroen, ƒ 4.950,-. Tel. 04906-1387.

STER GARANT
Kies voor de 7 Ster Garant zekerheden van Smeets!

MAASTRICHT AKERSTEENWEG 10 TEL.: 043 - 613200

TYPE	KLEUR	BWJ.	NIEUWPR.	NU
190D	zilvergrijs	'90	75.000,-	56.000,-
250D	rookzilver DEMO	'91	96.000,-	82.500,-

HEERLEN WIJNGAARDSWEG 55 TEL.: 045 - 224800

TYPE	KLEUR	BWJ.	NIEUWPR.	NU
190E	2.0 roodmet. „sportline"	'90	84.000,-	52.500,-
200E	rookzilver „sportline"	'90	95.000,-	69.500,-
300D	antracietmet.	'88	98.000,-	55.500,-

GELEEN RIJKSWEG NOORD 125 TEL.: 046-757575

TYPE	KLEUR	BWJ.	NIEUWPR.	NU
190E	2.0 perlmutgrijs „sportline"	'90	85.000,-	57.000,-
200D	bl.zwartmet.	'89	80.000,-	55.000,-
300E	bl.zwartmet. aut.	'87	125.000,-	54.500,-

400 SE, directieauto, '91
astralzilver met blauw leder en veel extra's

ANDERE MERKEN (H)=HEERLEN (M)=M'TRICHT (G)=GELEEN

MERK	TYPE	BWJ.	NIEUWPR.	NU
(G) BMW	518 I.groenmet.	'84	45.000,-	8.900,-
(G) BMW	316 bl.met. LPG	'86	42.500,-	14.750,-
(G) BMW	520i bl.met. LPG	'88	75.000,-	38.500,-
(G) BMW	525i diamantzwart aut.	'88	90.000,-	45.000,-
(G) Citroën	BX 16 RS zilvergrijs	'84	29.500,-	6.500,-
(G) (M) Hyundai	Sonata 2.4i blauwmet.	'89	50.000,-	22.500,-
(G) Mitsubishi	Galant 1.6 GLX	'88	32.500,-	17.500,-
(G) Nissan	200 SX turbo rood	'89	67.500,-	45.000,-
(G) Opel	Omega 2.0i blauwmet.	'87	47.500,-	18.750,-
(H) Peugeot	605 SRi bl.grijsmet. LPG	'90	65.000,-	42.500,-
(G) Volvo	240 DL - LPG combi	'84	50.000,-	15.500,-
(G) Volvo	740 diesel combi	'88	70.000,-	35.000,-
(G) Volvo	760 GLE aut. airco	'90	120.000,-	69.000,-

0841

ALLEEN DIE AUTO'S WAARAAN SMEETS ÈN MERCEDES-BENZ HUN GOEDE NAAM VERBINDEN KRIJGEN DE STER GARANT STATUS.
EN DE DAARAAN GEKOPPELDE 7 ZEKERHEDEN:
● Volledige Garantie ● Geld-Terug Garantie
● VeiligheidsGarantie ● Gegarandeerd bouwjaar en km-stand
● Servicecontract ● Servicepaspoort ● 24-uurs Hulpdienst.
SMEETS
HEERLEN · MAASTRICHT · GELEEN
DE ENIGE OFFICIËLE MERCEDES BENZ-DEALER VOOR ZUID-LIMBURG!

Proficiat!

Gefeliciteerd met jullie
Robijnen Huwelijk!!!
Kinderen en kleinkinderen.
Morgen ook de hele dag te zien op LD-TV!!!

PROFICIAT HANNIE EN WIEL
Jeleuf 't of nit mar 't is woar, al 25 joar waal vuur de wet m... nit vuur 't bed. Van 't Lenie en 't Jasna.
Vandaag ook de hele dag te zien op LD-TV.

Egbert Hermelink
Ziet vandaag Abraham
Egbert gefeliciteerd van Mam, en je familie uit Limburg en Drente.

Hartelijk Gefeliciteerd met je 60-ste verjaardag
van je vrouw en kinderen.

Hoera!!!
25 jaar geleden gaven zij elkaar het ja-woord.
Dat moet gevierd worden!
PROFICIAT PAP en MAM.
Marcel en Pascalle.

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER
Stuur uw brief (voldoende gefrankeerd) naar het Limburgs Dagblad, postbus 2610, 6401 DC Heerlen en vergeet niet lin... onder op de enveloppe he... nummer uit de advertentie te vermelden.

****

Opel KADETT 1.7 D 5-drs. '89; Opel Kadett 1.3i 3-drs. '89; Opel Kadett 1.6 S 3-drs. '87; Opel Kadett 1.6 D combi '86. Autosport, Schelsberg 175, Heerlen, 045-725507.

Opel KADETT 1.8, 5-drs., 5 versnell. APK gek., bwj. '88, 59.000 km, z.g.a.nw. interessante pr. 045-252581.

Opel KADETT 1.3 S Club, bwj. 6-'87, rood, pr. ƒ 13.000,-. Tel. 045-220362

Te k. Opel REKORD 2.2i, bwj. '86, zeer mooi. Tel. 046-510646.

Te k. Opel KADETT LS 1.6 D, 4-drs., Sedan, APK, wit, juni '86, pr. ƒ 10.500,-; Golf diesel, bwj. '79, mooie auto met APK, vr.pr. ƒ 2.250,-. Tel. 046-519885.

Opel KADETT Coupé, bwj. '78, met schade. Eyndercoolhoff 131, Puth. Tel. 04493-3043.

OPEL Kadett GSI, 20 E, bwj. '87, vr.pr. ƒ 18.950,-. Jupiterstr. 63, Brunssum.

Opel OMEGA bwj. '8.. zwartmet., ww-glas, 5-b.. 4 hoofdst., i.z.g.st., p.. ƒ 16.950,-. 046-372443.

Te k. wegens bedrijfsau.. Opel ASCONA 1.9, bw.. nov. '81, pr.n.o.t.k. Tel. 04.. 743292 na 16.00 uur.

KADETT 1.3 Club '89, 1e eig., nw.st., moet weg spoed, pr. ƒ 13.750,-. Te.. 046-524256.

Opel KADETT bwj. '79 m.. APK, ƒ 575,-. Haezenstr. 3.. Schaesberg.

Opel KADETT 16i stationc.. 5D, 1989, 62.000 km ƒ 17.000,-. 040-515556.

Te k. Opel OMEGA 2.0 combi, bwj. 8-'89, 45.000 km. Tel. 04405-1917.

Wegens omst. Opel KA-DETT 1.2 S bwj. '77, APK 9-'92, vr.pr. ƒ 500,-. Tel. 045-742504.

Te k. Opel ASCONA 1.3 S, Hb, 5-drs., bwj. '84, motor '89, 55.000 km, i.g.s.t., pr. ƒ 5.500,-. 046-515520.

Peugeot

Peugeot 605 SV turbo diesel
bwj. '91, 36.000 km gelopen.
Autosport, Schelsberg 175, Heerlen. 045-725507.

PEUGEOT 305 GL diesel stationcar, 8-'86, blauw, 5-drs., ƒ 8.950,-. 04906-1387.

PEUGEOT 309 XLD 11-'87, rood, ƒ 11.950,-. Tel. 04906-1387.

PEUGEOT 405 GR 1.9 11-'88, metallicblauw, 60.000 km, ƒ 18.450,-. 04906-1387

PEUGEOT 505 GR diesel 6-'85, schuifdak, metallicrood, ƒ 7.950,-. 04906-1387

Te koop PEUGEOT 305 GL, met electr. schuifdak, 84.000 km, bwj. 11-'84, i.z. g.st., vr.pr. ƒ 6.500,-. Tel. 045-310955.

PEUGEOT 309 XLD Comfort, nw. mod. bwj. '88, verbr 1:20, 100%. 046-529307.

PEUGEOT 505 GR stationcar 5-'88, stuurbekr., metallicblauw, ƒ 18.950,-. Tel. 04906-1387.

Te k. z.g.a.nw. PEUGEOT 205 XS, 85 pk, 1e eig. 37.000 km., kl. antracietmet. bwj. 9-'87, ƒ 17.250,-. Tel. 045-255825.

Te k. i.g.st. PEUGEOT 505 GR, bwj. '83, km.st. 110.000 ƒ 3.900,-. Tel. 04498-52254

PEUGEOT 205 XE, 1985, rood, ƒ 6.950,-. Tel. 045-255784.

Porsche

Te k. zeer mooie zwarte PORSCHE, i.z.g.st., bwj. '81 APK 5-'92. Tel.045-412940

Renault

RENAULT KERRES
Kerkrade 045-452424
Dom. Mijnstraat 25
Heerlen 045-724200
Beersdalweg 97
Topoccasions
Diverse merken met 1 jaar garantie.
Donderdag koopavond tot 20.00 uur.
RENAULT-DEALER voor de OOSTELIJKE MIJNSTREEK

RENAULT 21 GTS 11-'86, metallicblauw, ƒ 9.950,-. Tel. 04906-1387.

RENAULT 21 Nevada TD diesel stationcar, 1988, 90.000 km, ƒ 16.950,-. Tel. 04906-1387.

RENAULT 21 Nevada Familiale turbo diesel 11-'88, metallic, 7-pers. ƒ 22.950,-. Tel. 04906-1387.

RENAULT 25 TS 10-'85, antracietgrijsmetallic, LPG, ƒ 7.950,-. Tel. 04906-1387.

RENAULT 11 GTD diesel 6-'85, met.blauw, ƒ 3.950,-. Tel. 04906-1387.

RENAULT 18, bwj. '81, APK 11-'92, ƒ 1.250,-. Tel. 045-325671.

RENAULT 25 TX 11-'87, wit, LPG, 110.000 km, ƒ 13.950,-. Tel. 04906-1387

RENAULT 25 TX Manior, radio Renault, in nw.st., 1990, ƒ 21.500,-. 040-515556.

RENAULT 19 GTS 5 D, wit, 1989, ƒ 16.500,-. 040-515556.

Te k. RENAULT 25 V6 inj., 1984, alle opties, pr.n.o.t.k. Inr. mog. 045-255784.

RENAULT 5 TL, bwj. '83, nw. motor en kopp., APK, ƒ 3.750,-. Tel. 045-255784.

Skoda

SKODA coupé rapped, wit, sportw., 1985, ƒ 1.750,-. 040-515556.

Subaru

Subaru MINI-JUMBO de luxe, 4-drs, bwj. '84, pr. ƒ 4.200,-. Tel. 045-753053.

Suzuki

Te k. Suzuki ALTO GL, 5-drs, bwj. nov.-'87, te bevr. 04459-1269.

Suzuki SWIFT 1.3 GS bwj. 3-'91, pr.n.o.t.k. Tel. 045-215479.

Van maandag t/m vrijdag, van 8.30 tot 17.00 uur, kunt u uw PICCOLO telefonisch opgeven. Tel. 045-719966.

Voor Piccolo's zie verder pagina 8

Portugal leidt komend half jaar de EG-vergaderingen

De beste leerling wordt voorzitter

DOOR PETER DE VRIES

RUSSEL – Wie tien jaar geden per auto van Lissabon ar de noordelijk Portugese ad Oporto wilde reizen, deed goed aan de uitrusting tot in puntjes in orde te hebben. et 325 kilometer lange hobpad stond weliswaar als oofdverbindingsroute' op de art vermeld; de rit nam toch gauw een uur of acht in beg. De verbeteringen die dsdien aan de weg zijn aanbracht maken de rit een ik comfortabeler. Ze symliseren daarnaast de grote onomische sprong voorarts die Portugal in de tustijd heeft gemaakt.

t arme, achtergebleven, nog niet heel lang uit de dictatuur bevrijland van weleer is inmiddels één de snelst groeiende econoeën van West-Europa. Na decenlang de blik vooral op het Zuite hebben gericht, oriënteert rtugal zich ook in politieke zin eds meer op Europa. De voorloge kroon op het werk zet de regeg van de sociaal-democratische emier Cavaco Silva (52) het kond halfjaar, wanneer Portugal or het eerst alle vergaderingen n de Europese Gemeenschap orzit.

s jaar geleden liet Portugal, net etreden tot de Gemeenschap, beurt van het voorzitterschap selijk voorbij gaan, en nam het tijd om eerst eens te wennen aan EG-gewoonten. Maar ook nu ft minister van Buitenlandse Za- Pinheiro (46) de voorzichtigd zelve.

Onvoorspelbaar

reden daarvoor is simpel: vanaf januari bepaalt Pinheiro het builands gezicht van de EG, samen t de inmiddels getekende minis- Van den Broek en de deftige uglas Hurd, minister van de al- eigenzinnige Britten. Zij moehet beleid van de Gemeenschap dragen in roerige gebieden als de vjetunie en Joegoslavië. „De onvoorspelbaarheid van die problemen noopt tot voorzichtigheid," zegt Pinheiro dezer dagen geregeld in Brussel.

Daarnaast staat de EG voor een reeks lastige problemen, waarbij voorzitter Portugal een zeer groot nationaal belang heeft. Op de agenda prijken de financiële steun aan de arme zuidelijke lidstaten, de herziening van de EG-begroting, het landbouwbeleid, en de vraag of Centraaleuropese landen zich aan kunnen sluiten bij de EG. Bij aanvang van het magische jaar 1992 is er genoeg werk aan de winkel.

Portugal staat als armste lid van de Gemeenschap niet te springen om uitbreiding van de Gemeenschap. Rijke kandidaten als Oostenrijk en Zweden zouden eerst een forse contributie moeten betalen. In de ogen van Lissabon heeft verbetering van de samenwerking voorrang boven toelating van nieuwe leden.

De eigen aansluiting in 1986 bij de EG heeft het land van toen onherkenbaar veranderd. Eeuwenlang verdienden de bedrijven hun boterham in koloniën als Angola, waar ze het economisch alleenvertoningsrecht hadden. Het definitief verlies van die koloniën in de jaren zeventig bracht niet alleen een miljoen mensen terug naar het moederland, maar sneed ook een economische en politieke levensader door.

De poorten naar de EG zijn daarentegen opengegaan, wat tot uitdrukking komt in handelscijfers: een stijging met 11 procent van de uitvoer en met 23 procent van de invoer sinds de aansluiting. De cijfers die in 1985 een doodzieke economie deden vermoeden, tonen nu het beeld van een land dat blaakt van welvaart: een werkloosheid die in 1981 nog op hetzelfde peil lag als de rest van de EG, maar inmiddels met 4,4 procent beduidend gunstiger is dan de 8,2 procent die de rest van de Gemeenschap telt. Een economische groei van gemiddeld 4,6 procent de afgelopen jaren, tegen een EG-gemiddelde van net drie procent.

Het succes beperkt zich niet tot cijfers. Het zeer sterk agrarische Portugal van tien jaar geleden is snel geïndustrialiseerd. De toeristenbranche is één van de kurken geworden waarop het land drijft. De buitenlandse handel bloeit. Toch is het land er nog lang niet: ondanks de inhaalmanoeuvre blijft het inkomen per hoofd van de bevolking er het laagste van de hele Gemeenschap. En de regering van Silva heeft al aangekondigd dat de buikriem de komende jaren verder moet worden aangehaald.

Soberheid

In een poging al in 1997 klaar te zijn voor de economische eredivisie van de economische en monetaire EG-unie, heeft de premier een ongekend versoberingspakket afgekondigd. De computerberekeningen wijzen uit dat het program zal leiden tot een daling van de inflatie van nu elf procent naar zo'n 5 procent in 1995. De economische groei, export en import, zullen op peil blijven of toenemen. De prijs is echter hoog: de overheidsuitgaven moeten voor jaren worden bevroren, scherpe bezuinigingen moeten de overheidsschuld terug brengen, en de ambtenarensalarissen gaan sterk omlaag.

Het is niet de enige pijnlijke boodschap die de nieuwe EG-voorzitter aan de eigen bevolking te brengen heeft. De landbouwsector zal nieuwe harde klappen krijgen, wanneer er een eind komt aan de gunstige overgangsregelingen die in 1986 werden bedongen bij de toetreding tot de EG. En het zal landbouwminister Arlindo Marques Cunha de nodige moeite kosten zijn boeren uit te leggen waarom uitgerekend onder zijn voorzitterschap de beslissingen over de nieuwe Europese landbouwpolitiek moeten vallen.

Hulp

De grootste uitdaging voor Portugal wordt echter de verandering van de begroting van de EG, een uiterst taai probleem, waarbij gigantische belangen op het spel staan. Het Wirtschaftswunder van de afgelopen jaren is tot stand gekomen met behulp van kapitaal van buitenlandse (waaronder veel Nederlandse) investeerders en uit EG-fondsen. Portugal is een schoolvoorbeeld van wat de EG-steun vermag. En het zijn juist die EG-fondsen die de komende maanden ter discussie staan.

In Maastricht schuilden de Portugezen tactisch achter de brede rug van buurland Spanje, toen dat de eis van de arme zuidelijke lidstaten om meer geld verwoordde. De Spanjaarden boekten enig succes, maar de invulling van die belofte zal nog moeite kosten. Want Portugal mag dan de afgelopen jaren een iets groter deel van de EG-welvaart hebben gekregen, de koek blijft ongelijk verdeeld: Nederland verdient jaarlijks aan Brussel 2,5 miljard, Lissabon slechts 1,1 miljard gulden.

● *De Portugese premier Cavaco Silva (midden) is hier samen met zijn minister van Buitenlandse Zaken Joao de Deus Pinheiro (links) op bezoek bij de Zuidafrikaanse president Frederik de Klerk. De komende zes maanden is het Portugese duo het buitenlandse gezicht van de EG.*

Het 'hoe' van het plan-Simons

DOOR CAREL GOSELING

DEN HAAG – Uit de hand lopende kosten. Geen concurrentie. Lage premies voor gezonde, jonge mensen. En heel hoge voor ouderen, bejaarden vooral. Zie hier enkele karakteristieken van de huidige gezondheidszorg in ons land. Een situatie waar het kabinet via de stelselherziening gezondheidszorg (lees: het plan-Simons) een einde aan wil maken. De zorg moet betaalbaar blijven, voor eenieder toegankelijk zijn en veel doelmatiger gaan werken.

Het kabinet heeft daarvoor de weg van een basisverzekering gezondheidszorg gekozen. Het wordt een volksverzekering voor iedereen waardoor het nu bestaande onderscheid tussen ziekenfonds en particulier verzekerden wegvalt. Nu kan dat niet ineens, van de ene dag op de andere. Er is dus een periode van vijf jaar uitgetrokken om de basisverzekering tot stand te brengen. Er wordt stapsgewijze naar toe gewerkt.

Dit is het tweede deel van een serie van vijf artikelen over de gevolgen van de stelselherziening in de gezondheidszorg per 1 januari 1992. Het eerste deel stond in de krant van 21 december jongstleden.

Als voorloper naar de basisverzekering wordt de Algemene wet bijzondere ziektekosten (awbz) gebruikt. Een al bestaande volksverzekering waarvoor iedereen premie betaalt. Om de awbz uit te bouwen worden voorzieningen in de gezondheidszorg die tot nu toe onder het ziekenfonds vielen, naar de awbz overgebracht. Het ziekenfonds is immers geen volksverzekering voor iedereen. Slechts die groep Nederlanders die minder dan een bepaald bedrag verdient, valt er onder.

In de praktijk merkt de verzekerde niets van de overgang van voorzieningen in de gezondheidszorg tussen ziekenfonds en awbz. Wat eerst door het ziekenfonds werd betaald, wordt nu via de awbz bekostigd. Dat is alles. Voor betaling moet u bij een ander loket zijn, maar betaalt wordt er. Aangezien zowel het ziekenfonds als de particuliere ziektekostenverzekeraars zijn aangewezen als zogenoemde 'uitvoerings-instanties awbz' treden er geen problemen op voor de verzekerde.

Eerste stap

Op 1 januari 1992 wordt de eerste stap op weg naar de basisverzekering gezet. De eerste voorzieningen gaan uit het ziekenfonds naar de awbz. Het gaat dan om: medicijnen, revalidatie, audiologische hulp (hoortoestellen, e.d.) en erfelijkheidsonderzoek.

De medicijnen vormen het grootste onderdeel. Iedereen heeft er ook mee te maken. Revalidatie geldt alleen voor die mensen die na een ongeluk of ander malheur weer op de been geholpen moeten worden. Bij audiologische centra komt men terecht bij gehoorproblemen. En erfelijkheidsonderzoek vindt plaats als de arts dat nodig vindt in verband met erfelijke afwijkingen in de familie.

Wat betreft de medicijnen treedt er op 1 januari aanstaande voor particulier verzekerden toch een merkbare wijziging op. Net als voor ziekenfonds-verzekerden al vanaf 1 juli 1991, gaat voor hen het zogenoemde geneesmiddelen vergoedings systeem (GVS) gelden.

In het GVS heeft de overheid, om kosten te besparen, voor zo'n 1000 geneesmiddelen bepaalt hoeveel het ziekenfonds daarvoor maximaal mag vergoeden. Is het middel duurder, dan moet de verzekerde het verschil zelf bijbetalen. Dat bedrag kan uiteen lopen van enkele dubbeltjes tot enkele honderden guldens.

Het GVS werd bedacht om de kosten van geneesmiddelen te drukken. Volgens het kabinet was het niet nodig dat goede middelen steeds vervangen werden door nieuwere, die dan ook weer duurder waren, zonder dat de werking ervan wezenlijk veranderde.

Het GVS gaat straks dus ook gelden voor particulier verzekerden. De kans op bijbetalen zit er dus dik in. Tenzij de arts op basis van zijn ervaringen met de ziekenfondsverzekerden al rekening houdt met het GVS bij het uitschrijven van recepten. Of de apotheker zo wakker is u te wijzen op de mogelijkheid eenzelfde middel goedkoper te krijgen zonder bijbetaling; ten minste na telefonisch overleg tussen apotheker en voorschrijvende arts.

Tegelijk met het GVS voor de particulieren neemt Simons echter nog een maatregel voor deze groep. De arts kan niet meer onbeperkt geneesmiddelen gaan voorschrijven. Een systeem dat in het ziekenfonds ook al bestaat.

Voor verslavende medicijnen (bijvoorbeeld: kalmeringsmiddelen, slaapmiddelen en hongerstillers) mag de arts hoogstens een hoeveelheid op het recept zetten die goed is voor 14 dagen gebruik. Voor alle andere middelen mag het recept hoogstens een maand gebruik dekken.

Alleen bij de medicijnen die chronisch zieken nodig hebben is dat drie maanden. Ter geruststelling van de dames (en ook van de heren): daaronder valt ook het voorschrijven van 'de pil'.

En waarom dit alles? Omdat er nu al jaarlijks voor een bedrag van 120 miljoen gulden aan ongebruikte - maar wel betaalde - geneesmiddelen weer bij de apotheken wordt ingeleverd. Nog los van de waarde van alle middelen die ongebruikt via wc, gootsteen of vuilniszak verdwijnen.

Wel of geen ondergrondse opslag van afval?

Alders wil argumenten horen, geen principeverklaringen

DOOR HARM HARKEMA

DEN HAAG – Bestuurders van links tot rechts, milieuactiegroepen en verenigingen van dorpsbelang in het noorden en oosten van het land slijpen de messen. Volgend jaar wil het kabinet een beslissing nemen over de vraag of de ondergrondse zoutkoepels in deze delen van het land gebruikt kunnen worden voor het opbergen van chemisch en radioactief afval. Maar in Noord en Oost is vrijwel iedereen het over één ding eens: Dat gif willen wij niet in onze grond. Milieuminister Alders neemt echter geen genoegen met deze stellingname. „Met alleen maar nee zeggen, kom je er niet."

Met lede ogen zien velen aan dat al jaren duur laboratoriumonderzoek naar ondergrondse opslag wordt verricht. De politiek heeft nog steeds geen uitspraak durven doen. Dat gaat veranderen. Alders: „We kunnen de kwestie niet voor ons uit blijven schuiven met tijdelijke maatregelen. We zullen een definitieve oplossing moeten vinden."

Alders wil daarbij niet op voorhand zwichten voor de weigering in noord en oost om mee te werken aan ondergrondse opslag. Hij houdt die mogelijkheid nadrukkelijk open. Dat is overigens wel in strijd met het verkiezingsprogramma van de PvdA, dat opslag van radioactief afval in zoutkoepels verbiedt. Alders acht zich daaraan niet gebonden: „Ik ben minister. En een minister is minister op basis van een regeerakkoord, niet op basis van een verkiezingsprogramma."

Dat er gekozen wordt, staat vast. De stapels radioactief en chemisch afval móeten ergens heen. Veel niet-afbreekbaar chemisch afval ligt nu opgeslagen op de Maasvlakte, maar dat depot is bijna vol. Het radioactief afval wordt voor de komende vijftig tot honderd jaar bovengronds weggeschoven naar Borssele, maar kan het daar letterlijk eeuwig voor weer en wind blijven liggen?

Oud-milieuminister Nijpels stak in 1987 voorzichtig zijn nek uit door een inspraakprocedure te beginnen over de vraag aan welke ethische, sociale en technische criteria de ondergrondse opslag van kernafval moet voldoen. De inspraakronde werd een farce, want in de betrokken gebieden wilde men van geen criteria weten. Men zei gewoon: wij willen dat gevaarlijke spul hier niet in onze bodem, en joegen vervolgens de inspraakambtenaren van Nijpels terug naar Den Haag.

Nijpels liet de kwestie vervolgens rusten, en daarna mocht zijn opvolger Alders in dit kluifje bijten. Wegens het mislukken van de voorgaande inspraakronde beperkte Alders de procedure tot een adviesaanvraag aan vier organisaties van verschillende pluimage. Dat was tegen het zere been van alle verontruste noordelingen en oosterlingen, die verontwaardigd alsnog inspraak eisten.

Aldus geschiedde. In oktober stond er een advertentie in de kranten waarin belangstellenden werden opgeroepen te reageren op de vraag of de diepe ondergrond gebruikt mag worden voor het opbergen van afval, en zo ja, onder welke voorwaarden. Ook werd gevraagd om argumenten voor of tegen boven- en ondergrondse opslag. En weer buitelde menigeen over Alders heen. De inspraakmogelijkheid was te beperkt, de advertentie te klein en te onduidelijk. En verder riep vrijwel iedereen als vanouds: In onze ondergrond geen afval, punt uit.

Begrip

Alders zegt dat hij begrip heeft voor mensen die zich verzetten tegen de opslag van gevaarlijk afval in hun omgeving. Maar: „In dat stadium is de discussie nog lang niet. De inspraakprocedure onder mijn voorganger ging over de vraag aan welke criteria ondergrondse opslag moet voldoen. Ik ben een stap terug gegaan. De eerste vraag is nu òf er afval ondergronds mag worden opgeslagen."

Het antwoord is toch duidelijk? In de betrokken gebieden wil men dat niet.

Alders: „Alleen maar 'nee' is onvoldoende. Wat we ook doen aan hergebruik of preventie, er is en zal afval blijven dat niet verwerkbaar is. Als men zegt: Wij willen het niet bij ons in zoutkoepels, dan blijft de vraag: wat dan wèl. Als men 'nee' zegt, dan wil ik er de argumenten bij horen. Dat kunnen sociale, ethische en technische argumenten zijn, waarbij men tevens de gevolgen voor de komende generaties in ogenschouw zou moeten nemen."

Troep

Dat klinkt mooi, maar in bijvoorbeeld Rolde of Groenlo blijft men zeggen: Wij willen die troep niet in onze grond.

Alders: „Nogmaals: Daarmee is nog geen oplossing voor het afval gevonden. Niet ondergronds opbergen? Dan moet het bovengronds. Misschien valt de keus wel op Rolde of Groenlo en stel ik de vraag: Rolde en Groenlo, wat vindt u van bovengrondse opslag?"

MINISTER HANS ALDERS
...'ik ben minister op basis van het regeerakkoord en niet op basis van het verkiezingsprogramma'...

De minister vindt het ook van belang om meer dan alleen maar 'nee' te horen, omdat hij weet dat er ook nee-zeggers zijn die onder bepaalde voorwaarden wel akkoord zouden kunnen gaan. Bijvoorbeeld wanneer het afval zodanig in een mijn wordt opgeslagen, dat het er altijd weer is uit te halen.

Er zijn nogal wat mensen die de inspraakprocedure beschouwen als een farce omdat de keuze voor ondergrondse opberging in feite al gemaakt zou zijn. Sinds 1984 al wordt immers onder toezicht van Economische Zaken onderzoek gedaan naar de technische mogelijkheden van ondergrondse opslag. In dat onderzoek zijn en worden vele miljoenen guldens gestoken. Die kant zal het dus wel opgaan, redeneert men.

Alders: „Dat onderzoek leidt tot kennis in de mogelijkheden en onmogelijkheden van ondergrondse opslag. Zonder die kennis is er geen zinnige discussie mogelijk over de vraag of ondergrondse opberging kan of niet. En het antwoord op de vraag of de keus voor ondergrondse opslag in feite al gemaakt is, is nee. Ik heb geen vooringenomen standpunt voor bovengrondse of ondergrondse opslag. Als ik dat wel had, zou ik de oude procedure uit 1987 zijn begonnen en op zoeken naar criteria voor ondergrondse opberging. Niet voor niets stellen we nu eerst de vraag òf we ondergronds moeten opslaan."

Kan dat radio-actief afval niet gewoon in Borssele blijven liggen?

Alders: „Dat is een tijdelijke oplossing, voor vijftig tot honderd jaar. We hebben het over afval dat tot in lengte van jaren moet worden opgeslagen. Is het goed om dat door de eeuwen heen bovengronds op te slaan, waar het onderhevig is aan allerlei invloeden? Dat is dus een van de vragen die nu beantwoord moeten worden."

BEWAAR DEZE PAGINA

De spelregels in het verkeer zijn veranderd

GEBRUIK AUTOGORDEL

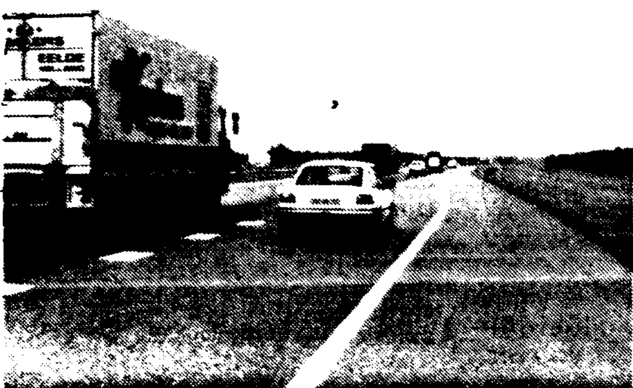
De slogan "Autogordels, ...altijd" geldt in het nieuwe RVV nog meer dan in het oude RVV. Alleen voor bestuurders van bussen en taxi's is er een uitzondering. Per 1 april 1992 zijn ook de passagiers achterin verplicht de autogordel te dragen. Dragen de passagiers geen gordel, dan moeten zij zelf de eventuele bekeuring betalen. Hier komt weer een stukje eigen verantwoording (in dit geval van de passagiers) om de hoek kijken. Deze regeling geldt nu overigens ook voor passagiers van motor- en bromfietsen betreffende het dragen van een helm. Is de naast de autobestuurder zittende passagier jonger dan 12 jaar, dan moet gebruik worden gemaakt van een goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel.

KNIPPEREND WAARSCHUWINGSLICHT

In het nieuwe RVV zijn geen bepalingen opgenomen voor wat betreft het rijden met knipperend waarschuwingslicht. Hierbij geldt ook dat de weggebruiker naar eigen inzicht moet bepalen of hij het waarschuwend knipperlicht gebruikt in situaties die daarvoor in aanmerking komen.
Een stilstaand voertuig dat een obstakel vormt voor naderende bestuurders, kan als vanouds worden aangeduid met een gevarendriehoek op ongeveer 30 meter afstand van het voertuig. "Kan worden aangeduid met een gevarendriehoek", want in plaats daarvan mag nu ook het knipperend waarschuwingslicht worden gebruikt. Niet is overgenomen, dat een gevarendriehoek in de auto aanwezig moet zijn. Dit is echter wel aan te bevelen. Denk maar eens aan een storing in de elektrische installatie van de auto! Het knipperend waarschuwingslicht is echter niet bestemd om foutparkeren te legaliseren.

VLUCHTSTROOK EN INVOEGSTROOK

Uitsluitend in noodgevallen (bijvoorbeeld bij autopech of onwel worden) is het toegestaan op een autosnelweg of een autoweg gebruik te maken van de vluchtstrook. De vluchtstrook mag dan ook niet gebruikt worden om in te voegen. Alleen op een invoegstrook mag een file auto's op de snelweg rechts worden ingehaald. Dat geldt zowel voor op- als afritten. Invoegen mag tot op het eind van de invoegstrook, daarna (op de vluchtstrook) niet meer.

ZEBRA'S

Voetgangers krijgen meer rechten bij zebra's. Bestuurders van alle voertuigen - dus ook (brom)fietsers - moeten voetgangers en bestuurders van invalidenwagens die op een zebra oversteken of dit van plan zijn, voor laten gaan.
Het "op het punt staan te gaan oversteken" is hier het nieuwe element. De veilige werking van deze regel is niet alleen afhankelijk van de bestuurder van het voertuig, maar ook van de inschatting van de voetganger, bijvoorbeeld op het gebied van de remmogelijkheden van het rijverkeer. Als vanouds geldt er een uitzondering voor militaire colonne, brandweer, politie en ziekenauto. Uitvaartstoeten dienen nu wel te stoppen. Of zij daartoe gedwongen worden hangt af van de beleefdheid van de voetganger!

GEEL KNIPPEREND VOETGANGERSLICHT

In de toekomst kunnen wegbeheerders ertoe overgaan rode voetgangerslichten te vervangen door een geel knipperlicht. Het rijdende verkeer op de rijbaan kan dan ook tegelijkertijd groen licht hebben. Dat betekent dat de voetgangers - met de nodige voorzichtigheid - zelf kunnen bepalen of zij oversteken. Wie liever geen risico wil lopen - bijvoorbeeld kinderen en ouderen - kan door een druk op een knop het groene voetgangerslicht in werking stellen. Indien voetgangers op een zebrapad oversteken bij geel knipperlicht, hebben zij geen voorrang op de andere weggebruikers.

De belangrijkste veranderingen in beeld gebracht

Sinds 1 november 1991 is het nieuwe "Reglement verkeersregels en verkeerstekens (RVV)" van kracht. In dit reglement wordt - meer dan in het verleden - de nadruk gelegd op de eigen verantwoordelijkheid van de weggebruiker.
In het wegverkeer is behoefte aan spelregels. Anders zou de chaos niet te overzien zijn. En wat nog erger is: zonder verkeersregels en verkeerstekens zouden er dagelijks duizenden verkeersslachtoffers te betreuren zijn. Naast de verkeersregels zijn er ook verkeerstekens nodig, om de weggebruiker te laten zien wat er van hem of haar verwacht wordt. Die regels en tekens vormen samen het Reglement verkeersregels en verkeerstekens.
Het oude reglement werd gemaakt in 1966. Sindsdien is er echter heel veel veranderd. We hebben veel meer (verschillende) wegen gekregen en er zijn nu veel meer voertuigen dan toen. Het reglement is tussentijds wel aangepast, maar dat kwam de overzichtelijkheid niet altijd ten goede. Ook vroeg men zich af of er voor sommige regels en tekens nog wel een noodzaak bestond. Kortom, er kwam een nieuw reglement. Daarbij zijn de samenstellers er van uitgegaan, dat verkeersdeelnemers zelf vaak goed kunnen inschatten welk gedrag wenselijk en vooral veilig is. In het nieuwe reglement ligt daarom de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de weggebruiker.
Wat voorop staat is dat de regels duidelijk zijn en dat de weggebruiker er het nut van inziet. Pas dan zal hij zich er aan houden. Dat veronderstelt wel dat iedereen zijn gezond verstand gebruikt in het verkeer. Niet voor niets luidt de slogan die aan het nieuwe reglement gekoppeld is "GEEF JE VERSTAND EENS VOORRANG!"

GEEF JE VERSTAND EENS VOORRANG

VERKEERSBORDEN

Hieronder treft u een aantal van de meest belangrijke nieuwe of gewijzigde borden aan uit het nieuwe Reglement verkeersregels en verkeerstekens.

BORD MAG AAN BEIDE ZIJDEN WORDEN VOORBIJGEGAAN

GEBOD TOT HET VOLGEN VAN DE RIJRICHTING DIE OP HET BORD IS AANGEGEVEN

GEBOD TOT HET VOLGEN VAN DE RIJRICHTING DIE OP HET BORD IS AANGEGEVEN

GEBOD TOT HET VOLGEN VAN EEN VAN DE RIJRICHTINGEN DIE OP HET BORD ZIJN AANGEGEVEN

GEBOD TOT HET VOLGEN VAN EEN VAN DE RICHTINGEN DIE OP HET BORD ZIJN AANGEGEVEN

Bij het ontwerpen van de borden is zoveel mogelijk rekening gehouden met de symbolen die ook in andere landen worden gebruikt. Ook de zichtbaarheid bij nacht of slecht weer is vaak een reden geweest om een bord te wijzigen. Zo bleek de kleur geel beter te reflecteren dan oranje, die gebruikt werd op het bord (einde)voorrangsweg. Om de zichtbaarheid van beide borden te verhogen, zullen zij voortaan in geel worden uitgevoerd.
Tenslotte heeft men, waar mogelijk, negatieve aanduidingen vervangen door positieve. Het is immers eenvoudiger aan te geven dat bepaalde parkeerplaatsen uitsluitend gebruikt mogen worden door taxi's, dan aan te geven dat op die plaatsen een parkeerverbod geldt waarvan taxi's zijn uitgesloten.

BEROEPSMOGELIJKHEID

Voor elke burger bestaat de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen een door de wegbeheerder genomen verkeersbesluit. Dit besluit kan betrekking hebben op een wijziging van een verkeerssituatie door een wegreconstructie of het plaatsen van verkeersborden. Burgers kunnen binnen dertig dagen tegen het verkeersbesluit in beroep gaan bij de Kroon. Voor meer informatie kunt u terecht bij Rijkswaterstaat Directie Limburg , tel. 043-294444, afdeling WXP.

"(BROM-) FIETSERS RECHTSAF TOEGESTAAN"

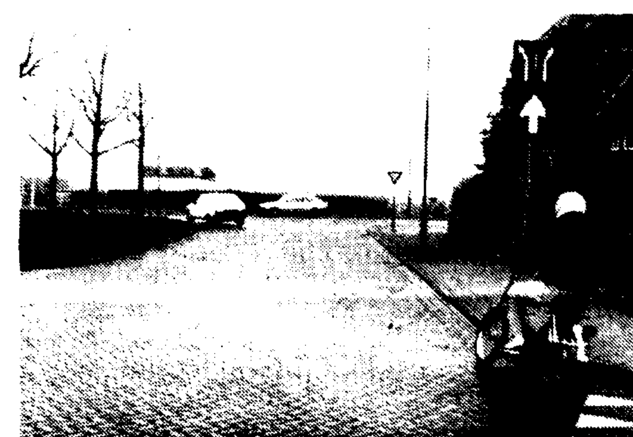
Een geheel nieuwe re- geling is er vo (brom)fietsers die b rood licht rechtsaf willen slaan. Let op: dit is niet automatisch toegestaa Alleen daar waar de wegbeheerder (zeg maar gemeente of provincie) d aangeeft met het onderbordje "(Brom-)fietsers rechtsaf toegestaan" mag d (brom)fietser in een veilige situatie bij rood licht rechtsaf slaan.

RICHTING AANGEVEN

Onder het motto: "La zien wat je van plan ben zijn er nogal wat situatie bijgekomen, waarbij ee teken gegeven moet wor den. Voor bestuurders van motorvoertuigen zij dat: het willen inhalen van een motorvoertuig, bij het wisselen van de rijstrook, na het inhalen van een voertuig weer naar rechts rijden en bij alle belangrijke zijdelingse verplaatsingen. De belangrijkste nieuwe verplichting voor het gebruik van de richtingaanwijzer is die bij het wegrijden uit parkeerstand. U bent vanaf nu verplicht dan de richting aanwijzer te gebruiken.

VOORSORTEREN

Voorsorteren bij het afslaan is niet langer een plicht voor bestuurders van motor voertuigen, maar een recht. Met andere woorden, het moet niet, het mag wel. Indien er echter voorsorteerstroken aanwezig zijn, moet daar verplicht gebruik van gemaakt worden.

VOORRANGSREGELING OP VERKEERSPLEINEN

Er is een tensdens om steeds meer kruispunten om te bouwen tot verkeerspleinen ("rotondes"). Het verkeer op de rotonde (verkeersplein) heeft alleen voorrang als borden dat aangeven. Dat geldt ook voor fietsers en bromfietsers, als voor hen geen apart fietspad aanwezig is. Is dat wel het geval, dan wordt via borden of "haaietanden" op het wegdek aangegeven wie er voorrang heeft.

"ZELFSTANDIGE" HAAIETANDEN

De zogenaamde "haaietanden", die een voorrangskruising aanduiden, kunnen sinds 1 november jl. ook "zelfstandig" voorkomen. Dat wil zeggen, er is dan op die plek geen verkeersbord aanwezig dat de weggebruikers er op duidt voorrang te geven aan bestuurders op de kruisende weg. De wettelijke benaming van de "haaietanden" luidt: voorrangsdriehoeken op het wegdek. Ook voor (brom)fietsers kan gelden dat zij aan het eind van een fietspad alleen via "haaietanden" tot voorrang verlenen verplicht worden en niet nog een keer via een apart verkeersbord

BEWAAR DEZE PAGINA

Deze pagina is tot stand gekomen in samenwerking met
Limburgs Dagblad
De duidelijke krant.
Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Directie Limburg
regionaal orgaan verkeersveiligheid limburg
rovl

Staatssecretaris Aad Kosto over asielbeleid:

'Het is mijn opdracht om duidelijk te zijn'

DOOR KLAAS SALVERDA

DEN HAAG – „Zo'n inbreuk als er op ons bestaan in Grootschermer is gepleegd," zegt hij, „heb ik nog nooit meegemaakt. Daar moeten ze ook geen gewoonte van maken." Aad Kosto kon in de nacht van 12 op 13 november nog net zijn huis verlaten voordat een groep RaRa-activisten het aan flarden liet gaan. „Maar ik hoop dat men Anneke en mij in het komende jaar weer in het huis ziet klussen," formuleert de staatssecretaris van Justitie, in een spontane nieuwjaarswens.

Kosto (PvdA) sluit deze dagen het meest roerige jaar uit zijn politieke carrière af. Toch weet hij nog altijd een opmerkelijk scherpe scheiding te maken tussen wat hem persoonlijk raakt en wat hij in het ambt van staatssecretaris met de 'portefeuille der verdrukten' doet. Zelfs in zijn column in de Justitiekrant, voor medewerkers van het departement, is Kosto kort van stof over de recente aanslag in Grootschermer. „Graag begin ik deze keer met een woord van dank aan diegenen uit het grote Justitiebedrijf die blijken van medeleven zonden na de aanslag op ons huis. Verder niets meer daarover, behalve dan dat ik politie en justitie veel succes toewens bij het opsporen van de daders," schreef Kosto eerder deze maand. Om zich vervolgens met verve en uitputtend op de asielzoekersproblematiek te storten.

Ook in dat opzicht is het jaar niet voorspelbaar verlopen. Een van de zorgen van vorig jaar was dat er een geweldige instroom van vreemdelingen uit met name Oost-Europa zou komen. Dat is niet gebeurd: het aantal mensen dat zich bij de Nederlandse grens aanbiedt, zal ongeveer op dat van vorig jaar uitkomen. „Ik heb natuurlijk de neiging om dat enigszins aan mijn beleid toe te schrijven," reageert Kosto. Maar hij sluit zijn ogen ook niet voor omstandigheden waar hij geen vat op heeft. Zo zal, verwacht hij, een aantal Joegoslaven weer terugkeren naar hun haardsteden, als de burgeroorlog in hun land tot een goed einde komt.

Produktie

In eigen land constateert Kosto dat het aantal uitzettingen van illegalen fors is gestegen. De staatssecretaris spreekt in dit verband over de 'produktie van het vreemdelingenbedrijf', waar het laatste jaar veel nieuw personeel is aangenomen.

Ten slotte is Kosto ervan overtuigd dat het nieuwe opvangmodel, dat hij samen met zijn WVC-collega D'Ancona heeft ontworpen, op 1 januari van start kan gaan. Zelfs de motie van CDA en VVD, die zich vorige week in de Kamer nog uitspraken voor een verscherping van de bewaking van uitgeprocedeerde asielzoekers, kan volgens Kosto niet veel roet meer in het eten gooien.

● *AAD KOSTO*

Overigens valt de laatste maanden zowel in de Kamer op dat er een grote mate van eensgezindheid bestaat over het strenge uitzettingsbeleid van Justitie. Kosto: „Ik ben een groot voorstander van een helder en duidelijk beleid. En het regeringsbeleid is duidelijk," voegt hij eraan toe. „Dat bepaalt dat echte vluchtelingen hier mogen blijven en dat gezinshereniging is toegestaan. Maar het zegt ook dat we geen immigratieland zijn. Wie geen klemmende reden heeft, wordt niet toegelaten. Zo heb ik ook gehandeld toen het om de Vietnamezen en de Russische joden ging."

Wat Kosto betreft, is er buiten de Kamer en de onafhankelijke rechtspraak niets wat de uitvoering van dat beleid zal belemmeren. „Een bewindspersoon die toegeeft aan de druk van hongerstakers is verloren," zegt Kosto. „Dan zal het middel in de toekomst namelijk vaker worden toegepast." En in de richting van asielzoekers die hun toevlucht in kerken zoeken: „Het gaat niet aan dat particulieren op enigerlei wijze dwarsbomen wat door de controle van het parlement en de uitspraak van de rechter voldoende gedekt is."

Streng, maar rechtvaardig. Zo ziet hij zijn beleid het liefst uitgelegd. Hij vindt het inhumaan om van de regels af te wijken. Toch is juist dàt aspect, dat hem de laatste weken zo vaak onder de neus is gewreven. Kosto: „Dat is een produkt van denken dat ik verwerp. Het doet namelijk veronderstellen dat ik met een zekere willekeur zou kunnen werken. Genade voor recht! Dat kan natuurlijk absoluut niet. Weten dat iemand ongelijk heeft, en toch zeggen: 'Nou, vooruit dan maar'. Zo'n opstelling maakt het recht tot onrecht."

Kosto geeft toe dat het de juridische, formele benadering is. Maar volgens hem is er geen andere weg. Is het daarom dat Kosto althans naar buiten toe zo weinig emotie toont? De staatssecretaris: „Die heb ik natuurlijk wel, maar ik geloof niet dat het goed is als ik die uitstraal. Het is mijn opdracht om duidelijk te zijn. De emotie wordt in grote overmaat door anderen vertoond. Zij beperken zich daar, denk ik, vaak toe. Ik heb geen twijfel dat ik helderheid moet uitstralen over hoe het recht moet functioneren. Ik zou niemand dienen als ik mijn beleid zou voeren en daarbij een traan zou wegpinken. Dan zou men met recht 'Vuile huichelaar!' kunnen zeggen. Ik moet mijn emoties voor mij houden."

Kosto ziet wel degelijk een relatie tussen zijn beleidsterrein, het vreemdelingenbeleid, en het minderhedenbeleid waarover de komende maanden zelfs een 'nationaal debat' zal worden gevoerd. „Als ik mijn werk doe, doe ik dat niet zo verkokerd dat ik niet weet wat hier achter ligt. Ik doe het mede om de integratie van vreemdelingen die hier wel mogen blijven, mogelijk te maken. Als je de boel zou laten verslappen en de stromen binnen zou laten, maak je hun kansen echt kleiner."

Vindt u dat het minderhedendebat ook moet gaan over de wederzijdse vooroordelen, de verhouding tussen autochtonen en allochtonen en over de grenzen van de tolerantie, om met VVD-leider Bolkestein te spreken?

„Het lijkt me vrij essentieel dat we over de verschillen met elkaar gaan praten. Want als je die niet kent, kun je ook niet zo gauw tot respect voor elkaar komen."

Is het realistisch om te zeggen dat het fenomeen vreemdelingenhaat ook in Nederland om zich heengrijpt?

„Ik denk dat in iedere samenleving waar anderen binnenkomen, op een goed moment problemen ontstaan bij mensen die in de bestaande samenleving zelf al een beetje in de problemen zitten. Die zien de concurrent binnenkomen. De opdracht van de overheid is dat probleem te bestrijden door positieve acties voor de laagstbetaalden in de samenleving, om daarmee de verloedering en verpaupering te voorkomen. Want een wijk waar een groot deel van de ramen dichtgespijkerd zit, leidt tot geen enkele binding met de samenleving."

Ellende

Verhalen dat de onvrede over en weer zou toenemen, proeft Kosto 'niet zozeer'. „Ik zie," zegt hij, „dat wij tot dusver redelijk gevrijwaard zijn gebleven van de ellende die zich her en der in het buitenland heeft afgespeeld. En ik denk dat dat tot op zekere hoogte samenhangt met de inspanning van deze regering. Onze opdracht kan nooit zijn dat je de vreemdelingen het land uitstuurt, maar dat je voor de mensen voor wie je verantwoordelijkheid draagt, een rechtvaardige samenleving opbouwt. Dat wil zeggen: voor de Nederlanders die hier oorspronkelijk woonden, en voor de mensen die er later bij zijn gekomen."

Maar hoever reikt de spankracht van een land? Tot hoever mag er inschikkelijkheid, dat toch de kern is van verdraagzaamheid, worden gevraagd?

„Natuurlijk, mensen die zeggen dat er nog een heleboel lege weiden in de Noordoostpolder liggen, zien de zaak enigszins beperkt. Het gaat erom wat de voorzieningen kunnen dragen. Wat de woningmarkt aankan, de arbeidsmarkt, het onderwijs... En ik durf niet te voorspellen hoe die zich ontwikkelen."

We praten over heel concrete problemen die zich vooral in de grote steden concentreren...

„Dat is altijd het probleem, overal ter wereld en door de hele geschiedenis heen. Maar de trek naar de steden heeft op zich toch weinig met vreemdelingen te maken. Men volgt toch de werkgelegenheid of de schijn daarvan. Ik besef dat ik maar een deel van dit mondiale probleem in handen heb en dat we het veel geïntegreerder moeten aanpakken. Het komende minderhedendebat is daar een onderdeel van."

...'Gelukkig Nieuwjaar'...

achtergrond

Gemenebest heeft nog geen Sovjet-probleem opgelost

DOOR HANS GELEIJNSE

MOSKOU – Verbijsterde toeristen zien op het Rode Plein de twee wachtposten voor Lenins mausoleum ongedwongen met elkaar kouten. De straffe discipline, die de gardisten van Lenins gemummificeerde lichaam dezelfde bewegingsloze ondoorgrondbaarheid dwong als de berenmutsen voor Buckingham Palace, is weg.

En zo verdwijnt er meer dat des Sovjets was. Het zondag in Alma Ata, de hoofdstad van Kazachstan, geproclameerde Gemenebest van Onafhankelijke Staten is er de oorzaak van. Ambtenaren weten niet meer waar ze zich aan moeten houden en zetten onbekommerd stempels op officiële formulieren. Zoals de visumafdeling, ressorterend onder het voormalige Sovjet-ministerie van Binnenlandse Zaken. Een nieuw Sovjet-visum, geldig voor een periode van één jaar, werd maandag binnen het uur verstrekt. Voorheen kostte dat toch minstens drie dagen.

Buitenlanders die zich bij een ambassade van de Russische Federatie melden omdat ze naar de Oekraïne willen reizen, krijgen echter nul op het rekest. „Vliegt u maar naar Kiev, daar hebben ze een eigen visumbeleid," zei een beambte van de ambassade in Londen maandag. De BBC-collega, die vervolgens naar Kiev afreisde, kreeg tot haar verrassing op het vliegveld een wit papiertje met het opschrift 'Tijdelijk visum voor Oekraïne'.

Naar Rusland of een andere voormalige Sovjet-republiek reizen, is formeel uitgesloten, maar kan in de praktijk wel omdat er geen 'binnengrenzen' waren in de oude Unie noch zijn in het gemenebest. Er golden voorheen overigens reisbeperkingen voor buitenlanders. Bepaalde gebieden in Rusland en andere republieken waren voor hen verboden terrein. Blijft dat in het gemenebest ook zo? Navraag maandag leverde alleen maar korzelige commentaren op van ambtenaren die dit zouden moeten weten. „We hebben wel andere dingen aan ons hoofd."

Datzelfde liet de persdienst van de Russische president Jeltsin weten als antwoord op de vraag, wie beheert nu het Lenin-mausoleum en hoe lang blijft de stichter van de Sovjet-staat daar nog te pronk liggen. „Daar is in Alma Ata niet over gepraat. Er zijn belangrijker zaken," liet woordvoerder Vosjtsjanov weten.

Het zijn inderdaad allemaal 'kleine dingen'. Maar ze hebben stuk voor stuk te maken met de haast waarmee de elf republiekspresidenten in Alma Ata hun gemenebest-akkoord sloten. Men nam er gewoon de tijd niet om zaken te regelen, en niet alleen de 'kleine', maar ook de heel grote. Om nog even bij de eerste categorie te blijven: de Sovjetunie bestaat dus niet meer. Maar alle inwoners van het voormalige rijk staan te boek als Sovjet-burgers.

Ze hebben ook allemaal een rood Sovjet-paspoort. Sommige republieken hebben plannen voor een eigen paspoort. Maar het zal nog geruime tijd duren voor die op de 'markt' zijn. Dus blijven 'Sovjet-burgers' door de wereld reizen met identiteitspapieren van een staat die niet meer existeert.

Het is allemaal mogelijk in de 'overgangsperiode'. Een president zonder land, die weigert af te treden omdat, vermoedelijk, de aftocht via een keurige zitting van het voormalige Unie-parlement nog niet is geregeld. De grondwetscommissie van datzelfde parlement hield het echter maandag al voor gezien. „We hebben geen Grondwet meer, want er is geen staat meer om die Grondwet te bewaren. Dus houdt onze taak op," zei de voorzitter.

Eenheden van de voormalige Sovjet-strijdkrachten, zowel van Defensie als Binnenlandse Zaken, zijn nog steeds gestationeerd in gebieden waar het wapengeweld niet van de lucht is. De Dnjester-provincie in Moldavië bijvoorbeeld. Of Nagorno-Karabach in Azerbajdzjan en Zuid-Ossetië in Georgië. Commandanten zijn op zichzelf aangewezen. In Nagorno-Karabach mag men zich van 'Moskou' terugtrekken.

Het Azerbajdzjaanse leger, onder opperbevel van president Moetalibov, verhindert dat. Beide partijen beroven en passant de munitie-arsenalen van de 'Sovjets'. Moetalibov en zijn Armeense collega Ter-Petrosjan hieven zaterdag in Alma Ata eveneens de champagneglazen op het nieuwe gemenebest. Nagorno Karabach, de status van de roebel, de gemeenschappelijke markt, de strijdkrachten, het paspoort, de kernwapens, het visa-beleid, de opsomming van nog onopgeloste problemen kan moeiteloos tot paginalengte worden aangevuld.

Volgens de Russische vice-premier Boerboelis kunnen maandag 30 december, als de presidenten opnieuw bijeenkomen, maar nu in de Witrussische hoofdstad Minsk, een hoop van deze problemen uit de wereld worden geholpen. Eerst zien, dan geloven, zegt de voormalige Sovjet-burger.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken James Baker formuleert het wat anders, maar bedoelt hetzelfde. De problemen met dat gemenebest zijn zo groot, dat het waarschijnlijk niet lang zal bestaan, zei hij.

achtergrond

lezers schrijven

● Boekbespreking

Bij zijn bespreking van mijn boek 'Bericht aan Hare Majesteit' schrijft Jan van Lieshout dat Richard Nitsch de 'klap van Wittem' heeft voorbereid. Uit een verhoor in gevangenschap dat 'Na voorlezing en volharding getekend' is door Richard Nitsch blijkt dat hij hierbij slechts zijdelings betrokken was. Uit geen regel is op te maken dat de onderofficier Lambertz hem ook maar één naam van te voren heeft verschaft.

Nitsch geeft aan dat hij uit verhoren te Vught, na 'het verraad van Weert' diverse namen heeft verkregen t.w. die van Sjeng Coenen, pater Baars, de gebroeders Merckelbach en Barb Sitsinger uit Kerkrade. Hij was er ook van op de hoogte dat Joep Grooten brand had gesticht in het gemeentehuis van Wittem. Hij wist van de samenwerking tussen het district Heerlen en Gulpen. Maar vooralsnog ging hij niet tot arrestatie over.

„Mijn plan was te wachten totdat ik een groot aantal personen tegelijk kon arresteren". Nitsch vernam pas half juli van Strobel, „in tegenwoordigheid van SD-beambte Conrad" over de Duitse onderofficier. Het initiatief voor de arrestaties op 21 juli geschiedde tegen de uitdrukkelijke bedoeling van Nitsch. „Daar Conrad de leiding in deze zaak had, is mij de juiste gang van zaken niet erg duidelijk meer. Ik kan niet verklaren waarom kapelaan Penders en andere LO-leden, die niets met helpen onderduiken van genoemde onderofficier te maken hadden zijn gearresteerd."

Pas in de namiddag van 21 juli gaat Nitsch over tot arrestatie van de gebroeders Merckelbach en Pirovano. De naam van deze laatste, die overigens niet bij verzetswerk betrokken was, had hij van Conrad gekregen. Nitsch zegt bij zijn verhoor: „Het is mij niet bekend dat bij de SD te Maastricht op de dag van vorengemelde arrestaties een lijst aanwezig was met namen en schuilnamen van LO-Gulpen. Zelf ben ik nooit in het bezit geweest van een dergelijke lijst."

Van Lieshout gaat er kennelijk van uit dat pater Baars zo dom zou geweest om vooraf aan Lambertz alle namen van groep Gulpen te verschaffen. Dat lijkt mij ongeloofwaardig. Zoals ik in mijn boek al heb aangegeven kon de SD via diverse bronnen over de namen beschikken. De gearresteerde Duits-joodse Hans Oppenheim stond als onderduiker van de groep Gulpen in contact met Huub Ortmans, [illegible] Knops, pater Wermeling, [illegible] Horbach en landbouwer [illegible] makers te Wahlwiller. Ook via de SD-beambte Elsholz van de Staatspolizei te Aken kwam men in het bezit van diverse namen van de groep Gulpen.

Als Van Lieshout schrijft dat hij „wezenlijk nieuwe feiten" in mijn 'historiografie' niet heeft kunnen ontdekken dan maakt hij zich zelf wel erg tot het middelpunt. Bovenstaande toelichting plaatst zijn kritiek overigens in een ander daglicht. Natuurlijk heb ik deze geschiedenis niet geschreven voor insiders. Ik heb een antwoord gezocht op de vragen die velen zich, met mij, sinds het einde van de oorlog hebben gesteld. Vooral ook heb ik een beeld willen schetsen van een kleine besloten gemeenschap, zoals Epen was, in oorlogstijd.

Ik ben ervan overtuigd dat juist de titel, „Bericht aan Hare Majesteit", de gevoelens van veel Limburgers vertolkt. De reacties die ik tot op heden mocht ontvangen geven daar blijk van. De mededeling van minister Burger aan de koningin was een miskenning van het verzet in onze streken en heeft diep in het Limburgs vlees gesneden. Tot op heden wordt dit in brede kring zo gevoeld. Maar om dat waar te maken moet de schrijver vooral ook geïnteresseerd zijn in het verhaal achter de feiten. Ik heb met „Bericht aan Hare Majesteit" de opinie, als zou de Limburger in oorlogstijd laks zijn geweest, willen corrigeren.

Gezien de onverwacht grote belangstelling voor he boek meen ik redelijk in mijn opzet geslaagd te zijn.

HEERLEN [illegible] Spooten

● Bio-industrie

Kerstmis... wat dat oorspronkelijk betekende doet er nu niet zo toe. In ieder geval betekent het sinds een aantal decennia: jezelf volproppen met lekkernijen en drankjes en daarna onder een opgetutte boom hopen op vrede op aarde. Welk een nobel streven.

Zoals bij elk volksfeest heeft de economie de touwtjes weer strak in de hand. Neem nu bijvoorbeeld de [illegible]kkerij. Door het jaar heen worden er bijna geen kalkoenen 'gehouden', rond de kerst echter wordt er volop geproduceerd.

Massa's kleine kalkoentjes worden ontdaan van hun snavel, want daarmee gaan ze hun medegenoten pikken. Niet omdat ze van nature zo agressief zijn, maar omdat ze in de stal geen ruimte krijgen om te draaien (plaats is geld).

Daarnaast moeten de vleugels worden ingekort. Ook hier geldt een economische wet: tijd is geld. De vleugels worden daarom of afgesneden met een brandend mes of gewoon met een schaar afgeknipt. De wond wordt in het laatste geval wel netjes dichtgeschroeid door de vleugels tegen een gloeiende plaat te houden.

Tot ze lekker is vetgemest, verblijft de kalkoen in een grote stal (alleen niet groot genoeg voor zo'n massa, maar ach, ruimte is geld). Vlak voor het feest worden de kalkoenen in kooien van ijzerdraad gepropt en op transport gezet naar het slachthuis. Bij het inladen van 'het vlees' gaat het er ruw aan toe, maar ja: de kalkoenen leven nu toch niet meer lang en tijd is geld. Onder het transport sterft ongeveer tien procent van de totale lading kalkoenen. [illegible] details besparen door de bewerking in het slachthuis over te slaan.

[illegible] koenen, kippen, varkens, [illegible] den, konijnen en kalveren uit de bio-industrie.

BRUNSSUM T. [illegible]

● Zondebok

Het is zeer wel te begrijpen dat de werknemers van het vliegveld zich ongerust maken over hun werkgelegenheid. Geen weldenkend mens is er op uit om anderen het brood uit de mond te stoten. Het is wel gemakkelijk wanneer je een zondebok kunt vinden die je de schuld in de schoenen kunt schuiven, in dit geval de Vereniging Geen Uitbreiding Vliegveld Beek.

Helaas is de kwestie niet zo simpel. In de strijd van David tegen Goliath doet deze vereniging alleen maar wat haar rechtens toestaat: protesteren tegen een lawaaimonster en een vreetmonster (de natuur wordt opgeslokt).

Zij maakt zich ook bezorgd om de gezondheid van de bevolking. Wanneer je je baan verdedigt, mag het dan ten koste gaan van de gezondheid en zoveel nadeel en overlast van andere burgers? Trouwens, er is al meerdere malen uitgelegd dat de werkgelegenheid bij uitbreiding vele malen te duur wordt. Dat wil kennelijk niemand horen.

Het is niet de taak van de protesterenden om andere werkgelegenheid te zoeken. Dit is werk voor het provinciale bestuur binnen de normen van de democratie en niet zoals het nu gaat buiten de regels van de wet (nachtvluchten), waarbij het zelfs geruggesteund wordt door de minister. Dit kan toch niet!

Dit wordt door de werknemers van het vliegveld wel geaccepteerd, terwijl zij weer niet [illegible] accepteren wanneer [illegible]wagenbedrijf in hun eigen straat overdadige herrie zou maken. De werknemers zijn eigenlijk een speelbal geworden in de handen van het bedrijfsleven, dat wist welk [illegible]. Nu het vliegveld [illegible] op de wip zit, is [illegible] neel bijzonder [illegible]. Bij DSM, Philips en DAF [illegible] hoe er met het personeelsbeleid [illegible] gaan. Wanneer een zondebok gezocht wordt, [illegible] de juiste hoek.

[illegible] J.M.L.[illegible]

postbus 3100

In deze rubriek neemt de redactie brieven van lezers op. De redactie hoeft het niet eens te zijn met de inhoud. De brieven dienen betrekking te hebben op publicaties in deze krant en moeten kort en zakelijk zijn. Te lange brieven worden ingekort of geretourneerd. Een ingezonden brief moet voorzien zijn van naam, adres en telefoonnummer. Brieven op rijm, of brieven die oproepen tot acties of aanzetten tot geweld of andere onwettige daden, worden niet geplaatst. Datzelfde geldt ook voor brieven met onwelvoeglijk taalgebruik en beledigingen. Anonieme brieven worden evenmin geplaatst.

Talbot

Talbot SAMBA, 7-'82, APK 7-'92, 3-drs. zeer mooi, geen roest, ƒ 2.300,-. Tel. 04455-2763.

Toyota

Te k. Toyota COROLLA 1.3 DX, dec. '85, i.z.g.st. Tel. 04459-2265.

Triumph

Te k. TRIUMPH TR7, sportwagen met open dak, bwj. '78, i.g.st., APK 7-'92, vr.pr. ƒ 3.900,-. Tel. 045-419061.

Volkswagen

Te k. VW Golf C TD, bwj. '86 92.000km, schuifd., autoradio, ƒ 13.000,-. 045-458663 17.00-19.00 uur.

VW TRANSPORTER te k. dichte bus, grijs kent. bwj. '81, zeer goed onderh. Tel. 045-272181.

VW GOLF 1800 GTi 6-'86, metallicgroen, 60.000 km, ƒ 19.950,-. Tel. 04906-1387

Te k. VW GOLF, bwj.'77, i.z. g.st.; motor defect, pr. n.o.t.k Tel. 045-454570.

VW PASSAT station Variant CL, '86 KW, 3-'89, wit, LPG, ƒ 26.950,-. Tel. 04906-1387

VW PASSAT 1900 diesel stationcar, 4-'90, rood, ƒ 31.950,-. Tel. 04906-1387

VW JETTA 1.3, bwj. 1985, mooi en goed, APK 9-'92, ƒ 6.750,-. 045-751387.

GOLF GTS, wit, bwj. '83, zeer mooi, div. opties. Tel. 046-524703.

Te k. VW GOLF 1.3 CL, 3-drs., bwj. '84, z.g.a.nw., pr. ƒ 8.000,-. Tel. 04492-5358.

VW GOLF 1300 Sprinter model '81, bwj. '80, auto in perf. st., 97.000 km, roestschadevrij, APK 6-'92, zien is kopen, ƒ 2.475,-. Tel. 045-221808.

Te k. VW POLO GL bwj. '81, kl. rood, km.st. 70.000, i.z.g. st. Tel. 04493-1139.

VW GOLF D, '82, 5-bak, roodmet., APK 12-'92, ƒ 3.950,-. Tel. 045-245684.

VW GOLF GTi, antr.met., div. opties, 1985, ƒ 13.250,-. 040-515556.

Te k. VW-GOLF GTI 1800, bwj. '83, zr. veel acc. o.a.: schuift.dak l.m.vlg., rood i.z. g.st. ƒ 9.250,- 045-741045

Volvo

Te k. VOLVO sedan 1700 met trekhaak, i.z.g.st., '86, ƒ 7.900,-. Tel. 045-257664.

VOLVO 245 GL stationcar 10-'83, LPG onderbouw, ƒ 9.950,-. Tel. 04906-1387.

Schitterende VOLVO 460 GL inj., bwj. 03-'91, rood, 21.000 km., evt. div. acc., pr. ƒ 29.500,-. Tel. 045-753269

VOLVO 340 GL diesel, bwj. 11-'85, 4-drs., 165.000 km, ƒ 6.900,-. Tel. 046-742907.

VOLVO 440 GLE bwj. 10-'89, km.st. 35.000, kl. wit. Tel. 045-753054.

Zastava

Zastava YUGO, bwj. '86, (model Ford Fiësta), 41.000 km, ƒ 3.450,-. 045-255784.

Diversen

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

OPGELET, gevr. voor export, pers. en bedrijfsauto's alle prijsklasse v.a. ƒ 500,-. Schade of defect geen bezw. Contant geld. 045-727742 b.g.g. 723076.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Schamerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Te koop gevraagd PERSONEN-AUTO'S en alle type bedrijfsauto's. Autobedrijf Loek Schaepkens te Klimmen. Tel. 04405-2896.

Mercedes 190 D 12-'89, 1e eig., ƒ 41.000,-; 190 D '87 ƒ 29.000,-; Audi 100 cc 2.3i m. '89 1e eig. ƒ 23.000,-; 80 S '88-'90 v.a. ƒ 19.500,-; 80 D '88 ƒ 21.000,-; BMW 524 TD '88-'89 1e eig. ƒ 39.500,-; 520 '86 ƒ 12.750,-; 525i/525 SE '83-'85 v.a. ƒ 7.500,-; 320i touring '89 1e eig. ƒ 34.000,-; 316/318i/323i '84-'87 v.a. ƒ 9.000,-; 732i '82 ƒ 7.750,-. Opel Omega 3000 Sport '88 1e eig. ƒ 28.500,-; Omega 2.0 GLi aut. '89 1e eig. ƒ 20.950,-; Omega Combi '88-'91 1e eig. v.a. ƒ 20.750,-; Omega 1.8 S/ 2.0i '88-'90 v.a. ƒ 14.000,-; Senator 2.5i aut. '88 1e eig. ƒ 26.500,-; Senator 3.0 '84-'86 v.a. ƒ 7.500,-; Kadett 1.7 D '90 1e eig. ƒ 19.500,-; Kadett GLD 5-drs. '88 1e eig. ƒ 15.750,-; Kadett 1.2/1.3/ 1.6 '84-'89 ƒ 6.000,-; Kadett cabr. '81 ƒ 9.750,-; Omega 2.3 turbo D GLS '88 ƒ 18.500,-; VW Passat 1.8 CL '89 1e eig. ƒ 24.750,-; Golf CLD '86-'89 v.a. ƒ 12.000,-; Golf 1.3/X 1 '86-'89 v.a. ƒ 10.000,-; Passat D/Jetta '84-'85 v.a. ƒ 6.500,-; Golf GTi '77 excl. uitv. ƒ 4.500,-; VW Passat TD combi '87 ƒ 17.500,-; Kever '74 ƒ 4.250,-; Alfa 75 1.6/1.3/ 2.0 '86-'88 v.a. ƒ 11.500,-; Ford Sierra Combi D '86-'89 ƒ 11.000,-; Sierra GLD '87-'89 v.a. ƒ 12.500,-; Sierra sedan '84-'90 v.a. ƒ 6.000,-; Scorpio 2.0i DOHC '90 ƒ 21.750,-; Scorpio 2.0 GL '86/'89 v.a. ƒ 12.000,-; Capri 2.3 S excl. uitv. '80 ƒ 9.500,-; Escort 1.3/1.6/1.6D '82/'89 v.a. ƒ 4.000,-; Escort aut. '85 ƒ 8.250,-; Escort combi 1.8 D '88 1e eig. ƒ 14.750,-; Fiat Tipo IE '90 1e eig. ƒ 17.750,-; Panda Fire '88 ƒ 6.900,-; Croma CHT '87 1e eig. ƒ 12.750,-; Ritmo silver '88 1e eig. ƒ 8.250,-; Peugeot 309 GTi '90 1e eig. ƒ 26.000,-; 405 GR Break 1.9 '89 1e eig. ƒ 25.500,-; 405 GR '88-'89 1e eig. ƒ 15.500,-; 205 Junior '87 ƒ 10.000,-; Renault 19 GTR/GTXi '89 1e eig. ƒ 17.750,-; 21 GTL '86-'88 v.a. ƒ 10.000,-; 11 GTX '86 ƒ 8.250,-; 25 GTS/GTX '85-'90 v.a. ƒ 7.500,-; Citroën BX Break TRD turbo '88 1e eig. ƒ 18.250,-; BX turbo D '89 1e eig. ƒ 13.750,-; BX/ Visa Chrono '84-'88 v.a. ƒ 5.000,-; CX GTi aut. '87 ƒ 14.500,-; Toyota Celica 16V '85 ƒ 8.500,-; Carina 2.0 D '86 ƒ 8.500,-; Mazda 626 2.0 D Combi '89 1e eig. ƒ 23.500,-; 626 GLX D '88 v.a. ƒ 17.000,-; 626 GLX '86-'89 v.a. ƒ 9.500,-; 626 2.0 coupé '88 1e eig. ƒ 18.750,-; 323 GLX '85 ƒ 7.500,-; RX7 '80 ƒ 7.750,-; Saab 9000 turbo '86 ƒ 34.500,-; 900 GLS '84 ƒ 6.000,-; Volvo 440 GLT '89 1e eig. ƒ 22.500,-; 480 ES '87 ƒ 21.000,-; 740 GLE '84-'89 v.a. ƒ 11.000,-; 245 GLD combi '83-'85 v.a. ƒ 8.000,-; 240 GL '84-'85 v.a. ƒ 39.500,-; 240 GL '89 v.a. ƒ 2.750,-. Tal van goedkope inruilauto's. Direkte 100% financiering. Han van SINTMAARTENSDIJK, Trichterweg 109, Brunssum. 045-229080.

Audi 80 1.8i S '90 ƒ 29.750,-; Volvo 440 GL 12.000 km '90 ƒ 26.500,-; Chevrolet Corsica LT excl. autom. airco enz. '89 ƒ 32.000,-; Ford Scorpio 2.0 CL '88 ƒ 19.500,-; '89 ƒ 23.000,-; Ford Scorpio 2.0 GL autom. '86 ƒ 19.750,-; Ford Sierra 2.0i CL Sedan '90, ƒ 24.750,-; Ford Sierra 1.6 Sedan Spec. '90 ƒ 23.750,-; Ford Fiësta 1.1i CL 3-drs. '90 ƒ 16.900,-; Ford Sierra 1.6 CL Sedan '89 ƒ 21.750,-; Ford Sierra 1.6 Sedan '87 ƒ 12.500,-; Ford Escort 1.6 CL 3-drs. '87 ƒ 11.900,-; Ford Escort 1.6 3-drs. '85 ƒ 8.250,-; Opel Omega 2.0i LS '89 ƒ 25.000,-; Opel Manta 2.0i GT 3-drs. '89 ƒ 23.500,-; Renault 25TX '89 ƒ 23.900,-; Citroën BX 1.4 Palmares '89 ƒ 16.900,-; Citroën BX 14 RE '88 ƒ 14.500,-; Fiat Croma 2.0 CHT '87 ƒ 12.750,-; Lancia Y10 Fire '89 ƒ 12.500,-; Volvo 340 1.7 DL '86 ƒ 11.000,-; Peugeot 405 GLi LPG '90 ƒ 24.250,-; Mazda 626 2.0 Coupé GLX '90 ƒ 26.500,-; Mazda 626 LX HB '90 ƒ 23.900,-; Mazda 626 1.6 LX 4-drs. aut. '85 ƒ 9.750,-. Inr., financ. en Bovag-garantiebewijs. Autobedrijf en APK keuringsstation P. van DIJK & Zn, Hompertsweg 33 Landgraaf. 045-311729.

Nissan Sunny combi D '85 ƒ 7.000,-; Lada 2105 '90 1e eig. ƒ 7.250,-; Skoda 105 S '87 ƒ 3.500,-; Hyundai Stellar '85 ƒ 4.750,-; Suzuki Jeep SJ 413 '86 ƒ 11.500,-; Daihatsu Carry '83 ƒ 2.750,-; Lada Samara 1.3 '88 1e eig. ƒ 7.900,-; Niva '84 ƒ 4.750,-; Porsche 944 aut. '84 ƒ 32.500,-; 924 '80-'85 v.a. ƒ 10.000,-. Tal van goedkope inruilauto's. Direkte 100% financiering. Han van SINTMAARTENSDIJK, Trichterweg 109, Brunssum. 045-229080.

Gebrs. DOMINIKOWSKI autobedrijf biedt aan: Opel Manta 400 Irmscher 2.4 L 136 PK wit '87; Opel Rekord Caravan 2.0 S 5-drs. LPG '85; Rekord 2.0S 4-drs blauw, '84; Opel Kadett Caravan Diesel 5-drs. goudmet '85; Opel Kadett 5-drs. automaat rood '84; Opel Ascona 1.6 S goudmet. '84; Audi 100 cc div. extra's goudmet. '83; VW Passat Variant Diesel wit '86; 4x VW Golf Diesel '81 '84 '85 '86; 3x VW Golf CL '81 '86 '88; VW Passat 5-drs. groenmet. '84; Mercedes 190 E '87, 190 E automaat '84, 190 D '86; Ford Siërra 2.0 GL 4-drs. blauwmet. LPG '87; Fiësta 1.1 rood '83; Mazda 626 GLX 2.0 12V groenmet. '88; Mazda 323 GLX 3-drs. blauwmet. '88; Mazda 323 antraciet '84; Fiat Ritmo 5-drs. blauw '84; Seat Ronda div. extra's rood '84; BMW 316 als nw. type '84; Citroën BX 1.6 TRS groenmet. '85; Nissan Kingcab Diesel '88; 2x Nissan Sunny Diesel zilvermet. '88; Nissan Cherry blauwmet. '82; Mitsubishi Lancer Diesel antraciet '86. Div. inruilers va. ƒ 1.000,-. Autobedrijf Gebrs. Dominikowski, Locht 38, Kerkrade. Tel. 045-420209.

Bedrijfswagens

Mercedes 309 lang autom. '87; 2x Mitsubishi 205 D L300 '87-'88 pers.vervoer. Autobedrijf Ad van NEER, Zandweg 160, Heerlen (naast Vroedvrouwenschool). Tel. 045-416023.

Ford SIËRRA 2.3 diesel stationcar, 11-'87, grijs kenteken, wit, ƒ 12.950,- incl. Tel. 04906-1387.

MERCEDES 207 diesel, 3-'86, 150.000 km, perfecte staat, ƒ 11.950,- excl. Tel. 04906-1387.

PEUGEOT 205 XA diesel 8-'88, grijs kenteken, wit, ƒ 12.950,- incl. 04906-1387

NISSAN Vanette diesel 8-'88, wit, 90.000 km, ƒ 14.950,- incl. 04906-1387

Van Bovagbedr. FORD Econoline '81, LPG, nw. kpig, ƒ 3.950,-. 045-244947

F. v. OPHUIZEN autohandel biedt aan: Honda Accord 20 EX '88; Honda Civic 1.3 5-bak'84; Eend 2CV6 '84; Rover 3500 Van der Plas '83 Citroën Axel 12 TRS '85; Suzuki Bus geel kent. '83; Mercedes 200 D '78; Nissan Cherry 1.3 L 12-'82; VW Golf GTi 5-bak sportw. '82; VW Golf diesel '76; Porsche 924 l.z. g.st. '76; Volvo 343 GL autom. '80; Nissan Sunny '83; Ford Escort 1.3 L '81; Opel Kadett Caravan 12 S '80; Mitsubishi Colt GL '82; Opel Manta CC 2.0S autom. '80; BMW 316 LPG '82; VW Jetta 4-drs 1.6 S '80; Ford Taunus 16 L '80 ƒ 950,-. Inkoop, verkoop financiering, div. inruilers. Akerstraat Nrd 52C Hoensbroek. Tel. 045-224425. Geop. van 10.00-18.00 uur, zat. 10-17 uur

Opel KADETT 1.2 LS '86; Ford Escort 1.6 CL nw. type '86; Ford Fiësta nw. type '85 Seat Ronda 1.2 GL '84; Ford Escort 1.1 Laser 5-bak '84; Mitsubishi Galant 2.3 Turbo-diesel GLX '84; Ford Escort 1.6 L 5-drs. '83. Garantie-service-inruil-financiering. Autobedrijf Dortangs, Altaarstr. 2, Schinnen 04493-2211

Sloopauto's

Te k. gevr. loop-, sloop- en

Schadeauto's

Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel.045-254049.

RAPIE Stiba lid vraagt loop-sloop- en schadeauto's, met vrijwaringsbewijs. Locht 70, Kerkrade. Tel. 045-423423.

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

Te k. gevr. sloop- en SCHADEAUTO'S. Autosloperij Manzer, 045-720418.

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-519637/046-512924

Te k. gevr. SCHADE- sloop- en loopauto's, en verkoop gebr. auto-onderdelen Joep Wolters. Tel. 045-411480.

Auto onderdelen en accessoires

Te koop diverse 15" BANDEN, z.g.a.n. Tel. 045-317396.

SPORTVELGEN m. goede banden v.a. ƒ 275,- voor VW, BMW, Opel, Honda, Mazda. VW 6x14, 7x15 als nw m. banden, spec. pr. Hunnecum 38, Nuth.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Aanhangwagens

AANHANGWAGENS en alle losse onderdelen. Jo Knops, Rijksweg-Zuid 195, Sittard. Tel. 046-512718.

Te koop AANHANGWAGEN pr. ƒ 150,-. Tel. 045-414521

Te k. AANHANGWAGEN 2.40x1.35 ƒ 550,-; aanhangw. 1.80x1.15 ƒ 500,-; aanhangw. 1.60x1.05 ƒ 400,-; aanhangw. 2.20x 1.05 ƒ 375,-. 045-312189.

Motoren en scooters

HONDA 750 Super Magna, bwj. '91, kl. zwart, vr.pr. ƒ 15.000,-; Honda 750 VFR, bwj. '87, kl. wit, vr.pr. ƒ 11.750,-. Tel. 045-271033

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Gevraagd SHOPPERS tot ƒ 6.000,-, evt. inr. auto plus bijbet. mog. 045-244947.

(Brom)fietsen

Te k. HONDA MT-5, bwj. '88 met verz. 113cc, 6-gang, met toerenbegrenzer, kl. rood, vr.pr. ƒ 1.200,-. Tel. 045-215250.

VESPA Ciao, bwj. '90, met sterv., ƒ 700,-. Tel. 045-315825.

Te k. HONDA MT5, bwj. '87, met verz. aparte kleur, pr.n. o.t.k. 045-310749 na 17 uur.

EINDEJAARSPRIJZEN. Onze prijzen gelen loterij: Vespa Ciao PRO ƒ 150,- korting; Suzuki TS50X ƒ 1.000,- korting. Math Salden Limbricht.

ATB Liefhebbers. De nieuwe XTR groep nu bij ons voor ƒ 1.499,-. Math Salden Sittard.

Vakantie en Rekreatie

Zeilen/Boten

Caravans/Tenten

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

CARAVANSTALLING in Heerlen vanaf ƒ 200,-. Verhard, afgesloten en bewaakt Tel. 09-32.11722307.

BÜRSTNER 440 TN, in nw. st., bwj. '87. Oude Heide 4, Nieuwenhagen. Tel. 045-317304.

Kerst en NIEUWJAARS-SHOW, va. 21 dec. 1991 t/m 4 jan.1992 Van Wilk, Beyerland, Sprinter, Vitesse, Quartz en Award tour caravans. Ruime keuze in gebruikte caravans en vouwwagens, tevens een uitgebreide onderdelen-accessoires en camping shop. Ook alles voor uw wintersport met caravan. Nu speciale kerst- en nieuwjaars-aanbiedingen. Voor verhuur, service en kwaliteit is uw adres De Olde Caravan, Dr. Nolenslaan 141 ind. park. nrd. Sittard. Tel. 046-513634 op zon. en feestdagen gesloten.

Nieuwjaarsshow, van Caravans en Vouwwagens bij Camping Cars RIDDERBEKS. Kom één's kijken in Koningsbosch, het is beslist de moeite waard. Tel. 04743-2213. (feestd. gesl.)

Te k. gevr. TOURCARAVANS v.a. bwj. 1980. Tel. 04492-5296.

Luxemburg

LUXEMBURG prachtig gel. vak. woningen te huur te Wilwerwiltz. Inl. 045-410071

Div. Buitenland

(Huis)dieren

De Maastrichtse Honden Sport Vereniging start weer begin januari haar kursussen

Gedrag en Gehoorzaamheid

in de Manege Margraten, Holstr. 47, Margraten. De Info-avond in woord en beeld is op vrijdag 3 januari 1992 om 20.00 uur in het Cult. Centrum de Bergerviiet, Langen Akker 7b, Berg en Terblijt. Bezoekers info-avond geen hond meebrengen. Info: Tel. 04407-2923.

VANDAAG

Grote vogelmarkt

in Makado-Beek Toegang gratis

Oet 't Bloomenhöfke

Bouvierkennel, lid NBC heeft jonge gitzwarte bouviers met stamboom, ontwormd en geënt, gefokt op karakter en schoonheid. Inlichtingen: 04405-2080.

In- en verkoop van goede sport- en recreatiepaarden. Stal de blauwe Steen, Rob JOOSTEN, tel. 045-242864.

Te k. Duitse HERDERPUPS met stamb., geënt en ontw. Te bevr. 045-224767.

BOEMERS, Yorksterriers, dwergpoedels, Perzische katjes. Walem 11 A, Schin op Geul. Tel. 04459-1237.

Te k. goedkope Apricot POEDELHONDJES. Tel. 04459-1670.

Te k. nest blonde BOUVIERS ing. en ontw., met stamb. Tel. 04130-42880.

Te k. LABRADOR Retriever met stamboom en inëntingen. Tel. 045-463406

Mooie BOXER-PUPPIES van particulier te k. Tel. 09-49.24073654.

Te k. BERNER-SENNENPUPS met stamboom, ing., ontw., getat., ouders HD-vrij Tel. 04990-72723.

Jonge Golden RETRIEVERS met stamb. plus inenting, ouders HD-vrij. Tel. 04110-1376.

Perz. KATERTJE, kl. zwart/ wit, 8 wkn., m. stamb., pap., ontw. ingeent, ƒ 500,-. Tel. 045-273776.

Berner SENNENPUPS rasszuiver, geënt etc. met gezondh.gar. 04130-65487.

Te koop LABRADORPUPS, met stamb., ingeënt en ontw. Tel. 04241-1549.

Te koop zeer mooie YORKSHIRE-TERRIERPUPS. Tel. 045-222413.

Kennel v.d. Kronkelhoeve Siberische HUSKY-PUPS met stamboom. 046-751985

Te k. AIREDALE Terriërpups met stamb., ingeënt en ontwormd, pr. ƒ 750,-. Tel. 046-756103.

Te k. mooie YORKSHIRE-Terriërs, ingeënt, en ontwormd. Tel. 045-351527.

Te k. zeer mooie BOUVIER 2 jr., Pekineesje 2 jr. en Dobermannpups.04498-57096

Te k. blonde LABRADOR-PUPS uit prima ouders, ingeënt en ontw. pr. ƒ 400,-. 04130-65075.

Weg. omst. met spoed te k. DOBERMANN 4 jr. oud, met stamb. Tel. 045-323942.

Te k. Golden RETRIEVER-PUPS met stamb., ingeënt en ontwormd. 04113-1403.

Te k. prachtige blonde BOUVIERPUPS met prima stamboom en schriftelijke garantie. Tel. 04138-73284.

Te koop YORKSHIRE-TERRIERS pups, met stamboom. Tel. 045-232294.

Kennel Woolyball's heeft momenteel prachtige BOBTAILPUPS te k. met stamboom. Inl. A. Lamers. Tel. 045-314173.

Te k. Jack RUSSELL Terriër pups met stamboom, ingeënt en ontwormd. ƒ 500,-. Tel. 04924-1925.

Opleidingen

ANWB en Bovag erk. Verkeersschool WISCHMANN & Zn voor al Uw rijbewijzen, motor, auto, vrachtauto, bus trekker en oplegger, auto en vrachtauto met aanhangwagen, opleiding voor alle chauffeursdiploma's. 045-321721 Landgraaf 8 en 10 daagse opleiding voor personenauto ook mogelijk. Startcursus chauffeursdiploma 28-12. Startcursus gevaarlijke stoffen 4-1-'92.

TECHTRAIN (computer) opleiding aan huis en/ in bedrijf. Tel. 046-377801.

Lessen ENGELS, Frans, Duits en Nederlands info tel 045-464733.

CHAUFFEURSOPLEIDING startdatum 11 januari a.s. Cursus gevaarlijke stoffen en aanvullend personenvervoer. Verkeersschool Leo Cremers en zn. Voor al u opleidingen. Reeweg 139, Landgraaf. Tel. 045-312558

Rijles

Uw RIJBEWIJS op Saba in 8 dagen via autorijschool De Antillen. Inl. 04750-32428. Niet geslaagd geld terug. Vr. naar onze voorwaarden.

Haal uw RIJBEWIJS in 3, 6, 9 wk. Hoge slaagkans. U lest in een BMW. Examen in Heerlen of Geleen; ook 8-daagse rijopleidingen, vrachtauto, aanhangwagen. Inl. Bovag rijschool Th. van Bentum Hoensbroek, tel. 045-217487.

Rijlessen Autorijschool Thijs MAYNTZ rijksgediplomeerd. Voor een goede en gunstige rij-opleiding! Ieder die zich voor 1 januari 1992 aanmeld voor een rij-opleiding cat. B (schakelauto) krijgt de eerste tien rijlessen à ƒ 30,- (75 min.) en de aanvraagkosten voor een rij-examen gratis!! (Normale lesprijs ƒ 40,- per 75 min.) Tel. 045-440994. Gespecialiseerd in het opleiden en slagen voor rijbewijs cat. B Schakelauto!!

Horeca/Amusement

Iedere vrijdag, zaterdag, maandag, dansen voor iets ouder publiek, vanaf 21.00 uur. 's maandags 10 consumptiebonnen voor ƒ 16,-.

Oud- en Nieuwjaar geopend

vanaf 21.00 uur.

Bar Dancing De Fontein

Schandelerboord 7, t.o. Kerk Meezenbroek Heerlen.

Chalet, Komeetstr. 25a, Treebeek/Brunssum. 045-211375. 1e en 2e kerstdag gesloten, Dinsdag 31 december a.s.

"Grandioze Sylvesterparty"

Optreden Peggy en Richard en div. artiesten. Incl.: drank, warm en koud buffet. 1 januari a.s.

Groot Nieuwjaarsbal

Donderdag alleenstaandenbal, DJ Ed. Aanv. 21.00 uur. Kaarten in voorverkoop.

Contacten

Homo/lesbisch... en op zoek naar een relatie:

Idemdito

Stg. Alternatieve Relatievorming, Lange Geer 44, Delft, 015-136631. Erkend door Raad van Toezicht.

Nieuw en uniek in Limburg Buro Efficiency voor een

"Open Date"

Op stap met een onbekende gezellig uit eten, theater, discotheek, film, museum, popconcert, winkelen etc. Maand. dec. en jan.

Gratis inschr.

Info. tel. 04406-16253.

Reisgenoten, (pen)vrienden uitgaan/aktiviteiten, relatie. Info gratis REISGENOTENKRANT: Pb. 15, 5600 AA Eindhoven. Ook: Interrail en 1001 alleengaandenreizen.

ALLEENSTAANDEN, Werkgroep t Gulliks-Hoes, Agricolastraat-Ophoven 1, Sittard organiseert woensdag 1 jan. een Nieuwjaarsbal. Zondag 29 dec. is er geen dansen. Bewijs verplicht. Inl. 046-747962.

Iedere zaterdag en zondag gezellige dans- en contactavond voor boven de 30 jaar, in de kelderbar LA CHALET in Treebeek. DJ Richard, zaal open 20.00 uur. Iedere donderdag alleenstaandenbal. Chalet Treebeek, Komeetstr. 25a. Tel. 045-211375.

Een donkere MAN van 28 jr. zoekt een ser. rel. met een vr. van 25-33 jr. Br.o.nr. B-0081, LD, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Welke VROUW heeft de moed om te reageren? Man, 35 jaar, 1.75 m, slank, blond HBO-niveau, houdt van muziek, motorreizen, zwemmen, niet van roken, zoekt gezelligheid, intimiteit. Br.o. nr. B-0086, LD, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Joeg. meisje, 22 jr. woont in Duitsl. z.k.m. ser. j. MAN tot 30 jr. Br.o.nr. B-0087, L.D. P.B. 2610, 6401 DP Heerlen

MYRA bemiddelingsb... vele tientallen Poolse v... wen in alle leeftijden heb... net als u eenzame fee... gen. Als U een fijne pa... zoekt voor het leven, m... dan eens een afspraak. ... nu 045-29 448. Wij zijn ... ficieel ingeschreven.

Societeit Heerlen v. all... staanden, zaterdag ... TACTAVOND met ... Skippy in café St. Berb... Barbarastr. 115 Palemig-H...

Erkende Huwelijksbureaus

Bel de Vakman

Bestaande PARKETVLOEREN: schuren, borstelen en verzegelen. Gratis prijsopgave. Tel. 045-740335.

Hans LIPS voor timmer-, dak en zinkwerk met garantie. Vraag vrijbl. advies/ offerte. Bel 045-453818.

NEW LOOK BV. Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

U vindt Uw marmer-TRAVERTINVLOER dof grauw, wij maken hem w... mooi. Bel voor onlichting 04950-43704.

HATÉ Verwarming 0... 463441, onderhoud, rep... tie, installatie. Ook on... ken van geisers en boil... 24 uur service

Kapper/Cosm.

STOELMATTERIJ vern. rieten en biezen stoelen met gar. Bel. 045-418820.

SCHOONHEIDS-massage ped.- stoelen, beursm... Tel. 04923-62939 of 6656...

Wonen Totaal

KWALITEITSKEUKENS, topkwaliteit voor een normale prijs. R/J Handelsonderneming, Stationstr. 294, Nuth. Tel. 045-242602.

Te k. eiken KEUKEN landhuisstyle, lengte 3.50 mtr. met dubb. spoelbak en div. app. Tel. 045-314480.

Jomud-Tekke oud 3.30x 2.20, zeldzaam, onbeschadigd, fijn geknoopt DM ƒ 3.500,-; Kazak oud 1.62x 1.02, klassiek Zeijwa patroon DM. ƒ 2.500,-. 045-217356.

Zeer mooie eiken RANKENKAST en 2 salontafels. Pr. ƒ 2.250,-. Tel. 045-715106.

Te k. SALONTAFEL 1.45, marmerblad met ... ten onderstel, pr. ƒ 150 Hangolielamp, zeer mooi, ƒ 125,-, alles i.g.st. ... zardstraat 6, Kerkrad... Eygelshoven.

Te k. SLAAPKAMER (eik... compl. m. 4-drs. kast ... commode. Tel. 045-35320...

Wat VERKOPEN? Adv... teer via: 045-719966.

Radio e.d.

Te k. grootbeelds Phil... Aristona KLEURENTV, ... kanalen, teletekst en ... standbed., pr. ƒ 425,-. T... 043-649567.

Kachels/Verwarming

Gas-hout-inzet-KACHELS. Einde-jaarsaanbiedingen. Gratis geplaatst. De Kach... smid, Walem 21, Klimme... Tel. 04459-1638.

Wat VERKOPEN? Adv... teer via: 045-719966.

TV/Video

Te k. gevr. DEFECTE kleuren TV's vanaf '83 (typenr. vermelden) en def. VHS-video's. Tel. 045-723712.

Kleuren TV's 8-12 kan. v.a. ƒ 75,-. Afst.bed. v.a. ƒ 125,-. o.a. Philips. Radio/TV FRANK BV, Bokstr. 33 Heerlerheide. 045-213432.

KLEUREN-TV'S, zeer g... sortering v.a. ƒ 125,-. recente tv's met teletekst ... stereo. Reeds 25 jr. ... casioncentrum Geel, ... broekerweg 25, Hee... 045-724760.

Voor Piccolo's zie verder pagina 32

'Stille curatele' VHS beëindigd

AMERSFOORT – De 'stille curatele' die sinds 11 december gold bij de onroerend-goedmaatschappij VHS is 24 december opgeheven. Toen heeft de rechtbank de onderneming normale surséance van betaling verleend. Dit heeft de heer G. Witteveen, directievoorzitter van VHS, gisterochtend bekendgemaakt als reactie op tijdens de kerstdagen door de groot-aandeelhouder R & R Group of Companies geuite kritiek op curatoren.

Op 11 december nam De Nederlandsche Bank, overigens op verzoek van VHS, het heft bij VHS in handen. De bank stelde twee curatoren aan, drs H.J.W. de Poot (namens de centrale bank) en mr. A.L. Leufink. Daardoor kreeg VHS de handen vrij om, niet gehinderd door groot-aandeelhouder R & R, te werken aan een uitstel van betaling. R & R trachtte tot tweemaal toe die aanvraag tegen te houden omdat hij naar eigen bewering werkte aan een reddingsplan voor VHS.

De VHS-directie riep hierop de hulp van de centrale bank in die twee 'stille curatoren' aanstelde.

Gisteren liet R & R in een op 26 december gedateerde verklaring weten kwaad op de curatoren te zijn omdat zij niet hadden gereageerd op een op 24 december ingediende sommatie om te praten over een reddingsplan. Witteveen hierover: „Waarschijnlijk is het R & R ontgaan dat wij op 24 december uitstel van betaling hebben gekregen. Daarmee is de stille curatele van De Nederlandsche Bank beëindigd. De curatoren bestaan dus niet meer; de heer Leuftink is nu bewindvoerder." Volgens Witteveen wordt het niet in het belang van VHS geacht om verdere mededelingen te verstrekken.

Inflatiecijfer omhoog door medische kosten

(Van onze Haagse redactie)

DEN HAAG – De geldontwaarding in Nederland bedraagt tussen half december vorig jaar en halverwege deze maand 4,9 procent, zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dat is het hoogste percentage sinds 1982. De inflatie is vooral een gevolg van een snelle stijging van de medische kosten.

In de periode van november vorig jaar tot vorige maand was al een inflatiecijfer van 4,8 procent gemeten. Overigens gaat het daarbij om percentages die eerder door het kabinet en het Centraal Planbureau (CPB) 'vervuilde inflatiecijfers' zijn genoemd. Ze zijn deels voorspelbaar omdat ze zijn veroorzaakt door maatregelen die het kabinet zelf heeft genomen, zoals de huurverhoging en de verhoging van de benzine-accijns. Het geschoonde inflatiecijfer, gebaseerd op (markt) prijsstijgingen, bedroeg tussen november vorig jaar en afgelopen maand 3,8 procent.

Vooral de kosten van de gezondheidszorg zijn dit jaar sterk gestegen, zo blijkt uit de cijfers. Doordat de ziekenhuizen de afgelopen jaren minder verrichtingen hebben uitgevoerd, werden er forse verliezen geleden. Dit jaar mochten de ziekenhuizen deze kosten doorberekenen in hun verpleegtarieven. Dat gebeurde ook bij de extra personeelskosten, die het gevolg waren van een aanzienlijke loonsverhoging in 1990.

Voor particulier verzekerden dreigt de kostenstijging in de gezondheidszorg voelbaar te worden in de portemonnee. Als gevolg van de stelselherziening (het plan-Simons) gaat de AWBZ-bijdrage op 1 januari omhoog. Dat zou worden gecompenseerd door een premieverlaging. Bij ziekenfondspatiënten is dat ook het geval. Maar de particuliere verzekeraars verlagen hun premies niet, in verband met de sterke kostenstijgingen in de gezondheidszorg.

Volgens H. Peperkamp van de Industriebond FNV zullen de bonden bij de werkgevers aandringen op een andere premieverdeling tussen werkgevers en werknemers, waardoor mensen met een inkomen boven de ziekenfondsgrens er niet op achteruit zullen gaan.

Per dag worden gemiddeld 2600 mensen ontslagen

Geloof Amerikanen in economie gedaald

ASHINGTON – De hard-kkige recessie in de Ver-igde Staten heeft het ver-ouwen van de Amerikaanse urger dat er op korte termijn eer licht zal gloren, tot een inimum beperkt. De recente erlaging van het disconto en bemoedigende woorden n president Bush ten spijt ven verscheidene opiniepei-gen aan dat de meeste Ame-kanen bang zijn hun baan te erliezen en hun huidige elstandsniveau te moeten erlaten.

sh heeft deze week aangekon-gd dat in zijn 'State of the nion' (troonrede) eind januari euwe voorstellen zullen worden daan om de Amerikaanse con-ctuur een kontje te geven. De nanciële markten gaan er intus-n al van uit dat het stelsel van Amerikaanse centrale banken, Fed, tot een verdere discont-erlaging zal overgaan om de onomie nieuwe brandstof te ge-n. Met de effectenbeurs van ew York op haar hoogste punt de geschiedenis, zet het Ameri-aanse bedrijfsleven ondertussen emiddeld 2600 mensen per dag p straat.

ommige economen vergelijken t huidige pessimisme onder de merikaanse bevolking met 1958, t jaar waarin de eerste scherpe cessie sinds de Tweede Wereld-orlog zich voordeed in de VS. ndere analisten evenwel zijn n mening dat de somtijds wartgallige opstelling van de merikanen met betrekking tot n komend economisch herstel niek is. Fed-voorzitter Alan reenspan verklaarde al eerder dat 'het diepgewortelde pessimis-me ongekend is'.

Op de dag dat de rente in de VS naar het laagste niveau in 27 jaar ging, kondigde General Motors aan 74.000 banen te zullen schrappen. Daarmee leek het bedoelde effect van de discontoverlaging - het opkrikken van de Amerikaanse economie - meteen al aan kracht te verliezen. Blijkens een peiling in opdracht van de televisiezender ABC twee dagen na de renteverlaging is tweederde van de ondervraagde Amerikaanse burgers van mening dat het nog steeds bergwafwaarts gaat met de conjunctuur. Bijna allen (93 procent) betitelden de economische situatie als 'slecht' of 'niet zo goed'.

Toch is niet iedereen deze mening toegedaan. Verscheidene economen menen dat de recessie nogal mild is, zeker wanneer een vergelijking wordt gemaakt tussen een aantal economische eenheden. De werkloosheid bijvoorbeeld beloopt nu zo'n 6,8 procent van de beroepsbevolking. In 1982 was dat percentage nog bijna tien en in het midden van de jaren zeventig was 8,5 procent van de beroepsbevolking zonder emploi.

In vergelijking met andere industrielanden zouden de Amerikanen zelfs hun handjes mogen dichtknijpen. In Australië (10,1 procent), België (8,3), Canada (10,3), Frankrijk (9,7) en Groot-Brittannië (8,7) is het allemaal nog erger, aldus de wetenschappers. In Nederland beloopt de werkloosheid dit jaar, volgens de Oeso, 6,1 procent.

Werkloosheidscijfers vertellen evenwel niet het hele verhaal, zo vindt Thomas Kochan van het Massachusetts Institute of Technology. „De jongste recessie in de VS treft veel grotere lagen van de bevolking dan bij eerdere conjunctuurdalingen. Ook werknemers in de hogere en de middenregionen van de arbeidsmarkt zien nu hun banen verdwijnen. Zij hebben altijd gedacht immuun te zijn voor een economische achteruitgang."

Nieuw bankpapier in Joegoslavië

● *De Bank van Joegoslavië heeft nieuwe bankbiljetten van 100,500,1000 en 5000 dinars uitgegeven. De lapjes zijn overigens alleen te gebruiken in de republieken Servië, Montenegro, Bosnië en Macedonië.* Foto: AP

Rusland levert olie en gas aan Polen

WARSCHAU – Rusland levert volgend jaar vijf miljoen ton olie en meer dan acht miljard kubieke meter gas aan Polen. Dat land zal in ruil daarvoor onder meer voedsel, farmaceutische produkten en kolen uitvoeren. De totale waarde van de handelsovereenkomst beloopt circa 2,8 miljard dollar. Dat heeft directeur Mieczyslaw Ratajewicz van het Poolse departement van buitenlandse handel verklaard.

„De bevestiging dat we olie en gas uit de Russische Federatie kunnen importeren, is voor ons van het grootste belang", zei hij. De overeenkomst betreft het minimum aan leveranties die Rusland eerder aan Polen had toegezegd. Alle gas dat Polen invoert, is afkomstig van Rusland. Volgens Ratajewicz kan het akkoord de handel tussen de voormalige republieken van de Sovjetunie en Polen verbeteren na een daling van tussen de zestig en de tachtig procent in 1991.

Polen, dat gewoonlijk een overschot boekte op de handelsbalans met de Sovjetunie, heeft dit jaar een tekort moeten noteren van ongeveer 800 miljoen dollar. Gebrek aan harde valuta's heeft Moskou gewongen de import flink te verminderen.

De Monchy neemt belang in Rhumveld

ROTTERDAM – M & R de Monchy te Rotterdam heeft een belang van 50 procent verworven in de Rhumveld-groep te Breukelen. Dat heeft Rhumveld gisteren bekendgemaakt.

Rhumveld houdt zich bezig met de internationale handel in delicatessen zoals zuidvruchten, noten en conserven.

Hypotheekrente gaat omhoog

AMSTERDAM – De hypotheekrente in Nederland gaat omhoog. ABN Amro heeft met ingang van gisteren het tarief voor hypotheken met variabele rente met 0,3 procent verhoogd. De overige tarieven blijven hetzelfde. De bank heeft hiertoe besloten als reactie op de ontwikkelingen op de geldmarkt. De rente in ons land zit in de lift, wat vorige week tot uiting kwam in een verhoging van het officiële disconto met een half procent.

Verwacht wordt dat de andere banken en hypotheekinstellingen spoedig zullen volgen.

Dollar blijft hangen op f 1,70

AMSTERDAM – Bij geringe handel, die typerend is voor de eindejaarsperiode, is de dollar vrijdagmorgen tegen de f 1,70 blijven hangen. Naar verwachting zal er pas na de jaarwisseling weer enig leven in de brouwerij komen op de valutamarkten. Dinsdag ging de Amerikaanse munt in Amsterdam de markt uit op f 1,7180. Na de kerstonderbreking daalde de koers in New York donderdag tot f 1,7010.

Handelaren voorzien dat het Amerikaanse disconto mogelijk binnenkort met nog een half punt zal worden verlaagd, om de economie van de Verenigde Staten nieuw leven in te blazen. Verleden week werd het tarief met een vol punt omlaag gebracht tot 3,5 procent.

ABN Amro stopt verzekeringen in apart bedrijf

AMSTERDAM – In navolging van de andere grote banken in ons land gaat ABN Amro haar eigen levensverzekeringsactiviteiten onderbrengen in een zelfstandige dochteronderneming. De bank verwacht dat dit in de zomer van 1992 zal gebeuren. De schadeportefeuille van de bank is al begin 1990 in een aparte vennootschap ondergebracht.

Tot nu toe bemiddelt ABN Amro slechts voor levensverzekeraars.

De nieuwe produktie gaat vanaf medio volgend jaar naar de eigen, nog op te richten dochteronderneming. Het gaat hierbij om de afzet van standaardprodukten op eigen klanten. De verzekeringsbedrijven van de bank gaan beslist niet via tussenpersonen de markt op.

ABN Amro is de enige grote bank die eigen verzekeringen op de markt brengt zonder hulp van assuradeurs. De andere grote banken hebben hiertoe pacten gesloten met partners: VSB met Amev, NMB Postbank met ING en Rabobank met Interpolis en straks volgens plan ook met Avéro/Centraal Beheer.

beurs

Verkoopdruk

AMSTERDAM – Het automatiseringsfonds HCS is vrijdag op de Amsterdamse effectenbeurs flink uitgegleden. Na het middaguur ontstond er op het fonds een flinke verkoopdruk, die de koers omlaag duwde tot f 0,80. Donderdag was nog f 1,20 voor het zwakke concern betaald. Het aanbod droogde toch weer snel op, waardoor een herstel mogelijk werd tot een slotkoers van f 1. Dat het lag aan HCS en niet aan de automatiseringsbranche werd duidelijk uit de gedragingen van de kleinere collega's, die veelal beter gestemd waren. Vooral in de ochtenduren lag het Damrak er goed bij. De beurs volgde daarmee het goede voorbeeld van Wall Street, Londen en Frankfurt, die eveneens een vaste stemming te zien gaven. Alleen Tokyo moest een stapje terug doen onder invloed van winstnemingen. In Amsterdam hield de goede stemming niet de hele dag aan. Zo vlak voor het weekeinde werd, zoals te doen gebruikelijk, later op de dag gas teruggenomen.

Een rol bij de stijging speelde volgens handelaren de 'indowdressing' van institutionele beleggers. Dit betekent het oppoetsen van de portefeuilles bij het naderen van het eind van het boekjaar door het ruilen van slechte voor goede aandelen. De stemmingsindex, die een hoogste punt had bereikt van 88,7, sloot vrijdag op 88,4 tegen een voorgaand slot van 87,4. De koersindex ging van 189,5 naar 190,6.

De vaste stemming op de aandelenmarkten concentreerde zich op de grote fondsen. Bij de internationals was Akzo aan het eind van de dag f 3,60 beter op f 132,50 en Unilever f 2,20 op f 173,70. KLM voegde een gulden aan de koers toe op f 41,40 en Philips twee kwartjes op f 29,70.

Hoofdfondsen	v.k.	s.k
ABN Amro	41,70	41,80
ABN Amro A.in F.	77,80	78,10
AEGON	118,40	119,20
Ahold	76,80	77,10
Akzo	128,90	132,50
Alrenta	189,10	188,90
Amev cert.	49,80	50,10
Bols cert.	42,90	42,70
Borsumij W.cert.	55,50	56,50
Bührm.Tet. c.	39,30	41,00
DAF	22,20	22,80
Dordtsche Petr.	130,50	130,50
DSM	90,00	90,60
Elsevier cert.	99,80	99,80
Fokker cert.	29,00	29,60
Gist-Broc. cert.	31,00	32,10
HCS Technology	1,20	1,00
Heineken	153,20	155,70
Hoogovens nrc	43,10	44,10
Hunter Douglas	57,30	57,70
Int.Müller	54,50	54,80
Int.Ned.Gr. c.	45,30	45,60
KLM	40,40	41,40
Kon.Ned.Papier	45,20	46,20
Kon. Olie	141,70	141,40
Nedlloyd	54,50	55,00
Océ-v.d.Gr.	61,40	61,00
Pakhoed cert.	41,20	41,80
Philips	29,20	29,70
Polygram	40,20	40,70
Robeco	91,50	92,50
Rodamco	54,90	56,90
Rolinco	92,50	93,90
Rorento	69,30	69,20
Stork VMF	40,50	41,00
Unilever cert.	171,50	173,70
Ver.Bezit VNU	69,00	69,50
Volmac Softw.	23,60	23,60
VOC nrc	40,00f	40,10
Wessanen cert.	77,10	78,60
Wolters-Kluwer	59,70	60,30

Avondkoersen Amsterdam

Kon.Olie 140,70-141,40 (141,40)
Unilever 173,70-174,00 (173,70)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	48,30	48,40
ABN AmroHld.prf.	6,01	6,04
ACF-Holding c.	30,50	30,70
Ahrend Groep c.	114,00	112,00
Asd Options Tr.	10,30	10,30
Asd. Rubber	3,40	3,40
Ant. Verff.	430,00	–
Atag Hold. cert	111,00	109,70
Athlon Groep	46,50	46,50
Athlon Groep nrc	45,00	45,00
Aut.Ind.R'dam	84,90	84,90
BAM Groep	85,20	84,70
Batenburg	122,00	121,00
Beers	111,00a	111,00
Begemann	127,00	135,00
Belindo	346,00	346,00
Berkel's Patent	1,07	1,06
Blydenst.-Will.	32,00	32,00
Boer De, Kon.	204,00	209,00b
Boer De Winkelb.	75,50	75,80
Boskalis Westm.	22,00	22,10
Boskalis pref.	24,50	24,60
Braat Beheer	31,50	31,50
Breevast	11,40	11,20
Burgman-Heybroek	2500,00	2600,00
Calvé-Delft pref	800,00	800,00
Calvé-Delft cert	1087,00	1097,00
Cindu Intern.	130,00	130,00
Claimindo	331,00	331,00
Content Beheer	22,60	22,50
Credit LBN	29,80	29,80
Crown v.G. cert.	140,00	140,00
CSM	85,80	86,60
CSM div.91/92	–	–
CSM nrc	86,70	87,30
CSM nrc div.91/92	–	–
DAF cert.	18,40	18,60
Delft Instrum.	24,00	23,90
Desseaux	38,50	38,10
Dorp-Groep	37,90	38,30
Draka Holding	22,60	22,80
Econosto	25,50	25,40
EMBA	217,00	–
Eriks Holding	79,00	80,00
Flexovit Int.	56,00a	53,00
Frans Maas cert.	75,50	75,50
Gamma Holding	94,50	95,70
Gamma pref.	5,65b	5,65b
Getronics	28,00	28,70
Geveke	37,70	37,90
Geveke div'92	33,00	33,20
Giessen-de N.	98,00	99,00f
Goudsmit	37,00	37,00
Grasso's Kon.	102,00	102,20
Grolsch	180,00	181,50
GTI-Holding	196,00	196,00
Hagemeyer	125,00	125,00
idem div'91	123,50	–
HAL Trust B	12,90	12,90
HAL Trust Unit	12,90	12,90
HBG	192,50	191,00
Heineken Hold.	135,50	138,00
Hoek's Mach.	228,00	228,00b
Holl.Sea S.	0,41	0,42
Holl. Kloos	408,00	405,00
Hoop Eff.bank	6,90	7,00
Hunter D.pref.	2,30	–
IHC Caland	54,80	54,90
Kas-Associatie	33,70	33,70
Kempen & Co	9,10	9,10
Klene's Suikerw	798,00	798,00
Kondor Wessels	29,80	29,80
KBB	71,00	71,00
Kon. Sphinx	49,50	49,60
Koppelpoort	394,00	395,80
Krasnapolsky	190,00	190,00
Landré & Gl.	51,00	51,00
Macintosh	37,20	36,60
Maxwell Petr.	113,10	113,20
Moeara Enim	1160,00	1170,00
M.Enim OB-cert.	15000,00	15000,00
Moolen Holding	36,50	36,50
Mulder Boskoop	55,00a	–
Multihouse	5,30	4,70
Mynbouwk. Werk.	363,00	–
Naeff	475,00	–
NAGRON	48,50	49,30
NIB	586,00	586,00
NBM-Amstelland	8,50	8,70
NEDAP	375,00	376,00
NKF Holding	187,00	187,00
Ned.Part.Mij	50,40	50,40
Ned.Springst.	7050,00	–
Norit	20,10	20,50
Nutricia GB	143,00	144,50
Nutricia VB	151,50	153,00
Nijv.-Ten Cate	87,80	87,80
Omnium Europe	8,50a	–
Orco Bank cert.	71,20	71,20
OTRA	285,00	294,00
Palthe	50,00	52,00
Philips div.'92	29,30	29,50
Pirelli Tyre	17,60	17,50
Polynorm	124,00	124,00
Porcel. Fles	143,00	143,00
Randstad	38,00	38,20
Ravast	29,80	29,80
Reesink	67,00	67,00
Samas Groep	34,50	35,00
Sarakreek	15,40	15,40
Schuitema	1599,00	1599,00
Schuttersveld	50,90	50,90
Smit Intern.	41,80	42,00
St.Bankiers c.	15,90	15,90
Stad Rotterdam c	38,50	38,20
Telegraaf De	86,00	86,10
Textielgr.Twente	83,90	83,90
Tulip Computers	19,30	19,20
Tw.Kabel Holding	118,50	117,50
Ubbink	67,50	67,50
Union	63,80	63,90
Un.Dutch Group	3,50	3,50
Vereenigde Glas	441,00	441,00
Verto cert.	27,50	27,50
Volker Stevin	59,50	60,00
Vredestein	13,90	14,40
VRG-Groep	45,20	46,00
Wegener Tijl	234,00	234,00
West Invest F.	19,50a	19,50a
West Inv.F. wb	114,00f	114,00a
Wolters Kluwer	237,00	237,00
Wyers	31,10	31,10

Beleggingsinstellingen

ABN Amro Aand.F.	75,50	76,00
ABN Amro Amer.F.	66,00	65,30
ABN Amro Eur. F.	65,90	66,90
ABN Amro Far EF.	49,90	51,60
ABN Amro Liq.Gf.	160,40	160,40
ABN Amro Neth.F.	79,10	80,10
ABN Amro Obl.Gf.	171,70	171,90
Aegon Aandelenf.	30,80	31,00
Aegon Spaarplus	5,20	5,20
ABN Beleg.fonds	57,90	58,50
ALBEFO	50,10	50,20
Aldollar BF $	26,30	26,30
Alg.Fondsenbez.	220,00	222,00
Alliance Fund	10,50	10,50
Amba	10,70	11,00
Amro North Am.F.	60,80	61,60
Amvabel	74,60	74,90
Asian Tigers F.	56,00	56,90
Asian Select. F.	48,70	49,00
Austro Hung. F.	3,90	–
Bemco RentSel.	55,00	54,50
Bever Belegg.	3,30	3,30
CLN Obl. Div. F.	105,90	106,60
CLN Obl.Waardef.	111,20	111,40
Delta Lloyd Inv.	26,20	26,50
DP America Gr.F.	32,80	33,30
Dp Energy.Res.	43,00	–
EGF Investm.	127,00	123,00
EMF Rentefonds	65,50	65,60
Eng-Holl.Bel.T1	10,00	10,00
Envir.Growth F.	47,00	47,50
Esmeralda part.	32,50	32,90
Eur.Ass. Trust	5,90	5,70
EMS Growth Fund	102,20	101,90
EMS Income Fund	101,30	101,30
EMS Offsh. Fund	100,30	100,20
EOE Dutch St.IF	288,50	293,00
Eur.Growth Fund	47,00	47,00
Euro Spain Fund	5,80	–
Far East Sel.F.	53,60	53,60
Gim Global	50,40	50,60
Groeigarant	1,59	1,58
Holland Fund	67,00	67,00
Holl. Eur. Fund	44,50	45,10
Holl. Obl.Fonds	120,10	120,20
Holl. Pac. Fund	95,80	98,00
Holl.Sel.Fonds	79,40	79,40
Innovest	81,00	81,30
Interbonds	535,00	538,00
Intereffekt 500	30,00	30,20
Intereffekt wt	100,50	104,70
Investa part.	66,30	67,20
IS Himal.Fund $	7,40	–
Jade Fonds	136,30	137,00
Japan Fund	17,00	17,20
Jap.Ind.Alpha F.	8200,00	–
Jap.Sect.Rat.Yen	7000,00	–
Korea Pac.Tr. $	9,00	–
Mal.Capital F.$	5,60	–
Mees Obl.Div.F.	112,80	113,70
Mexico Income F.	21,50	–
MK Int.Ventures	9,50	9,50
Mondibel	74,50	74,50
Nat.Res.Fund	1130,00	1120,00
Nedufo A	123,00f	–
Nedufo B	124,00	–
NMB Dutch Fund	41,00	41,50
NMB Geldmarkt F.	53,77	53,79
NMB Global Fund	43,00	44,00
NMB Oblig.Fonds	35,10	35,10
NMB Spaard.F.	100,53	100,60
NMB Rentegr. F.	115,20	115,30
NMB Vast Goed F.	38,00	37,90
New Asia Fund	6,00	–
Nomura Warr. F.	0,95	0,95
Obam, Belegg.	229,10	233,00
OAMF Rentefonds	13,05	–
Orange Fund	19,50	19,60
Pac.Dimensions	79,50	80,00
Pac.Prop.Sec.F.	29,80	30,00
Pierson Rente	111,10	111,10
Postb.Belegg.f.	55,60	55,60
Postb.Verm.gr.f.	53,20	53,20
Prosp.Int.HIP $	3,90	–
Rentalent Bel.	144,40	144,40
Rentotaal NV	34,60	34,60
RG Divirent F.	48,00	48,00
RG Florente	112,10	112,10
RG SP Groen	53,50	53,60
RG SP Blauw	49,90	50,00
RG SP Geel	46,20	46,40
Rodin Prop.$	95,00	95,00
Rolinco cum.p	71,00	70,40
Schrod.Int.Pr.F	29,50	29,50
Sci/Tech $	14,00	14,00
Technology Fund	19,20	19,20
Tokyo Pac.Hold.	210,00	210,00
Trans Eur.Fund	75,10	77,20
Transpac.F.Yen	287,00	290,00
Uni-Invest	15,10	15,10
Unico Inv.Fund	75,30	75,30
Unifonds DM	30,00	29,00
Vaste Waard.Ned	65,40	65,40
Vast Ned	108,70	108,70
VIB NV	60,00	59,70
VSB Mix Fund	49,90	50,10
VSB Rente Fonds	107,90	107,90
WBO Intern.	65,60	66,50
Wereldhave NV	115,20	114,50
Yen Value Fund	78,10	78,10
ZOM Florida F.$	46,40	46,40

Parallelmarkt

Alanheri	29,70	29,70
ABF	106,90	106,90
Berghuizer Papier	46,00	47,00
Besouw Van cert.	57,00	56,70
Biogrond Belegg.	10,90	10,80
Comm.Obl.F.1	96,20	–
Comm.Obl.F.2	96,10	–
Comm.Obl.F.3	96,30	–
De Drie Electr.	11,70	11,70
Delta Ll.Dollarf.	62,00	62,20
Delta Lloyd ECU	60,10	60,10
Delta Lloyd Mix	57,20	57,40
Delta Lloyd Rent	56,70	56,80
Delta Lloyd Vast	55,30	55,30
Dico Intern.	88,50	90,00
DOCdata	6,70	6,90
Dutch Take Ov.T.	44,50	44,50
Ehco-KLM Kleding	38,20	38,50
E&L Belegg.1	63,40	63,80
E&L Belegg.2	70,40	70,60
E&L Belegg.3	105,30	105,30
E&L Belegg.4	74,70	74,80
E&L Kap.Rente F.	102,50	102,50
Free Record Shop	27,30	27,70
Gaia Hedge I	109,20	–
Geld. Papier c.	67,90	67,90
German City Est.	46,70	46,70
Gouda Vuurvast	74,50	75,00
Groenendijk	46,00	46,00
Grontmij	48,50	48,70
HCA Holding	47,10	47,10
Helvoet Holding	37,00	37,50
Hes Beheer	37,00	37,50
Highlight Dev.	17,00	17,00
Homburg cert.	1,10e	1,15a
Inter/View Eur.	3,10	3,10
Kühne+Heitz	40,70	41,50
LCI Comput.Gr.	5,60	5,50e
Melle, van nrc	36,00	38,00
Nedcon Groep	39,20	40,00f
Nedschroef	89,00	89,50
Neways Elec.	5,80	6,30
New Eur.Htls DM	20,50a	20,00a
Newtron Hold.	1,70	1,70
Pan Pac. Winkel	11,00	11,00
Pie Medical	4,90	4,90
Simac Techniek	12,40	13,00
Sligro Beheer	46,50	48,20
Suez Gr.Fund	50,50	51,00
VHS Onr. Goed	1,40	1,40
Vilenzo Int.	37,20	37,10
Welna	239,00	240,00
Wereldhave	4,30	–
Weweler	33,00	33,00

Wall Street	26/12	27/12
allied signal	41⅛	41¼
amer.brands	42⅜	42¾
amer.tel.tel	38⅝	39
amoco corp	48⅜	48⅝
asarco inc.	20⅞	21⅛
bethl. steel	12⅞	13¼
boeing co	46⅞	46¼
can.pacific	17⅜	–
chevron	67⅞	68⅛
chiquita	39½	40
chrysler	11½	11⅛
citicorp	10¾	10⅝
cons.edison	28⅛	28
digit.equipm.	52⅞	53¾
dupont nemours	45⅜	46
eastman kodak	46½	46⅝
exxon corp	57⅜	58⅜
ford motor	28⅜	27¾
gen. electric	75	74¼
gen. motors	28⅝	27¾
goodyear	48¾	50⅛
hewlett-pack.	54⅜	53⅞
int. bus.mach.	88¼	89
int. tel.tel.	53⅞	54¼
klm airlines	24⅜	24½
mcdonnell	70⅜	70
merck co.	256	165¼
mobil oil	67½	67⅜
penn central	26¾	26½
philips	17⅜	17⅜
primerica	38	39⅜
royal dutch	83	82¾
sears roebuck	35½	35½
sfe-south.pac.	13	12⅞
texaco inc.	58⅜	59⅛
united techn.	52½	52¼
westinghouse	16½	16¾
whitman corp	13	13
woolworth	25	25½

Advieskoersen

amerik.dollar	1,640	1,760
austr.dollar	1,23	1,35
belg.frank (100)	5,31	5,61
canad.dollar	1,410	1,530
deense kroon (100)	27,45	29,95
duitse mark (100)	110,00	114,00
engelse pond	3,07	3,32
finse mark (100)	39,75	42,25
franse frank (100)	31,35	34,10
griekse dr. (100)	0,85	1,05
ierse pond	2,85	3,10
ital.lire (10.000)	13,75	15,45
jap.yen (10.000)	131,00	137,00
joeg.din.t/m 100	–	–
noorse kroon (100)	27,10	29,60
oost.schill. (100)	15,75	16,25
port.escudo (100)	1,16	1,34
spaanse pes. (100)	1,67	1,83
turkse pond (100)	0,0275	0,0435
zweedse kr. (100)	29,30	31,80
zwits.fr. (100)	124,00	128,50

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,70815-1,71065
antill.gulden	0,9400-0,9700
austr.dollar	1,2933-1,3033
belg.frank (100)	5,4685-5,4735
canad.dollar	1,47125-1,47375
deense kroon (100)	28,910-28,960
duitse mark (100)	112,7300-112,7800
engelse pond	3,2060-3,2110
franse frank (100)	32,965-33,015
griekse dr. (100)	0,9270-1,0270
hongk.dollar (100)	21,7750-22,0250
ierse pond	2,9935-3,0035
ital.lire (10.000)	14,840-14,890
jap.yen (10.000)	135,670-135,770
nwzeel.dollar	0,9232-0,9332
noorse kroon (100)	28,560-28,610
oostenr.sch. (100)	16,0130-16,0230
saudi ar.ryal (100)	45,4250-45,6750
spaanse pes. (100)	1,7650-1,7750
surin.gulden	0,9375-0,9775
zweedse kr. (100)	30,775-30,825
zwits.frank (100)	126,505-126,555
e.c.u.	2,2830-2,2880

Index Amsterdam

CBS-koersindex(1983=100)		
algemeen	189,50	190,60
id excl.kon.olie	180,80	182,70
internationals	194,80	195,70
lokale ondernem.	185,30	186,80
id financieel	132,10	132,70
id niet-financ.	236,70	239,10

CBS-herbeleggingsindex (1983=100		
algemeen	269,80	271,50
id excl.kon.olie	243,20	245,70
internationals	289,10	290,40
lokale ondernem.	248,70	250,70
id financieel	194,80	195,60
id niet-financ.	300,50	303,50

CBS-stemmingsindex (1987=100)		
algemeen	87,40	88,40
internation	81,00	82,40
lokaal	88,30	89,20
fin.instell	88,90	89,40
niet-financ	88,40	89,40
industrie	97,70	98,90
transp/opsl	98,70	100,10

Goud en zilver

Goud onbewerkt geen notering, vorige 19,470-20,070, bewerkt geen notering, vorige 21,670 laten.

Zilver onbewerkt geen notering, vorige 180-250, bewerkt geen notering, vorige 290 laten.

Dow Jones

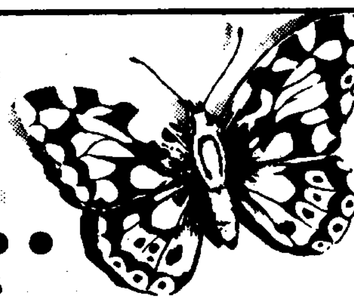
Industrie 3101,52
+18,56 punten

OPTIEBEURS

	serie		omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c jan	37,50	1202	4,20	4,40
abn amro	c j93	37,50	165	5,30	5,40
abn amro	c j94	32,50	3439	10,00a	10,20
abn amro	p jan	37,50	700	0,10a	0,10
ah	p jul	75,00	150	3,50a	3,00
akzo	c apr	140,00	534	2,20	3,40
d/fl	c jun	200,00	181	1,00	1,00
eoe	c jan	270,00	436	6,80	8,80
eoe	c jan	275,00	693	3,70	5,10
eoe	c jan	280,00	907	1,90	2,50
eoe	c jan	285,00	722	0,70	1,20
eoe	c feb	280,00	138	4,30	5,40
eoe	p jan	260,00	1630	0,50	0,30
eoe	p jan	265,00	129	0,90	0,60
eoe	p jan	270,00	643	1,80	1,20
eoe	p jan	275,00	833	3,60	2,20
eoe	p jan	280,00	477	6,70	4,70b
eoe	p jan	285,00	179	11,00a	8,00b
eoe	p apr	270,00	134	5,10	4,00
fokker	c apr	30,00	389	1,60	1,70
hoog	p jan	45,00	218	2,30	1,80
hoog	p apr	45,00	155	3,60	3,20
ing	c j94	47,80	156	5,10	5,10
klm	c jan	37,50	180	3,80	4,10
klm	c jan	40,00	448	1,80	2,10
klm	c jul	42,50	159	3,50	3,80
klm	c o93	35,00	243	9,70	10,30
klm	p jan	40,00	146	1,20	0,80
klm	p o93	35,00	168	2,20	1,90
nedl	c jan	55,00	169	1,70	2,00
phil	c jan	30,00	280	0,70	0,80
phil	c apr	32,50	350	1,20	1,30
phil	c jul	32,50	140	1,80b	2,00
phil	c o93	30,00	386	5,80	6,30
phil	c o94	45,00	374	2,40	2,30
phil	p jan	30,00	150	1,30	0,80
phil	p jan	32,50	165	3,30	2,80
phil	p o93	30,00	129	3,60	3,40
phil	p o96	35,00	263	7,20	6,90b
olie	c jan	150,00	258	0,60	0,70
olie	c jan	155,00	400	0,40a	0,10
top5	c jan	540,00	173	5,40	7,80
top5	p jan	530,00	141	4,70	2,80
unil	c jan	175,00	158	1,50	2,50
unil	p jan	160,00	304	0,30	0,20
unil	p jan	170,00	558	1,70	1,00
unil	p jan	175,00	162	4,20	3,00
unil	p okt	140,00	240	0,80	0,70
unil	p o93	120,00	200	0,60	0,50
unil	p o94	150,00	225	5,00a	4,40a

a = laten	g = bieden + ex-div.
b = bieden	h = laten + ex-div.
c = ex-claim	k = gedaan + h
d = ex-dividend	l = gedaan + g
e = gedaan + bieden	vk = slotkoers vorige dag
f = gedaan + laten	sk = slotkoers gisteren

VAKANTIE & RECREATIE

Advertentiecombinatie van 41 Nederlandse Regionale Dagbladen . Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar, tel.: 072-196314/206/292 fax: 072-113295

GRONINGEN

Ontdek tijdens de feestdagen Groningen vanuit het EEMSHOTEL in DELFZIJL. Slapen en eten boven zee: uniek in Europa! Speciaal kerstarr. Info: 05960-12636. GR-61R

FRIESLAND

EEN TOP-ZEILVAKANTIE IN HEEG

Genieten van schone lucht en fris water bij de ANWB erkende zeilscholen, NJHC herberg 'it Beaken' (voor jeugd en gezinnen) en zeilschool Heegermeer (v.a. 21 jr.). Bel voor een folder 05154-2258/2363. FR-61R

ZEILSCHOOL PEAN start binnenkort voor ervaren zeilers/sters tussen 17 en 25 jaar onze opeiding tot ZEILINSTRUCTEUR/TRICE. Kun je goed zeilen en heb je zin deze zomer zeilles te geven. Bel dan voor uitgebreide info 05663-1392. FR-61R

ZEILSCHOOL PEAN al meer dan 20 jaar een vertrouwde naam. Zeil- en surfcursussen voor de jeugd, volwassenen en gezinnen ANWB/veilig tehuis erkend: inl. en folder 05663-1392. FR-61R

Gaastmeer t.h. NWE ST. BUNGALOWS, 8 pers., vrijst. m. privé-aanl.pl. Rust. gel., dir. aan open vaarw. in uniek merengeb. Ook verh. platbodemschepen. Inl. (05154) 3366. FR-61R

DRENTHE

RUST - RUIMTE - PRIVACY
BUNGALOW WICO
Schoonoord (Dr.): comf. vrijst. bung's a.d. bosr. Prijzen: ƒ 225.- tot ƒ 700.- p.w. all-in. Inl. H. Lampe, 05918-1336. DR61R

GEEN PRETPARK, luxe 5* bung.'s met grote tuin aan bos. Ideaal wandel-fietsgebied voor rustzoekers. Boek nu voor 1992 krokusvak. ƒ 468,- tel. 05280-65803. DR-61R

OVERIJSSEL

Holten. Vak.oord 'De Lindenberg' FOLDER '92 LIGT VOOR U KLAAR. Vraag gratis folder over de 33 vrijstaande in het bos gelegen vak.bungalows met alle comfort zowel in als buiten de bung., zoals ktv, incl. video, verw. zwembad, speeltuin, kantine, wasserette, midget-golf, sportveld, recr. team, enz. Nog mogelijkh. hoogseiz. in voor- en naseizoen 50-PLUSSERS belangrijke korting. Postweg 1, 7451 TS of bel 05483-61364. OV-61R

Holten. Vak.oord 'De Lindenberg' FOLDER '92 LIGT VOOR U KLAAR. Vraag gratis folder over de 33 vrijstaande in het bos gelegen vak.bungalows met alle comfort zowel in als buiten de bung., zoals ktv, inci-video, verw. zwembad, speeltuin, kantine, wasserette, midget-golf, sportveld enz. Nog mogelijkh. hoogseiz. In voor- en naseizoen 50-plussers belangrijke korting. Postweg 1, 7451 TS of bel 05483-61364. OV-61R

'VAKANTIEPARK COLLENDOORN' nabij PONYPARK SLAGHAREN. Gezellige vakantiehuisjes met gratis rijpony en rijles voor de kinderen, overdekt verwarmd zwembad, gezellige familieavonden, incl. entree Ponypark Slagharen met gratis gebruik van alle unieke attrakties, nieuwe wildwaterbaan, westernshows etc. 3 dagen met 2 overnachtingen voor slechts ƒ 338.- per vakantiehuisje. Ga langs uw postkantoor of postagentschap en haal gratis de nieuwe vakantiefolder. Of bel 05231-3000. OV-61R

GELDERLAND

Subtropen in de Gelderse Achterhoek

Te huur 4-6-8 pers. bungalows of chalets op recreatiecentrum, o.a. subtropisch zwembad, sauna, solarium, fitness, hairstyling, bar/bowling, restaurant, tennisbanen, supermarkt, vis- en roeivijvers en verwarmd openluchtzwembad.
MARVELD RECREATIE
Elshofweg 6, 7141 DH Groenlo, tel. 05440-61638.
Folder op aanvr. GE-61R

BUNGALOWPARK HET WITTE HUIS AAN DE BOSRAND ***ANWB. Vol. ingerichte bung.'s en caravans 4-6-10 pers. v.a. 375.- all-in, 4-pers. in de bossen met verw., zwemb. nabij Veluwemeer. Honden toegest. Doornspijk (nabij Nunspeet). Tel. 05258-1471. GE-61R

UTRECHT

MAARN, BUNG.PARK DE MAARNSE BERG. Gel. i.d. bossen. T.h. 4**** bung.'s (2-10 pers.). Ook v. w'kend/ midw. Ook RUIME SEIZ./PASSANTENPL. Info: 03432-1284. UT-61R

NOORD-HOLLAND

DE GROTE VOS Sint Maartenszee/N-H. Tel. 02246-1560, 4/6/8/10-pers. bungalows aan duin, 2/3/4/ slaapk. W'kend ƒ 195/ƒ 595 tot 22-5 ƒ 395/ƒ 995 p.w.

ZEELAND

VAKANTIE WONING SERVICE. Zeeland verhuurt (365 dagen) hele luxe bungalows met uitzicht op zeer comfortabele caravans. Bel voor de brochure: 01107-4290. ZE-61R

ROOMPOT RECREATIE. Reserveer een winter- of zomervakantie aan strand en zee. Vraag de 36 pagina's grote brochure aan vol kampeer- en bungalowvakanties. Gratis toegang subtropisch zwemparadijs. 01107-4200.

NOORD-BRABANT

BAARLE-NASSAU, VAKANTIEOORD DE STEPPE 4-6 of 12 pers. vakantiehuisjes in land. bosr. omgev. Hoogseiz. ƒ 485.- p.w. kamp. tegen aantrekkelijke tarieven. Fam. park met voor ieder wat wils! Tel.: 04249-9246. NB-61R

LIMBURG

'DE BOUSBERG' LANDGRAAF Z.-LIMBURG
**** gezinscamping met zwemb., speelt., tennis en volop georganiseerde recreatie in prachtig natuurgebied. Ook bung's. (snel boeken). Tel: 045-311213. LI-61R

Welkom in: recreatieoord De Berckt

Vakantiepark De Berckt is een schitterend gezinspark met veel mooie voorzieningen.

• subtropisch zwembad • particuliere bungalow- en caravanverhuur • kampeerplaatsen • verwarmd buitenbad • speeltuin • recreatieprogramma • kantine • restaurant • supermarkt • tennis • midgetgolf • manege •

Bel voor meer informatie: De Berckt Baarlo (L) Tel. 04707 - 1547

VAKANTIEWONINGRUIL

Zonder dat u meteen forse bedragen voor een hotel, bungalow of appartement moet betalen toch genieten van een vakantie in een andere omgeving? Eenvoudig! Door vakantiewoningruil kun je er eens vaker tussenuit. Het IWB regelt ALLES voor u. Schrijf of bel voor info: IWB, Postbus 301, 8160 AH Epe. Tel. (05780) 14235. VW-61R

BELGIË LUXEMBURG

STACARAVANS en CHALETS in de Ardennen en Franse Ardèche
Inl.: NATUURREIZEN tel. 04406-42428.

FRANKRIJK

Gids '92. SEJOUR EN FRANCE
Goede betaalb. vak.woningen. Veel keus.
Lid. SGR. Tel. (085) 257806. Gratis gids. FA-61R

DUITSLAND

Eggegeb. Sauerl. VAK.WONINGEN 2 t/m 7-pers. in park (autovrij). Ideale omg. voor wandelen of uitstapjes. Huisdier toegest. Ned. beheer. Info/doc.: (05753) 2098. WD-61R

Hotel Grossfeld
Het best geoutilleerde, luxe familiehotel in Bad Bentheim met zijn heuvelachtige, boerijke omgeving. ... telefoon. Zwembad (29°), ...
Tevens fietsverhuur.
Luxe 4-daags midweek ... DM 255,- p.p.
Incl. elke dag gevarieerd ontbijt... Eveneens aantrekkelijke weekend - en 6-daagse ...
Hotel Grossfeld, Postbus 1208, 4444 Bad Bentheim, Duitsland.
Bel 053-35 32 46 (NL) of 09-49 59 22 828 (BRD) voor gratis prospectus. Fax. 09-49 59 22 43 49

KROKUSVAKANTIE in een Beiers kasteel. 8-daagse busreis, vol.pens., incl. excursies ƒ 695,- Interaction 043-639230/639231. Du-61R

WINTERSPORT

DE WINTERSPORT-SPECIALIST
10 dgn. bus, halfpension en 7-dgse skipas v.a. ƒ 499 in Oostenrijk, Frankrijk en Italië. Vraag de brochure bij Bizz Travel: 050-144255 (lid SGR). WI-61R

8-dgse SKIREIS Tsjechoslowakije. Busreis vol-pens. v.a. ƒ 395. Cross-country langlauftocht v.a. ƒ 595. Interaction: 043-639230/639231. WI-61R

LANGLAUFEN

in sneeuwzeker Noorwegen. Prachtige loipes in nog ongerepte natuur. Ideaal voor beginners en gevorderden. Individueel of groepsreis KETA-TOURS. 020-6235821. WI61R

Costa Brava v.a. ƒ 210.-
Barcelona v.a. ƒ 210.-
Salou v.a. ƒ 225.-
Costa Blanca v.a. ƒ 250.-
Retourprijzen per pers. (bijna) dagelijks naar Spanje, 29 bestemmingen. Luxe bussen. Toilet - video - airco - royal class
Iberbus
(020) 6241010 SP-61R

SPANJE PORTUGAL

GRATIS zomergids 10-daagse busreizen. App. v.a. ƒ 199, hotels v.a. ƒ 289. Boosten Reizen, lid SGR, tel. 045-227777. SP-61R

SPANJE

Hotel/app. Montemar Pineda Spanje

Het beste aan de Costa! Ma. en vrijd. per luxe touringcar 10, 13, 14 en 17 dagen l.o. en v.p. Bel nu voor informatie:

Van Hulst/Montemar
Tel. 073-124171. SP-61R

GRIEKENLAND/CYPRUS

CORFU zomer '92 vak.woningen 2-8 pers. vlak aan zee, v.a. ƒ 145 p.w. evt. ook vlieg- of busreis. NIEUW: 7-dgse vastelandtour, gratis folder. ROSS HOLIDAYS, tel. 05908-10019. Lid SGR. GC-61R

DENEMARKEN

...dat is geen sprookje,
dat is DENEMARKEN Daar moet u zich thuis voelen!

TROLL TRAVEL, de Deense vakantiewoningspecialist, biedt u een ruime keuze uit meer dan 6000 woningen, verspreid over Denemarken. Er is keus genoeg, maar boek dan wél vroeg!

Vraag de uitgebreide katalogus aan en reserveer bij TROLL TRAVEL bv (lid ANVR-Reisorganisatoren en Stichting Garantiefonds Reisgelden).

Trollstraplein 8. 3332 JB ZWIJNDRECHT.
Telefoon 078-191700 of 195955. Telefax 078-191549.

TURKIJE

MOOI TURKIJE

Elke week 7 retourvluchten, Schiphol/Beek v.a.

ƒ 450.-

* met hotelarr., week v.a.

ƒ 598.-

WARM CYPRUS

Temp. boven 20 graden. La Holiday-Centre**** Bij Kyrenia, aan zee/ comfort/entertainment

WEEK v.a. ƒ 998.-

Vr. gratis nieuwe zomervoordeelgids. Bel

SUPER-REIZEN
040-43.66.00 TU-61R

ISRAËL

EILAT

Bij ons wintertijd. Daar volop zomer!
O, heerlijke zon, warme en blauwe zee. Dát is fantastisch! Dát is pas vakantie! Een heerlijk hotel en 's avonds gezellig uit. Vlieg comfortabel met El Al lijndienst tegen zeer aantrekkelijke prijzen. Voor meer informatie: bel 020-622.01.91.

EL AL
Your scheduled airline to Eilat.

Eilat, beleef het met Isropa reizen
8-daagse vliegreis incl. 7 nachten in het RIVIERA APPARTEMENTENHOTEL
vanaf ƒ 849,-
Vraag uw ANVR reisbureau of Isropa Reizen/Zaandam
Telefoon: 075-123451
ISROPA REIZEN

VAKANTIE & RECREATIE

In 1992 naar Israël?

Vraag dan nu om de 64 pagina dikke Israël-brochure van K-Tours. Boordevol ideeën over rondreizen hotels, strand, wolken, kibboets en vluchten. Al vanaf ƒ 725. Vraag uw ANVR-reisbureau of bel K-TOURS, Kastelenstraat 268, 1082 EJ Amsterdam. Tel. 020-6463331. Lid ANVR-SGR. IS-61R

INDONESIË

Indonesië Tours '92/'93

De nieuwe brochure van dé Indonesiëspecialisten bij uitstek ligt voor u klaar! 112 pagina's leesrijke informatie over onze VOLLEDIG VERZORGDE rondreizen, inclusief alle maaltijden, excursies en Nederlandse reisleiding.
Tevens hebben wij in dit programma rondreizen opgenomen naar India, Nepal, Thailand, Maleisië en Sri Lanka.

INFORMATIEVE DIA-PRESENTATIES INDONESIË

Iedere zaterdag dia-presentatie in Heemstede.
Ook komen wij in het land met onze diashow en wel in:

Eindhoven 4-1 + 19-1 + 30-1 + 6-2; Maastricht 2-2; Venlo 16-2; Heerlen 18-2.

Komt u ook? Bel ons even: 023-339151.
Vraag de brochure aan bij uw ANVR-reisburo of bij

De Boer & Wendel B.V.

dé Indonesiëspecialisten

Raadhuisstraat 53 – 2101 HD Heemstede – ANVR/GAR.FONDS/IATA

023-339151

23 dgn. elke week in 1992 een onvergetelijke vakantie in Bogor, Ceribon, Djokja, Kalibaru en Bali + vol pens. + excursies + retourticket KLM-GA. Voor maar ƒ 2750.-. Inl. St. 'HET SCHONE STREVEN' L'wd., 058-137706. IN-61R

GR.BRITTANNIË/IERLAND

DE NIEUWE BROCHURES VAN DE BRITAIN-SPECIALIST ZIJN ER! Van weekendje Londen tot zomervakantie in de Countryside: het infopakket van Albion is de beste start van uw reis naar Groot-Brittannië. Vraag hem aan! Albion, Postbus 1000, 4560 BZ Hulst (01140) 16188. GB-61

TSJECHOSLOWAKIJE

Voor wie eens wat anders wil

TSJECHOSLOWAKIJE
gastvrij, grenzeloos mooi en ... dichtbij!
Vraag onze gratis autoreizen magazine met 36 pag. verbluffend voordeel in bungalows, hotels, appartementen en op campings 05700-35188.
EURODYNAMIC (GARANTIEFONDS) TS-61R

AZIË

***** **Thailand rondreis v.a. ƒ 2.198**

14/22 dg. rondreis, veel zien en genieten, uitgerust terug. Ned. beg., 1e kl., vertr. elke week, 12-19/1 nog 6 pl. Tekkel Air, 070-3468700. *** febr. nog 16 pl. Zomerspec. 21 dg. vertr. 12 en 19/7 all-in ƒ 2.850. AZ-61R

Sri-Lanka ƒ 1425; 20 dgn hotel L.O. ƒ 1795; 8 dgse rond-tour ƒ 2395. Thailand ƒ 1339; 15 dgn *** hotel ƒ 1795. Schakel Travel & Tours, tel. (085) 649548. AZ-61R

EGYPTE

Aktieve rondreis EGYPTE 15-22 dgn. v.a. ƒ 1.545,- incl. vliegreis, vervoer, hotels, etc. Div. vertrekdata v.a. 5-1. Folder? Djoser (071) 126400. Lid S.G.R. EG-61R

In 1992 naar Egypte?

Vraag dan nu om de 52 pagina dikke Egypte-brochure van K-Tours. Boordevol ideeën over rondreizen Nijl cruises, hotels, strand, duiken, woestijn en vluchten. Al vanaf ƒ 795.- Vraag uw ANVR-reisbureau of bel K-Tours, Kastelenstraat 268, 1082 EJ Amsterdam. Tel. 020-6463331. Lid ANVR-SGR. EG-61R

VER. STATEN/CANADA

GOEDKOOPSTE TICKETS
SCHAKEL TRAVEL & TOURS, tel. 085-64954 VC

USA/CANADA 1992
Brochure boordevol campers, auto's, hotels, vliegreizen, cruises, all-in- en combinatiereizen. Bel voor info Cadusa Reizen, Vinkeveen 02949-1635/3544 VC

REISGENOTEN

Het zoeken naar een vakantiepartner is een moeilijke tijdrovende zaak. Het vinden van de juiste partner vergt nog meer tijd en geld. Wellicht kunnen wij u helpen. Uiteraard met behoud van alle privacy. Bel of schrijf en ontvangt alle informatie. BARROW & BARROWS, Postbus 59, 8160 AB Epe. Tel. 05780-21242. RG-6

DIVERSEN

NOG DEZE WINTER NAAR DE SUBTROPEN?

De winter even subtropisch doorbreken?
Dat kan. Center Parcs heeft de komende maanden nog enkele comfortabele bungalows vrij. Met subtropische faciliteiten op loopafstand.
En... omdat we toch in de feestmaand zitten, doen wij er iets extra's bij. Als u een midweek- of weekendverblijf in januari of februari boekt, ontvangt u in uw bungalow een royaal surprisepakket.
Helemaal gratis. In alle parken in Nederland en België (m.u.v. Het Heijderbos).
En dat terwijl de prijzen in de winter het gunstigst zijn. Voor slechts fl. 340,- zit u in januari bijv. een midweek lang in een 6 persoonsbungalow (type 21) op Het Vennenbos. Dat is nog geen fl. 60,- per persoon.

BOEK VÓÓR 15 JANUARI 1992 BIJ CENTER PARCS
en u ontvangt een gratis surprisepakket
Bel 06-0 226 226

Boek meteen. Bel op werkdagen tussen 8.45 en 22.00 uur en in het weekend tussen 10.00 en 15.00 uur. Of ga langs bij RABO-bank, Holland International Reisbureau, reizen verkopende ABN-AMRO Bank, Neckermann Reizen, ANWB of VVV-i kantoor.

Center Parcs
THE UNIQUE SHORT BREAK

DIV. BUITENLAND

TUNESIË. In jan. 7 dg.hotel, h.p. v.a. ƒ 625, 15 dg. v.a. ƒ 750. Incl. vliegreis. DTS 04130-52708. DB

MAROKKO. In jan. 7 dg. hotel, h.p. v.a. ƒ 1.025; h.p. v.a. ƒ 1.295 incl. vliegreis. DTS (04130) 5270 DB61R

EXCLUSIEF • ZORGELOOS • ACTIEF

VAN ALLE GEMAKKEN VOORZIEN: DE EUROSITES GEZINSVAKANTIE

Exclusief: Op de mooiste campings van Frankrijk, Spanje, Italië, Oostenrijk, België en Luxemburg staan onze luxueuze 6-persoons bungalowtenten en splinternieuwe stacaravans voor u klaar. U hoeft er dus alleen maar met veel plezier naar toe te rijden. Voor de kinderen worden door onze couriers leuke spelletjes georganiseerd, terwijl u lekker baantjes trekt of in het zonnetje zit.

Zorgeloos: Geen gedoe met kampeerspullen, want de bungalowtent of stacaravan is volledig ingericht van eierdop tot koelkast en u slaapt ook nog op echte bedden. Om het zorgeloze gevoel compleet te maken, kunt u nu ook onderweg in onze bungalowtenten overnachten.

Actief: Al onze campings zijn ingesteld op gezinnen met actieve kinderen. Natuur, cultuur, sport en spel liggen allemaal binnen handbereik voor een betaalbare prijs. Vraag even onze brochure aan: 073 - 43 00 00

6 personen al vanaf ƒ350,= voor 2 weken

EuroSites AUTOVAKANTIES

Wij staan 7 dagen per week persoonlijk voor u klaar.

JA, STUUR MIJ DE GRATIS BROCHURE
Naam Mw./Dhr.:
Adres:
Postcode/Plaats:
In gesloten envelop zonder postzegel sturen aan: EuroSites, Antwoordnummer 10714, 5200 WB Den Bosch.

Limburgs Dagblad voor Oostelijk Zuidlimburg
Zaterdag 28 december 1991 ● Pagina 11
HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. CHEF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA. HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363.

Uniforme regeling vuurwerk onmogelijk

Van onze verslaggever

HEERLEN – Eén uniforme regel voor het afsteken van vuurwerk blijkt in de Oostelijke Mijnstreek onmogelijk. In de acht streekgewestgemeenten zijn liefst vier verschillende regelingen van kracht. Alleen voor de bestraffing van jeugdige overtreders zijn afspraken gemaakt.

Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal hebben dezelfde regeling. Afsteken van vuurwerk of ermee rondlopen mag maandag dertig december van acht tot acht en op oudjaarsavond van acht tot twee uur 's nachts.

Maar in Brunssum en Nuth mag maandag nog niet geknald worden, in de laatste gemeente zelfs niet eerder dan na tien uur 's avonds. Onderbanken tenslotte heeft een ingewikkelde regeling voor respectievelijk afsteken en bij zich dragen van vuurwerk, die praktisch echter vrijwel gelijk is aan die in Brunssum.

„We hebben ons gericht naar de regeling die in Brunssum geldt", licht burgemeester Vincent Ritzer van Onderbanken toe. „Met die gemeente stemmen we vaker dit soort regelingen af."

Meer overeenstemming in de vuurwerkafspraken tussen de verschillende gemeenten zou Ritzer wel willen, „maar elke gemeente maakt nou eenmaal in de eigen APV eigen regels. Voor Onderbanken heeft de openbare orde het zwaarst gewogen: de tijd waarin vuurwerk mag worden afgestoken, is zo kort mogelijk maken."

Degenen die buiten de toegestane uren toch vuurwerk afsteken, krijgen overal in de Oostelijke Mijnstreek wel met dezelfde maatregelen te maken. Tenminste, voor zover het overtreders betreft in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar. Hen wacht niet de gebruikelijke boete, zestig tot honderd gulden, maar het regionale anti-vandalismeproject HALT. „Tot 15 januari krijgen alle vuurwerk-vandalen te maken met een 'lik-op-stukbeleid'", zegt HALT-coördinator Jeanine Wouters.

De jonge overtreders ontlopen de boete door een bepaalde tijd vuurwerkafval op te ruimen. „Daaraan voorafgaand worden ze eerst uitgebreid voorgelicht over de gevaren van vuurwerk", vertelt Wouters. „Bijvoorbeeld met behulp van dagbladartikelen. Zo'n verhaal over die jongen in Kerkrade die door vuurwerk zijn hand is kwijtgeraakt, spreekt erg aan."

Op die manier nam het in Landgraaf gevestigde bureau HALT OZL vorig jaar 25 jongeren onder handen met de lik-op-stukbenadering. Wouters: „Normaal duurt een HALT-procedure zes tot acht weken. Nu worden illegale vuurwerk-afstekers vrijwel meteen aangepakt."

Onduidelijk blijft het waarom de acht streekgewest-gemeenten niet één lijn hebben getrokken waar het de tijden betreft waarop vuurwerk mag worden afgestoken. Onderbankens burgemeester Ritzer weet het eigenlijk ook niet. „De ene gemeente heeft te maken met de Rijkspolitie, de andere beschikt over een gemeentelijk korps. Dat speelt ook een rol. Misschien dat afstemmen makkelijker wordt, wanneer er straks één regionaal politiekorps is."

Limburg en Brabant woedend over kunstenplan

D'Ancona opnieuw hevig onder vuur

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – De provinciebesturen van zowel Limburg als Noord-Brabant hebben verbijsterd gereageerd op de huns inziens dramatische plannen die WVC-minister d'Ancona wil doorvoeren in de sector podiumkunst. In concreto komen die er onder meer op neer dat het Limburgs Symfonie Orkest (LSO) en daarmee in feite ook de nauw daaraan gelieerde Opera Zuid tot opheffing zijn gedoemd.

In hun gezamenlijke protestbrief hameren de colleges van Gedeputeerde Staten erop dat de 'toch al schrijnende ongelijkheid' ten opzichte van de Randstad, daar waar het de rijkssubsidies voor podiumkunsten betreft, alleen maar groter wordt. Als zij vast blijft houden aan haar plannen, handelt d'Ancona in de ogen van de twee zuidelijke provincies bovendien in flagrante strijd met haar eigen beleidsuitgangspunten.

De ministeriële adviesaanvraag voor het Kunstbeleid 1993-1996, waarin d'Ancona haar voornemens heeft vervat, wordt door de beide provinciebesturen dan ook op voorhand als 'volstrekt onaanvaardbaar' bestempeld. Tijdens het werkbezoek dat de bewindsvrouwe op 9 januari aan Limburg brengt, zullen GS de brandende kwestie opnieuw aankaarten.

Overigens geven de bestuurscolleges alvast te verstaan dat het onlangs door de drie regionale orkesten naar voren geschoven alternatief, dat tevens een oplossing voor de knelpunten in het operabestel biedt, voor hen nog wel bespreekbaar is.

Bezwaar tegen stoken autobanden

VALKENBURG – De stichting Milieufederatie Limburg heeft mede namens de stichting Natuur en Milieu te Utrecht en de werkgroep Gezond de Heeg te Maastricht bezwaar gemaakt tegen het verbranden van chemische afvalstoffen in de verbrandingsovens van Enci.

Volgens de Milieufederatie worden in de ovens met name autobanden verbrand. In het bezwaarschrift, dat is ingediend bij het college van GS, mogen chemische afvalstoffen alleen in ovens verbrand worden als wettelijk voorgeschreven emissie-voorzieningen zijn aangebracht en er intensieve bewaking plaats vind. De Milieufederatie somt nauwkeurig op in welke hoeveelheden gevaarlijke stoffen bij verbranding mogen vrijkomen. Bij GS wordt aangedrongen op systematisch breed en frequent meten van de emissies omdat de resultaten van vroegere metingen zijn verouderd.

Duits drinkwater wellicht naar Sittard

SITTARD – De gemeente Sittard houdt de mogelijkheid in beraad om drinkwater uit Duitsland aan te voeren. Het aanbod is eerder dit jaar al eens gedaan tijdens een oriënterend gesprek, aldus de Sittardse wethouder J.Hendriks. De kwestie kan interessant worden als de verkoop van het gemeentelijk waterbedrijf van Sittard aan de Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) onverhoopt niet doorgaat.

De huidige drinkwatervoorziening is voor de langere termijn immers onvoldoende. Als de onderhandelingen met de WML volgend jaar mislukken en Sittard het eigen waterbedrijf moet houden, verwacht het niet de goedkeuring van de provincie te krijgen voor uitbreiding van een waterwingebied.

De overcapaciteit in de Duitse buurgemeente Selfkant zou dan interessant kunnen worden. Voor het transport van drinkwater uit Selfkant naar Sittard moet dan wel over een vrij geringen afstand een leiding aanlegd worden.

Nog meer extra krachten ingeschakeld voor Kerst en Nieuwjaar

Topdrukte bij PTT Sittard

Van onze verslaggevers

SITTARD/HEERLEN – Het verzenden van poststukken in de kerstperiode heeft dit jaar tot topdrukte bij de PTT in Limburg geleid. Op het expeditieknooppunt in Sittard was de drukte zo groot dat er honderdvijftig scholieren en uitzendkrachten ingeschakeld moesten worden om de post op tijd te bezorgen. Voor de eerste keer in het bestaan van PTT Sittard moesten de werknemers op de zondag voor Kerstmis doorwerken.

De PTT verwerkt elk jaar meer gelukswensen tijdens de feestdagen. Vanaf 1987, toen de PTT begon met het uitgeven van decemberzegels, is het versturen van kerstkaarten jaarlijks met enkele miljoenen gestegen. Vorig jaar gingen rond de feestdagen 166 miljoen gelukswensen de deur uit, dit jaar zijn er tot 24 december al bijna 159 miljoen kerstwensen verstuurd. De PTT verwacht dat er na nieuwjaar meer dan 170 miljoen kaarten verzonden zullen zijn. De populariteit van de decemberzegel is er volgens een woordvoerder van de PTT mede de oorzaak van dat er steeds meer kerstwensen verstuurd worden.

Heerlen

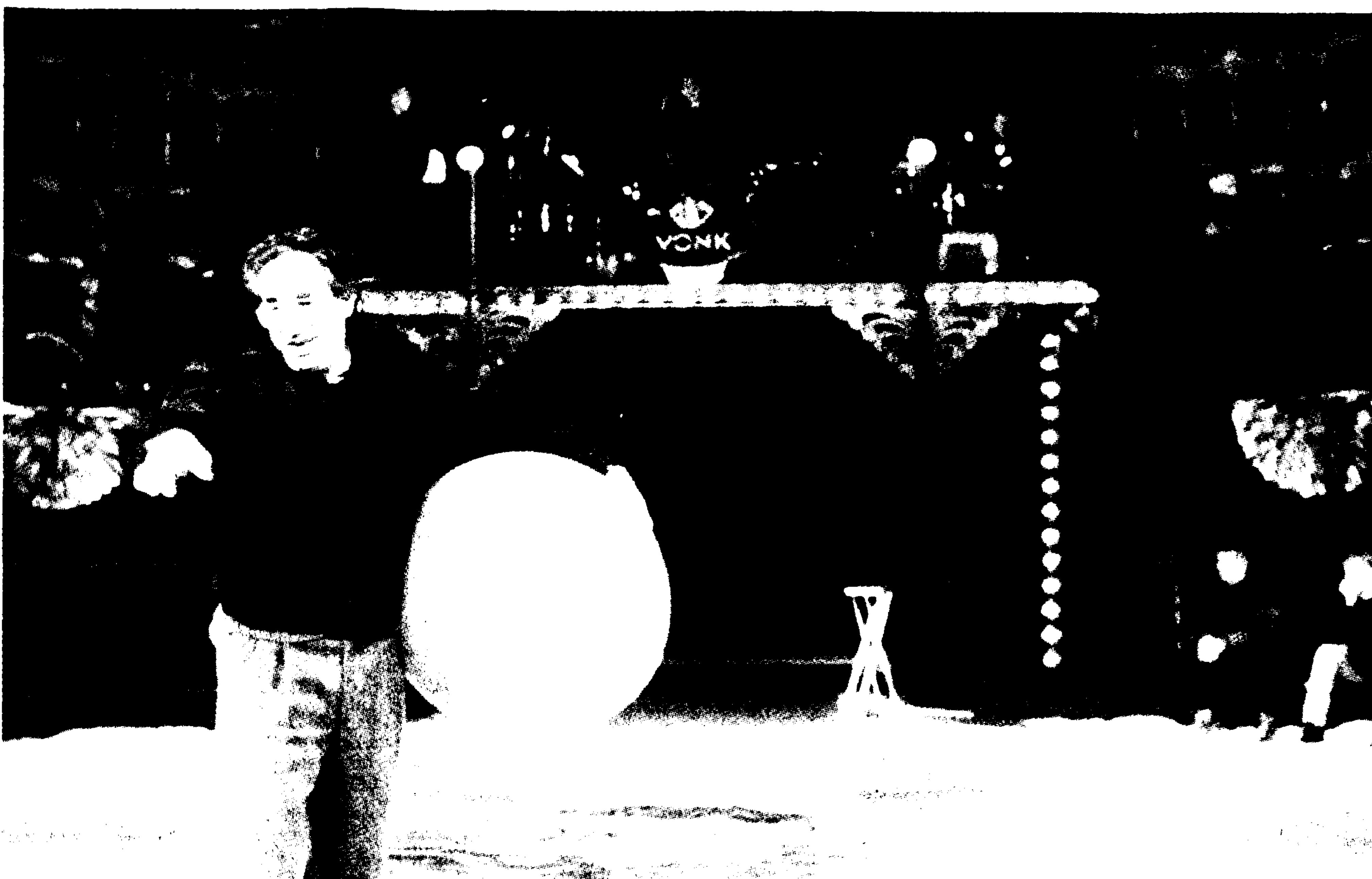
Ook het hoofdkantoor in Heerlen kende een recordaantal volle postzakken. Volgens chef personeel Janssen was het drukker dan ooit tevoren. „Ook wij hebben een beroep moeten doen op tijdelijke krachten. Zeker in de besteldienst konden we het bijna niet bijbenen."

Terwijl de PTT op volle toeren draait, lijkt de rest van Limburg vanaf op kerstreces te zijn. Veel werknemers hebben een verplichte snipperdag opgenomen. Bij Volvo in Born lag de produktie helemaal stil. Slechts de bewakingsdienst was aanwezig.

Ook de provinciale bestuurders hebben de feestdagen aangegrepen voor een lang weekeinde verstoken van bestuurlijke beslommeringen. Het gouvernement in Maastricht was op de portier na helemaal verlaten.

Konijn

De politie en brandweer in Heerlen en Maastricht spreken van een uitzonderlijk rustige Kerst. De brandweer in Heerlen moest zes keer uitrukken, vier keer ging het om loos alarm. Een woordvoerder van de brandweer in Heerlen: „Dit jaar was het veel rustiger dan voorgaande jaren. In het verleden kwamen we wel eens in actie bij binnenbranden veroorzaakt door in brand geraakte konijnen, kalkoenen en lampkommers." Het aantal aangiften bij de Heerlense politie was beduidend lager dan op een doordeweekse dag.

● *De Oscar Carré Trofee 1991 is toegekend aan het Cirque d'Hiver in Roermond. Dit heeft de Club van Circusvrienden Nederland, die de onderscheiding jaarlijks verleent, vrijdag meegedeeld. De onderscheiding zal op 30 december worden uitgereikt tijdens een feestelijke voorstelling in Roermond. De Oscar Carré Trofee wordt ieder jaar toegekend voor een bijzondere prestatie op het gebied van circuskunst. Voor het eerst sinds de instelling - in 1980 - gaat de trofee naar een circus. De producenten en medewerkers van het Cirque d'Hiver krijgen de trofee - een bronzen beeldje dat is ontworpen door Bep Stuirm-van den Bergh - omdat zij zich 'uitzonderlijk hebben beijverd om de circusvoorstellingen die zij geven naar een zeer hoog niveau te tillen'. Volgens de Club van Circusvrienden Nederland geldt dat met name 'voor de ambiance waaraan het circus telkens weer een sfeervol cachet weet te verlenen'. Dat wordt onder meer bereikt door veel oog voor details, de juiste keuze van muziek- en lichtarrangementen en het laten meedoen van pistepersoneel in de nummers. Vandaag gaat de negende editie van het Roermondse wintercircus in première. De zes voorstellingen van de komende drie dagen zijn al vele maanden uitverkocht.* Foto: JAN-PAUL KUIT

Resultaat onderzoek Kamer van Koophandel:

Economie Maastricht lijkt uitgegroeid

MAASTRICHT – De economie van Maastricht groeit niet meer. In geld uitgedrukt hadden de Maastrichtse bedrijven weliswaar dit jaar een omzetgroei van 2 procent, maar reëel deed zich geen groei meer voor. De investeringen zijn met ruim een kwart teruggelopen ten opzichte van 1990. Deze conclusies kunnen getrokken worden uit de jaarlijkse Enquête Regionale Bedrijfs Ontwikkeling (Erbo). Aan het onderzoek namen meer dan 1000 ondernemers uit Maastricht en omstreken deel. De enquête vond plaats van september tot december.

De kleine industriële bedrijven kenden echter nog wel een reële omzetgroei van vijf procent. De export groeide met elf procent. Het regionale bedrijfsleven kon een exportgroei noteren van vier procent. Deze gunstige ontwikkeling heeft zich bij het industrieel midden- en kleinbedrijf vertaald in een werkgelegenheidsgroei van twee procent. Deze bedroeg dit jaar voor het gehele Maastrichtse bedrijfsleven een procent. Landelijk was dat twee procent.

De omzet van de bedrijven in Maastricht bleef op het niveau van 1990. De enige groei deed zich voor in de industrie en de groothandel. De bouw en de detailhandel laten een teruggang zien.

De export ontwikkelt zich in de regio Maastricht beter dan in de rest van Limburg en Nederland. De exportgroei voor het Nederlandse bedrijfsleven bedraagt 2 procent. In de regio Maastricht is dat zelfs 26 procent.

Het investeringsvolume van de Maastrichtse bedrijven is in 1991 ten opzichte van 1990 fors teruggelopen. Zowel landelijk als provinciaal is er sprake van een teruggang, maar die is minder groot dan in Maastricht. De terugval komt voornamelijk voor rekening van de grote bedrijven. De kleine bedrijven investeerden zes procent meer dan vorig jaar.

Het rapport noemt de toekomstverwachting gematigd optimistisch. Vier procent van de bedrijven denkt 1992 met een negatief resultaat af te sluiten. Meer bedrijven dan vorig jaar verwachten dat 1992 wordt afgesloten met een omzetafname.

Twee panden onbewoonbaar na brand

SCHINNEN – Twee woningen aan de Altaarstraat in Schinnen zijn na een felle brand sinds gistermorgen onbewoonbaar. De brand ontstond rond 6 uur in een en sloeg over naar de bovenverdieping van een aangrenzend woonhuis. De totale schade (een ernaast gelegen woning liep nog flinke waterschade op) bedraagt ongeveer drie ton. Het vuur werd bestreden door de brandweerkorpsen van Schinnen en Geleen die samen drie tankautospuiten inzetten. Ook moest de hulp van de regionale ladderauto en een verbindingscommandowagen worden ingeroepen.

Naar de oorzaak stelt de technische recherche van de rijkspolitie momenteel een diepgaand onderzoek in en hoopt hierover maandag nadere gegevens te verschaffen.

Vice-voorzitter KvK overleden

MAASTRICHT – J. Janssen, vicevoorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Maastricht en omstreken is Tweede Kerstdag overleden. De heer Janssen is 63 jaar geworden. Hij was ongeneeslijk ziek. De heer Janssen was vanaf 1981 lid van het bestuur van de Kamer van Koophandel en sinds 1987 vice-voorzitter. Binnen het bestuur was hij belast met personeelszaken. De in Maastricht woonachtige is steeds actief geweest in het sociale leven in zijn woonplaats.

Bovendien was hij enkele jaren lid van de kritische werkgroep CDA Maastricht en actief binnen de plaatselijke afdeling van de FNV.

Nieuwjaarsreceptie van bisschop

ROERMOND – Nieuwjaarsdag houdt mgr Jo Gijsen van 12.30 tot 14 uur aan de Paradijsstraat 10 in Roermond receptie. Voorafgaand draagt de bisschop in de kathedraal van Roermond om 10.30 uur een pontificale hoogmis op ter gelegenheid van wereldvredesdag en het begin van een nieuw jaar.

'Mankamer' Born in boek vereeuwigd

BORN – In een eind januari te verschijnen monografie staat de geschiedenis van de 'mankamer' in Born beschreven. De mankamer was een organisatie die leengoederen van de kasteelheren van Born beheerde en de administratie van de uitlening ervan bijhield. In de middeleeuwen leenden de heren van Born (en hun opvolgers, de hertogen van Gulick) grote hoeven, landerijen en kleinere stukken grond uit aan 'leenmannen'. Die moesten de heer in ruil daarvoor volgen als ze gevochten moest worden.

De bezittingen die door de mankamer werden 'uitgeleend' lagen verspreid over de huidige gemeenten Born, Sittard, Susteren, Stein en het Duitse Selfkant. De archiefstukken waarop de monografie gebaseerd is, bevinden zich in het Duitse Düsseldorf. De Stichting 'Monografieën uit het land van Sittard', die het boekwerk uitgeeft, kopieerde een groot aantal stukken, die nu ook in Sittard te raadplegen zijn.

De monografie over de mankamer is vanaf eind januari te koop bij de archiefdienst in het Sittardse gemeentehuis.

Toekomst Heerlense Kerst Inn onzeker

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – De toekomst van de jaarlijkse Kerst Inn in de Heerlense schouwburg is onzeker. Het evenement trekt steeds minder bezoekers en het aantal vrijwilligers loopt sterk terug. Daarom bekijkt de organisatie binnenkort of het nog zinvol is na 1992 door te gaan. Volgend jaar wordt de Kerst Inn gewoon gehouden, omdat het evenement dan 25 jaar bestaat en de organisatie dit op gepaste wijze wil vieren.

Dit zegt Max van der Schoot, voorzitter van de Stuurgroep Kerst Inn. Op eerste kerstdag bezochten 1500 tot 2000 mensen het festijn. In de topjaren waren dat er zeker vijftot zesduizend.

Van der Schoot heeft twee verklaringen voor die terugloop. „Tegenwoordig worden er links en rechts zoveel opvangmogelijkheden verzorgd voor eenzame mensen, dat ze daar hun weg wel vinden. Bovendien wordt de maatschappij steeds individualistischer. Mensen mijden grote groepen eerder dan dat ze deze opzoeken", meent hij.

Diezelfde individualisering is volgens de voorzitter van de stuurgroep ook de reden waarom er steeds minder vrijwilligers op de been gebracht kunnen worden.

†

Dankbaar voor het vele goede dat wij van haar mochten ontvangen, delen wij u mede dat heden van ons is heengegaan, voorzien van het h. oliesel, mijn lieve vrouw, onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder en oma

Tony Janssen

echtgenote van

Andries van Laar

op de leeftijd van 68 jaar.

In dankbare herinnering:
Hoensbroek: Andries van Laar
Slikkerveer: Twan en Joke
Ilja, Manja
Spaubeek: Huub en Henny
Ralf, Lisette
Hoensbroek: Marie-José
Bas, Robin
Hoensbroek: Marlies en George
Martine, Marjo
Asten: Emelie en Frans
Jean-Paul, Michel
Vaesrade: Eugenie en May

26 december 1991
Markstraat 155, 6431 LN Hoensbroek

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op maandag 30 december om 11.00 uur in de grote St. Jan te Hoensbroek, gevolgd door de begrafenis op de centrale begraafplaats aan de Randweg.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
Zaterdag a.s. tijdens de avondmis van 19.00 uur, in voornoemde kerk, bidden wij mede voor haar zielerust.
U kunt afscheidnemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek. Bezoekgelegenheid dagelijks van 14.00 tot 15.00 uur en van 19.00 tot 20.00 uur. Zondag alleen van 14.00 tot 15.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

†

U hebt nu rust gevonden,
al is ons hart vol droefheid.
U lijden zien en niet kunnen helpen,
dat was onze grootste smart.

Bedroefd geven wij u kennis, dat na een liefdevolle verzorging in huize Elvira te Amstenrade, op 73-jarige leeftijd, voorzien van de h. sacramenten van ons is heengegaan, onze zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zus, schoonzus, tante en nicht

Mia Spronk

weduwe van

Pierre Soons

Nûfringen (D.): Anne en Helmut
Piening-Soons
Tarik, Femke
Nuth: Toos en Ger
Brassé-Soons
Mark
Puth: Jo en Finy
Soons-Lindelauf
Sandra en Stefan
Ralph
Puth: Tonny en Gerrit
Habets-Soons
Björn
Schinnen: Jeanny en André
Coenen-Soons
Cindy, Esther
Bremgarten (CH.): Elise en Marcel
Kallen-Soons
Michelle, Jérôme, Denise
Schinnen: Jos Soons
Schinnen: Willy en Ria
Soons-Föber
Jeroen, Peter
Schinnen: Angèle Soons
Huub Smeets
Familie Spronk
Familie Soons

Amstenrade, 26 december 1991
Corr.adres: W. Alexanderstr. 6,
6155 LL Puth-Schinnen

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op maandag 30 december om 11.00 uur in de H. Dionysiuskerk te Schinnen.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
De avondmis zal gehouden worden in de kapel van huize Elvira, De Gijselaar 10 te Amstenrade op zondag 29 december om 18.30 uur.
Gelegenheid tot afscheidnemen in het uitvaartcentrum Dela, Vouershof 1 te Geleen, dagelijks van 14.00 tot 15.00 uur.
Wilt u indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

†

Na een werkzaam en liefdevol leven voor het gezin, dat alles voor hem betekende, geven wij met droefheid kennis dat heden onverwacht van ons is heengegaan, voorzien van het h. sacrament der zieken, op de gezegende leeftijd van 86 jaar, mijn lieve man, onze goede en zorgzame vader, schoonvader, onze onvergetelijke grootvader, overgrootvader, dierbare broer, schoonbroer, oom en neef

Frits Kirchberg

echtgenoot van

Gerda Nievelstein

Hij overleed in het De Weverziekenhuis te Heerlen.

De diepbedroefde familie:
Waubach: A.G. Kirchberg-Nievelstein
Oirsbeek: Mia Kirchberg
Herman Kirchberg
Kerkrade: Hannie Peschen-Kirchberg
Wim Peschen
en al zijn klein- en achterkleinkinderen
Familie Kirchberg
Familie Nievelstein

Landgraaf, 26 december 1991
Hovenstraat 104, 6374 HG Landgraaf
Corr.adres: Populierstraat 22, 6438 GL Oirsbeek

De plechtige rouwdienst wordt opgedragen op dinsdag 31 december a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Jozef te Waubach; aansluitend crematie in het crematorium te Heerlen.
Samenkomst in de kerk, alwaar vanaf 10.40 uur gelegenheid is tot schriftelijke condoléance.
Maandag 30 december wordt onze dierbare bijzonder herdacht in een eucharistieviering om 19.00 uur in voornoemde kerk; vooraf om 18.40 uur rozenkransgebed.
De overledene is opgebaard in het mortuarium van het De Weverziekenhuis. Gelegenheid om afscheid van hem te nemen dagelijks tussen 16.00 en 17.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.
Voor vervoer kerk/crematorium v.v. is gezorgd.

†

Dankbaar dat wij haar zo lang in ons midden mochten hebben, en om alles wat zij voor ons heeft betekend, maar diep bedroefd om haar heengaan, geven wij u kennis, dat na een kort ziekbed van ons is heengegaan onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, zus, schoonzus, tante en nicht

Wilhelmina Francisca Snijders

echtgenote van wijlen

Hub Essers

Zij overleed op de leeftijd van 70 jaar.

Maastricht: Ans en Wim van den Dries-Essers
Marjolein en Ruud
Voerendaal: Tilly Essers
Piet Hagelstein
Groningen: Marijke en Wim Grimberg-Essers
Maarten en Rutger
Hoorn: Jeanne en Getty Bruens-Essers
Heerlen: Jan Essers
Familie Snijders
Familie Essers

27 december 1991
Tacitusstraat 9, 6417 TT Heerlen
Geen bezoek aan huis.

De plechtige uitvaartmis zal worden gehouden op dinsdag 31 december a.s. om 11.00 uur, in de kerk van de H. Moeder Anna te Bekkerveld, Heerlen, waarna aansluitend begrafenis op de algemene begraafplaats Akerstraat, ingang Groene Boord.
Gelegenheid tot schriftelijke condoléance, achter in de kerk, vanaf 10.40 uur.
Op maandagavond 30 december is er om 18.30 uur een avondmis ter intentie van moeder, in voornoemde kerk.
Moeder is opgebaard in het mortuarium van het De Weverziekenhuis te Heerlen.
Gelegenheid tot afscheid nemen aldaar, dagelijks van 16.00-17.00 uur.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

†

Dankbaar voor het vele goede dat zij ons tijdens haar leven heeft gegeven, hebben wij afscheid genomen van onze lieve en zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Maria Agnes Strolenberg

weduwe van

Gerardus Paulus Körver

Zij overleed in het St. Jozefziekenhuis te Kerkrade op de leeftijd van 62 jaar.

Geilenkirchen (Did.): Peter en Gabi
Körver-Pressener
Sascha
Kerkrade: Elma en Leo
Meijer-Körver
Jean-Paul en Leroy
Danny en Tanja
Familie Strolenberg
Familie Körver

Pancratiusstraat, 23 december 1991
Corr.adres: Angelastraat 40, 6462 CH Kerkrade

De plechtige eucharistieviering heeft plaatsgevonden op vrijdag 27 december 1991.
[illegible]

†

Volstrekt enige en algemene kennisgeving

Dankbaar dat wij haar nog zo lang in ons midden mochten hebben, nam God heden, geheel onverwacht, voorzien van de h. sacramenten der stervenden tot Zich, in de leeftijd van 75 jaar, onze goede moeder en schoonmoeder, onze lieve oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Anna Maria Vliex

weduwe van

Daniel Joseph Kreuels

In dankbare herinnering:
Bocholtz: Math Kreuels
Lieke Kreuels-Ritzen
Jos, René en Marita
[illegible]

[illegible]
De overledene is opgebaard in het mortuarium van [illegible]

† Johanna Caenen, oud 89 jaar, weduwe van Hendrik Geurts. Maastricht, Reinaartsingel 70. Corr.adres: Via Regia 630, 6218 RJ Maastricht. De uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 30 december om 11.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Goede Raad te Malpertuis-Maastricht. Schriftelijk condoleren achter in de kerk.

† Hendrik Wijsen, oud 87 jaar, weduwnaar van [illegible]. Maastricht, [illegible] eucharistieviering in de parochiekerk van de H. Anna, [illegible] 11.00 uur. Schriftelijk condoleren in de kerk.

Vervolg familieberichten zie pagina 14

†

Dankbaar voor het vele goede dat hij ons tijdens zijn leven heeft gegeven, hebben wij toch nog geheel onverwacht afscheid genomen van mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Harrie Janssen

echtgenoot van

Nettie Vincken

Voorzien van de h.h. sacramenten overleed hij op de leeftijd van 68 jaar.

Bocholtz: Nettie Vincken
Kerkrade: Elly van Hoorn-Janssen
Kees van Hoorn
Mark, Patrick en Raymond
Stein: Jan Janssen
Jo Janssen-van Nunen
Michèle en Melanie
Heerlen: Riet Steffann-Janssen
Peter Steffann
Léon en Jimmy
Bocholtz: Harrie Janssen
Marlies Janssen-van der Leeuw
Heerlen: Jo Janssen
Uschi Janssen-Ländle
Nicole
Simpelveld: Jac Janssen
Bernadette Janssen-Dekker
Ruud
Heerlen: Theo Janssen
Tineke Janssen-Jeuninms
Familie Janssen
Familie Vincken

Bocholtz, 26 december 1991
Schoolstraat 35, 6351 EH Bocholtz

De plechtige uitvaartdienst wordt gehouden op dinsdag 31 december om 13.00 uur in de kerk van de H. Jacobus de Meerdere in Bocholtz, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op het r.k. kerkhof aldaar.
Bijeenkomst in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, is er geen condoleren.
Rozenkransgebed, gevolgd door de avondmis, op maandag 30 december om 18.45 uur in voornoemde kerk.
De dierbare overledene is opgebaard in het mortuarium De Ottenstraat 60 te Simpelveld, bezoek van 18.00 tot 19.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

†

Leven is blij zijn, een zonneschijn.
Dan alleen kun je gelukkig zijn.
Dit was mam!

Verdrietig, maar vooral dankbaar voor het vele mooie dat zij in ons leven bracht, geven wij u kennis dat

Gertrud Houben-Rempe

weduwe van

Leo Houben

in de leeftijd van 84 jaar [illegible]

[illegible]

Amstenrade, Huize Elvira, [illegible]
Corr.adres: [illegible]

De plechtige [illegible]
[illegible]

Het is onze droeve plicht u in kennis te stellen dat heden van ons is heengegaan, op de leeftijd van 68 jaar

Piet Erens

echtgenoot van

Riet Peters

In dankbare herinnering:
Hoensbroek: M.L. Erens-Peters
Tilburg: Désirée
Heerlen: Monique en Jan-Peter
Kim

26 december 1991
Sionsweg 2, 6432 CT Hoensbroek

De crematie heeft in besloten kring plaatsgevonden.

†

Met droefenis namen wij kennis van het overlijden van de heer

Sjef Janssen

Oud-voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Maastricht en Omstreken.
[illegible]

[illegible]

Maria Theresia Fischer

[illegible]

Kerkrade: Loek, Gerry, Pim
Kerkrade: Ton, Marlene, Manon, Mariëlle
Familie Fischer
Familie Gielkens

6462 XB Kerkrade, 26 december 1991
Servatiusstraat 12

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op dinsdag 31 december a.s. om 12.00 uur in de parochiekerk van de H. Maria Goretti te Kerkrade-Nulland, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Bijeenkomst in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, is er geen condoleren.
Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene maandag 30 december a.s. om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in het streekmortuarium (gelegen op het terrein van de Lückerheidekliniek), St. Pieterstraat 145 te Kerkrade-Chèvremont, dagelijks van 18.00 tot 19.30 uur.
Voor vervoer kerk-crematorium v.v. is gezorgd.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

†

[illegible]

Marinus van Leunen

* 16 sept. 1916 † 26 dec. 1991

weduwnaar van

Anneke Adriaans

Vader van:
Rinus van Leunen
Schoonvader van:
Elly van Leunen-van den Berg
Opa van:
Willem en Roland

Kerkstraat 44, Brunssum
Corr.adres: Pr. Hendriklaan [illegible]
6443 AE Brunssum

Gelegenheid om afscheid te nemen dagelijks van 17.30 tot 18.30 uur in het mortuarium van het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum.
Avondwake zaterdag om 19.00 uur in de hierna te noemen kerk.
In de Fatimakerk, aan de Essenstraat te Brunssum, zal de plechtige uitvaartdienst gehouden worden op maandag 30 december om 14.00 uur.
Samenkomst in de kerk, waar gelegenheid is uw naam in het condoléanceregister te schrijven.
De begrafenis vindt aansluitend plaats op het r.k. kerkhof te Rumpen-Brunssum.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Bedroefd maar dankbaar voor alles wat zij voor ons heeft betekend, geven wij u kennis dat heden plotseling van ons is heengegaan, mijn dierbare zus, schoonzus, tante en nicht

Virginie Crijns

weduwe van

Joseph Meijs

en uit het tweede huwelijk van

Frits Kuijpers

Zij overleed op 83-jarige leeftijd.

Geleen: M.C.C. van de Ven-Crijns
Familie Crijns
Familie Meijs
Familie Kuijpers

Geleen, 26 december 1991

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op dinsdag 31 december a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van St. Augustinus te Litterade Geleen, [illegible]
[illegible] in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, is er geen condoleren.
Mede tot intentie van de overledene zal een avondmis worden opgedragen maandag 30 december om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.

†

Met droefheid geven wij kennis van het overlijden van de heer

Sjef Janssen

Bestuurslid van de Stichting Starterscentrum Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Maastricht en Omstreken.
[illegible]

†

Met droefheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van de heer

Sjef Janssen

Vice-voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Maastricht en Omstreken.
[illegible]

†

Mogen dankbaar, maar dankbaar voor de vele mooie dingen waarvan wij in dit leven heeft mogen genieten, hebben wij van zijn afscheid moeten nemen, onze lieve vader, schoonvader, grootvader, overgrootvader, zwager, oom en neef

Heinrich van Marwijk

weduwnaar van

Petronella Maria Geurts

Hij overleed in de leeftijd van 80 jaar, voorzien van het sacrament der zieken.

[illegible]
Familie Geurts

Landgraaf, 26 december 1991
[illegible] De Dormig
Corr.adres: Plein 14, 6372 HH Landgraaf

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 31 december a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van de Berg Carmel te Schaesberg, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de r.k. begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene maandag 30 december om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkapel van Lindeman Uitvaartcentra, Beatsweg 33 te Nieuwenhagen, dagelijks van 18.30 tot 18.45 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

†

Na een dapper en geduldig gedragen lijden is onverwacht van ons heengegaan, mijn broer, onze zwager, oom en neef

Josephus Johannes de Jong

weduwnaar van

Anna Maria Catharina Debie

Hij overleed op 81-jarige leeftijd, voorzien van het h. sacrament der zieken.

Uit aller naam:
Familie de Jong

Heerlen, 26 december 1991
Corr.adres: Koroarstraat 18, 6419 XM Heerlen

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op dinsdag 31 december a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Martinus te Heerlen-Welten, waarna aansluitend de begrafenis plaats zal vinden op de r.k. begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
Rozenkransgebed tot intentie van onze dierbare overledene maandag 30 december om 18.45 uur in voornoemde kerk, aansluitend avondmis.
Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen, dagelijks van 19.00 tot 19.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Dankbaar voor het [illegible] mochten ontvangen, [illegible] 69-jarige leeftijd van ons is heengegaan, mijn lieve man, onze vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Gootsen van Raukema

echtgenoot van

Gerarda Smits

Heerlen: [illegible]
Brunssum: [illegible]
Bingelrade: Lambert en Lea, Chantal
Bingelrade: Ellen
Familie van Raukema
Familie Smits

Heerlen, 26 december 1991
[illegible] 337,
6412 TK Heerlen

De crematieplechtigheid zal gehouden worden op dinsdag 31 december om 14.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10, alwaar bijeenkomst om 14.15 uur en gelegenheid tot schriftelijk condoleren is.
Voor vervoer per bus, vanaf de Edisonstraat om 14.00 uur heen en terug, is gezorgd.
Gootsen is opgebaard in het uitvaartcentrum Dela, Grasbroekerweg 20 te Heerlen, alwaar zondag bezoekgelegenheid is van 14.00 tot 15.00 uur en maandag van 18.00 tot 19.00 uur.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Dankbetuiging

Voor uw gewaardeerde blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze moeder, schoonmoeder, grootmoeder en overgrootmoeder

Anna Hermans-Kusters

betuigen wij u onze oprechte dank.

Billij en Frans
Vola-Hermans
kinderen en kleinkinderen

Grevenbicht, december 1991

De plechtige zeswekendienst zal gehouden worden op zondag 29 december om 9.30 uur in de parochiekerk van de H. Catharina te Grevenbicht.

Meer armslag gewenst voor literatuurbureau Euregio

DOOR JO JEURISSEN

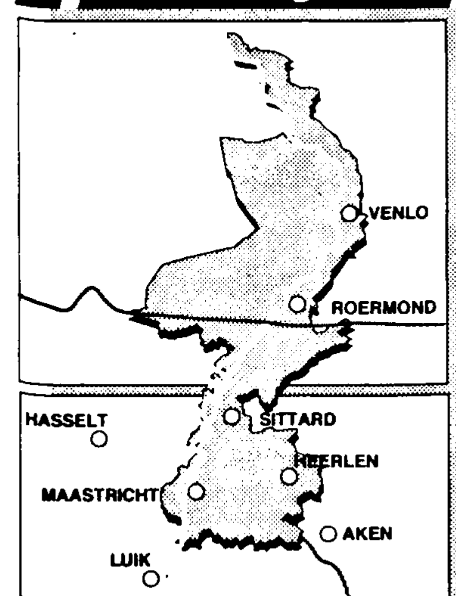
Gelukkig staat op het gevelbordje 'Literatuurbüro in der Euregio Maas-Rhein'. Aan deze witte plaat zit een grauw en grijs gebouw aan de Ottostrasse in Aken vast, dicht bij de Hansemannplatz. Zes of meer nauwelijks te lezen naamplaatsjes bij de toegangspoort hangen er verschoten bij. Op een van die ouderwetse, rechthoekige, witte naamhokjes kunnen we zowaar op vergeeld papier een slordig geschreven 'Literaturbüro' ontdekken. De bijbehorende bel is een rond, zwart gaatje in de gevel zonder enige electrische impuls. De stevige poort staat op een kier en verschaft met enig geraas toegang tot een donkere gang waar na enkele meters aan de linkerkant een deur opdoemt. Weer veel naamplaatjes, maar ook hier geen bel te ontdekken.

Nog even doorlopen naar een binnenplaatsje waar wat licht gloort. Opeens een tik op een raam dat in duisternis was gehuld. Een vriendelijke dame stuurt ons terug naar de deur die kort daarop wagenwijd open gaat. Het blijkt Susanne Henrich-Ramm te zijn, wetenschappelijk medewerkster van het literatuurbureau Euregio Maas-Rijn.

Kort daarop staan we in een weinig imponerende ruimte met één bureau, enkele stoelen en wat metalen rekken met vooral veel mappen. Daar wachten ons verder op eerste voorzitter dr Josef Ruhrmann en wetenschappelijk medewerker dr. Manfred S. Fischer.

De geschetste situatie geeft al aan dat het in de Euregionale literatuur beslist geen vetpot is. Dat vernemen wij spoedig. Dr. Ruhrmann, vanaf het begin in 1986 erbij: „Het bureau heeft ongeveer honderd leden die jaarlijks goed zijn voor een totale bijdrage van ruim 4000 gulden. Ondersteuning vanuit de Euregio is slechts mogelijk via zogenoemde pilot-projecten waarvoor dus telkens subsidie moet worden aangevraagd. Onze contacten lopen allemaal via de Werkgroep kunst en cultuur van de Euregio Maas-Rijn. Dat werkt zeker niet slecht, maar het kan natuurlijk altijd beter."

over de grenzen

Erkenning

Het literatuurbureau wil dolgraag erkenning krijgen van de deelstaat Noordrijn-Westfalen. Dat zou wat meer zekerheid en geld in het vooruitzicht stellen en dientengevolge ook een betere behuizing en toenemende activiteiten. De aanvraag loopt al geruime tijd, een beslissing wordt in de loop van 1992 verwacht. Noordrijn-Westfalen kent reeds literatuurbureau's in Unna, Düsseldorf, Gladbeck, Bielefeld en Bonn. De zesde vestiging kan dus Aken worden dat als enige instelling dan grensoverschrijdend zal werken.

Met de huidige bescheiden middelen is overigens al heel wat ondernomen. In de vijf jaar dat het bureau volop draait zijn vele lezingen gehouden door bekende auteurs in de Euregio (o.a. Wiel Kusters). Tal van publicaties zijn in de loop der jaren aan de openbaarheid prijsgegeven. Een van de hoogtepunten vormde het eerste Euregionaal schrijverscongres in het Kármán-auditorium van de RWTH in Aken. Tot de inleiders behoorde Peter J. A. Nissen. Hij sprak toen over „Schrijven aan de grens: het literaire leven in Nederlands-Limburg."

● *De kopstukken van het literatuurbureau van de Euregio Maas-Rijn. Van links naar rechts dr Manfred S. Fischer, dr Josef Ruhrmann en Susanne Henrich-Ramm.* Foto: KLAUS TUMMERS

de mening van

Dr Manfred S. Fischer, sinds september voor de tweede keer als wetenschappelijk medewerker verbonden aan het literatuurbureau Euregio Maas-Rijn, heeft tijdens het eerste schrijverscongres in Aken gepleit voor het bevorderen van het vertalen van Euregionale literatuur en het oprichten van een Europse informatiedienst voor heden en verleden van de culturele eenheid van Europa.

„Ondanks alle typologische overeenkomsten en gelijkenissen tussen de verschillende Europese literaturen bestaat er geen Europese literatuur in de zin van een specifieke Duitse, Franse of Nederlandse literatuur. Er bestaat ongetwijfeld een gemeenschappelijke cultuur en een Europese geschiedenis van de menselijke geest, want de ratio en de ideeën zijn internationaal overdraagbaar. In dit opzicht kunnen in de internationale literaire uitwisseling natuurlijk ook thema's, motieven en ideeën overgedragen worden maar iedere literatuur is zo specifiek aan taal gebonden, dat ze een bijzonderheid blijft, die met andere bijzonderheden in verbinding staat."

Het vertalen van Euregionale literatuur zou volgens Fischer naar Zwitsers voorbeeld kunnen. In dat land is medio zeventiger jaren met succes een programma gestart dat het vertalen van literatuur in de vier talen bevordert. Op die manier is een taalgrensoverschrijdende dialoog tot stand gekomen. Dat moet volgens Fischer ook in de Euregio Maas-Rijn kunnen. Zijn idee krijgt een vervolg tijdens het eerste vertalerssymposium dat in februari aanstaande wordt gehouden.

De Europese Commissie heeft in 1989 al besloten een pilot-project te starten dat erop is gericht een grotere verspreiding van representatieve literatuur in Europa te bevorderen door subsidies te geven voor vertalingen. Het project heeft een looptijd van vijf jaar.

Bij die gelegenheid legde dr Josef Ruhrmann de taken van het Euregiobureau nog eens uit: het individueel adviseren van schrijvers, de organisatie van vergaderingen, congressen en symposia over literaire vraagstukken, voordrachten uit eigen werk door de auteurs, beleggen van ontmoetingen tussen auteurs, het opzetten en instandhouden van een informatiedienst, het verzorgen van documentaties, publicaties etc. Het schrijverscongres krijgt komend jaar in Maastricht een vervolg. Hoe dat zal uitzien en wanneer en waar is nog niet bekend.

TekstTouren

Bij het Karin Fischer Verlag in Aken verscheen kort geleden een boekje van het literatuurbureau onder de naam TekstTouren, een bloemlezing uit werken van auteurs uit de Euregio in hun eigen taal. De teksten zijn niet vertaald. Jürgen Nendza (Aken) zocht de schrijvers en hun pennevruchten uit. De Nederlands-Limburgse bijdragen worden verzorgd door Ton van Reen (Maasbracht), Jean Severeijns (Maastricht) en Rouke van der Hoek (Meerssen).

Jean Severeijns geeft met 'Ter sprake' alvast een inkijk in zijn tweede roman die binnenkort verschijnt onder de titel 'Leren dansen'. Ton van Reen presenteert zich in deze uitgave met de bijdrage 'Besmette boeken' en Rouke van der Hoek leverde drie gedichten af: 'Stormstudie', 'Railroad, chemin de fer' en 'Thuis raken'. De bijdragen mogen zeker representatief genoemd worden.

Het boekje (98 pagina's) omvat werken van twaalf schrijvers. Belgisch-Limburg komt er wat bekaaid af met een enkele bijdrage van Rudi Hermans. Uitgave TekstTouren, Karin Fischer Verlag, Postfach 1987, D 5100 Aachen. Prijs: DM 14,80.

TekstTouren krijgt overigens een vervolg. Dan worden poëzie- en prozabijdragen ook vertaald in de twee andere talen die de Euregio kent. Jürgen Nendza maakt weer de (moeilijke) keuzes.

Het literatuurbureau van de Euregio Maas-Rijn is nog sterk Duits georiënteerd hetgeen vanuit het nog jonge verleden niet zo verwonderlijk is. De blik richt zich echter steeds vaker over de grenzen zoals uit de activiteiten in het recente verleden en met het oog op 1992 blijkt. De plannen stapelen zich op en als de beschikbare gelden gelijke tred kunnen houden zullen we nog vaker van het literatuurbureau aan de smalle Ottostrasse horen.

Limburgse relatiebureaus groeien spectaculair

De zoektocht naar het eeuwige geluk

DOOR ANGELI POULSSEN

Voor veel mensen lijkt de wereld op de ark van Noach. Twee aan twee sjokt men door de stad en bezoekt bioscoop of restaurant. Het gezin als hoeksteen van de samenleving is nog altijd het ideaal van velen en uit allerlei enquêtes blijkt dat een gelukkige relatie de grootste bron van tevredenheid is bij de gemiddelde Nederlander. Maar het aantal scheidingen stijgt nog steeds explosief. De rijen eenpersoonsblikjes en diepvriesmaaltijden in de supermarkt zijn stille getuigen van een groeiende groep mensen; de alleenstaanden.

Alleen al in Limburg zijn er duizenden mensen die het nieuwe jaar zonder partner ingaan. Sommigen zonder problemen. Maar de meesten koesteren diep in hun hart de wens om de champagne te ontkurken met een nieuwe geliefde. Maar wat doe je daaraan als je in de veertig bent en een drukke baan hebt? Naar een lawaaierige disco ga je niet meer en voor allerlei hobbies blijft er weinig tijd. Wanneer je in je werkkring of sportclub geen geschikte partner tegen het lijf loopt, zijn er nog een aantal alternatieven. Een tamelijk kostbare, maar wel betrouwbare is het erkende relatiebemiddelingsbureau.

„Ik geef meteen toe dat het niet de meest ideale manier is om iemand tegen te komen. Veel mensen hopen toch op de spontane ontmoeting in de supermarkt of eventueel bij wederzijdse vrienden. Maar als men zo'n twee of drie jaar alleen is, begint er toch iets te knagen. Dan komen mensen naar ons toe," vertelt Bea Luchtman van Stichting Mens en Relatie, een van de grootste erkende relatiebemiddelingsbureaus in Zuid-Nederland.

Een jaar ingeschreven staan bij dit bureau kost tussen de 500 en 1100 gulden, afhankelijk van het inkomen. Bij 70% van de ingeschrevenen is er binnen die tijd sprake van een succesvolle koppelpoging. Het komt zelden voor dat men meer dan twee jaar op deze lijst staat. „Het succes van ons bureau is te danken aan de zorgvuldige kennismakingsgesprekken. Ik trek er ruim anderhalf uur voor uit om op mijn gemak met de cliënten te spreken. We hebben het dan over werk, hobbies, vorige relaties en de specifieke eisen die iemand aan een eventuele nieuwe partner stelt. Maar ook zaken als geloof, medische achtergrond en maatschappelijke positie komen aan de orde," verduidelijkt de relatieconsulente.

● *Bea Luchtman van de Stichting Mens en Relatie.* Foto: CHRISTA HALBESMA

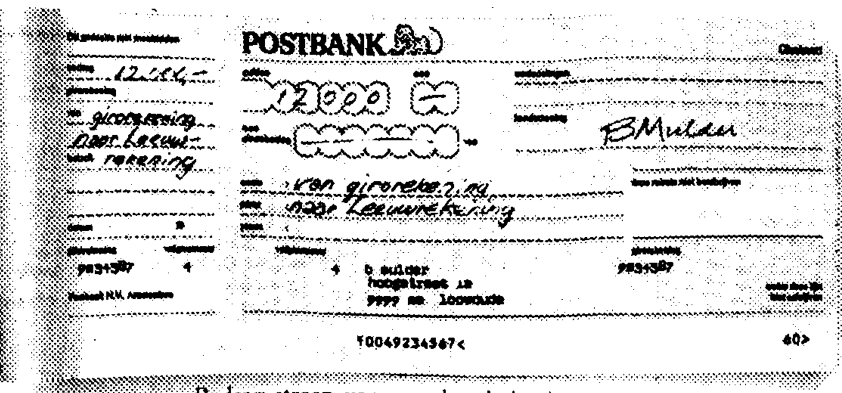
Na dit gesprek stelt de consulente een profiel op van de cliënt, dat na zijn of haar goedkeuring naar geschikte tegenkandidaten kan worden gestuurd. De betreffende man of vrouw kan dan reageren en het telefoonnummer aan het bemiddelingsbureau vragen. „Vanaf het moment dat we een telefoonnummer geven, laten we de klant geheel vrij. Ze kunnen dan zelf bepalen waar ze afspreken, in een restaurant of bij hen thuis. We willen alleen graag weten of het 'raak' was. Dan schuiven we de cliënt naar een soort inactieve wachtlijst, maar men blijft een jaar ingeschreven. Want stel dat het na drie weken toch niet rozegeur en maneschijn blijkt te zijn...," glimlacht Bea Luchtman.

Prins

Over het algemeen staan er vooral mensen tussen 30 en de 50 jaar ingeschreven. „Het is zo jammer dat vrouwen onder de dertig nog vast houden aan de droom van de prins op het witte paard. Zij willen het liefst dat mannen hen op de traditionele manier het hof maken. Mannen zijn veel praktischer ingesteld. Ze zijn alleen, hebben het te druk om uitgebreid uit te gaan en willen graag een partner. Dus schrijven ze zich in bij een bureau, omdat het een relatief snelle en betrouwbare manier is om een geschikte partner te vinden. Het aantal jonge, intelligente en interessante mannen staat bij ons dus niet in verhouding met het aanbod van vrouwen in die categorie. Vrouwen onder de dertig gaan echt als 'warme broodjes over de toonbank', vertelt Bea Luchtman.

„Bij ons bureau hoeft men ook niet bang te zijn voor mensen met slechte bedoelingen," vervolgt de relatieconsulente. „'Spanningszoekers' of anderen met kwaad in de zin zoeken wel een goedkopere en makkelijkere manier om aan afspraken te komen. Bij ons komen alleen maar serieuze cliënten, die zeer gemotiveerd een nieuwe partner zoeken. Soms kunnen mensen wel zeer veeleisend zijn bij de keuze van een nieuwe partner. Maar meestal weet ik hen dan wel te overtuigen van het feit dat niemand zo perfect is. Ik weiger alleen mensen met onacceptabele wensen, zoals het vragen om een vrouw die vele decennia jonger is. Gelukkig komt dat niet zoveel voor."

„Als er weer eens iemand hevig verliefd opbelt, dan ben ik toch wel heel verguld met mijn baan. Je maakt mensen over het algemeen toch gelukkiger. Niet voor niks zoeken steeds meer mensen deze manier van relatiebemiddeling op. Ons bureau groeit nog iedere dag. Hoewel het misschien niet de meest romantische manier is om iemand te ontmoeten, het blijkt meestal wel effectief," besluit Bea Luchtman van de Stichting Mens en Relatie.

Bedrag, streep, van-naar, handtekening en u spaart.

bioscopen

● HEERLEN

Royal: Hot Shots, dag. beh. di 15 17 19.30 en 21.30 uur, di alleen 15 uur. **Rivoli:** Drop dead Fred, dag. beh. di 19 en 21 uur. De Reddertjes in Kangoeroeland, dag. beh. di 14 en 16 uur, di alleen 14 uur. **Maxim:** All I want for Christmas, dag. beh. di 14.30 16.30 19 en 21 uur, di alleen 14.30 uur. **H5:** Fievel in het Wilde Westen, vr t/m ma 13, 15, 17 uur. Op 31 decem. om 13 en 15 uur, op 1 jan om 15 en 17 uur en op 2 jan. om 13,15 en 17 uur. Don't tell Mom the babysitter 's dead, van vr. t/m ma en op 2 jan om 14.15, 16.30, 19 en 21.15 uur. Op 31 dec alleen om 14.15 uur. En op 1 jan om 16.30, 19 en 21.15 uur The Addams Family, van vr t/m ma en op 2 jan om 14, 18.45 en 21.30 uur. Op 31 dec alleen om 14 uur en op 1 jan om 18.45 en 21.30 uur. City slickers, dag. beh. di om 18.30 uur. Curly Sue, dag. 14, 16, 18.30 en 21 uur. Op 31 dec alleen om 14 uur en op 1 jan alleen om 16, 18.30 en 21 uur. Terminator 2, dag. om 21.30 behalve op 31 dec. Doc Hollywood, dag. om 16, 18.30 en 21 uur. Maar niet op 31 dec. Bingo, vr t/m ma om 13.15, 15 en 16.45 uur. Op 31 dec alleen op 13.15 en 15 uur. Op 1 jan alleen om 15 en 16.45 en op 2 jan om 13.15, 15 en 16.45 uur.

● SCHAESBERG

Autokino: The naked gun 2 1/2, vr t/m zo 20 uur. Robin Hood; prince of thieves, vr t/m zo 22 uur, ma do 20.30 uur.

● MAASTRICHT

Mabi: Hot shots, dag. beh. 31 dec, 18.30 en 21.15 uur, Elke middag (be. di 31 dec en wo 1 jan) 13.30 en 16 uur, vr ook 14.30 uur. Drop dead Fred, dag. 18.30 en 21.15 uur, Elke middag (beh. di 31 dec en wo 1 jan) om 16 u. De Reddertjes in Kangoeroeland, dag. beh. 31 dec en 1 jan 13, 14.45 en 16.30 uur. Di 31 dec. om 14.30 uur en wo 1 jan: 14 en 15.45 uur. The Addams Family, beh. 31 dec en 1 jan, 18.30 en 21.15 uur. Elke middag, beh. 31 dec en 1 jan. ook om 13.30 u. Di 31 dec en wo 1 jan 14.30. All I Want for Christman: dag. 18.30 en 21.15 uur. Elke middag, beh op 31 dec en 1 jan. om 13.30 en 16 u. En di 31 dec en wo 1 jan: 1430 uur. **Ciné-K:** Thelma and Louise,

● *Scene uit 'The Addams Family'.*

dag. beh. di 21 uur. **Cinema- Palace:** Don't tell Mom the babysitter 's dead, dag. beh. di 18.30 en 21.30 uur, dag. beh. wo 14 uur. Fievel in het Wilde Westen, dag. beh. wo 14 uur, dag. beh. di wo ook 16.15 uur. Curly Sue, dag. beh. di 18.45 en 21.45 uur, dag. beh. di wo ook 16.15 uur, vr t/m di en do ook 13.45 uur. City slickers, dag. beh. di 21.15 uur. The Fisher King, dag. beh. di 18 uur. **Lumière:** The unbelievable truth, dag. beh. di 20 uur. An angel at my table, vr t/m ma 20.30 uur, wo do 21 uur. Delicatessen, dag. beh. di 22 uur.

● GELEEN

Roxy: The Addams Family, dag. beh. di 20.30 uur, za zo do ook 15 uur. **Studio Anders:** Don't tell Mom the babysitter 's dead, dag. beh. di 20.30 uur. De Reddertjes in Kangoeroeland, za zo do 15 uur.

● SITTARD

Forum: Hot Shots, dag. beh. di 20.30 uur, za zo wo do ook 14 uur. Doc Hollywood, dag. beh. di 20.30 uur. Fievel in het Wilde Westen, za zo wo do 14 uur.

● ECHT

Royal-MicroRoyal: Curly Sue, dag. beh. di wo 20.30 uur, zo t/m wo ook 15 uur. De Reddertjes in Kangoeroeland, dag. 15 uur. Point Break, dag. beh. di wo 20.30 uur.

● ROERMOND

Royal: Hot Shots, dag. beh. di 20.30 uur, zo do ook 16.30 uur. De Reddertjes in Kangoeroeland, za t/m do 14.30 uur. **Royaline:** Don't tell Mom the babysitter 's dead, dag. beh. di 20.30 uur, za t/m do ook 14.30 uur, zo do ook 16.30 uur.

†

Moegestreden, maar dankbaar voor de vele mooie dingen waarvan zij in dit leven heeft mogen genieten, heeft van ons afscheid moeten nemen, onze lieve moeder, schoonmoeder, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Jetje de Lange

weduwe uit het eerste huwelijk van

Hendrik Joseph Kempen

weduwe uit het tweede huwelijk van

Henricus Jacobus Goossen

Zij overleed in de leeftijd van bijna 85 jaar.

Kerkrade: **Evi Walraven-Kempen**
Hein Walraven
Heerlen: **Anny Bijstra-Kempen**
Martin Bijstra
Familie Kohlen-de Lange

Heerlen, 25 december 1991
Govert Flinckstraat 71B
Corr.adres: Kerkraderweg 35, 6416 CD Heerlen

De plechtige uitvaardienst zal worden gehouden op maandag 30 december a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk Verschijning van de Onbevlekte Maagd te Heerlen-Molenberg, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
Avondmis tot intentie van onze dierbare overledene zaterdag 28 december om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen, dagelijks van 19.30 tot 20.00 uur.
Voor vervoer kerk-crematorium v.v. is gezorgd.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

†

Bedroefd om zijn heengaan, doch dankbaar voor alles wat hij voor ons deed en betekend heeft, is in alle rust en vrede van ons heengegaan, mijn lieve man, vader, schoonvader, onze opa, zwager, oom en neef

Jacques Spiertz

echtgenoot van

Maria Bernardina Keijbets

Hij overleed in de leeftijd van 82 jaar, voorzien van het h. oliesel.

Schaesberg: **M.B. Spiertz-Keijbets**
Oss: **Henk Spiertz**
Ine Spiertz-Gijsbers
Carin en Marjon
Familie Spiertz
Familie Keijbets

6371 VM Landgraaf, 27 december 1991
Poststraat 18

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 31 december as. om 12.00 uur in de parochiekerk van de H. Familie te Schaesberg, Veldstraat, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de r.k. begraafplaats aan de Hoofdstraat.
Bijeenkomst in de kerk. Er is geen condoleren.
Avondwake tot intentie van onze dierbare overledene maandag 30 december om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkapel van Lindeman Uitvaartcentra, Beuteweg 32 te Nieuwenhagen, dagelijks van 18.15 tot 18.30 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

In de overlijdensadvertentie van

Jozef Antonius Laheij

echtgenoot van

Maria Conen

is vrijdag abusievelijk vergeten te vermelden:

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Wij willen je rust gunnen
al is vol droefheid ons hart.
Je lijden zien en niet kunnen helpen,
dat was onze smart,
Want als leven lijden wordt
komt de dood als een verlosssing.

Dankbaar voor alle liefde en zorg die hij tijdens zijn leven aan ons gaf, geven wij u kennis van het toch nog vrij onverwacht overlijden, in de leeftijd van 68 jaar, van onze lieve en zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, oom en neef

Evert de Ridder

weduwnaar van

Sophie Hendrika Wensing

In dankbare herinnering:
Hoensbroek: **Elonka Peeters-de Ridder**
Ger Peeters
Timmy
Familie de Ridder
Familie Wensing

Hoensbroek, 27 december 1991
Corr.adres: Gouv. B. v. Hövellplein 8
6432 HE Hoensbroek

De rouwdienst, geleid door ds. v.d. Pol zal gehouden worden op donderdag 2 januari as. in de Goede Herderkerk, gelegen aan de Mariagewandenstraat te Hoensbroek, om 13.00 uur, waarna aansluitend de begrafenis plaats vindt op de algemene begraafplaats, gelegen aan de Randweg te Hoensbroek.
Er is in voornoemde kerk gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
Vader is opgebaard in een der rouwkamers van de Universele, Hoofdstraat 100 te Hoensbroek. Gelegenheid tot afscheidnemen, dagelijks van 14.00-15.00 uur en van 19.00-20.00 uur. 's Zondags alleen van 14.00-15.00 uur.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Daar het ons onmogelijk is eenieder persoonlijk te bedanken voor de vele blijken van medeleven die wij mochten ontvangen bij de begrafenis van onze lieve moeder en oma

Lieske Moonen-Offermans

betuigen wij hierbij onze hartelijke dank.

Kinderen en kleinkinderen

De plechtige zeswekendienst zal plaatsvinden op zondag 29 december om 10.00 uur in de parochiekerk St. Jozef te Doenrade.

Dankbetuiging
In plaats van kaarten

De grote belangstelling, de vele troostrijke brieven, bloemen en h. missen bij het heengaan van

Giel Rennenberg

hebben ons getroffen. Al deze blijken van medeleven en de wetenschap dat hij door zovelen werd geacht, hebben ons gesterkt dit verlies te dragen.

Mevr. M.P. Rennenberg-Erven

De plechtige zeswekendienst zal plaatsvinden op zaterdag 4 januari a.s. om 17.00 uur in „Huize ter Eijck" te Heerlen.

De plechtige eerste jaardienst voor onze moeder, schoonmoeder en oma

Els Nievelstein-Eydems

zal gehouden worden op zaterdag 4 januari a.s. om 19.00 uur in de St. Jozefkerk te Waubach-Landgraaf.

Pierre en Theresie Nievelstein-Ubben
Helmie en Boy Kölker-Nievelstein
Haar kleinkinderen

OVERLEDEN

† **Toos Vissers,** 53 jaar, echtgenote van Piet Peeters, Nassaustraat 50, 6043 EC Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op zaterdag 28 december 1991 om 10.30 uur in de H. Hartkerk te Roermond.

† **Michel Roemen,** 68 jaar, echtgenoot van Wilhelmina van Ginneken, Sint Servaaslaan 5, 6074 BL Melick. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op zaterdag 28 december 1991 om 11.00 uur in de H. Andreaskerk te Melick.

† **Hubert Charles Marie Maessen,** 67 jaar, echtgenoot van Maria Catharina Adriana de Màn (v/h weduwe van Johannes Petrus Vermeer, overl. 1975) en weduwnaar van Mary Anna Renee Buise (overl. 1980), Roerderweg 3, 6041 NP Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op maandag 30 december 1991 om 11.00 uur in de H. Geestkerk te Roermond.

† **Jes Peters,** 81 jaar, weduwe van Joep Maessen. Corr.adres: Schepen van Hertefeltstraat 6, 6042 XW Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op maandag 30 december 1991 om 14.00 uur in de H. Laurentiuskerk te Maasniel.

† **Hubertina Maria Geurts,** 66 jaar, echtgenote van Cornelis Josephus Serton, Schout Wylerstraat 33, 6042 VP Maasniel. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op maandag 30 december 1991 om 11.00 uur in de H. Laurentiuskerk te Maasniel.

† **Jaak Pleumeekers,** oud 75 jaar, echtgenoot van Marie Heuts. 6227 TJ Maastricht, Lorentzstraat 3. De uitvaartdienst is heden zaterdag 28 december om 11.30 uur in de parochiekerk van St. Petrus-Banden te Heer-Maastricht. Er is geen condoleren.

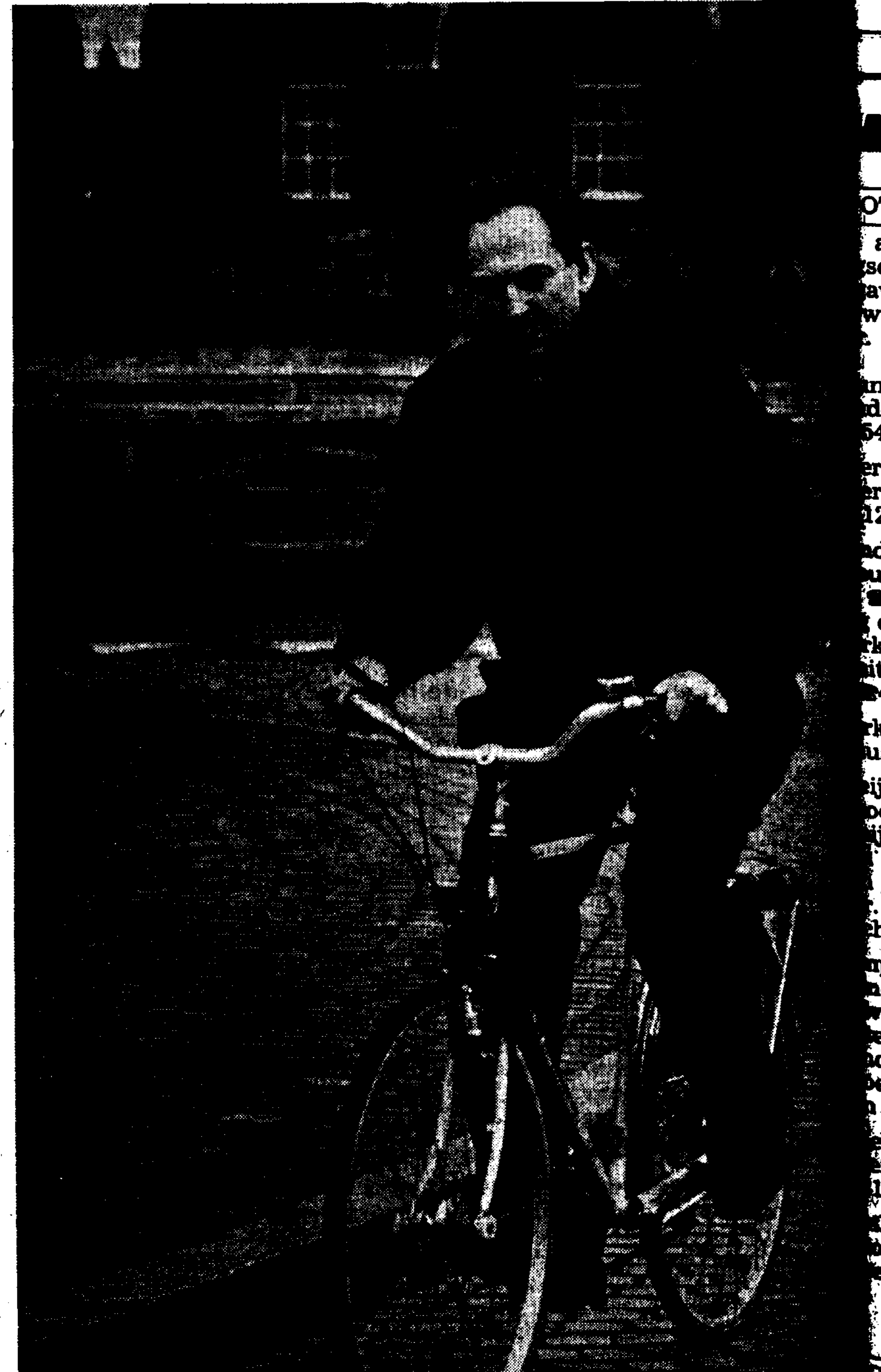
† **Annie van der Putten,** oud 72 jaar, weduwe van Henk Markgraaf. 6231 HN Meerssen, Past. A. Somyasingel 123. De eucharistieviering is heden zaterdag 28 december om 10.30 uur in de parochiekerk van St. Joseph Arbeider te Meerssen. Er is geen condoleren.

† **Mart Retz,** oud 47 jaar, echtgenoot van Marij Daems. 6218 GV Maastricht, Pergamijndonk 30. De uitvaartdienst is heden zaterdag 28 december om 14.00 uur in de parochiekerk van de Vier Evangelisten te Malberg-Maastricht. Er is geen condoleren.

Voor het opgeven van familieberichten voor de krant van maandag, bestaat gelegenheid op zondagmiddag tussen 15.00 en 16.00 uur op ons hoofdkantoor, of telefonisch uitsluitend op 045-739886.

Limburgs Dagblad

In de Cramer 37, Heerlen.

● *Rector magnificus Job Cohen van de Rijksuniversiteit Limburg op de fiets door Maastricht: „Waarom moet je naar de kroeg om iets te vieren?"* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Job Cohen eerste niet-medicus aan top RL

Lange inwerkperiode voor 'rooie' rector

DOOR GEERT DEKKER

MAASTRICHT - De Rijksuniversiteit Limburg heeft het eerste jaar achter de rug met een rector magnificus die op de PvdA-lijst voor de Eerste Kamer staat, die het liefst op de fiets naar z'n werk gaat en die niet, zoals al zijn voorgangers, verbonden is aan de medische faculteit. Volgens rechtswetenschapper prof. mr. M.J. Cohen zelf is dat allemaal niet zo bijzonder, maar hij is er naar eigen zeggen dan ook nooit op uit geweest om rector te worden. „Het is toevallig zo gelopen. Mijn naam was wel vaker genoemd in dat verband, maar toen er vorig jaar een nieuwe rector moest komen, had ik net besloten nog een aantal jaren bij de rechtenfaculteit te blijven. Rond de rectorbenoeming onstond echter een patstelling, en toen heb ik toch maar ja gezegd."

Cohen rector tegen wil en dank? „Nee hoor, dat ook weer niet. Het is leuk, het is echt leuk, elke dag gebeurt er wel iets spannends. Ik vind besturen aardig en het was blijkbaar moeilijk mensen te vinden die daar lol in hebben. Al is het wel zo dat ik pas de laatste maanden het idee heb op stoom te komen. Zoals ik al verwachtte is besturen op dit centrale niveau een stuk minder concreet, veel abstracter dan aan de faculteit. Ik heb een lange inwerkperiode nodig gehad. Een netwerk van contacten neem je niet zomaar over van je voorganger, wat dat betreft moet je helemaal opnieuw beginnen. Maar ondertussen is het zover dat mensen ook naar mij toekomen."

Voor de buitenwereld ziet de organisatiestructuur van de top van een universiteit er wat verwarrend uit. Wie is er eigenlijk de baas, de rector of de voorzitter van het college van bestuur, waar overigens ook de rector zitting in heeft?

Krankzinnig

Cohen lacht maar wat: „Het is natuurlijk een krankzinnige constructie die je dan ook nergens anders ter wereld tegenkomt. Maar in vroeger tijden was er een zeer duidelijke scheiding tussen wetenschappelijke taken, onderwijs en onderzoek, en beheerstaken, de diensten die het uitvoeren van de wetenschappelijke taken mogelijk moesten maken. Voor de wetenschappelijke leiding had je de Senaat, waarin alle hoogleraren zaten, en de voorzitter daarvan was de rector. Aan de andere kant was er een college van curatoren, met een secretaris die de dagelijkse leiding had. In de jaren zestig kwam men tot de conclusie dat die scheiding te streng was en is er een soort algemeen college van bestuur gekomen."

Het ging de wetgever blijkbaar te ver ook de functie van rector af te schaffen, zodat de unversiteiten nu met een meerkoppige leiding te maken hebben. De democratisch gekozen Universiteitsraad moet echter de echte baas zijn.

„De samenwerking met de andere collegeleden is uitstekend. In principe ben ik verantwoordelijk voor onderwijs en onderzoek en daarnaast houd ik me bezig met internationalisering. Vredevoogd, de voorzitter, doet bijvoorbeeld de zaken rond de uitbouw van de universiteit, hij is de voortrekker van al die nieuwe studies, en Dittrich regelt de financiën."

Job Cohen is 44, dat is jong v[...] een rector magnificus. Tien j[...] lang was hij decaan (bestuursvo[...]zitter) van de rechtenfaculteit, [...] toen hij kwam nog opgericht mo[...] worden. Daarvoor studeerde [...] werkte hij in Leiden, onder and[...] met (Limburger) Karl Ditrich. [...] kwamen ook samen naar Ma[...]tricht. Op de dag dat Cohen, afko[...]stig uit een Joodse familie in Ha[...]lem, hoorde dat de Maastrich[...] juridische plannen uitgevoerd k[...]den worden, leerde hij wat o[...] Limburgers.

„Ik belde Karl Dittrich op met [...] bericht dat het doorging. „Fant[...]tisch," zei hij, „dat moeten we v[...]ren." Waarop hij voorstelde om [...] avonds om zeven uur in een of[...]der café af te spreken. Ik zei dat [...] goed was, maar ondertussen d[...] ik: waarom moet je nou weer n[...] een kroeg om iets te vieren, dat k[...] toch gewoon bij iemand thu[...] Maar dat is ook de sfeer die ik h[...] aantref en ik moet zeggen dat ik [...] buitengewoon genoeglijk en aan[...]naam vind."

„In het begin is natuurlijk alleen [...] de taal een teken dat je hier n[...] thuishoort, maar ondertussen [...] schouw ik het als een complim[...] als men dialect tegen mij blijft p[...]ten. Men weet dat ik het versta."

Zeurderig

Cohens vroege betrokkenheid [...] de rechtenfaculteit heeft hem [...]keerd tot het Maastrichtse ond[...]wijssysteem, het probleemgestu[...] onderwijs (pgo). Als rector heeft [...] daar inmiddels zijn eerste nota o[...] geproduceerd, een pleidooi voor [...]houd en uitbreiding, ook al ziet [...] dat het pgo onder andere op zijn [...]gen' faculteit niet probleeml[...] functioneert. Te veel studenten b[...]ven te vaak weg bij de onderw[...] groepen en een poging om aan[...]zigheid verplicht te stellen, stra[...]de op een door een van die o[...]mondige rechtenstudenten aan[...]spannen en gewonnen beroepsza[...]

Maar Cohen vindt dergelijke ini[...]tieven niet zeurderig. Zelf inte[...]seert hij zich voor elke verbind[...] tussen onderwijs en recht, hij p[...]moveerde op een onderzoek naar [...] werkwijze van commissies van [...]roep en vroeg zich af of er uit [...] verzamelde uitspraken algeme[...] beginselen van behoorlijke exa[...]nering zijn af te leiden.

„Ik zou het zelfs aanmoedigen [...] voor elke student verplicht w[...] gesteld tijdens zijn studie minst[...] een beroepszaak over zijn eigen [...]derwijs aan te spannen en te [...]nen."

'Een echte Weegschaal', noemt [...] zichzelf, als het over zijn stijl v[...] besturen gaat. „Ik zorg dat ieder[...] aan bod komt, dat er naar ieder[...] geluisterd wordt, dat ieders wens[...] duidelijk zijn. De volgende stap [...] niet per se gericht op het vind[...] van een compromis, maar ik b[...] wel heel sterk op harmoie uit. V[...]der doe ik gewoon zoals ik ben."

Niet formeel dus? „Dat weet ik ni[...] Maar als er bij plechtigheden e[...] bepaalde vorm vereist is, voldoe [...] daar wel aan."

Dat hij een 'rooie' rector genoem[...] kan worden, zit hem niet dwars. [...] voorzitter Vredevoogd hebben [...] immers een keurige CDA'er om [...] te compenseren."

weekendagenda

OTHEKEN

e avond-, weekend- en zon-
gsdiensten beginnen op vrij-
gavond en eindigen de volgen-
week vrijdagochtend om 8.30
r.

unssum - Schinveld.
ndeplein, Rumpenerstraat 2a,
254233.

eerlen.
eerlerbaan, Caumerboord 31,
412647. B.g.g. ☎711400.

ndgraaf.
ieuwenhagen, Bernhardstraat
, ☎312294. Voor spoedgevallen
g en nacht bereikbaar.

erkrade - Eygelshoven.
mithuis, Van Gronsveldstraat,
☎454000.

erkrade-West.
ausen, Akerstraat 79, ☎415440.

eijerheide.
ood-apotheek Pricksteenweg,
eijerheide, ☎462050. Zaterdag
n 10.30 tot 16 uur en zondag
n 12 tot 13 uur en van 18 tot 19
r. Voor spoedgevallen dag en
cht geopend.

impelveld - Bocholtz.
oncken, Dr. Ottenstraat 9, Sim-
elveld, ☎441100.
aterdag van 11 tot 15 uur en
ondag van 14.30 tot 15 uur. Voor
oedgevallen kan men terecht
n 22 tot 22.30 uur.

oensbroek - Heerlerheide.
eerlerheide, Corneliusplein 2,
211377.

uth.
oor spoedgevallen eigen apo-
eek (bgg ☎711400).

IGH - Heerlen.

711400. (Informatie over
vond- en weekeinddiensten van
rtsen, tandartsen, apothekers
n het Groene Kruis.)

GROENE KRUIS

Wachtdienst voor spoedgeval-
len:
Heerlen: ☎713712.
Nuth-Voerendaal-Simpelveld: ☎
04405-2995.
Brunssum-Schinveld-Jabeek:
☎259090.
Hoensbroek-Merkelbeek-Bingel-
rade: ☎225588. Landgraaf:
☎459260.
Kerkrade/Eygelshoven:
☎323030.

ARTSEN

Heerlen.
Voor spoedgevallen ☎711400
(brandweercentrale) bellen.

Kerkrade-Oost.
Tot zaterdag 12 uur vlg. telefoon-
beantwoorder van eigen huis-
arts. Voor spoedgevallen éérst
telefonisch contact opnemen
met de dienstdoende arts. Van
zaterdag 12 uur tot zondagmor-
gen 10 uur Kaiser, ☎351232.

Van zondagmorgen 10 tot maan-
dagmorgen 8 uur Vluggen, ☎
452913.

Oud-Nieuwjaarsdienst: dinsdag
31 december 15-12 uur, Schiffers
☎452176. Woensdag : Limpens
☎452630

Simpelveld - Bocholtz.
Jehne, Vinkedelstraat, Simpel-
veld, ☎440333. Oud-Nieuwjaar:
Crutzen, ☎440333

Schaesberg.
Zaterdag: Meyer, ☎313186 en
zondag : Ypma, ☎320660. Woens-
dag: Ypenburg, ☎322072.
Patiënten gezondheidscentrum
Hoensbroek-Noord kunnen dag
en nacht bellen, ☎214821. Uit-
sluitend voor spoedgevallen:
☎231800.
(Overigen dienen in geval van
nood eerst de eigen huisarts te
bellen.

TANDARTSEN.

Heerlen - Hulsberg - Voerendaal.
Loyson, Vlotstraat 11, Heerlen,
☎715035. Spreekuur zaterdag en
zondag van 11 tot 12 uur. Nieuw-
jaar: Thissen, Schandelerboord
34, ☎722933. B.g.g. bel TIGH,
☎711400.

Kerkrade -Ubach over Worms
-Nieuwenhagen - Eygelshoven.
Bakker, Brunssummerweg 43,
Nieuwenhagen, ☎311443.
Spreekuur van 11.30 tot 12 uur
en van 19 tot 19.30 uur.
Simpelveld -Bocholtz - Gulpen -
Vaals - Wijlre - Wittem.
Rijksen, Vaalserhaagweg 14,
Vaals, ☎04454-2607. Spreekuur
van 11.30 tot 12 uur en van 17.30
tot 18 uur. Oud-en Nieuwjaar:
Janssen, Hofstraat 9, Nyswiller,
☎04451-1969

Brunssum - Schinveld - Nuth -
Hoensbroek - Schinnen.
J. Geraeds, Kruisbergstraat 15a,
Brunssum, ☎254246. Spreekuur
van 11.30 tot 12 uur en van 17.30
tot 18 uur. Nieuwjaar: J. Ge-
raeds.

HULPDIENST SOS

Dag en nacht bereikbaar,
☎719999.

Geslachtsziektebestrijding:
24- uurs infolijn, ☎740136.

Zwaard en kruisje nekten ontwerp in Onderbanken

Ritzer burgemeester zonder vlag en wimpel

DOOR GERTIE DOLS

ONDERBANKEN – Al negen jaar zit burgemeester Vincent Ritzer van Onderbanken met een klein, maar pijnlijk probleem. Zeker weten doen we het niet, maar mogelijk droomt hij er zelfs van. Dan schiet hij wakker, kijkt om zich heen en beseft dat het maar een droom is. Dat stelde hem gerust. Tenminste, tot 27 november jongstleden.

Dan vergaderen college en raad van Onderbanken met hun collega's in de Duitse zustergemeente Gangelt. Een joviale 'Bürgermeister' Heinrich Aretz proost op de goede afloop van de eerste gezamenlijke vergadering en heet zijn westerburen van harte welkom. Om een en ander extra kracht bij te zetten, overhandigt hij 'Herr Doktor' Ritzer de gemeentevlag van Gangelt.

En dan wordt het stil... Pijnlijk stil. Want in plaats van Aretz' gebaar idem dito te beantwoorden, staat Ritzer met lege handen. Geen vlag voor de 'Deutsche Brüder' dus. Want Onderbanken *heeft* geen vlag. Waar in andere gemeenten trots het dundoek boven de hoofden van de bevolking wappert, blijft de vlaggemast op het gemeentehuis van Onderbanken leeg. „En als er op provinciaal niveau iets te doen is, hangen de vlaggen van de deelnemende gemeenten netjes uit. Alleen Onderbanken ontbreekt," pruilt een hoorbaar teleurgestelde Ritzer. „Dat kan toch niet?! In januari gaan we als gemeente ons tiende jaar in. Zonder vlag. En dat terwijl zelfs de allerkleinste vereniging er een heeft."

Sponsor

In april lijkt het er even op dat Onderbanken dan eindelijk de (voornamelijk door Ritzer en de coalitie) felbegeerde vlag binnen handbereik heeft. Utrechtenaar J. van Heyningen heeft een vlag ontworpen met het gemeentewapen als voorbeeld. Burgemeester en wethouders zijn enthousiast, ook al omdat de vlag de gemeente geen cent zal kosten. Raadslid Pierre Lindner heeft namelijk een heuse sponsor gevonden die graag het ongeveer vijfduizend gulden kostende visitekaartje van Onderbanken wil betalen. Geen vuiltje aan de lucht dus.

Fout. Nadat het ontwerp in 'full colour' in de krant heeft gestaan, meldt de Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap (LGOG) zich bij het college. Volgens de commissie zit er een fout in het ontwerp. Het zwaard met kruisje dat links in de broeking een plaatsje krijgt, zou er ten onrechte in staan. „Het suggereert dat de 'onderbanken' (een rechtsprekend college in de middeleeuwen, red.) in het tegenwoordige Onderbanken doodvonissen (=zwaard) konden uitspreken uit naam van Vrouwe Justitia. Deze hoge jurisdictie was destijds echter alleen voorbehouden aan de (hoofd)schepenbank van Heerlen," aldus de brief aan B en W.

Wat nu? Doen alsof je neus bloedt en het ontwerp - met fout - gewoon meenemen, of toch maar wachten op een nieuw idee? Tenslotte moet de vlag wel de lading dekken. Burgemeester en wethouders kiezen dan ook eieren voor hun geld en besluiten het dundoek te elfder ure van de raadsagenda te schrappen.

Onderzoek

Inmiddels is het LGOG begonnen met een onderzoek naar de herkomst van het beruchte zwaard met kruisje. „We bekijken waarom Onderbanken het zwaard in het gemeentewapen heeft meegenomen," aldus Reinier Vroomen, secretaris van de Commissie Wapen- en Vlaggenkunde. „Dat vergt nogal wat tijd, omdat de ontwerper overleden is en we hem dus niet persoonlijk naar zijn motivatie kunnen vragen. In het wapen van het Drentse Rolde komt hetzelfde symbool voor. Daar was een hoofdbank die doodvonissen mocht uitspreken en staat het zwaard dus terecht in het wapen. De onderbanken hielden zich echter bezig met kleinere zaken. Het doodvonnis werd alleen uitgesproken door de hoofdbank in Heerlen. Ons advies aan het college luidt dan ook: laat zwaard en kruisje uit de vlag. In het gemeentewapen kan het desnoods blijven staan, omdat een nieuw wapen erg duur is. Maar ben verstandig en maak niet twee keer dezelfde fout."

Gemeentesecretaris Jo Nelissen en burgemeester Vincent Ritzer zijn echter niet overtuigd van die fout. „Vorige week kwam een lid van het LGOG hier de archieven nog uitpluizen," vertelt secretaris Nelissen. „Dat bewijst toch dat ze zelf ook twijfelen over die zogenaamde fout?" En burgemeester Ritzer meent: „Dat zwaard heeft niks met doodvonissen te maken. Het is gewoon een symbool van Vrouwe Justitia. Net als de weegschaal. Daar werden vroeger tenslotte ook geen mensen op gewogen, of wel soms?" besluit hij lachend.

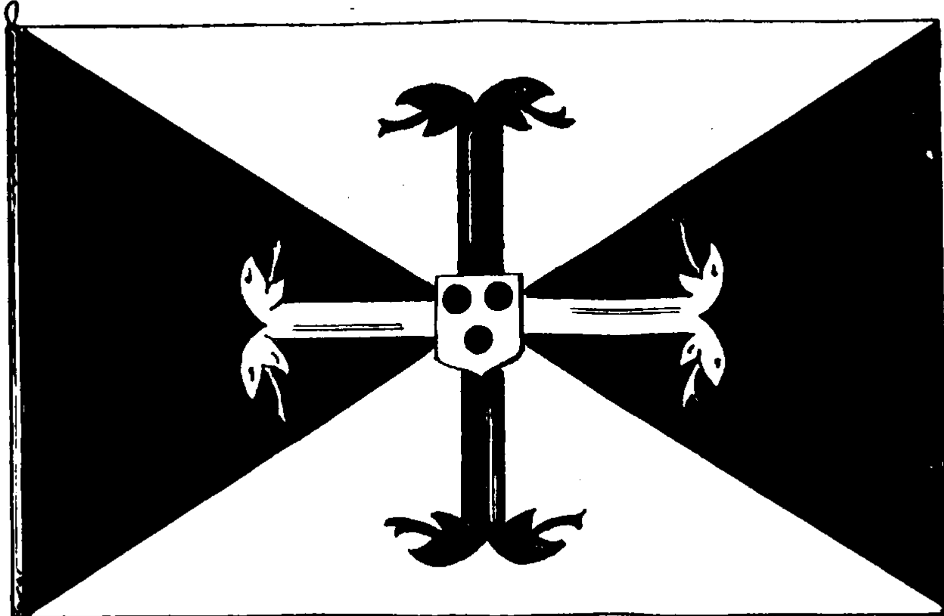
Hoe dan ook, als op 1 januari aanstaande Onderbanken zijn tiende verjaardag viert, zal de feestvreugde danig worden verziekt door de afwezigheid van een eigen vlag. In zijn dromen zal Vincent Ritzer ongetwijfeld vaak teruggaan naar het afgelopen voorjaar, toen het er even op leek dat Onderbanken niet langer vlaggeloos door het leven hoefde te gaan. Maar het LGOG verpestte die droom. Als pleister op de wonde heeft het genootschap daarom een (foutloos?) nieuw ontwerp aan het college aangeboden. Zonder zwaard en kruisje, maar mét het achtkoppige slangenkruis van de familie Huyn van het graafschap Amstenrade, waarvan het huidige Onderbanken vroeger deel uitmaakte.

Aan de raad van Onderbanken straks de taak het nieuwe (of het oude) ontwerp goed of af te keuren. Voor de nachtrust van Onderbankens eerste burger is het te hopen dat de knoop nu snel wordt doorgehakt. Want om een tweede keer met lege handen voor een goedgeefse collega te staan, is - vrij naar horrorster Freddy Krueger - 'the worst nightmare of them all'.

● *Burgemeester Ritzer wijst naar de lege mast op het gemeentehuis. „Zelfs de kleinste vereniging heeft een vlag."*

Foto: KLAUS TUMMERS

● *Hangt de vlag er in Onderbanken straks zo bij? Als het aan het LGOG ligt wel. (de donkere gedeelten zijn rood).*

nog even '91

Gouden paar

Het echtpaar Collaris, Heigank 45 te Nieuwenhagen, viert op maandag 30 december het gouden huwe- lijksfeest. Om 15.30 uur wonen zij met hun zes kinderen plus aanhang de dankmis bij in de kerk van Maria, Hulp der Christenen te Nieuwenhagen. Om 19 uur vindt de receptie plaats in gemeenschapshuis 't Ströatje, Eygelshovenerweg 4 Ubach over Worms.

● *Het gouden paar Albert en Mientje Collaris*

Geslaagd

Aan de Katholieke Universiteit Nijmegen slaagde Anke Bastiaansen uit Landgraaf voor het doctoraal examen sociale psychologie.
Marc Strolenberg (27) uit de Landgraafse wijk Abdissenbosch heeft de meestertitel behaald aan de vakgroep criminalistiek aan de juridische faculteit van de Rijksuniverstiteit Leiden.

Auto's vernield

VOERENDAAL – Vier personenauto's zijn donderdagavond in de gemeente Voerendaal door onbekenden beschadigd. Vooral accessoires, zoals spiegels en antennes waren het mikpunt. De politie is nog op zoek naar een aantal jonge knapen, die rond de wagens zijn gesignaleerd.

Groot aantal milieu-ideeën Groen Links

'Reclamefolders in Heerlen weren'

Van onze verslaggever

HEERLEN – De gemeente Heerlen moet, in navolging van Voerendaal, de algemene plaatselijke verordening (apv) voorzien van een regeling voor ongewenst reclamedrukwerk. Dit is één van de vele suggesties die de Heerlense fractie van Groen Links doet in de nota 'Bouwstenen voor een gemeentelijk milieubeleid.' Die ideeën heeft Groen Links aangeboden aan het bureau SME dat een Heerlens milieubeleidsplan opstelt. De eerste versie daarvan wordt binnenkort verwacht.

Volgens Groen Links zouden burgers via een sticker op de brievenbus moeten aangeven geen prijs te stellen op reclamefolders. Komt er toch reclamemateriaal in de bus, dan kan de betrokkene zich beroepen op de nieuwe apv en de milieuinspectie inschakelen. Deze zal dan maatregelen nemen tegen de verspreiders.

De fractie van Groen Links vindt het wezenlijk dat Heerlen nog meer werk maakt van het gescheiden ophalen van afval: ze moet zelfs garant staan voor de zorgvuldige sloop van produkten als wasmachines en video-apparatuur.

Wijkcentrale

Groen Links wil ook de mogelijkheid van kleine electriciteitscentrales in de wijken bekeken zien. Deze zouden energiebesparend moeten werken door warmtekrachtkoppeling. Bij dit principe wordt overtollige warmte, van fabrieken bijvoorbeeld, gebruikt voor verwarming.

De fractie constateert dat het ophalen van oud papier weer moeizaam op gang komt. Groen Links wijt dit aan een weinig alerte reactie van de gemeente op het instorten van de papiermarkt. „De huidige, voorlopige subsidieregeling moet gehandhaafd worden totdat de oud papierprijs weer op een redelijk niveau terugkomt," meent Groen Links.

Ook moet Heerlen bij woningbouwverenigingen afdwingen dat deze geen tropisch hardhout of milieuonvriendelijke stoffen gebruiken. De gemeente zou dit als voorwaarde voor het verlenen van garantiesubsidies kunnen hanteren of in de bouwverordening opnemen.

Groen Links wil ook dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft. In haar gebouwen zouden plastic bekertjes taboe moeten worden. Ook dienen de normale gloeilampen vervangen te worden door spaarlampen.

Geen zebrapad bij scholen Kerkrade

DEN HAAG/KERKRADE - Burgemeester en wethouders van Kerkrade hebben terecht geweigerd een zebrapad en fietsstroken aan te leggen bij de basisschool D'r Durpel en de MLK-school De Cirkel in de Schoolstraat in Kerkrade. Ook zijn B en W niet verplicht eenrichtingsverkeer in de Schoolstraat in te stellen.
Dat vindt de Raad van State. De scholen waren bij de Raad van State in beroep gegaan tegen de gemeente, omdat Kerkrade deze maatregelen niet wilde treffen.

Volgens de Raad van State zorgen de verkeersbrigadiers en de hekjes bij de schooldeuren voor voldoende veiligheid. Daarnaast geldt vóór de uitgangen van de school een parkeerverbod. Voor zover bij de scholen gevaarlijke situaties voorkomen, zorgen de ouders van de leerlingen daarvoor. Wanneer zij hun kinderen halen of brengen, storen ze zich niet aan dat parkeerverbod, aldus de Raad van State. Op de naleving van het parkeerverbod moet de gemeente toezien.

regio kort

HEERLEN
● Het IVN houdt morgen, 29 december, haar traditionele eindejaarswandeling. Deze middagwandeling (ca.2,5 uur) start om 14 uur bij de parkeerplaats van het De Weverziekenhuis. Gelopen wordt in de omgeving van Benzenrade en het Imstenraderbos.
● Jachthoorn- en trompetterkorps Edelweiss van Heksenberg recipieert op zaterdag 4 januari. Dit naar aanleiding van een behaalde eerste prijs met wimpel tijdens het bondsconcours op 1 december in de Rodahal. De receptie vindt plaats van 19.30 tot 21 uur in 't Karrewiel aan de Heerenweg.

VOERENDAAL
● Harmonie St.-David luistert zondag 29 december om 11.15 uur de eucharistieviering op in de St.-Laurentiuskerk. Hiermee gedenkt de harmonie de overleden verenigingsleden. St.-David speelt onder meer werken van Vlak en Beck.

KERKRADE
● Radio Omroep Kerkrade verzorgt op oudejaarsdag een marathonuitzending voor bewoners, patiënten en personeel van het St.-Jozefziekenhuis, de Lückerheidekliniek, de Hamboskliniek, Hoog Anstel en de Kapelhof. De uitzending duurt van 9 tot 18 uur. Te horen zijn onder andere toespraken van de burgemeesters van Kerkrade en Herzogenrath.

● Het kerkbestuur en de verenigingsraad Terwinselen houden op woensdag 1 januari van 12.30 tot 13.30 uur de nieuwjaarsreceptie in het gemeenschapshuis aan de Schaesbergerstraat 27. De Winseler Muzikanten zorgen voor muzikale omlijsting.

● Het Mijnmuseum in Rolduc heeft tijdens de kerstvakantie extra activiteiten op touw gezet. Zo worden er films vertoond over de verdwijnende mijnbouw in België en Duitsland en over de methoden van bruinkoolwinning die plaatsvindt bij onze oosterburen. Ook is er een filmverslag te zien over een groep wetenschappers die enkele maanden geprobeerd hebben te leven zoals bewoners van deze streek dit vijfduizend jaar geleden deden.

Zwaluwen

● *De jeugdspelers van diverse voetbalclubs doen elk jaar mee aan de zogeheten Zwaluwenjeugdactie. Door het houden van toernooien, pennenverkoop en andere acties wordt geld ingezameld, dat gebruikt wordt om ook gehandicapte jongeren te laten sporten. In de afdeling Limburg van de KNVB werd in het bijna voorbije jaar liefst 30.500 gulden voor dit doel bijeengebracht. In de zuidoosthoek zorgde een toernooi voor een opbrengst van 2.400 gulden.*

Zwaluwen (2)

● *De jeugd van sportvereniging Simpelveld hield nog een pennenactie die 500 gulden opbracht. Verder zorgden spelers van Zwart Wit in Eys, SV Epen, RKVVM in Margraten, RKSVB in Ubachsberg en SV Nijswiller voor deze hulp aan gehandicapten. Organisator Piet Schols in Gulpen hoopt dat volgend jaar ook de jeugd van andere voetbalclubs meedoet. Dat kan onder meer via massale deelname aan het Zwaluwentournooi dat voor 16 mei gepland staat.*

Planning

● *We horen anno – bijna – 1992 steeds meer over schaalvergroting en Europese eenheid. Ja, zelfs onze goeie ouwe gulden zal in 1998 het loodje moeten leggen! Groot, groter, grootst. Maar als je om je heen kijkt, is de praktijk soms verdraaid ouderwets. Gemeenten werken langs elkaar heen of kijken niet verder dan de eigen neus of het eigen grondgebied. Het fietspad dat bij de grens van Nuth abrupt eindigde, omdat Heerlen niet meteen voor voortzetting zorgde, staat menigeen nog duidelijk voor de geest.*

Planning (2)

● *Maar de gemeenten Wittem en Vaals kunnen er ook wat van. De Hilleshagerweg vormt de verbinding tussen beide gemeenten. Deze weg ondergaat een grondige renovatie en wel zo, dat van coördinatie geen enkele sprake lijkt te zijn. Om te beginnen zijn ze aan Vaalser kant al klaar, terwijl Wittem pas is begonnen. Gevolg: de bewoners zitten bijna een jaar achtereen in de smurrie.*

Planning (3)

● *En dan de uitvoering: Vaals heeft besloten de Hilleshagerweg breder te maken, terwijl Wittem hem juist versmalt. Bij de gemeentegrens krijg je daar straks een pracht van een flessehals. Niet alleen wordt de weg dan ineens veel breder c.q. smaller, ook het voetpad aan Wittemer zijde eindigt abrupt. Met andere woorden: de hapsnap-gedachte viert hoogtij. Als we nog niet kunnen afspreken hoe breed een weg wordt, dan kan het nog leuk worden als later ingewikkelde dingen op het intergemeentelijke programma staan.*

Afscheid

● *„Meneer, ik sta hier afscheid te nemen van een goede vriend van mij," zei aan de bar van een bekend Heerlens etablissement een al wat oudere man, die kennelijk de dagen tussen kerst en nieuwjaar benut om wat gezelschap te zoeken in het café. En als je daar de hele dag de tijd voor hebt, dan kun je rond vier uur toch al aardig in de olie zijn. Dat was hij ook. „Ja, afscheid van een goede vriend," riep hij nog eens terwijl hij zich goed vasthield aan de bar. „Niet, dat 'ie dood is, nee hoor. Hij is springlevend, maar hij verdwijnt van het toneel en dat vind ik jammer en daarom sta ik hier wat 'troost' te zoeken. Ik mocht die kerel wel, ik had hem best nog wat vaker willen zien, want het was een goeie vent. Eerlijk en oprecht, open van geest en met een gezonde portie werklust. Eigenlijk zonde dat zo iemand zijn werk niet mag afmaken. Hij is pas zestig en hij zou het nog best een tijdje hebben kunnen volhouden hoor. Maar nee, zo mag het niet zijn." „Over wie heeft hij het eigenlijk?" Vroeg een ander een beetje achter zijn hand, met zijn hoofd in de richting van de wiebelende man aan de bar wijzend. Niemand antwoordde. Het bleef voorlopig een geheim. Maar toen de man tegen zessen het café uit strompelde hoorde de cafébaas hem in zichzelf mompelen: 'Toch verrekte jammer van die Gorbatsjov'.*

sport kort

● BOKSEN – Regilio Tuur bezet op de lijst van uitdagers van de World Boxing Council (WBC), waarin de resultaten van december verwerkt zijn, de vierde plaats. Tuur moet in het zwaarvedergewicht alleen Jeff Fenech uit Australië, John Molina uit Puerto Rico en de Amerikaan Gabriel Ruelas voor laten gaan. De wereldtitel (WBC) is in handen van de Ghanees Azumah Nelson.

● AMERICAN FOOTBALL – Het inkomen van de American Football-spelers in de hoogste Noordamerikaanse profliga (NFL) stijgt snel. In vergelijking met 1990 gingen de salarissen het afgelopen jaar met 18,5 procent omhoog. Ruim tachtig spelers verdienen jaarlijks meer dan 1,6 miljoen gulden. Elf toppers incasseren ruim drie miljoen gulden.

● ZAALVOETBAL – Vandaag is sporthal De Geusselt strijdtoneel van het jaarlijkse jeugdzaalvoetbaltoernooi van MVV. Tegenstanders zijn Feyenoord, Willem II, PSV, Roda JC, het KNVB-jeugdteam uit de regio Maastricht, Tongeren en Alemannia Aachen. Aanvang 11.00 uur.

● VOETBAL – Op de Europese ranglijst van resultaten van nationale voetbalteams in 1991 neemt Nederland de vierde plaats in met tien punten uit zes duels. Frankrijk is eerste met zes gewonnen wedstrijden, voor Duitsland (12 uit 7) en Engeland (19 uit 12).

● VOETBAL – Het bestuur van de Oostenrijkse club FC Tirol heeft de Duitser Horst Hrubesch aangesteld als hoofdtrainer. De voormalige international volgt Ernst Happel op, die komend jaar als bondscoach van Oostenrijk aan het werk gaat. Hrubesch was bij FC Tirol al assistent-trainer.

● ATLETIEK – Abusievelijk stonden in de uitslagen van de Avon Kerstcross de verkeerde winnaars van de volkslopen. Bij de vrouwen 9,8 km won Isabella Halmans in 49.10 en bij de vrouwen 6,3 km Elly Janssen in 29.30.

● ZAALVOETBAL – Zondag 29 december houdt SZV uit Susteren in de Reinoudsporthal in Susteren een zaalvoetbaltoernooi. Behalve de organiserende vereniging nemen hier Fermonia Boys, Peters Geluidsbanden, BW Filmclub, 't Huukske, Sportclub '25 Makasar en de winnaar van vorig jaar Heel aan deel. De wedstrijden beginnen om 10.00.

sport in cijfers

DAMMEN

Brussel WK junioren. Fourman - Vipulis 2-0, Maximtsjoek - Thijssen 1-1, Prosman - Sharunas Mardosa 2-0, Van Berkel - Chmiel 1-1, Paegle - Merceron 1-1, Paquot Feldman 2-0, Zeliwinas Mardosa - Kartotaroeno 2-0, Demotte - Grzesia 2-0, Marini - Bubbi 1-1, Milanesi - Lubarski 2-0, Orie - Glaude 2-0. Stand. 1. Fourman 11 punten, 2. Prosman en Maxitsjoek 10, 4. Vipulis 9.

IJSHOCKEY

Esbjerg Vierlandentoernooi, eerste speeldag. Nederland - Joegoslavië 8-2 (2-0 2-1 4-1).

PAARDESPORT

Mechelen. CSI. Springconcours, tabel A, 1.50 m, na barrage: 1. Sanchez Aleman B. Twist la Silla 0-32,16, 2. Lenssens Fanny 0-32,20, 3. Polmann-Schweckhorst 0-35,43. Amazonewedstrijd, na barrage: 1. Marie Edgar E. Unique 0-30,54, 2. Zoer Olympic Cordillo 0-32,02, 3. Hirsch Marathon 0-33,04. Springconcours, tabel A, 1.50 m, na barrage: 1. Philippaerts Opt. Flinte 0-26,74, 2. Philippaerts/Opt. Bolero 0-29,52, 3. Guerdat Cornado 0-30,04, 5. Bril Olympic Bad Boy 0-35,40.
Wereldbeker, tabel-A, 1,50 m, na barrage: 1. Philippaerts, Fidelgo 0 - 28,56, 2. Guerdat, Cornado 0 - 28,59, 3. Helsen, Video 0 - 30,43, 4. Hurme, Pohjola Vancouver 0 - 31,12, 5. McNaught-Mandli, Forester 0 - 32,73, 6. Michael Whitaker, Gipfelstürmer 4 - 28,29, 7. Deriu, Polidor 4 - 33,29, zonder barage: 8. Bril, Ahorn 0,5 strafpunten; 9. De Balanda, Kerellec 4 strafpunten; 10. Zoer, Wendela 4 strafpunten; 22. Hendrix, Prince Paradiso 8 strafpunten.

VOLLEYBAL

Apeldoorn. Intertnationaal toernooi, eerste dag. Mannen, poule B: Tsjechoslowakije-Bulgarije 3-2 (15-6 11-15 15-9 8-15 15-12). Poule A: Nederland - Cuba 3-1 (15-2 15-13 12-15 15-8). Vrouwen: Sovjetunie - Italië 3-0 (15-6 15-7 15-13). Cuba - Nederland 3-1 (14-16 15-6 15-13 15-6).

BILJARTEN

Zundert. Internationaal toernooi driebanden, eerste dag: Groep A, eerste ronde: Ceulemans-Broeders 33-50 in 32 beurten (moyennes 1.031 en 1.562). Stroobants-Van der Smissen 42-50 (49). Moyennes: 0.857 en 1.020.

WIELRENNEN

Loenhout veldrijden. Trofee der wegrenners: 1. Verhoeven 1.04.27, 2. Museeuw 0.30, 3. Heylen 0.40, 4. Van den Driessche, 5. Leyseele, 6. Wuyts, 7. Verstrepen 0.50, 8. Farazijn, 9. Jac van der Poel, 10. Peeters.
Cross der Azen: 1. De Bie 1.03.07, 2. Van Bouwel, 3. Simunek 0.36, 4. De Brauwer, 5. Frank Groenendaal 0.48, 6. Van Dijck, 7. Thielemans, 8. Van Riet 1.10, 9. De Roose, 10. Van Sandvliet 1.14, 18. Van Bakel, 19. Koole.

AUTOSPORT

Sabah Parijs-Kaapstad. Stand na tweede etappe Sirte-Sabah: Auto: 1. Servia Puig, Lada 6.04.35, 2. Saby Miamon, Mitsubishi 2.15, 3. Shinosuka Magne, Mitsubishi 9.04, 4. Lartique/Destaillats, 35.57, 5. Schlesser/Schlesser, Proto 42.02, 6. Germanetti/Belcastro, Mercedes 43.49, 33. Tijsterman, Toyota 2.09.57, 76. Van Tuyl/Winkler, Toyota 3.22.09.
Motor: 1. De Petri, Yamaha 7.13.03, 2. Peterhansel, Yamaha 7.21, 3. LaPorte, Cagiva 7.57, 4. Sotelo, Gilera 8.35, 5. Orioli, Cagiva 8.56, 6. Mas, Yamaha 10.05.

'Der Bomber', verslaafd en berooid, wordt scout en spion in München

Bayern biedt Müller een nieuwe kans

● Gerd Müller wordt gevierd tijdens de WK van 1974. Hij wordt onder meer gefeliciteerd door Beckenbauer en Vogts.

Van onze correspondent

MüNCHEN – Na een tien weken durende ontwenningskuur in een kliniek heeft hij het aanbod van Uli Hoeness met beide handen aangegrepen. Gerd Müller begint het nieuwe jaar een nieuw leven. Hij treedt in dienst bij Bayern München, waar hij als scout aan de slag gaat en hij tevens als spion voor trainer Soren Lerby, in wie het bestuur zijn vertrouwen heeft uitgesproken, de tegenstanders gaat bekijken.

Met steun van oud-ploeggenoten als Uli Hoeness, Franz Beckenbauer, Berti Vogts, Kalle Rummenigge en Uwe Seeler, zijn voorganger in het Westduitse elftal, heeft Gerd Müller aan zijn herstel gewerkt. Zij waren zelfs bereid om per man 50.000 Mark voor hem op te brengen.

„Maar dat wilde ik niet," benadrukt Müller. „Zij hebben me al genoeg geholpen door mij naar die kliniek te sturen. Vogts heeft me nog aangeboden om aan de slag te gaan bij de Westduitse voetbalbond als jeugdtrainer, maar ik heb gekozen voor Bayern München. Daar ligt nog altijd mijn hart en Uli Hoeness is mijn beste vriend."

Dat half geraakte schuivertje, waar Jan Jongbloed geen hand naar uitstak: 2-1 voor West-Duitsland, 7 juli 1974, finale om het wereldkampioenschap. 'Torschtzer Gerd Müller'. Het beeld staat in veler geheugen gegrift, evenals het gevoel van opgekropte woede en machteloosheid: we konden hem vervloeken.

'Der Bomber', zijn wereldwijde bijnaam, werd bejubeld die dag in het Olympia Stadion in München. De gedrongen, geblokte spits, aanspeelpunt van Franz Beckenbauer voor de een-twee-combinatie. Europees voetballer van het jaar in 1970, maar vooral legendarisch om zijn regelmaat van scoren, groeide uit tot held van de natie.

Hij scoorde 68 keer in 62 interlands, 365 keer in 427 competitiewedstrijden en 67 keer in 74 Europa Cupwedstrijden. Zijn trefzekerheid maakte hem begeerd. Door Feyenoord, dat in 1972 belangstelling toonde, maar schrok van de totale kosten van vier miljoen gulden.

Door Standard Luik, maar ook door Barcelona, destijds getraind door Rinus Michels, dat hem 1,5 miljoen Mark bood, een voor die tijd gigantische aanbieding. Hij wees het van de hand. „Vanwege mijn vrouw," zegt hij nu. „Toen ik haar vertelde van de belangstelling van Barcelona en wat ik kon gaan verdienen, keek ik haar aan. Haar blik zei genoeg."

Alcoholist

De bejubelde Gerd Müller werd twintig jaar later alcoholist. Zijn drang naar het doel veranderde in een zucht naar de drank. Zijn vrouw Uschi stapte na vele waarschuwingen met dochter Nicole op.

Ze heeft inmiddels echtscheiding aangevraagd. En dan te bedenken dat Gerd zijn hele leven sterk afhankelijk van haar is geweest. Na elke training of wedstrijd spoedde hij zich huiswaarts, de van oorsprong eenvoudige wever uit Nordlingen verfoeide het uitgaansleven.

Zijn sigaret beet tussen zijn niet door de zon bruin gebrande vingers. Zijn gezicht is sterk vermagerd, hij oogt ouder dan 45 jaar. Zijn stem klinkt schor. „Vliegangst," zegt hij dan, „dat was het begin van alle ellende. Ik durfde niet, maar ik moest. Wat moet je anders als voetballer?"

De allerlaatste rit in het vliegtuig, dat was zijn plek. Daar verborg hij zich, zodat niemand hem kon betrappen. Dacht hij, niet wetend dat het bestuur een oogje dichtkneep uit vrees dat hij nooit meer zou willen vliegen. Nog voor de start toverde hij een platvinkje Bourbon uit zijn binnenzak en vroeg de stewardess om cola. „Op het laatst wisten ze het al," glimlacht hij flauwtjes, „ik hoefde er niet eens meer om te vragen."

Een paar slokken maakten hem kalm, maar het werden er steeds meer voordat er een ontspannen gevoel over hem kwam en de angst verdween. Het aantal platvinkjes nam met het aantal vluchten toe, twee, drie, vier... En het kon niet op, toen hij in Fort Lauderdale een steakhouse was begonnen en de vluchten naar Florida nog langer duurden. Nu wil hij de zaak weer verkopen.

Mooie tijd

„Toch was het in het begin een mooie tijd in de Verenigde Staten. Ja, misschien wel de mooiste tijd van mijn leven. Zeven maanden voetballen en vijf maanden vakantie. Maar juist die lange vakanties hebben mij de das omgedaan. Ik ging me vervelen. De hele dag niets doen, niet werken, ik kon er niet tegen. En wat ging ik doen? Juist, drinken. Het werd een gewoonte, het ging van kwaad tot erger."

De drank kostte hem uiteindelijk al zijn bezittingen, tot zijn Mercedes toe, die zijn vrouw inpikte vlak voor ze vertrok. Geld heeft hij ook niet meer, ondanks de kwart miljoen gulden die hij aan zijn benefietwedstrijd overhield, die Bayern in 1983 voor hem organiseerde, vier jaar nadat hij zijn carrière had afgesloten. Werken deed hij niet meer, maar hij was te trots om aan de bedelstaf te geraken. Vrienden hielden hem de laatste jaren op de been. Uit respect voor hem, als ooit bejubelde spits, maar vooral uit menselijk oogpunt.

„Ik had veelvoudig miljonair kunnen zijn," verzucht hij. „Ik weet het, ik heb het vaak moeten aanhoren. Maar daar denk ik niet meer over na." Müller is al dik tevreden met de kans, die zijn grote liefde Bayern München hem biedt. En voor de rest ziet hij wel wat de toekomst brengt.

Ralph Custers Limburgs beste amateurvoetballer

Van onze correspondent
KAREL BOVENDEAARD

SITTARD – Ralph Custers (24), aanvallende middenvelder van hoofdklasser SVN, lijkt hard op weg naar een herhaling van zijn succes in de vorige competitie. Hij eindigde toen als eerste in het LD-Spelersklassement voor hoofd- en eerste-klassers.

Nu de competitie 1991/'92 er voor de helft opzit, voert de Heerlerheideinaar en ex-Fortunees opnieuw de ranglijst aan: met het fraaie gemiddelde van 7.307. Dat kwam tot stand door de beoordelingen van LD-correspondenten in 13 wedstrijden. In die serie had Ralph vier toppers. Hij kreeg namelijk twee maal het cijfer negen en een zoveel keer een acht.

Dieptepunt was de vijf voor zijn verrichtingen in het duel tegen Baronie (0-7), toen overigens alle spelers van de ploeg uit Nieuwenhagen kopje onder gingen.

Zoals gebruikelijk, komen in de top nauwelijks echte aanvallers voor. Ivo Dahlmans van Meerssen leverde een prima prestatie met zijn (gedeelde) zevende plaats. De doelverdedigers lopen elkaar voor de voeten. Bij de eerste tien staan er vier. De beste is momenteel Marcel Humblet van eerste klasser Vinkenslag.

Tonnie Quesada (Meerssen) veroverde de meeste uitverkiezingen voor het LD-Sterrenelftal. Zijn naam kwam zes keer in de opstelling voor. Frans Janssen (Eijsden), Rob Ehlen (Sittard) en Servaas Henssen (RKONS) volgen met vier vermeldingen.

In de hieronder volgende rangschikking van het LD-spelersklassement worden achtereenvolgens genoemd: naam, club, plaats in de ploeg, aantal punten, aantal wedstrijden, gemiddelde.
1. Custers (SVN) middenvelder-spits, 95; 13; 7.307.
2. Humblet (Vinkenslag) doelverdediger, 73; 10; 7.300.
3. Veldman (EHC) doelverdediger, 94; 13; 7.230.
4. Urlings (Sittard) doelverdediger, 72; 10; 7.200.
5. F. Janssen (Eijsden) verdediger en Quesada (Meerssen) middenvelder, 78; 11; 7.090.
7. Dahlmans (Meerssen) spits, 84; 12; 7.000.
Camp (Wilhelmina'08) verdediger, 56; 8; 7.000.
Franssen (Meerssen) middenvelder, 49; 7; 7.000.
10. Dusseldorp (Meerssen) doelverdediger, 90; 13; 6.923.
11. Blankenhagen (Waubach) doelverdediger 83; 12; 6.916.
12. Hermans (Vinkenslag) middenvelder en Merk (EHC) middenvelder, 76; 11; 6.909.
14. Ehlen (Sittard) spits en Loop (Chevremont) spits, 69; 10; 6.900.
16. Habets (Vinkenslag) spits, 62; 9; 6.888.
17. Theuws (Blerick) spits, 61; 9; 6.875.
18. Petit (Heer) verdediger, 48; 7; 6.857.
19. Scheffers (Meerssen) middenvelder, Sijbers (Venray) spits, Gerringa (EHC) verdediger en Korsten (Panningen) middenvelder, allen 82; 12; 6.833.
Thijert (Sittard) verdediger, 41; 6; 6.833.

● Ralph Custers (links) in duel met Margriet-speler Van Nistelroy. Custers was ook dit seizoen weer enkele keren de absolute uitblinker. Foto: KLAUS TUMMERS

Bezeten fan bedreigt Witt

LOS ANGELES – De FBI heeft in Los Angeles een psychisch gestoorde man opgepakt die de Olympisch kampioene kunstrijden Katarina Witt de laatste twee jaar heeft bestookt met dreigbrieven, die voornamelijk waren samengesteld uit porno-literatuur. Witt, uit de vroegere DDR, kwam in Californische metropool aan voor een aantal shows in de Great Western Forum in Inglewood.

De 47-jarige Harry Veltman werd in preventieve hechtenis genomen. Hij had in 1990 en '91 Witt meer dan zestig brieven gestuurd.

Hij had een obsederende liefde voor de elegante kunstrijdster opgevat. De inhoud was dreigend en obsceen. Veel brieven waren vergezeld van naaktfoto's van de man. Witt had de FBI van Los Angeles gevraagd de man gedurende haar verblijf van drie dagen in verzekerde bewaring te houden.

'Verwachtingen zijn niet uitgekomen'

Bair Lejeune weg bij Venray

HEERLEN/LIMBRICHT – Zoals het Limburgs Dagblad gisteren al meldde verlaat trainer Bair Lejeune aan het eind van dit seizoen hoofdklasser Venray. Een opmerkelijke stap, temeer Lejeune het samenwerkingsverband met Venray na precies een seizoen al beëindigt.

Lejeune licht desgevraagd toe: „Er was afgesproken, dat we rond de feestdagen bij elkaar zouden komen om te praten over contractverlenging. Dan moet je voor jezelf de zaken en beetje op een rijtje hebben en alle voors en tegens tegen elkaar afwegen. En ik ben tot de conclusie gekomen dat het beter is om te stoppen". Lejeune drukt zich eufemistisch uit door de nadruk niet op meer tegens maar op minder voors te willen leggen.

Hij: „Je begint wel aan de klus, maar gaandeweg merk je toch dat het niet niks is. Vier keer in de week naar Venray is toch een behoorlijke afstand". Dat Venray en Lejeunes woonplaats Limbricht niet direct op loopafstand van elkaar liggen, wist Lejeune toen hij een klein jaar geleden bij Venray tekende. „De afstand is inderdaad niet veranderd. De praktijk is echter de beslissing van datgene, wat je al eerder wist. Tachtig kilometer is tachtig kilometer. Het is niet niks, geen sinecure".

Lejeune zei in januari aan een nieuwe uitdaging toe te zijn. Hij stelde zich dan ook heel wat van zijn werk bij Venray voor. Zijn die verwachtingen dan niet uitgekomen? „Zo zou je het misschien kunnen zeggen", antwoordt hij enigszins aarzelend. „Er zijn echter een hele hoop factoren die je bij zo'n beslissing moet afwegen. Er zijn geen andere afwegingen gemaakt die je bij een andere club ook niet zou maken, want als ik kijk naar de plaats op de ranglijst kan ik niet zeggen dat we slecht presteren. Integendeel, Venray hoort er best bij. Dat was ook het plaatje dat moest worden ingevuld".

Lejeune is niet gelukkig met de publiciteit. Hij ziet eigenlijk niet in waarom er nu ineens zoveel commotie ontstaat. „Waarom?" vraagt hij zich af. „Er heeft tussen mij en het Venray-bestuur overleg plaatsgevonden, daar zijn alle zaken op een rij gezet en daar is dit besluit uitgekomen. En dan ben ik niet van plan en dat is ook de afspraak tussen mij en het bestuur, om daar verder over uit te wijden".

OS-medailles van kristalglas

STRAATSBURG – Zelfs de medailles ontkomen niet aan de vernieuwingsdrang binnen de Olympische beweging. Tijdens de zestiende Winterspelen in Albertville worden voor de eerste keer plakken van kristalglas uitgereikt. Over eremetaal mag derhalve niet meer worden gesproken. Het idee is afkomstig van het Franse organisatiecomité COJO. Een traditionele glasblaasfabriek in Wingen-sur-Moder (Noord-Elzas) heeft de opdracht gekregen. Het gaat om in totaal 330 medailles, waarvan er 110 elk een gouden, zilveren en bronzen rand krijgen. Op de plakken zal een berglandschap te zien zijn, met daarop gegraveerd de vijf Olympische ringen.

Whitaker gokt op Dollar Girl

ZüRICH – John Whitaker neemt met Dollar Girl deel aan de Olympische Spelen in Barcelona. Eigenaar Joe Haller heeft zijn toppaard ter beschikking gesteld aan de Britse ruiter. Whitaker kan bij de Zomerspelen zijn schimmel Milton niet berijden. Eigenaar Bradley heeft zijn paard vanwege privé-redenen teruggetrokken. Dollar Girl is de laatste vier jaar bereden door Thomas Fuchs. De Oostenrijker kreeg echter ruzie met bezitter Joe Haller, die uiteindelijk de 11-jarige Hannoveraan van Fuchs afnam. Met wereldbekerwinnaar Whitaker denkt Haller kans te maken op een gouden medaille.

Bouwkompas toernooiwinnaar

MAASBRACHT - ZVV Bouwkompas uit Obbicht-Born heeft het zaalvoetbaltoernooi van Perey Verzekeringen in de Andreashal in Maasbracht voor de tweede achtereenvolgende maal gewonnen. Aan het toernooi namen zes ploegen deel. De eindstand: 1. Bouwkompas; 2. Lasco (Weert); 3. en 4: Hercules '77 (Montfort) en Perey Verzekeringen (Maasbracht).

Gorbatsjov erelid WBC

MEXICO STAD – De World Boxing Council (WBC) heeft de voormalige president van de eveneens voormalige Sovjetunie, Michail Gorbatsjov, tot erelid benoemd. WBC-president Jose Sulaiman verklaarde dat Gorbatsjov de titel „weldoener van de boksport" krijgt omdat hij in de Sovjetunie de deuren heeft geopend voor het professionele boksen en mee heeft geholpen aan de ontwikkeling van de boksport daar.

Oudejaarscross in Valkenburg weer van start

VALKENBURG – Wielervereniging Heuvelland wil met de organisatie van een cyclocross in Valkenburg op 31 december de vroegere Oudejaarscross weer nieuw leven in blazen.
Volgende week dinsdag begint het programma om 13.00 uur met een koers voor mountainbike-rijders, gevolgd door de eigenlijke veldrit om 14.15 uur. Laatstgenoemde wedstrijd duurt 50 minuten. Aan deze cross wordt door renners uit alle categorieën deelgenomen. Het parcours is uitgestippeld nabij Koningswinkelhof.

sport kort

● VOETBAL – De Deense international Kent Nielsen gaat per 1 februari over van Aston Villa naar AGF in Aarhus. Nielsen (30) heeft een contract getekend voor twee en een half jaar.

trainerscarrousel

● MAASTRICHT – Frans Spronk, jeugdtrainer bij MVV, heeft zijn contract met twee jaar verlengd bij de Maastrichtse club.

● EYS – Arno Pauwels gaat het komend seizoen vierdeklasser Zwart-Wit'19 in Eys trainen. Pauwels is momenteel werkzaam bij derdeklasser RKMVC in Mechelen.

● BOCHOLTZ – Theo Poeth, thans nog werkzaam bij Zwart-Wit '19, wordt de opvolger van Rob Schwillens bij vierdeklasser Sportclub '25 in Bocholtz.

● VALKENBURG – Walram zal het contract met trainer Jacques Bosma aan het einde van het seizoen niet verlengen.

● VALKENBURG – Amicitas heeft het contract met trainer Paul Meulenberg niet meer verlengd.

agenda

● LIMBRICHT – Vandaag en zondag wordt er in de manege Klipper te Limbricht internationale motor-indoorcross gehouden. Start 10.00 uur.

oefenvoetbal

MORGEN
Roda JC-Nigeria (terr. EHC) 15.00 uur

Limburgs Dagblad

Etappefinish lag voor Frans duo honderd meter te ver

Dood waart rond in rally Parijs-Kaapstad

SABAH – De dood is óók onlosmakelijk verbonden met de nieuwe versie van Parijs-Dakar. Op de tweede dag van de monsterrally, die dit keer van de Franse hoofdstad naar Kaapstad trekt, vonden twee Fransen de dood in de woestijn van Libië. De slachtoffers waren Jean-Marie Sounillac en Laurent Lebourgeois, die een wagen met reparatiemateriaal bestuurden. De organisatie bevestigde hun dood toen de duisternis allang was gevallen. Volgens de eerste lezing sloeg de Landrover een aantal keren over de kop. Hoe dat kon gebeuren, is nog niet bekend. De coureurs waren op slag dood, hun auto stond troosteloos bij de finish.

Het ongeluk vond plaats op nauwelijks honderd meter van de finish in Sabah. Het ogenschijnlijk egale stuk woestijn was verraderlijk door de hobbels. De Nederlandse deelnemer Kees Tijsterman: „Als je daar te hard rijdt, gaat het helemaal fout. Zeker zo'n service-wagen, die hartstikke is volgeladen met materiaal."

Gezien de geschiedenis van Parijs - Kaapstads voorganger met finish in Dakar, zal de wedstrijd wel gewoon worden voortgezet. De dood en de rally zijn als het zand en de woestijn. Dertien afleveringen van Parijs - Dakar kostten ruim 30 deelnemers de dood, afgezien van een onbekend aantal Afrikanen dat verrast werd door scheurende auto's. Vorig jaar werd een Franse vrachtwagenchauffeur in Mali per abuis doodgeschoten.

Zelfs toen organisator Thierry Sabine in 1986 verongelukte toen zijn helicopter in een zandstorm geraakte, was van afgelasting geen sprake. Sterker: zijn vader Gilbert volgde hem op. De naam van zoon zaliger bleef aan de rally verbonden: TSO staat voor Thierry Sabine Organisation.

De auto van de Fransen behoorde tot de service-wagens van Jean-Louis Schlesser, die op de zevende plaats eindigde met zijn spectaculair ogende Buggy. Tijsterman vindt dat de race moet doorgaan.

„Hoe vaak gebeurt in Nederland een ongeluk? Moeten we de snelwegen dan ook maar allemaal omploegen." Zonder dat hij de precieze toedracht weet, denkt hij dat de Fransen veel te hard hebben gereden.

Zege Waldegard

De etappe over 422 kilometer, waarvan de laatste 375 voor het klassement, leverde de zege op voor de Zweed Waldegard, die een dag eerder veel tijd had verloren. Citroënrijder Waldegard had ruim een minuut voorsprong op de Fransman Saby, die voor grote concurrent Mitsubishi uitkomt. Grote verliezer was de Fin Ari Vatanen, winnaar van vorig jaar in Parijs - Dakar. Hij kreeg na 180 kilometer pech en moest wachten op zijn servicewagens. Vatanen kwam op 2 uur en 20 minuten binnen. Bij de motoren was de zege voor de Italiaan De Petri op Yamaha, de leider in de rangschikking.

Na twee dagen van serieuze strijd zijn, afgezien van service-vrachtwagens, nog drie van de vijf Nederlandse auto's in de strijd. Kees en Mieke Tijsterman beeindigden de tweede etappe als 49ste, met bijna twee uur achterstand op winnaar Waldegard.

Spelers reageren spanningen af tegen Cuba

Kwestie Brokking nog in impasse

Van onze correspondent
PAUL DEMELINNE

APELDOORN – De volleybalbond en Harrie Brokking hebben nog steeds geen overeenstemming bereikt over de voorwaarden waaronder het dienstverband van de bondscoach voortijdig kan worden beëindigd. De onderhandelingen vinden plaats op juridisch niveau. Beide partijen manoeuvreren momenteel uiterst behoedzaam en weigeren daarom met betrekking tot de stand van zaken iets aan de openbaarheid prijs te geven. Niettemin hoopt men nog tijdens het internationale toernooi van Apeldoorn, dat gisteren van start ging met een 3-1 (15-2, 15-13, 12-15, 15-9) zege van Oranje op de B-keus van Cuba, uit de impasse te komen.

Na dit toernooi gaat de Nederlandse herenselectie drie weken met vakantie. „Het lijkt me wenselijk dat de spelers weten waar ze aan toe zijn, voordat ze met verlof gaan. De problemen meenemen op vakantie werkt alleen maar averechts", betoogde de redelijk ontspannen ogende Amstelvener. „Hoewel ik me niet rechtstreeks met de gesprekken bemoei, ben ik blij met dit toernooi. Even lekker bezig met volleybal", aldus de nog in functie zijnde keuzeheer. Brokking ontkende evenwel niet dat de sfeer tijdens de dagelijkse trainingen in een ietwat beklemmende sfeer afgewerkt worden. „Het is de laatste weken allemaal wat anders geworden door de ontstane situatie. Meer voorzichtig en aftastend".

De Nederlandse ploeg benutte de krachtmeting met de Cubanen om wat spanning af te reageren. De openingsronde, met Ron Zwerver voor het eerst sedert de EK weer tussen de lijnen in Oranjeshirt, was een beauty. De Amsterdamse prijsschutter zweefde en scoorde als vanouds, maar werd ontzien in de pass. Zijn rentree bleef volgens afspraak beperkt tot een set. De brede grijns na de fraaie entree was meerzeggend dan de preventieve ijszak op de rechterknie: „Ik heb geen enkele reactie in mijn knieën, wat een opluchting". Bas Koek fungeerde als stand-in voor de Oranje-vedette. Zijn taak als puntenverzamelaar werd evenwel grotendeels overgenomen door Olof van der Meulen. Het spel van de Nederlandse ploeg bevatte weinig verrassingen, zodat de jonge Cubanen in de tweede en derde en periode gelijke tred konden houden. Bij 5-8 in het vierde bedrijf, vormde een opslagserie van Avital Selinger het sein om de mouwen wat hoger op te rollen: 15-9.

Door clubverplichtingen van drie basisspeelsters in het buitenland, treedt de Nederlandse vrouwenploeg vrijwel onvoorbereid aan in Apeldoorn. Met Erna Brinkman als vaste basisspeelster voor de gestopte Ingrid Piersma bond het Oranjesextet met open vizier de strijd aan tegen volleybalgrootmacht Cuba.

De strijdlust en het enthousiasme waarmee tijdens de EK zilver werd veroverd, was nog deels bespeurbaar, resulterend in een aantrekkelijke krachtmeting. Het niveau van de Murphy-equipe was echter niet stabiel genoeg om de, op oorlogssterkte aangetreden, World Cupwinnaar te kunnen

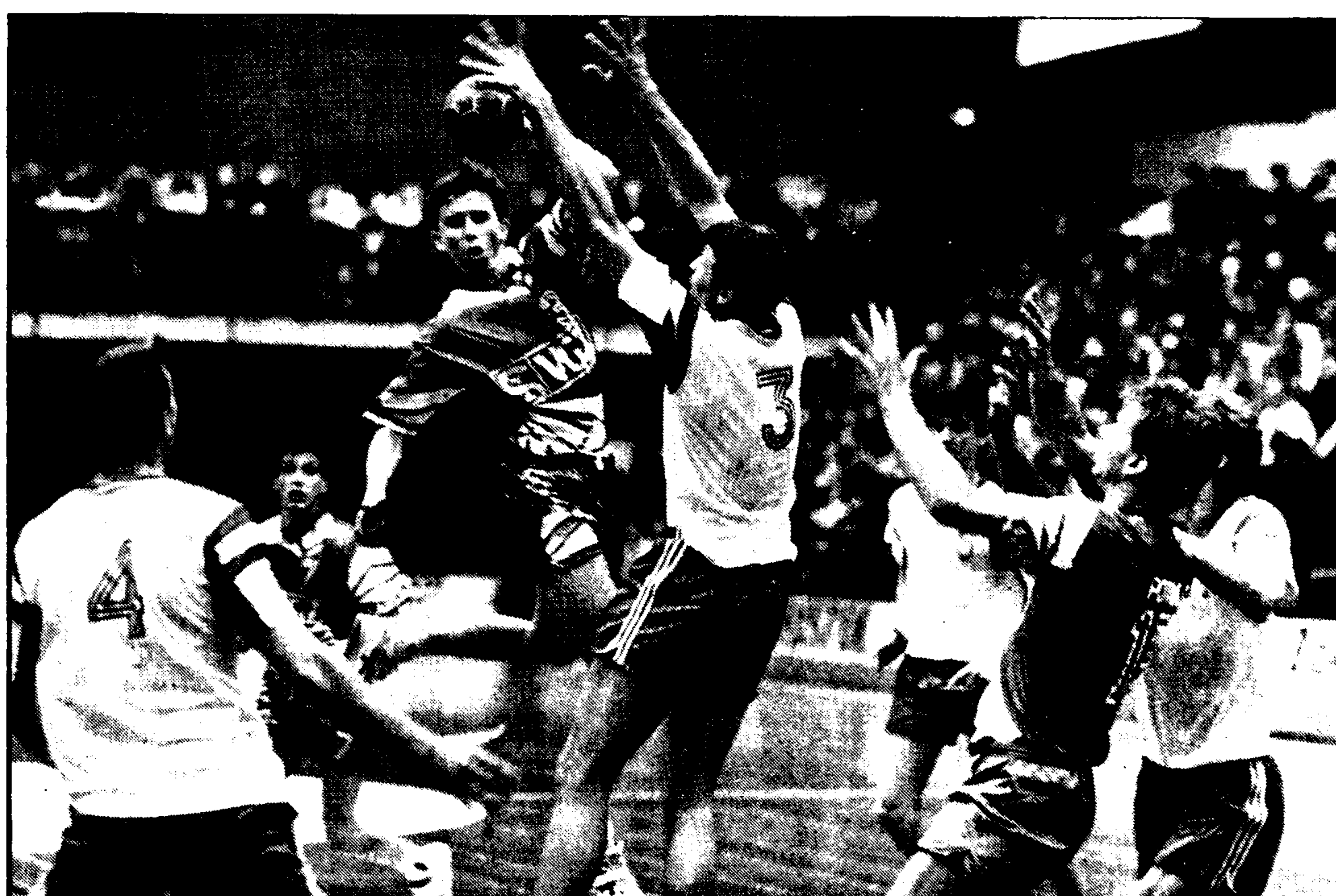
HAARLEM – De Nederlandse topclubs staan na twee dagen basketbal in Haarlem op nul. Na het verlies van Den Helder en Den Bosch op de openingsdag, schoten gisteren thuisclub Akrides en Weert onstellend veel tekort tegen de buitenlandse inbreng. De eerste na een zoutelooze partij tegen Tallinn, de tweede na een aardige wedstrijd tegen het nationale team van Australië. Weert deed het op de tweede dag van jubileumuitgave een helft niet eens zo slecht tegen Australië, dat bij de Olympische Spelen in Seoul als vierde eindigde. De Australiërs, bezig met de op-

Selex biedt Australië goed partij

bouw naar Barcelona, spelen in Haarlem zonder de in Italië door competitieverplichtingen achtergebleven topspeler Andrew Gaze. Het team, waarvan de meeste spelers Haarlem al eens hebben aangedaan, won van de Weertenaren met 81-63.

Het verschil bij rust van slechts zes punten, werd kort daarna groter en groter. Met een kleine tien minuten op de klok keek de Limburgse ploeg aan tegen een achterstand van 44-69. Die fase bleek beslissend. „In die periode lukte veel. De opmerkingen in de rust hadden uitwerking", aldus de Austalische coach Adrian Hurley, die drie spelers door voedselvergiftiging zag wegvallen. De Nederlandse ploeg verloor in het vervolg op alle fronten terrein. „Acht punten in tien minuten is te weinig", meende zijn Weertse collega.

Eerder op de avond verloor Akrides van Tallinn, vorig jaar finalist, met 71-92.

● *Sittardia in de aanval tegen Minsk. Het duel werd met 30-20 gewonnen door de gasten uit de voormalige Sovjetunie.* Foto: PETER ROOZEN

Minsk en Halmstadt stevenen rechtstreeks op apotheose af

Flitsende start Handbaldagen

DOOR IVO OP DEN CAMP

SITTARD/GELEEN/BEEK - De vierde editie van de Limburgse Handbaldagen kan na de eerste speeldag al bijna niet meer stuk. In sportief opzicht liep gisteren alles volgens het fraai bedachte scenario. De toernooileiding wreef zich vergenoegd in de handen in de wetenschap dat vrijwel zeker twee Limburgse clubs doordringen tot de kruisfinales, die vanavond in Sittard worden gespeeld, en dat de huizehoge favorieten SKA Minsk en Drott Halmstadt regelrecht afstevenen op een spectaculaire apotheose van het unieke evenement.

Ook financieel liep alles op rolletjes. Bijna tweeduizend mensen kwamen op de eerste schermutselingen in de drie sporthallen af. Dat was meer dan verwacht en levert de organisatie, als de tendens zich dit weekeinde voortzet, aan het einde van de driedaagse rit een zakcentje extra op. In de begroting van pakweg anderhalf ton is uit voorzorg slechts een vrij gering bedrag opgenomen aan inkomsten uit entreegelden.

De handballiefhebbers die de moeite hadden genomen om in Geleen thuisclub V&L aan het werk te zien, werden op hun wenken bediend. De Geleners lieten geen spaan heel van Politehnica Timisoara. Onder leiding van uitblinker Wil Jacobs walste V&L in de tweede helft (ruststand 11-9) over de Roemenen heen. Tot 14-12 konden de - na een helse bustocht oververmoeid ogende - spelers van de landskampioen uit een van de vooraanstaande handbalnaties de Geleners nog bijbenen. Daarna liep V&L via 19-12 uit naar een eindscore van 25-16.

Uiteraard zorgde de hoog uitgevallen score - V&L kon het publiek zelfs tracteren op enkele showelementen - voor menig gefronste wenkbrauw. De Roemenen lijken meer oog voor de harde valuta dan voor handballen te hebben. Aan het begin van dit seizoen werden daartoe ook al de zeven beste spelers verkocht aan kapitaal draagkrachtigere clubs.

Sittardia deed een forse stap richting kruisfinale door Wybrzeze Gdansk met 22-21 te verslaan. Voor de pauze liepen de mannen van trainer Ton Velraeds over de Polen heen, daarbij gesteund door prima keeperswerk van Dick Mastenbroek. Dat resulteerde in een 15-8 ruststand. Kennelijk wakker geschud bij de thee, liet de ploeg uit Gdansk na de hervatting zien wel degelijk handbal van hoog niveau te kunnen spelen. De inhaaljacht reikte echter niet ver genoeg: 22-21.

Drott Halmstadt, middels een 31-20 zege tegen Blauw Wit, en SKA Minsk, 32-16 tegen Sparta Praag, lieten van meet af aan niets aan het toeval over. Tegen Sittardia en V&L zetten beide ploegen de te verwachten forse stap richting finale. De landskampioen uit Zweden had tegen V&L aan tien minuten voldoende om een 12-7 achterstand om te buigen in 13-13 om daarna geleidelijk uit te lopen naar een 22-19 overwinning.

SKA Minsk is als zesvoudig EC-winnaar de trekpleister van het toernooi. Tegen een gedreven Sittardia lieten de mannen uit Wit-Rusland zien de hoofdprijs van 2500 gulden te ambieeren. Met 30-20 trok de ploeg met de twee topschutters Khalepo en Sinjak aan het langste eind. SKA Minsk is, met Dinamo Astrachan, CSKA Moskou en SKIF Krasnodar, al jaren leverancier van legio internationals. Inmiddels speelt een aantal van hen voor veel geld in Duitsland en Spanje, maar de opvolgers staan intussen alweer klaar.

Russen hebben in de loop der jaren een goede neus ontwikkeld voor het zakelijke aspect van handbal. Niet alleen de karrevrachten kaviaar, champagne en wodka, die SKA Minsk heeft meegetorst om in Limburg aan de man te brengen zijn daar een bewijs van. De onderhandelingen van de Witrussen met potentiële kandidaten voor incidentele shirtreclame tijdens de finale van de Limburgse Handbaldagen zijn inmiddels ook in volle gang.

handbalcijfers

GROEP A

SKA Minsk-Sparta Praag	32-16	(17- 7)
Sittardia-Wybr.Gdansk	22-21	(15- 8)
Praag-Wybr. Gdansk	21-31	(14-14)
Sittardia-SKA Minsk	20-30	(11-16)

SKA Minsk	2-4	(62-36)
Wybrzeze Gdansk	2-2	(52-34)
Sittardia	2-2	(42-51)
Sparta Praag	2-0	(37-63)

GROEP B

Blauw Wit-Drott Halmst.	20-31	(9-14)
V&L-Polit.Timisoara	25-16	(11- 9)
V&L-Halmstadt	19-22	(11- 7)
Polit.Timisoara-Blauw Wit	24-13	(12- 5)

Drott Halmstadt	2-4	(53-39)
V&L	2-2	(44-38)
Politehnica Timisoara	2-2	(40-38)
Blauw Wit	2-0	(33-55)

VANDAAG
Beek: Blauw Wit-V&L (14.00 uur), Wybrzeze Gdansk-ASK Misnk (15.30 uur).
Geleen: Drott Halmstadt-Politehnica Timisoara (14.00 uur), Sparta Praag-Sittardia (15.30 uur).
Sittard: kruisfinale winnaar A-tweede B (19.30 uur), kruisfinale tweede A-winnaar B (21.00 uur).

MORGEN
Sittard: om de zevende plaats (10.00 uur), om de vijfde plaats (11.30 uur), om de derde plaats (13.30 uur), finale (15.45 uur).

Rogier Wassen kwartfinalist

HOENSBROEK – Rogier Wassen heeft zich tijdens het Cadac Consten Brey tennistoernooi in het herenenkelspel B-1 voor de kwartfinale geplaatst door Peter Snippe met 9-5 te verslaan. In het herendubbel ging hij met Marc Merry nipt onderuit tegen Michiel Gronenschild en Andy Pas (7-6). De favorieten in het herendubbel Pascal Hos en Rob van Oppen kwamen bij de laatste acht door Joris de Vries en Twaine Lenssen met 8-6 te verslaan. In het enkelspel werd Theo Hoek in de achtste finales door de Duitser Bartsch met 9-7 geëlimineerd.

Piraeus moet alsnog betalen

PIRAEUS – De Griekse eerste divisieclub Olympiakos Piraeus moet van de rechtbank in Piraeus alsnog 13,5 miljoen gulden overmaken aan Dynamo Kiev. Het bedrag is een openstaande schuld in verband met de transfers van de voetbalsterren Oleg Protassov en Gennadi Litovtsjenko. Protassov, Litovsjenko en hun landgenoot Joeri Savitsjev klagen al enige weken geleden over geen geld te hebben ontvangen. Omdat de Griekse club helemaal niets meer kan betalen staken sinds donderdag alle contractspelers.

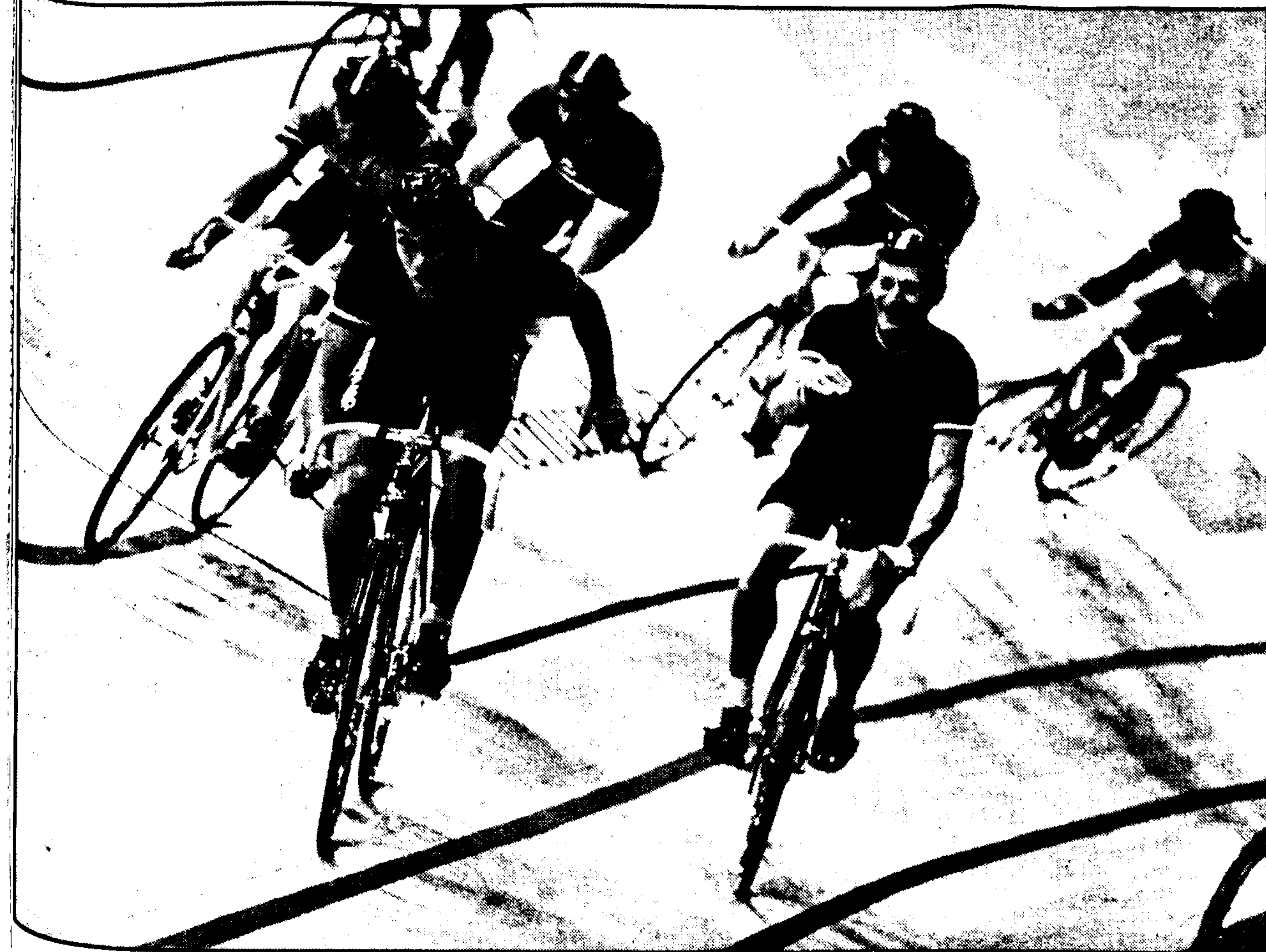
Tegenslag voor Ben Slenter

NUTH – Amateur-cyclocrosser Ben Slenter uit Nuth is voorlopig uitgeschakeld. In de veldrit van Reusel, tweede kerstdag, liep hij gescheurde enkelbanden op. Deelname aan het NK op 12 januari in Valkenswaard is hierdoor vrijwel uitgesloten.

Albert Voorn weer actief

WEERT- Op de eerste wedstrijddag van het nationale driedaagse springconcours in Weert was de aanwezigheid van Albert Voorn in springtenue zeer opvallend. Na een woordenwisseling met bondscoach Hans Horn had Voorn de ruitersport immers vaarwel gezegd. In Weert verdedigde hij zijn aanwezigheid met: „Ik heb alleen gezegd dat ik internationaal niet meer zou starten". In de eerste 1.50 rubriek was Wout Jan v.d. Schans met Amor de snelste van de vier barragecombinaties.

Uitslagen: Tabel A 1.30: 1. V. d. Vleuten met Derby 2. V. Laar met Traumer 3. V. d. Schans met Diablo. Tabel A 1.35: 1. Swelheim met Cobbler 2. Peeters met Demiro L 3. Kolijn met Dzjin-Dzjin. Tabel A 1.40: 1. V. d. Pol met fade to Grey 2. Willemsz Geeroms met Olympic Briljant 3. V. d. Broek met Calypso 4. Holtus met Usnach. Tabel A 1.50: 1. V d. Schans met Amor 2. Romp met Waldo 3. Willemsz Geeroms met Olympic Briljant.

● *Sinds René Pijnen, rechts, een aantal jaren geleden zijn loopbaan beëindigde heeft geen Nederlander meer tot het winnend koppel behoord in de zesdaagse van Keulen.*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Zesdaagse van Keulen houdt traditie in ere

Champagne voor peloton

DOOR WIEL VERHEESEN

KEULEN – In het scenario van een moderne zesdaagse is een pauze tijdens het koersverloop geen opzienbarende gebeurtenis. Het publiek wil immers ook wel eens wat anders dan alleen de wirwar op de piste. Uitgerekend rond het middernachtelijk uur een neutralisatie inlassen is niettemin ondenkbaar, omdat juist dán het peloton in hoog tempo voorbij de tribunes trekt. Alleen in Keulen, waar de wielen draaien van 30 december tot 4 januari, wordt telkens op één avond een afwijkende traditie in ere gehouden. In het laatste uur van het oude jaar dirigeert de wedstrijdleider de renners naar de kant. Champagne en feestgedruis komen dan in de plaats van demarrages en klassementsprints. Pas in de middag van de eerste januari is er weer bedrijvigheid op de baan, die een lengte heeft van honderdzesenzestig meter.

„Het intermezzo op Silvesteravond en in de daarop volgende uren vormt een hoogtepunt", zegt directeur Franz Wendland van de Kölner Sporthalle. „De publieke belangstelling hiervoor neemt ieder jaar nog toe."

De show mag niettemin een belangrijke rol spelen in de sporthal op Messegelände, maar ook in Keulen draait het uiteindelijk om hetgeen op de baan gebeurt. De begroting van rond achthonderdduizend gulden is niet alleen gemaakt om de toppers een hoge gage uit te betalen. „Er zal", zegt oudrenner Wilfried Pefgen, „ook gefietst moeten worden."

Wilfried Peffgen (49) fungeert volgende week voor ter gelegenheid van de veertigste Kölner zesdaagse als wedstrijdleider. Het is de eerste keer, dat hij deze functie in zijn woonplaats bekleedt. Hij volgt wijlen Hans-Peter Kanters op, die eerder de rol van papa Peter Kanters had overgenomen. Wilfried Peffgen, die in zijn loopbaan zestien zesdaagsen won, zegevierde in Keulen vier keer. Drie keer (1975, 1978, 1982) was Albert Fritz zijn koppelgenoot; een keer (1976) had hij Dieter Kemper aan zijn zijde.

Het rennersveld bestaat dit keer uit twaalf koppels, één meer vergeleken met de voorbije zes, zeven jaar.

Een en ander heeft niet alleen te maken met het achtste lustrumviering van de Kolner zesdaagse, maar ook met de groei van het Duitse profkorps. Uitbreiding van het rennersveld impliceert, dat je meer renners van eigen bodem startgelegenheid kunt bieden. Nederlanders zijn niet van de partij. Peter Pieters zou men weliswaar graag aan de start hebben gekregen, maar de Noordhollander koos voor een rustperiode na eerder in dit seizoen reeds aan een paar six-jours te hebben deelgenomen. Ad Wijnands komt pas eind januari als zesdaagserenner in actie, onder andere in Antwerpen (24-29 januari), mogelijk voorafgegaan door deelname in Stuttgart (16-21 januari).

Overigens, net als Wilfried Peffgen hebben twee Nederlanders in Keulen vier keer gewonnen. Peter Post reed achtereenvolgens met Rik van Looy (1961), Fritz Pfenninger (1962), Hans Junkermann (1964) en Patrick Sercu (1970) het ererondje. René Pijnen deed dat met Günther Haritz (1977), Danny Clark (1980), Jupp Kristen (1984) en Didi Thurau (1987).

Een enkele wijziging te elfder ure voorbehouden starten maandagavond om negen uur de navolgende twaalf koppels: Kappes-De Wilde, Tourné-Günther, Khrabzov-Ganeev, Stumpf-Holenweger, John-Stutz, Doyle-Woods, Tarantini-Meilleur, Görgen-Veggerby, Wolf-Bolten, Dürst-Klaus, Nepp-Van Slijcke en Haase-Dörich.

MVV-verdediger verruilde De Geusselt voor dorpscafé in Eijsden

EIJSDEN – Coen Quaden is geen voetballer meer, hij is kastelein geworden. Van de ene dag op de andere verruilde hij de kleedkamer van MVV voor een gelagkamer in Eijsden. Weer een voetballer die voor maatschappelijke zekerheid kiest. Normaal voor een wat oudere sporter die geen fortuinen overhoudt aan zijn carrière. Quaden heeft dat zeker niet, vooral omdat hij nog maar 25 jaar oud is. Midden in zijn loopbaan hakte hij de knoop door en vroeg ontbinding van zijn nog lopend contract. Een unieke stap.

● *De kraan open. De glazen bij Quaden stromen sneller vol dan De Geusselt.*
FRITS WIDDERSHOVEN

Quaden tapt uit ander vaatje

Dat MVV daar niet blij mee was, zal hem een zorg zijn geweest. Na jarenlang vergeefs zeuren om een passende baan besloot hij voor zichzelf te kiezen en startte hij samen met zijn vrouw een rustiek cafeetje in het oude centrum van Eijsden, de zuidelijkste gemeente van Nederland. Omdat hij maatschappelijke zekerheid liet prevaleren. De rustige verdediger is een vriendelijke waard geworden. Quaden staat achter de bar rustig te kijken en speelt het spel van kastelein moeiteloos mee. Vooral in de rol van goede luisteraar. „We mogen niet klagen, het is allemaal heel goed gegaan tot nu toe." In Eijsden lusten ze gelukkig wel een pintje. De ex-MVVer doet er zijn voordeel mee.

Bouw

„MVV was al vier jaar bezig voor een baan," verklaart Quaden zijn onorthodoxe stap. „Er kwam, ondanks veelvuldig zeuren, echter maar niets. Op een goed moment kon ik dit

door
BERT GROOTHAND

pand kopen en toen heb ik de knoop doorgehakt. Ik heb vroeger in de bouw gewerkt, zodat ik van alles zelf heb kunnen opknappen. Ik heb mijn kans gepakt. Spijt? Ik mis het voetbal niet, maar ik vind het soms toch wel jammer. Betaald voetbal is toch wel iets aparts. Maar ik heb het nu totaal van me afgezet."

Baan

Quaden is blij dat hij tenslotte toch de knoop heeft doorgehakt. „Niet gemakkelijk, nee. Tenslotte heb ik toch ongeveer honderddertig wedstrijden in het eerste gespeeld. Vanaf het seizoen '87-'88 speelde ik in de basis. Toen ik mijn eerste contract tekende, zei mijn vader al 'je moet voor een baan zorgen'. Hij heeft er steeds op gehamerd dat ik alleen maar een Havo-diploma had. In het begin moest ik er wel bij werken, omdat ik anders niet genoeg geld had. Later heb ik eindeloos bij de club gevraagd om werk. Die zeiden alleen maar 'kom eerst maar trainen 's ochtends, dan krijg je daarna werk van ons', terwijl ik het omdraaide. Mijn standpunt is altijd geweest 'eerst een baan en daarna kom ik wel trainen'."

Ondanks de beloften van de kant van MVV gebeurde er weinig tot niets. Quaden hield voet bij stuk. „Ik heb dan ook maandenlang niet getrained 's ochtends en gek genoeg lieten ze dat toen maar een beetje."

Perskamer

De dertigste oktober wordt de 'doomsday'. Die avond zit hij als reservespeler samen met Roberto Lanckohr in trainingspak aan de bar van de perskamer van PSV. Ietwat lacherig als hij wordt aangesproken, maar vooral balend dat hij er weer naast staat. Lanckohr spuit zijn gal, Quaden zit met zijn gedachten elders. In zijn café blijkt achteraf. Tijdens het duel mag de waard zich een keer warmlopen, omdat ploeggnoot Benneker zich aan het hoofd blesseert. Invallen is er echter niet bij. MVV houdt PSV bijzonder knap op 1-1, ziet de Eindhovenaren pas in de allerlaatste minuut langszij komen, maar Quaden verbijt zich. En laat nauwelijks een week later aan de clubleiding weten dat hij zijn contract wil laten ontbinden. Hij heeft op dat moment nog bijna een jaar te gaan.

Terugkijkend komt de voormalige verdediger tot de conclusie dat het verhaal al weken eerder was begonnen. „Ik was al tijden bezig met de verbouwing van het café en was gewoon lichamelijk moe. Voor de wedstrijd tegen Ajax in Amsterdam kwam trainer Vergoossen naar me toe met de vraag hoe ik me zou voorbereiden. Ik heb toen gezegd dat ik gewoon tot twee uur in mijn zaak zou werken en de volgende dag weer om acht uur op zou staan. Hij heeft daar toen verder niets op gezegd."

Weggespeeld

MVV werd in dat duel tegen Ajax volledig weggespeeld. Niet omdat de Amsterdammers zelf in zon glanzende vorm staken, maar omdat de Maastrichtenaren zich opstelden als de klassieke provinciaaltjes. Angstig en vervuld van een geweldig minderwaardigheidscomplex.

● *Ex-MVV-verdediger Coen Quaden voor zijn nieuwe 'strafschopgebied'*
Foto's: FRITS WIDDERSHOVEN

Quaden speelde geen goede wedstrijd, maar werd als eerste geslachtofferd. Hoewel daar zeker zeven anderen ook voor in aanmerking hadden kunnen komen.

„Vanaf dat moment stond ik ernaast. Hoewel ik wel eerlijk moet zeggen dat ik inderdaad niet meer zo goed speelde. Maar nogmaals, ik was gewoon moe. Het was enorm wennen voor me, ik moest in mijn bedrijf enorm veel leren. Het was allemaal veel te druk. Vergoossen trok toen na één wedstrijd de conclusie dat het niet verder samen ging."

Irritatie

Er volgde nog een aantal wedstrijden die Quaden voornamelijk vanaf de reservebank mocht volgen.

Inclusief het al gememoreerde duel tegen PSV. De irritatie dat hij niet met zijn vrouw in de auto mee terug mocht rijden naar Eijsden, maar in de spelersbus werd verwacht, verhoogde de narigheid alleen maar. In feite was de beslissing toen al genomen.

„De volgende dag moest ik met het tweede meedoen en dat lukte wegens mijn werk gewoon niet. Ik ben dan ook de week daarna naar de club gegaan met het verzoek mijn contract te ontbinden. Vergoossen zei nog dat het hem erg tegenviel van me, maar het bestuur had de ontbinding toch goed gevonden. Ik moest alleen een papiertje tekenen dat wanneer ik na verloop van tijd weer betaald voetbal zou gaan spelen, ik zelf het transferbedrag zou moeten betalen. MVV heeft me in dat opzicht al met al goed behandeld. Alleen weet de KNVB nog steeds niet wat ze met me aan moet. Ik wil graag hier bij Eijsden gaan spelen, maar moet daar uiteraard dispensatie voor hebben. En daar zitten we nu al weken op te wachten."

Druk

Quaden kijkt tevreden het splinternieuwe etablissement rond. Maakt een dolletje met een kind en tapt terloops nog een pilsje. „Het is al behoorlijk druk. Vooral met het goede weer van de eerste weken was het op het terras behoorlijk vol. We zitten hier vlak tegen de Mergelland-route aan, er komen dus nogal wat toeristen. In het hoogseizoen is het echt ongelooflijk zoveel mensen als hier komen. Ik heb hier vanaf het moment dat we om twaalf uur opengaan, voortdurend mensen binnen."

Slijterij

Quaden boert goed, zoveel is duidelijk. Hoewel de Eijsdenaar als voetballer zeker niet wekelijks in de toppen van de sterrenklassementen te vinden was, wekte zijn besluit al op 25-jarige leeftijd te stoppen verwondering. Vooral vorig seizoen speelde hij als laatste verdediger bij MVV een aantal zeer solide wedstrijden. „De voormalige slijterij hebben we ook bij het café getrokken," legt Quaden uit. En of het allemaal nog niet genoeg is geweest: „We zijn nu bezig met de aanleg van een terras achter. En met het ombouwen van de stallen tot slaapkamers. Het is nu even behelpen." Om er nuchter aan toe te voegen: „Niet zo erg, als het maar niet te lang duurt."

Gezellig

Quaden klinkt uiterst reëel, maar toch moet de overgang enorm geweest zijn. Als voetballer hele dagen in de buitenlucht, als kastlein zijn werktijd doorbrengend in de al dan niet verschraalde bierlucht. Hoewel Quaden drie jaar ervaring achter de bar van de sporthal had opgedaan, moest hij in zijn nieuwe hoedanigheid duidelijk uit een ander vaatje tappen.

„Wat ik hier bijvoorbeeld hoorde, heb ik bij MVV nog nooit meegmaakt. Mensen die werkelijk alles over het betaalde voetbal wisten, ongelooflijk. Maar los daarvan, je zit nu altijd binnen, lekker warm. Heel gezellig. We hebben het met opzet in een wat gemoedelijke sfeer ingericht. Ikzelf luister het meest, je moet op tijd je mond kunnen houden."

„Niet iedereen die hier binnenkomt wil meteen een praatje maken. Er komt in dit bedrijf veel meer bij kijken dan vroeger met het voetbal. Je moet nu zelf je bestellingen doen en werkelijk voor alles zorgen. Natuurlijk moet je als voetballer tegen de druk zijn opgewassen, maar daar heb ikzelf nooit veel moeite mee gehad. Veel belangstelling buiten het veld, voor veel publiek spelen, ik vond het allemaal wel mooi. Kijk, als je in het voetbal genoeg verdient om er later ook van te kunnen leven, is er gewoon geen fijner leven. Hoewel ik er wel bij moet zeggen dat ik nooit narigheid heb meegemaakt in de vorm van blessures. Maar na mijn dertigste was het gewoon heel moeilijk geworden om een baan te vinden. En laten we eerlijk zijn, bedrijven zitten toch ook niet te wachten op voetballers die ook nog eens een deel van de werktijd moeten trainen? Toen ik dit pand kon kopen, was de beslissing voor mij duidelijk."

Drijfveer

Maatschappelijke zekerheid als drijfveer. Quaden koos voor zekerheid. Hoewel, zekerheid... Het enige dat hij zeker wist, was dat hij zich maandenlang het horeca-vuur uit de sloffen zou moeten lopen, na eerst zijn nieuwe tent compleet verbouwd te hebben. Als verleidelijke ravitaillering op de Mergelland-route hoopt hij binnen een paar jaar zijn definitieve slag te slaan.

„Het is keihard werken. Ik werk nu meer dan tachtig uur in de week, als voetballer kreeg ik mijn geld gemakkelijker. Het was voor mij ook niet echt een voordeel als voetballer dit bedrijf te beginnen, dat gevoel heb ik tenminste. Het is hier in Eijsden een hele hechte gemeente en men is hier niet zo op Maastricht gericht. In feite kan je hier alles in het dorp vinden. Iedereen kent elkaar dan ook. De feesten zijn hier dan ook geweldig. Natuurlijk het carnaval, maar ook de Diepstraatfeesten. Wat hier echter het allerbeste leeft is de 'bronk'." Om af te sluiten met een opmerking alsof hij het over een Limburgse derby heeft met „Dat wordt voor mij de vuurdoop."

Een blik in de nevelige toekomst door tarot en astrologie

door ANGELI POULSSEN

De meningen zijn verdeeld. Zakenlui en zwangere moeders zweren erbij of verafschuwen het idee. Een blik werpen in de glazen bol van de toekomst is niet voor iedereen een even aanlokkelijk vooruitzicht.

Het beeld van broeierig kijkende zigeunervrouwen die je in een duister hol fortuin, zware ziekte of de prins van je dromen voorspellen, doemt onmiddellijk op. Wanneer Gina echter de deur open doet van haar nieuwe, lichte flat moet iedereen wel van zijn geloof vallen. Struis, blond en hoogzwanger dirigeert ze haar 'klanten' naar de woonkamer waar onder het genot van een kopje thee de kaarten geschud worden. Wordt het hartenheer of hartzeer?

Zelfs de meest nuchtere inborst zal even slikken bij het plechtig uitleggen van de kaarten. De doos van Pandora mocht toch nooit geopend worden?

„Ik ben begonnen met kaartleggen omdat ik er geen snars van geloofde," lacht Gina Gielissen, „Normaal ben ik de nuchterheid zelve en ik vond al die poespas met tarotkaarten maar onzin. Ik moest en zou bewijzen dat de voorspellingen niet klopten. De tarotkaarten kun je in het algemeen leggen of aan de hand van een specifieke vraag. Dus heb ik een tijdje de politieke ontwikkelingen proberen te voorspellen en het viel me op dat de kaarten er nooit ver naast zaten. En zo langzamerhand ben ik ervan overtuigd geraakt dat er een bepaald systeem achter zit. Ze werken echt! Sindsdien heb ik mij in het fenomeen tarotkaarten verdiept. Hele stapels boeken kun je erover lezen, maar het meest ontdek je van de sessies zelf. Iedere keer dat ik kaarten leg leer ik weer meer," vertelt de waarzegster-nieuwe-stijl.

Armoede

Met de linkerhand moeten er drie stapeltjes gemaakt worden. Daarvan neemt ze elf kaarten die op een speciale manier gelegd worden. De middelste drie zijn het belangrijkst. Aan de voorstelling op de kaarten, vrolijk gekleurd en vol met symbolische tekens kan zelfs de gewone leek het een en ander uithalen. Zwaarden dat zal wel iets van strijd betekenen, een staf is iets van wijsheid en een bedelaar armoede. Maar zodra ze in een volle schaterlach uitbarst bij het zien van de combinatie, schieten de zenuwen omhoog. Wat ziet zij?

„Laat ik eens beginnen met te stellen dat de kaarten meer een wegwijzer zijn dan een echte voorspelling. Reizen, geld, liefde, succes, de opwaarste of neerwaartse spiraal is wel duidelijk, maar je kunt er zelf ook nog veel aan veranderen. Wanneer de kaarten vertellen dat je veel tegenstand in je carrière zult ondervinden, kun je je daartegen beter wapenen en kom je veel sterker uit de strijd tevoorschijn als iemand die zich daar niet mee bezig houdt.

Hartenheer of hartzeer?

Confronterend

Dat het 'duiden' van de kaarten behoorlijke achtergrondkennis vereist merk ik als het zwaard staat voor communicatie, de bokalen voor de emoties in de liefde en de pentragrammen voor financiële aspecten. Juist de plaats waar de kaarten liggen is bepalend voor de uitkomst.

Gina begint met een karakterschets. Verbazingwekkend veel dingen blijken te kloppen. „Hoe kan dat nu allemaal uit de kaarten blijken," is een vraag die menigeen zich zal stellen. Daarna vertelt ze welke eigenschappen je volgens de kaarten in de komende tijd kunt gebruiken, moet uitbouwen of juist heel voorzichtig mee moet zijn. Alles kan voorspeld worden, geluk in de liefde, reizen of succes in zaken, maar het blijft bij vage aanduidingen. Toch krijgt Gina vooral tegen het eind van het jaar behoorlijk wat mensen over de vloer, die nieuwsgierig zijn naar de toekomst. En zij die niet bang zijn voor confronterende uitspraken, zullen in hun nieuwsgierigheid zeker bevredigd worden.

Confronterend is ook een begrip dat van toepassing is op de psychologische astrologie. Daarin gaat men ervan uit dat de persoonlijkheid van een mens al op het moment van de geboorte wordt bepaald. Dat de stand van de planeten als het ware informatie bevat die de kiem is voor je latere wezen. Net als in een beukezaadje al informatie zit over hoe de boom uiteindelijk moet worden.

Astrologe Ine Hoeymakers vindt het wel van belang om naast de stand van de planeten op de precieze geboortetijd en de graden van waar je geboren bent, ook de manier waarop je jezelf hebt ontwikkeld te betrekken.

Wanneer ze met rustige stem uitlegt welke ascendant er bij je geboortehoroscoop hoort en de eigenschappen die de tekens vertegenwoordigen uit de doeken doet, informeert ze eveneens naar de huidige stand van zaken. Ook hier frappeert de treffende beschrijving van de cliënt. In de astrologie wordt er gewerkt met tekens uit de dierenriem, met 'huizen' en met planeten. Zo kan iemand als zonneteken 'stier' hebben, en dan zijn er zeer algemene eigenschappen mee verbonden zoals op zoek naar zekerheden, betrouwbaar, koppig, gemakzuchtig en bezitterig.

Maar de ascendant en de andere planeten kunnen op heel andere behoeftes en karaktertrekken wijzen ,zodat die eigenschappen bij ene stier duidelijk naar voren komen en bij de andere getemperd worden. De horoscoop is gecompliceerder opgebouwd dan de zogenaamde weekblad-astrologie ons wil doen geloven. Deze gaat alleen van de dierenriem tekens uit. Om je karakter, verleden en toekomst te kunnen bepalen maakt de astrologe een uitgebreide computerberekening en verdeelt je levensloop in de verschillende fases met behulp van de 'huizen'.

● *De hoogzwangere waarzegster-nieuwe-stijl buigt zich over de betekenisvolle tarotkaarten* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

In die huizen staan dan de planeten die de grootste invloed hebben op dat stuk van je leven. Het eerste huis staat bijvoorbeeld voor het fysieke voorkomen, het ego en de gezondheid. Het derde huis staat voor je mentale opvoeding en het zevende voor relaties in het algemeen. Wanneer bijvoorbeeld Jupiter zich in de het huis van de relaties bevindt, dan is er veel kans op een openhartige, leerzame en gelukkige relatie. Staat Uranus in dat huis dat is de kans daarop kleiner omdat die planeet staat voor vernieuwing, vrijheid en onafhankelijkheid. Op deze manier beïnvloedt iedere planeet een bepaald levensgebied en bepaalde ontwikkelingsfases in je leven.

Wie in de toekomst wil kijken komt bedrogen uit bij de astrologe. Ze geeft slechts aan welke planeten dominant zullen zijn de komende tijd en wanneer er grote veranderingen op til staan. Ze gaat ervan uit dat je zelf voor een groot deel je eigen lot bepaalt door mee of tegen te werken aan de toekomsttendensen die de horoscoop aangeeft. Verder bestaat het consult uit een zeer degelijke karakterschets, die onder andere veel inzicht kan verschaffen over je plaats in de samenleving. Mensen die zich op dit moment in een probleemsituatie bevinden of die een belangrijke beslissing moeten nemen kunnen door een vergrote zelfkennis vaak makkelijker verder. En dat is dan wel een bedrag waard.

Maar niet altijd worden er prettige dingen uit de doos van Pandora ge-toverd. Wie naar een tarotkaartlezeres of astrologe gaat, moet zich daarvan goed bewust zijn. De vraag blijft hoe zwaar je de uitspraken opvat. Een gezonde dosis scepticisme is aan te raden, want het is nooit helemaal duidelijk of men die meestal niet al te specifieke stellingen niet maar al te graag op zichzelf wil betrekken. Misschien kan het gros van de cliënten zich wel in een aantal de zelfde uitspraken vinden. En toch... zelfs de meest nuchtere geest kan na een bezoek aan een goede astrologe of tarotkaartlezeres niet ontkennen dat er meer is tussen hemel en aarde.

Een consult bij Gina Gielissen kost 40 gulden voor ongeveer anderhalf 1,5 uur. Zij is na vijf januari 1992 weer te bereiken op nummer 043-218144. Een consult bij Ine Hoeymakers kost 30 gulden per uur. Zij is te bereiken onder nummer 045-717059.

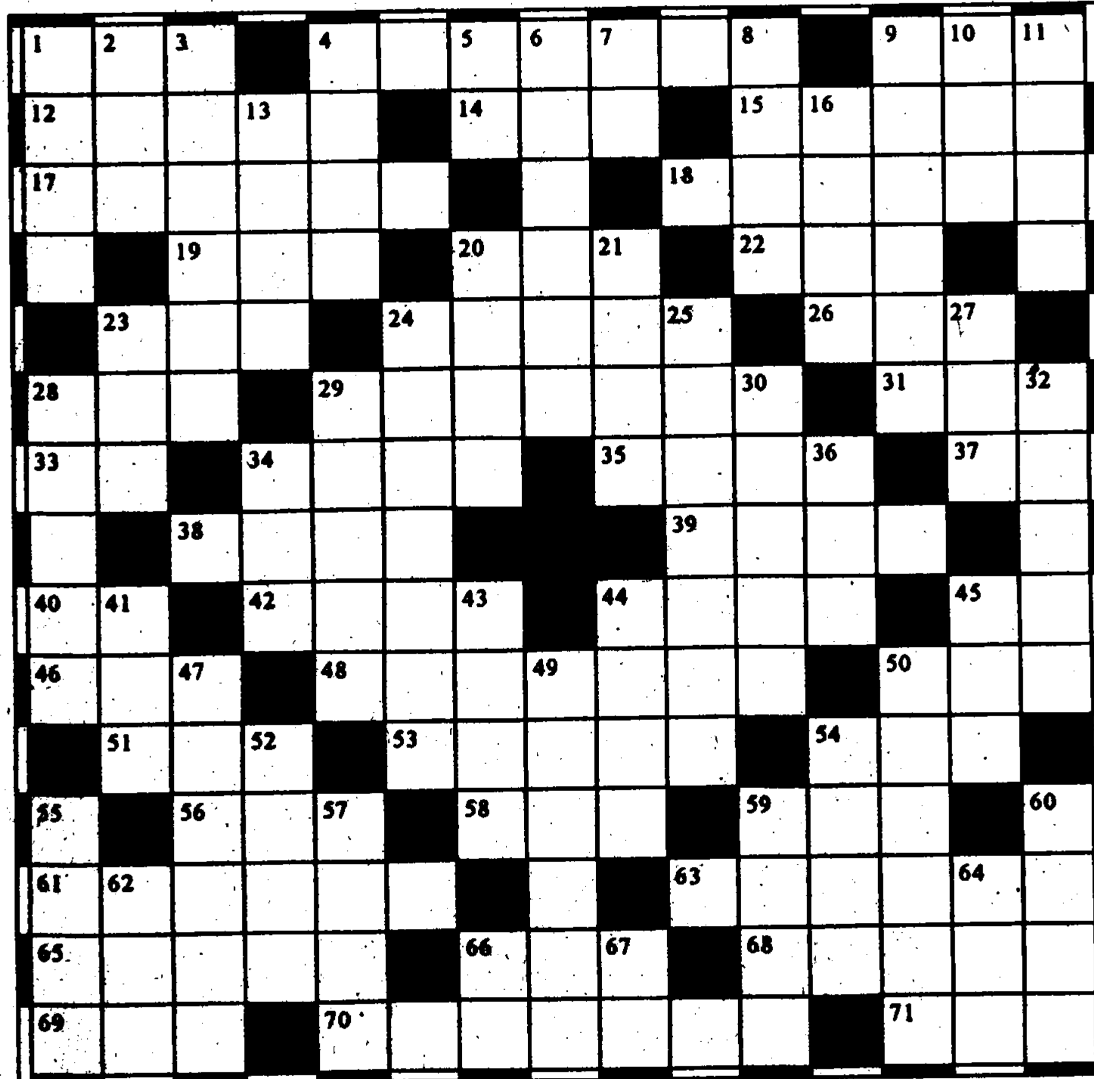

● *Verschillende tarotkaarten, uit 'Elseviers Encyclopedie van het occultisme en de parapsychologie', 1975.*

Grote Limburgs Dagblad-puzzelactie

PUZZEL NUMMER 4

Horizontaal: 1. bevel; 4. woest, onbeschaafd mens; 9. deel van een fuik; 12. kers; 14. steen; 15. holte onder de arm; 17. denkbeeldig; 18. ruimtelijk klinkend; 19. indien; 20. deel van het oor; 22. groente; 23. huisdier; 24. veel meer dan één; 26. steen; 28. kreet; 29. pauselijke verordening; 31. ongebonden; 33. rijksmerk; 34. slag; 35. niet breed; 37. achter; 38. vervelend; 39. eekhoorn; 40. gereed; 42. bloeiwijze; 44. oorlogsgod; 45. getij; 46. zelfkant; 48. vierkant visnet; 50. bijbelse figuur; 51. voeg; 53. niet alleen; 54. kledingstuk; 56. gibbon; 58. spitssnuitig zoogdier; 59. de mensen; 61. tussenruimte; 63. klimwerktuig; 65. vergelden; 66. gemeen; 68. plaats in Gelderland; 69. artikel; 70. knap; 71. visgerei.

Verticaal: 1. beroep; 2. waardeloze lap; 3. gebied; 4. witte plek op het voorhoofd; 5. godsdienst; 6. niet vreemd voor iemand; 7. tandeloos zoogdier; 8. stenen berg; 9. land in Azië; 10. ontkenning; 11. uurwerk; 13. verharde huid; 16. drinkgerei; 20. spies; 21. snoer waaraan brieven worden geregen; 23. horizon; 24. lid van de bemanning; 25. plaats in Gelderland; 27. atoom; 28. koren; 29. maand; 30. hijswerktuig; 32. dans; 34. schaakterm; 36. onderricht; 41. hevig; 43. deel van een boom; 44. bijbelse figuur; 45. eikeschors; 47. hoffelijk; 49. plotselinge ontroering; 50. plaats in Engeland; 52. stukjes vlees aan een stokje; 54. toespraak; 55. deel van een kachel; 57. sieraad; 59. korf; 60. plezier; 62. duw; 64. plaats in Gelderland; 66. inhoudsmaat; 67. neon.

Doe mee en steun de goede doelen

20 weken lang publiceren wij op zaterdag een puzzel waaraan u kunt deelnemen en een kans maakt op de wekelijkse geldprijzen en de **hoofdprijs van f 5000,–**

De opbrengst van de puzzel gaat naar goede doelen, 75% is bestemd voor Het Limburgs Instituut voor kinderrevalidatie 'Franciscusoord' te Valkenburg en 25% van de opbrengst is bestemd voor de Stichting Jo Hansenprijs te Meerssen

Inlichtingen:

Voor inlichtingen kunt u tijdens kantooruren telefonisch terecht onder nummer **045 - 739911.**

Voor het kansspel van deze puzzelactie heeft de staatssecretaris van Justitie op 2 december 1991 aan het bestuur van het Limburgs Instituut voor Kinderrevalidatie "Franciscusoord" te Valkenburg vergunning verleend onder nummer L.O. 910/130/188.91.

De wekelijkse prijzen

Eerste prijs f 1000,-

Tweede prijs f 300,-

Derde prijs f 150,-

Vierde prijs f 100,-

Vijfde t/m tiende prijs f 50,-

Zo kunt u deelnemen

PER GIRO OF BANK:
Schrijf de oplossing op een giro/bank-overschrijving onder het woord "Mededelingen" en maak minimaal f 3,– over naar:
Puzzelactie Limburgs Dagblad Postbank: 19 75 600
Postbus 1000 6400 BA HEERLEN

PER BRIEFKAART:
Noteer aan de linkerkant van de briefkaart uw naam, adres en woonplaats. Vermeld tevens de oplossing van de betreffende puzzel. Behalve de gewone frankering plakt u tenminste f 3,- aan postzegels bij. U stuurt de briefkaart naar:
Puzzelactie Limburgs Dagblad
Postbus 1000 6400 BA HEERLEN

Voorwaarden: om te kunnen meedingen naar de beschikbaar gestelde prijzen moet per giro of bank ten minste drie gulden zijn overgemaakt of op de briefkaart naast het gewone porto ten minste drie gulden extra aan geldige postzegels zijn bijgeplakt. U mag zoveel oplossingen inzenden als u wilt. Hoe meer inzendingen, hoe meer kansen op een prijs. Bovendien geeft u meer steun aan de goede doelen van deze Puzzelactie. Iedereen kan meedoen, u hoeft dus geen abonnee te zijn. Medewerkers van Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. mogen meepuzzelen, maar komen niet in aanmerking voor het winnen van een prijs. Per giro deelnemen is het voordeligst, aangezien dit geen extra (porto)kosten met zich meebrengt. Het overgemaakte bedrag komt geheel ten goede van de Puzzelactie. Van de extra geplakte postzegels op de briefkaarten moet een gedeelte worden afgestaan aan de PTT. De oplossingen en de einduitslag zijn gedeponeerd bij notaris mr. P.M.J.A. Muijters te Heerlen die ook de prijstrekkingen verricht.

Oplossing puzzel nr. 4

Als u de hele puzzel hebt opgelost, moet u de letters in de vakjes met de cijfers 39 - 68 - 28 - 13 - 20 - 61 achter elkaar zetten.

U leest dan een woord dat tevens de oplossing van onze puzzel vormt. U moet dit woord niet alleen opsturen, maar ook goed bewaren, **samen met het nummer van de puzzel,** want u hebt dit nog nodig aan het einde van onze uit 20 ronden bestaande puzzelactie.

Bewaar daarom ALLE oplossingen!
De oplossing van puzzel 4 moet vóór 9 januari 1992 in ons bezit zijn.

Prijswinnaars puzzel no. 2 Oplossing: DONKER

1e prijs
Dhr. en mevr. J. Toussaint
Broekhuizenstraat 79
6374 LJ Landgraaf

2e prijs
J. Jansen
Bunderweide 27
6374 MH Landgraaf

3e prijs
H. Berger
Vloedgraafstraat 43
6467 EN Terwinselen

4e prijs
Mej. H.P.M. Janse
Kerkstraat 60
6374 HN Landgraaf

5e prijs
Isenborghs-Hamaekers
Grafkenstraat 39
6443 EJ Brunssum

6e prijs
W. Coenen
Driessenstraat 30
6374 AT Landgraaf

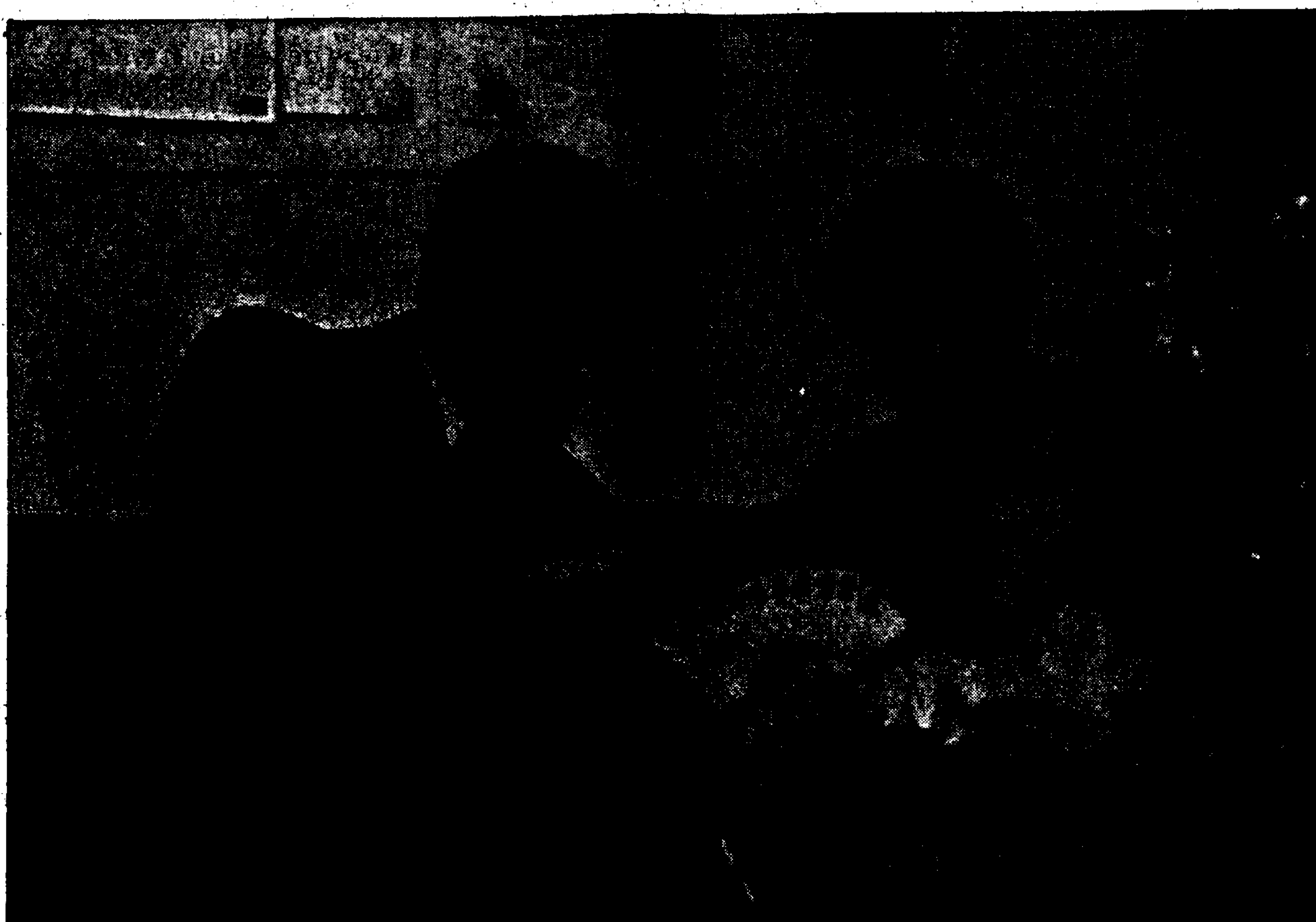
7e prijs
M. Gorissen
Caniciusstraat 32
6462 XJ Kerkrade

8e prijs
F. van Strijthagen
Misericordeplein 12 C
6211 XK Maastricht

9e prijs
M.A.G. v.d. Jagt
Deken Meyserf 14
6431 ZB Hoensbroek

10e prijs
W.E. Bonhoff
Komerd 27
6431 XB Hoensbroek

Mariet was thuis

● *Kleinzoon Joep kijkt gretig naar de hoofdprijs van duizend gulden die door Karel van Knippenberg, hoofd PR en Promotie van het Limburgs Dagblad, worden uitgereikt aan Mariet Toussaint.*

Rimburg. Wij hadden geluk, Mariet Toussaint uit de Broekhuizenstraat in Rimburg was thuis en kon de hoofdprijs van puzzel 2, duizend gulden, in ontvangst nemen.

„U treft het", laat dochter Irene weten, „want mam heeft nogal wat bezigheden, zij is lid van de KAVO, de handwerkclub, de zwemclub, het kerkbestuur, de kegelclub, de gymclub en de Zonnebloem. Dat zij naast al deze activiteiten nog tijd heeft om te puzzelen blijkt uit het feit dat zij zeer actief is op dit gebied, het oplossen van cryptogrammen is haar specialiteit. Overigens is het de eerste keer dat Mariet een prijs wint met een puzzel.

Het gewonnen bedrag zal zij besteden aan een vakantiereis naar Kreta. Niet het hele bedrag, een avondje uit eten moet er ook vanaf, want de aardappelen en groenten waren inmiddels koud geworden.

Deel opbrengst LD-puzzel naar gelijknamige stichting in Meerssen

Jo Hansen was spil van volkscultuur in Limburg

DOOR PETER STIEKEMA

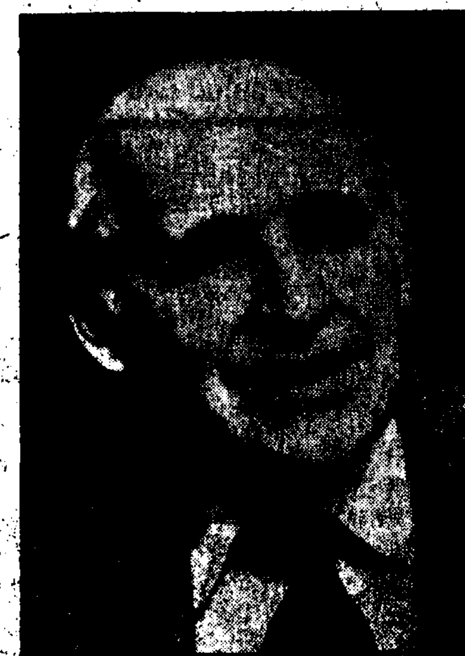
HEERLEN – De Stichting Jo Hansenprijs in Meerssen, waarvoor 25 procent van de puzzelopbrengst van de Limburgs Dagbladpuzzel 1991/1992 is bestemd, zet zich speciaal in voor het behoud van de Limburgse volkscultuur en de Limburgse dialecten. Roermondenaar Jo Hansen was van 1950 tot zijn dood in 1984 de spil van het behoud van de volkscultuur in deze provincie.

De driejaarlijkse, naar hem genoemde, prijs is tot op heden tweemaal toegekend. In 1988 ging die naar de beide bekende harmonieën van Thorn, de Koninklijke Harmonie en Harmonie Sint Michaël.

Dit jaar werd de Jo Hansenprijs op 30 mei uitgereikt aan de neerlandicus Max de Bruin uit Geleen voor zijn vertalingen van internationaal toneelrepertoire in het Limburgs dialect.

Hij vertaalde onder meer stukken van Botho Strauss, Thornton Wilder, Seneca en Claus. Hij schreef zelf ook twee dialectstukken en speelde tientallen rollen in Limburgse toneelprodukties, vooral bij het Geleense gezelschap TONG.

Voor alle duidelijkheid, onder volkscultuur wordt verstaan de cultuur – in het onderhavige geval de Limburgse – waaraan niet slechts een kleine elite deel heeft, maar de cultuur

● *Jo Hansen*

waarin een grote groep mag delen, de cultuur van een grote gemeenschap.

De volkscultuur is de cultuur waarin een gemeenschap zichzelf uitdrukt en zichzelf herkent.

Naamgever

Joseph Henri Willem Marie Hansen (1921-1984), de naamgever van de stichting èn de prijs, werd na zijn studie aan het Bisschoppelijk College in Roermond en aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, waar hij Romaanse talen, maar ook Nederlandse volkskunde studeerde, in 1950 tot leraar Frans benoemd aan het Sint-Ursula-lyceum in Roermond, later te Horn.

Daarnaast gaf hij lessen Volk[...]kunde aan de Sociale Acad[...]mie te Sittard en aan menig[...] Volksuniversiteit in Limbur[...] Het merendeel van Jo Hanse[...] activiteiten speelde zich af [...] het brede terrein van de volk[...]cultuur, wat zijn grootste lief[...] was.
Voor velen was hij de verp[...]soonlijking van Veldeke, wa[...]van hij voorzitter en ere-vo[...]zitter was. Heel Limburg t[...] hij door om voordrachten in [...] over dialecten te houden.

Voorzitter

Op volkskundig gebied was [...] Hansen onder meer actief [...] voorzitter van de vaste co[...]missie voor volkscultuur v[...] de Culturele Raad Limbu[...] als mede-oprichter van [...] dr Winand Roukensfonds, v[...] het Limburgs Volkskundig [...]stituut en van de Raad voor [...] volkscultuur Maas-Rijn.

Verder was hij (onder ande[...]) mede-oprichter van de Stic[...]ting voor Kruisen en Kapell[...] in het bisdom Roermond, [...]tor van de Narren Universite[...] Limburg, jurylid van het O[...] Limburgs Schuttersfeest OL[...] en beschermheer van de Li[...]burgse Beugelbond.

Voor de Stichting Jo Hanse[...]prijs vormen zijn activiteit[...] die hij met grote gedrevenhe[...] maar ook met veel gevoel vo[...] humor, ten uitvoer brac[...] meer dan voldoende aan[...]ding de herinnering aan h[...] hoog te houden en zijn we[...] voort te zetten.

Je kunt er de klok op gelijk zetten. 'Papa. Alfa. Nul. Whisky. Sierra. Bravo. Hier: Tango. Lima. Acht. Papa. November', klinkt het om één uur 's middags in de ether. TL 8 PN is de roepnaam van Piet Delisse van de paters van de H. Geest in Alindao, in de Centraalafrikaanse Republiek; PA 0 WSB de roepnaam van Wim Schriks, de 60-jarige zendamateur uit Valkenswaard, die als intermediair tussen uit- en thuisfront fungeert.

„Het is ongelooflijk hoezeer hij ons van nut is," zegt pater Delisse (53) die in het Brabantse Erp is geboren en getogen. Zijn bewondering en die van zijn confraters in de Centraalafrikaanse Republiek, onder wie de 66-jarige Frans Senden uit Voerendaal, is des te groter, omdat zij weten dat Wim Schriks blind is en zijn rechteronderarm mist. Ondanks die handicap werd hij advocaat.

Met pijn in het hart is mr Schriks aan de afbouw van zijn carrière begonnen. „Er komen plots zoveel nieuwe informatiestromen op je af dat het bijna niet meer bij te benen is. Je hebt niet meer die grote souplesse en mist het jeugdig elan. Met het ouder worden begint ook mijn handicap zwaarder te wegen."

● *Terwijl Ineke Schriks-Gorts de stukken voorleest, voert haar man, mr Wim Schriks, die op 27 december 1946 bij een explosie zijn rechteronderarm en het gezichtsvermogen verloor, de gegevens in zijn computer in. Behalve op het beeldscherm verschijnt de tekst in braille op de band onder het toetsenbord.*

Foto's: Jan Paul Kuit.

Blinde advocaat vraagbaak voor paters in Afrika

DOOR JAN VAN LIESHOUT

De kalender wees 27 december 1946. Ook Wim Schriks, zoon van een drukker en uitgever in Asten, waar hij op 13 februari 1931 werd geboren, had vakantie. Hij zat op de mulo; zijn oudere vriend, Addie Vercauteren, zoon van een textielfabrikant, op de hbs. De scholieren hadden in de villa van Vercauteren een grote collectie munitie, kogels en granaten aangelegd. In de herfst van 1944 was in de dorpen in de Peel hard gevochten. Duitsers, Britten en Amerikanen hadden er veel oorlogstuig achtergelaten.

„Omdat granaten spontaan kunnen ontploffen, als het knalkwik in de verdrukking komt, was het zaak om de slaghoedjes uit de geoxydeerde granaten te verwijderen, zei Addie Vercauteren. De overige zouden we in de vaseline zetten."

„We hadden dat natuurlijk nooit mogen doen," belijdt Wim na een geladen stilte. „Ik ben zelf ook schuldig. Maar Addie is wat onvoorzichtig geweest. Een deel van de gedemonteerde ladingen kwam tot ontploffing. Addie werd op slag gedood. Ik kwam drie dagen later in het ziekenhuis tot bewustzijn. Mijn rechteronderarm was ik kwijt en mijn gezichtsvermogen verloren."

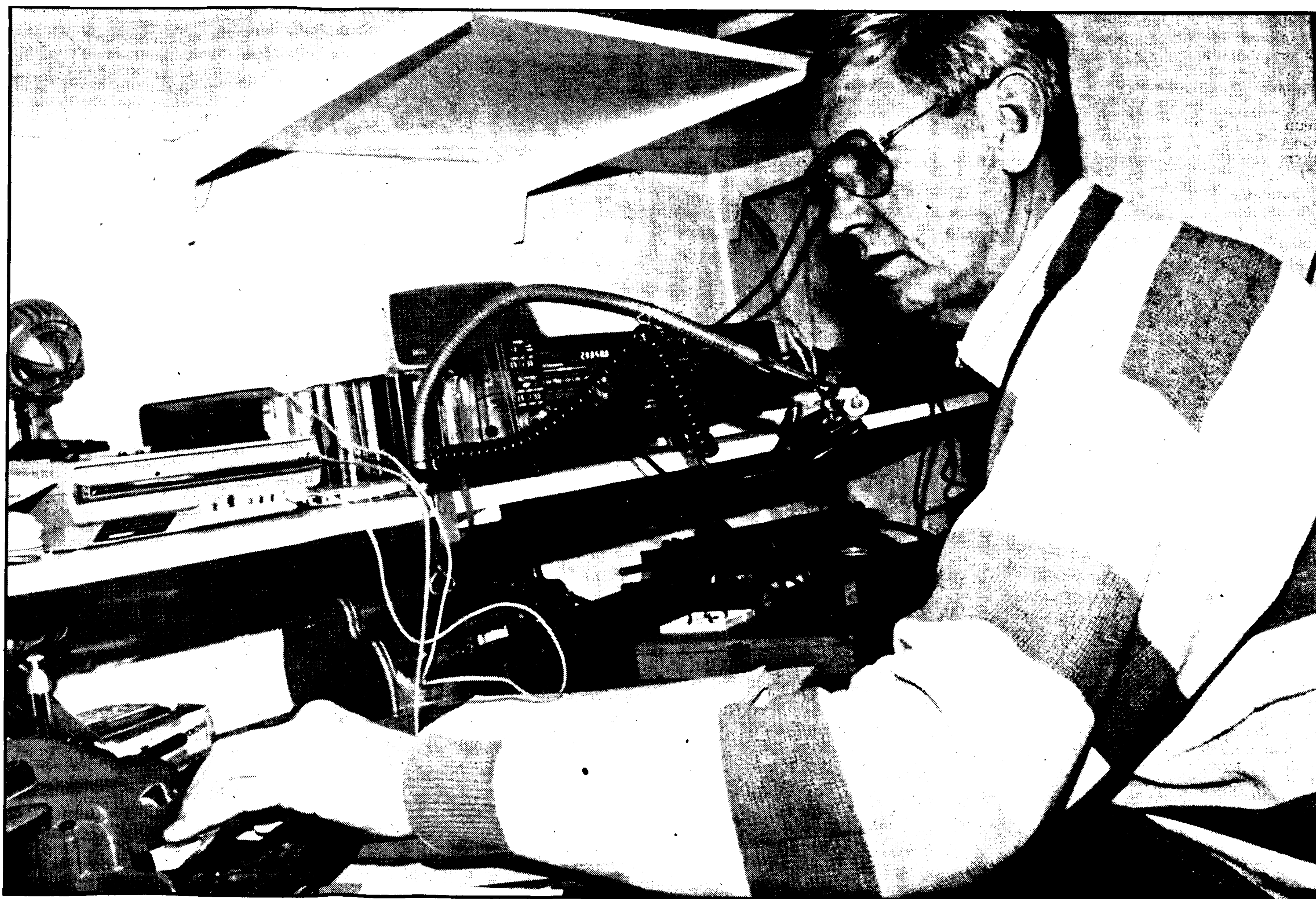
Hij zou geen vliegenier kunnen worden. „Toch zou ik iets van mijn leven moeten zien te maken. Moed en durf had ik genoeg."
In september 1947 ging Wim Schriks naar het blindeninstituut in Grave. Hij leerde er braille, kreeg twee jaar privéles en maakte de vijfde en zesde klas van het gymnasium bij de paters augustijnen in Eindhoven.

Op dansles leerde Wim Schriks Ineke Gorts kennen, de vijf jaar jongere dochter van de magazijnmeester van de stadsverkeersdienst. „Ik realiseerde me dat Wim gehandicapt was. Maar ik was verliefd op hem. Ik heb hem altijd een heel boeiende man gevonden. Hij verveelt nooit. Hij weet overal over mee te praten."

In Nijmegen studeerde Wim Schriks rechten. „Veel medewerking kreeg ik van de bibliotheek Le Sage ten Broek. Behalve boeken in braille kreeg ik bandjes waarop boeken worden voorgelezen."

Afgestudeerd wendde hij zich tot de deken van de Orde van Advocaten in het arrondissement Den Bosch. Deze zag het niet zitten: een blinde advocaat. Hij had een hele waslijst van problemen, waarvoor Schriks op dat moment ook geen pasklare oplossingen had.

Hij werd toen personeelschef bij Brabantia, een fabriek van huishoudelijke artikelen in Valkenswaard. Zijn secretaresse las hem alles voor. „Zo ontdekte ik dat de problemen die de deken van de Orde van Advocaten had geopperd, geen punt hoefden te zijn." En dus werd hij in 1963 alsnog beëdigd. Zijn vrouw Ineke las de stukken voor en ging met hem mee naar de rechtbank. Aanvankelijk stond men enigszins

● *Mr Wim Schriks (60) uit Valkenswaard in gesprek met Piet Delisse van de paters van de H. Geest in de Centraalafrikaanse Republiek. Met een braillemachine maakt hij aantekeningen.*

sceptisch tegenover een blinde advocaat. Toch hadden de meeste rechters er geen problemen mee. Schriks: „Alleen in Maastricht deed men vervelend, mr Eliëns niet te na gesproken. Hij was grandioos."

„Het was wel eens lastig," onderkent Ineke. „Behalve secretaresse was ik ook moeder van een zoon en een dochter. Vaak waren de kinderen alleen. Ik heb me dan ook wel eens afgevraagd of ze niks te kort zijn gekomen."
„Doordat ik niet zag, zijn er problemen met de opvoeding geweest," geeft Wim toe. „Mijn relatie met de kinderen was puur auditief. In het begin snapten ze er niks van. Maar ook zij pasten zich aan en weten precies wanneer ik hulp nodig heb."
In het midden van de jaren zeventig kreeg mr Schriks een compagnon, mr Jos Notermans uit Beek.

„We hebben een echte dorpspraktijk. Onteigeningen en echtscheidingen vormen de hoofdmoot. In enkele onteigeningszaken haalden we de jurisprudentie."
„Wat echtscheidingen betreft heeft Wim een echte vrouwenpraktijk," vult Ineke aan. Wim lacht instemmend. „Ik probeer de dames de problematiek duidelijk te maken; hun de mogelijkheden en kansen onder ogen te brengen. Het is jammer dat veel advocaten met geslepen messen een echtscheidingsprocedure tegemoet treden. Partijen komen pas fel tegenover elkaar te staan, zodra er zich advocaten mee gaan bemoeien. Ruzies laten onherstelbaar diepe wonden achter."

Ondanks zijn handicap heeft mr Schriks vakliteratuur en talen altijd goed bijgehouden. Behalve Frans, Duits en Engels spreekt hij vloeiend Spaans en Russisch. Boeken betrekt hij van de Studie- en Vakbibliotheek in Amsterdam, van de Nederlandse Luister- en Braillebibliotheek in Den Haag en van de bibliotheek Le Sage ten Broek in Nijmegen. Als vice-voorzitter van de stichting die de blindenbibliotheek in Nijmegen exploiteert, ziet hij erop toe dat goede boeken worden vertaald en in braille worden gedrukt. Hij vertaalt zelf ijverig mee.

Voor de televisie verdoet hij weinig tijd. „Ik 'kijk' alleen naar het journaal en naar actualiteitenprogramma's. Helaas heeft de Nederlandse televisie de voor mij onaangename gewoonte om gesprekken die in andere dan voor mij verstaanbare talen worden gehouden, te ondertitelen. Daardoor ontstaan lacunes. Duitsland vertaalt simultaan. Daarom 'kijk' ik veel meer en liever naar de Duitse televisie."

Wim Schriks luistert graag naar muziek. Dimitri Sjostakovitsj is zijn lievelingscomponist. „Het is heel fijne orkestrale muziek met heel mooie geluidseffecten." Ook heeft hij een aparte affectie voor koormuziek van vijftiende-, zestiende- en zeventiende-eeuwse madrigaalcomponisten uit Engeland. En Wim zingt zelf. Hij is tenor in het kerkelijk zangkoor Sancta Maria in Valkenswaard. Hij was voorzitter van een kamerkoor. 'Wegens drukte' bedankte hij ook voor het voorzitterschap van een plaatselijke bouwvereniging. Nog altijd is hij voorzitter van een gezelligheidssociëteit van fabrikanten, middenstanders en zelfstandige ondernemers. Hij schaakt en kaart tegen de besten. De speelkaarten zijn van brailletekens voorzien. „We spelen een spel dat het midden houdt tussen bridgen en rikken. Partners en tegenstanders hoeven alleen de neergelegde kaarten te noemen. Het is geen probleem om ze te onthouden."

Zwemmen kon Wim Schriks al voordat hij blind werd. Ook fietst hij veel; op de tandem met vrouw of vriend. „Je voelt, ruikt en hoort waar je bent. Dat is ook de charme van reizen. Je proeft de bijzondere sfeer van een land."
„Wim bereidt zich daarop in de finesses voor", aldus Ineke. „Niet zelden vraagt de reisleider of Wim nog iets aan zijn verhaal heeft toe te voegen. Hij zegt wat ik zie."

'Een ongelooflijk groot genoegen' beleeft Wim Schriks in musea. „In het Louvre betastte ik de Venus van Milo. Een suppoost zag dat ik er niet bij kon. Hij kwam met een trap aandragen, zodat ik de Venus van Milo ook kon voelen op plaatsen waar ze nog mooier is." Toen hij echter in het Bonnefantenmuseum in Maastricht een Romeinse kei wilde aanraken, sprongen drie man op hem af. „Ik heb begrip voor hun bezorgdheid, maar ik vind wel dat ze verder moeten kijken dan hun neus lang is."

Ook krijgt hij een 'enorme kick' van bezoeken aan plekken, waar kunstenaars, dichters en componisten leefden en werkten. Zo was hij in het atelier waar Rodin beeldhouwde, in de kamer waar Shakespeare zijn toneelstukken schreef en in de kamer waar Mozart zijn meesterwerken componeerde. „Op zo'n moment gaat er iets door me heen. Daar geniet ik ongelooflijk van."

Een grote aantrekkingskracht oefent de radio op hem uit. Reeds als kind had hij er belangstelling voor. Toen hij van een vriend hoorde dat er een braillecursus voor zendamateurs was uitgekomen, heeft hij die onmiddellijk gevolgd. Hij kocht een zender en ontvanger, leerde seinen en opnemen en behaalde achtereenvolgens zijn D-, C-, B- en A-zendmachtiging. Hij werd lid van de Vereniging van Experimenteel Radio Onderzoek. De 'dakhazen' van de club bouwden de benodigde antennes op een 18 meter hoge mast.

Op de eerste de beste vergadering van de Afdeling Eindhoven van de Vereniging van Experimenteel Radio Onderzoek ontmaskerde Wim Schriks enkele piraten die op voor hen verboden banden waren bezig geweest. Hij herkende onmiddellijk hun stem. 'De Rode Leeuw' en 'De Zwarte Panter' konden het niet loochenen.

„Contacten had ik onder meer met expedities op Antartica en Nieuw-Guinea; met Klaas Honig die op een vlot een reis om de wereld maakte en sinds 1989 met Piet Delisse van de paters van de H. Geest in de Centraalafrikaanse Republiek. Op vakantie bij zijn zus in Erp hoorde Piet, via via, dat ik zendamateur was. Hij vroeg mij of ik als intermediair tussen uit- en thuisfront wilde fungeren. De post in de voormalige Franse kolonie functioneert niet zoals het moet. Brieven blijven veel te lang onderweg of komen niet aan. Daarom sprak ik met Piet een frequentie af en vanaf oktober 1989 hebben we elke middag om één uur kontakt."

Even vóór één laat Wim Schriks een vrouwenstem de frequentie aflezen en controleert hij de stand van de rotor waarmee hij de antenne op het dak kan richten. Met sprongen van 1.200 km stuitert zijn stem naar het hart van Afrika. In Alindao, 500 km van de hoofdstad van de Centraalafrikaanse Republiek, is het de laatste dagen erg warm. Op de veranda van de missiestatie mat Piet Delisse een temperatuur van 40 graden Celsius.
De pater zit met een probleem. De dompelpomp heeft het begeven. Aan Wim Schriks de vraag of de onderdelen kunnen worden vernieuwd of dat beter de hele pomp kan worden vervangen. Met een braillemachine maakt hij aantekeningen.

„Water is erg belangrijk in een land dat het van de landbouw moet hebben," licht hij toe. „Eerder klaagde Piet over overmatige algengroei in de waterputten. Ik legde het probleem aan deskundigen van de Landbouwuniversiteit in Wageningen voor. Zij adviseerden de putten af te dekken, zodat de zon er niet bij kon. Sedertdien hebben ze geen last meer van algenvorming. Ook adviseerde Wageningen om stukjes toiletzeep onder het golfplatendak van de kerk te stoppen. Daar kunnen vleermuizen niet tegen. Tot die tijd vlogen tijdens de mis de vleermuizenkeutels de paters om de oren.

Een vriend van Wim, kaarsenfabrikant in Valkenswaard, kon onmiddellijk de oplossing aanreiken, toen het de paters maar niet wilde lukken om van bijenwas kaarsen te maken. Er moest stearine aan worden toegevoegd." Met succes spoorde Wim Schriks de zenders en ontvangers op die tussen Nederland en de Centraalafrikaanse Republiek waren zoek geraakt. „Ze waren in Duinkerken blijven liggen. De aartsbisschop van Bangui, mgr Joachim N'Dayen, stuurde me een mooie bedankbrief."

Over de voormalige Franse kolonie kan Wim Schriks uren vertellen. „Sociaal-economisch zit het land finaal in de put. Er is geen oplossing bij de hand. Alom wordt gestaakt. Ambtenaren en onderwijzers hebben al maanden geen salaris meer gehad. Het is dan ook erg onrustig in het land, met name in Bangui. Van het vliegveld naar de hoofdstad worden auto's van blanken met keien bekogeld. Met mijn jongste broer zou ik eind november naar Bangui zijn gevlogen. Toch vonden de paters het niet verantwoord. Zeker niet onder mijn omstandigheden. Maar zodra de toestand in het land het toelaat, zijn we weg."
„We zullen Wim met open armen ontvangen," zegt Piet Delisse. „Want wat hij voor ons doet, is ongelooflijk."

DOOR PIETER VAN LIEROP

Derde kerstdag, gisteren, werd ze negentig jaar, Marlene Dietrich. Mooi vijf jaar meer al, dan gehaald door Greta Garbo, die andere legendarische filmdiva met wie ze gedurende Hollywoods bloeiperiode in de jaren dertig voortdurend heeft moeten wedijveren.

Marlene Dietrich: van tederheid tot paukenslag

Marlene Dietrich werd gecreëerd door maatschappij Paramount, teneinde te kunnen concurreren met MGM, waar Garbo de absolute vedette geworden was. En regisseur Joseph von Sternberg was de man die in Berlijn persoonlijk Marlene Dietrich ontdekte en haar de onsterfelijke rol liet spelen in Der Blaue Engel (in 1930) als de kroegzangeres Lola Lola (*Von Kopf bis Fuss auf Liebe eingestellt*) die de rampzalige ondergang bewerkstelligde van Emil Jannings als de brave, burgerlijke professor Unrath.

Met die film is wel meteen het definitieve 'imago' bestendigd van Maria Magdalena (samengetrokken tot Marlene) Dietrich als meedogenloze verleidster, maar haar verschijning was nog niet karakteristiek. Lola Lola was een plompe Pruisische deerne geweest. Pas in Hollywood werd aan Dietrich een meer verfijnde sensualiteit en de mystieke 'klasse' toegevoegd.

Von Sternberg nam in 1930 zijn pupil mee naar Amerika, waar hij haar coachte, opleidde, modelleerde, regisseerde en het fotograferen met slechts een doel: een actrice van haar maken met net zo'n mysterieuze en magnetische persoonlijkheid als waarover MGM de beschikking had met Garbo.

Het is Von Sternberg gelukt dank zij de zes geniale films die hij in Amerika persoonlijk geregisseerd heeft met Dietrich in de hoofdrol: Morocco (1930), Dishonoured (1931), Shanghai Express (1932), Blonde Venus (1932), The Scarlet Empress (1934) en The Devil Is A Woman (1935). Allemaal films met een speciale, erotische droomkwaliteit, zich afspelend op exotische lokaties (Marokko, Spanje, China), maar opgenomen in de studio, als Von Sternbergs hoogst particuliere romantische visioenen.

Wedijver

De wedijver tussen Paramount en MGM was soms zo direct dat, wanneer Garbo in een historisch kostuumdrama excelleerde als de zeventiende-eeuwse Zweedse koningin Christina, een jaar later Dietrich op het doek verscheen als de Russische keizerin Catharina de Grote, in een nauw verwant historisch spektakel.

Als je nu, ruim een halve eeuw later, die jaren-dertigfilms van Garbo & Dietrich met elkaar vergelijkt, dan doen ze niet voor elkaar onder. Maar het is wel een feit dat de hoge kwaliteit van de Garbofilms het resultaat was van Garbo's eigen dominantie in die produkties, terwijl de hoge kwaliteit van de Dietrichfilms veroorzaakt werd door allereerst het genie van Von Sternberg.

Nadat het in 1935 tot een breuk kwam tussen de uit Berlijn afkomstige actrice en de uit Wenen afkomstige regisseur, is het met beider filmcarrières eigenlijk nooit meer goed gekomen. Dietrich speelde in nog 25 films nadien, maar daarin wist ze slechts zelden te verrassen (men heeft het nooit aangedurfd haar iets totaal anders te laten spelen dan het prototype van de 'femme fatale'). Ze haalde ook slechts bij uitzondering haar vroegere niveau. Memorabel bleven alleen Desire (van Frank Borzage in '36), Angel (Ernst Lubitsch, in '37), The Flame of New Orleans (René Clair, in '41), Rancho Notorious (Fritz Lang, in '52) en een kort, maar markant gastoptreden in Touch of Evil (Orson Welles, in '58).

Het percentage beroemd geworden films op haar totale staat van dienst blijkt zelfs nog veel magerder, indien we bedenken dat ze voorafgaand aan haar doorbraakfilm Der Blaue Engel al in zeventien eerdere Duitse films gestaan had, die geen van alle faam hebben gehouden. Op Pabsts Die Freudlose Gasse na, waarin Dietrichs aanwezigheid zo klein was dat ze er niet eens een 'credit' voor gekregen heeft, terwijl de vier jaar jongere Garbo daarin al een hoofdrol speelde. Maar wel curieus dus, dat er in 1925 in Duitsland een film is gemaakt waarin dus beide, later via Hollywood roemrucht geworden vedetten alle twee te zien zijn, naast ook nog Asta Nielsen trouwens.

Leeftijd

Hoewel er op Marlene Dietrichs filmfaam dus wel een en ander af te dingen valt, anders dan op die van Garbo (die zich in de jaren veertig uit de openbaarheid terugtrok) heeft Dietrich via haar latere zangcarrière en via haar spectaculaire verdere levensloop tot ver in de jaren zeventig de aandacht van de wereld weten vast te houden. Het heeft overigens lang geduurd voor diezelfde wereld de juiste feiten achterhaalde van Maria Magdalena's prille jeugd, want toen Dietrich als ster in Amerika gelanceerd werd, ging dat gepaard met tal van opzettelijke mystificaties door een persagent. Met name ten aanzien van haar leeftijd, die pas bekend werd in 1965, toen een journalist in Oost-Duitsland haar geboorte-akte wist op te sporen en tot zijn stomme verwondering ontdekte dat het idool al 64 jaar oud was inmiddels.

In 1987 besloot ze zelf wat raadsels uit de wereld te helpen en schreef de fascinerende autobiografie *Ich bin Gott sei Dank, Berlinerin*. Het is dus in Berlijn dat ze, God zij dank, in 1901 geboren werd onder de naam Maria Magdalena Dietrich als dochter uit een gegoede burgerlijke familie. Haar vader, een luitenant van de Pruisische politie, heeft ze nauwelijks gekend. Na diens dood hertrouwde Maria Magdalena's moeder met Edouard von Losch, een cavallerie-officier die de Eerste Wereldoorlog niet overleefde.

Aanvankelijk wilde het meisje violiste worden, maar een polsblessure noodzaakte haar van dat voornemen af te zien. Actrice worden was haar tweede optie. Eerst werd ze dansmeisje bij een rondreizende revue en vervolgens kreeg ze een echte opleiding aan de toneelacademie van Max Reinhardt. Haar eerste substantiële filmrol speelde ze in Tragödie der Liebe en daarvoor was ze geëngageerd door een Tsjechische produktie-assistent met de naam Rudolf Sieber. Met hem trouwde ze in 1924 en in 1925 beviel ze van een dochtertje dat Maria werd gedoopt en later nog bescheiden naam zou maken als de actrice Maria Riva.

Met Sieber is Marlene Dietrich altijd getrouwd gebleven, hoewel ze na haar ontdekking door Joseph von Sternberg zelden meer met hem heeft samengewoond. In 1933, toen in Duitsland de nazi's aan de macht waren gekomen, is de principiële Sieber (nadat hem de leiding was aangeboden over de UFA-studio's, waarvan de joodse directeurs ontslagen waren) zijn vrouw in vrijwillige ballingschap gevolgd. Eerst naar Frankrijk en later naar Amerika. Uiteindelijk heeft hij zich in Mexico gevestigd waar hij ... schatrijk geworden als kippenfokker ... stierf in 1957.

Anekdote

Als Sieber zich met zijn keuze tegen de nazi's een ordentelijk mens mag hebben getoond, zijn echtgenote gedroeg zich zeker niet minder fikst tegenover de fascisten die zich er alles aan gelegen lieten liggen om Dietrich te bewegen naar haar eigen land terug te keren en daar haar carrière voort te zetten als eerste vedette van Hitler-Duitsland. In tal van monografieën over de actrice komt de anekdote voor over Von Ribbentrop die – nog als ambassadeur in Londen – vergeefs Dietrich een fortuin zou hebben aangeboden in ruil voor terugkeer naar de Heimat. De anekdote is niet correct. Dat wil zeggen: het voorval heeft wel plaatsgevonden, evenwel niet in Londen, maar in Parijs en de verleider in dienst van der Führer was niet Von Ribbentrop, maar ambassadeur Von Welczeck, aldus Dietrich zelf in haar autobiografie.

Indrukwekkend in dat boek is vooral het verslag van de daarop volgende periode. Ze had zich in 1939 tot Amerikaanse laten naturaliseren en nam deel aan radio-uitzendingen met anti-nazi-propaganda in de Duitse taal. Ze ging voor de geallieerde troepen optreden aan het front, eerst in Noord-Afrika, vervolgens in Italië en naarmate de bevrijding vorderde – in Frankrijk, België en tenslotte haar eigen Duitsland. Dietrichs speciale nummer bestond uit een geheugentruc die ze ooit van Orson Welles had geleerd.

Billy Wilder vroeg later eens aan Dietrich of het waar was dat ze in die periode met Eisenhower heeft geslapen? Dietrichs antwoord luidde: „Dat had niet eens gekund, want Ike bleef altijd ver weg van het front!"

Haar moed en bereidheid om ontberingen te lijden zijn groot geweest. Tijdens de bevrijding van Noord-Frankrijk nam ze een keer een jeep en ging, op eigen gelegenheid zoeken naar haar toenmalige minnaar Jean Gabin, die meevocht in een tankdivisie van generaal Leclerc. Ze hebben elkaar korter dan een minuut kunnen spreken. Zij zelf maakte deel uit van het Eerste Leger onder generaal Omar Bradley en is tijdens het Ardennenoffensief met haar groepje entertainers ternauwernood ontsnapt uit een omsingeling door Duitse pantsers. Weken heeft ze doorgebracht in het platgebombardeerde Aken, in een kapot huis waar ze 's nachts de ratten over haar gezicht voelde lopen.

Platluizen

De autobiografie meldt: „Op een dag zouden er douches worden geïnstalleerd en ook vrouwen konden daar gebruik van maken, in ruil voor enkele 'wederdiensten'. Die beloofde 'wederdiensten' zagen er als volgt uit: twee emmers water – in ruil voor een keer gluren. Drie emmers water – twee keer gluren. Vier emmers water (die je absoluut nodig had om je haar te wassen) een paar kusjes en een hoel gegluur. We vonden alles goed. Het vooruitzicht na al die tijd water en zeep te krijgen, was genoeg om alle preutsheid en verlegenheid opzij te zetten... Bij deze gelegenheid ontdekten we onze platluizen..."

Zo leefde La Dietrich in 1944, na al vijftien jaar lang een wereldfaam te hebben gekend als glamourkoningin. Tot aan het einde van de oorlog is ze bij de Franse en Amerikaanse soldaten gebleven. De Amerikanen hebben haar er later de Medal Of Freedom voor geschonken, de Fransen maakte haar officier van het Legion d'Honneur. Die episode in haar leven verklaart ook de bijzondere gepassioneerdheid waarmee zij later op de grote concertpodia van de wereld het pacifistische lied *'Where Have All The Flowers Gone'* heeft kunnen zingen. Tot in Moskou en Leningrad toe.

Zo min als ze een echt veelzijdige actrice is geworden, zo weinig ontwikkelde ze zich tot een virtuoze zangeres. Het was meer een soort zegzingen met die zeer karakteristieke, onfloerste, lage stem en die afgebeten Duitse dictie. Maar de glamour en de persoonlijkheid die ze er aan toevoegde, haar totale allure, waren onvergelijkbaar. En nog steeds tamelijk sexy ook op haar zeventigste (ze werd 43 jaar geleden grootmoeder!) met die voor een miljoen dollar verzekerde benen, waarvan ze er een (tijdens een concert in Sydney, in 1975) nog gebroken heeft.

Over haar actriceleven heeft Marlene Dietrich zich kies altijd op de vlakte gehouden. Of de zes jaar van zeer intieme omgang en samenwerking met Joseph von Sternberg altijd zuiver professioneel zijn gebleven, dat weet niemand. Wel heeft mevrouw Von Sternberg eens een proces aangespannen tegen Dietrich, omdat die bezig zou zijn om Joseph van zijn echtgenote te vervreemden. De rechter was daar toch niet van overtuigd. In zijn autobiografie Fun In A Chinese Laundry, liet achteraf Von Sternberg zich zeer laatdunkend uit over zijn steractrice en stelde botweg dat Dietrich absoluut niet begrepen had hoe hij haar moest manipuleren om gewenste dramatische effecten te bereiken. Von Sternbergs terugblik getuigde van heel weinig genegenheid, maar wellicht wel van gekwetste liefde. Wie zal het zeggen?

Platonisch

Van de Franse acteur Jean Gabin schreef Dietrich te hebben gehouden 'als zijn moeder, zijn zus, zijn vriendin en nog veel meer'. Ernest Hemingway is tot aan zijn dood een grote, gepassioneerde maar 'door toevalligheden platonisch gebleven liefde' geweest. Met Noel Coward was Dietrich eveneens lange tijd zeer intiem, evenals met Erich Maria Remarque en Orson Welles. Tot haar vriendenkring hebben voorts Charles Chaplin behoord, Edith Piaf, Billy Wilder, Gilbert Becaud en Burt Bacharach die ze de leiding gaf over haar latere concerttournees. Ze had een hekel aan John Wayne, die ze een lomperik vond, net als James Stewart. Ze bewonderde Frank Sinatra en Richard Burton.

Maar van allen die Dietrich bewonderden formuleerde Jean Cocteau zijn adoratie zelfs nog mooier dan Godfried Bomans het gedaan heeft: „Marlene Dietrich... Haar naam begint met tederheid en eindigt met een paukenslag. Ze draagt veren en bontmantels, die net zo bij haar lichaam lijken te horen als huiden bij wilde dieren en veren bij vogels. Haar stem, haar blik zijn die van de Lorelei, maar de Lorelei was gevaarlijk; zij daarentegen is dat niet, want het geheim van haar schoonheid ligt in haar goede hart. Dat verheft haar boven elke elegantie, mode of stijl; zelfs boven haar aanzien, haar moed, haar films en haar liedjes."

Het maakt niet uit dat Cocteau's lofuiting in 1954 werd uitgesproken, want het beeld van Marlene ligt al 54 jaar vastgeklonken. En het kan zo nog zeker 54 jaar mee.

ander-zijds

Toekomst

DOOR SANTE BRUN

Het jaar 1991 zou, zo werd eind vorig jaar voorspeld, volledig in het teken staan van de Golfoorlog. Maar hebt u de laatste maanden nog wel eens iets over Saddam Hoessein gehoord?

Het toeristenseizoen was, werd voorspeld, als gevolg van die Golfoorlog volledig verloren. Achteraf blijkt dat er nog nooit zoveel geld stuk werd geslagen op zoveel 'te gek gave' vakantiebestemmingen.

In het jaar 1991 zouden de bomen van de economie tot in de hemel groeien (als u me de metafoor kunt vergeven). Op het moment dat ik dit tik wordt van onze economie voornamelijk duchtig brandhout gehakt.

In 1991 zouden weliswaar niet veel mensen op vakantie gaan, maar Joegoslavië was een hoog genoteerde bestemming, omdat het zo lekker goedkoop was en een echt toeristenland. Nog steeds wordt af en aan gereisd, maar dan voornamelijk door in wit en blauw gehulde waarnemers. Helaas heeft niemand weten te voorspellen dat Joegoslavië omstreeks deze tijd voorlopig ex-toeristenland zou zijn, zelfs ex-land.

Over ex gesproken: Michail Gorbatsjov had eind vorig jaar net de Nobelprijs voor de Vrede gekregen en hij zou in 1991 echt niet meer stuk kunnen. Op het moment dat ik dit schrijf is het de vraag of hij nog wel op zijn stuk staat. Op zijn voetstuk in ieder geval niet. Daar staat nu Jeltsin. Gorbatsjov heeft voornamelijk een mooie toekomst achter zich.

In 1991 zou aangetoond worden dat de Duitse eenheid heel goed betaalbaar zou blijken. Inmiddels weten we wie de rekening krijgt: wij dus.

In het begin van 1991 kon je nog heel goed beweren dat het fascisme nooit meer zou terugkeren. Nu staat half Antwerpen met de hand omhoog aan te wijzen hoe hoog in de zomer van 1939 de sneeuw lag op de Groenplaats.

Begin 1991 leek het er op of we alle zenders behalve CNN wel van de kabel konden gooien, omdat we er toch niet meer naar keken. Hoe lang is het geleden dat u naar die zender met allerlei raar nieuws van die andere planeet, 'Amerika', keek?

Begin van dit jaar mochten we goede hoop koesteren dat het idiootste televisieprogramma aller tijden, dat van, hoe heten die oenen, Spaan en Vermeegen, ook nog met een schaamteloos gejatte titel, uniek zou blijven. Nee dus. Vanaf volgende week zijn ze er weer, nu om bij een serieuze boeddhistische monnik de zegen af te smeken over de Hollandse voetballerij. Die schamen zich echt nergens voor.

Kortom, nog maar zelden is het leven zo onvoorspelbaar geweest.

Ik ga dan ook hier niet voorspellen dat we volgend jaar definitief door de horden uit het oosten overspoeld zullen worden. Of dat in december 1992 de grenzen van Europa hermetischer gesloten zullen zijn dan ooit. Of dat op het grondgebied van de voormalige Sovjetunie 23 oorlogen woeden, voornamelijk uit overwegingen van grensgeschil, honger of godsdienst.

Want dit korte jaaroverzicht bevestigt weer eens de uitspraak van Mark Twain (of Winston Churchill, daar wil ik af zijn): voorspellen is moeilijk, vooral als het de toekomst betreft.

Middle Passage, filosofische schelmenroman over slavernij

DOOR TINEKE STRAATMAN

Zijn tanden zijn uitgevallen, wormen hebben zich in zijn hoofdhuid genesteld, zijn gewrichten kraken, en hij is waarschijnlijk steriel geworden. Nee, zijn baantje als koksmaat op de op Afrika varende slavenhaler 'Republic' heeft de 23-jarige neger Rutherford Calhoun geen goed gedaan. Terwijl hij het juist zo uitstekend naar zijn zin had voordat hij op de vlucht voor schuldeisers bij toeval op het schip aanmonsterde. Zijn Amerikaanse meester had hem de vrijheid geschonken – we schrijven 1830, toen de echte bevrijding van de slaven nog tientallen jaren weg was – en hij leefde er lustig op los in het raciaal tolerante New Orleans.

Over zijn gehavende uiterlijk blijkt Rutherford nogal ironisch. In het journaal waarin hij verslag doet van zijn avonturen schrijft hij: 'Wat ik ook deed – een nieuw kapsel, modderbaden, of dure parfums – ik kon niet verhullen wat ik was, een wrak'. Het is een wat ongewone opmerking uit de mond van een negentiende-eeuwse schelm. Zo'n klacht verwacht je eerder van een society-mevrouw die zich na een weekendje feesten bij haar schoonheidsspecialiste vervoegt voor een opknapbeurt die niet helemaal naar wens uitpakt.
Rutherford's relativerende terzijdes zijn kenmerkend voor de roman waarmee de Amerikaanse zwarte schrijver Charles Johnson (1949) in 1990 de National Book Award won. 'Middle Passage' recent in vertaling uitgekomen onder de wat sensationele titel 'Slavenroute' speelt zich weliswaar honderdzestig jaar geleden af, maar is doortrokken van een typisch hedendaagse cynische gevatheid. Ongeveer zoals Eddie Murphy op zijn best. Het is dan ook niet alleen Rutherford die spreekt in de roman. Tussen zijn meeslepende verslagen door treffen we de schrijver zelf aan, die met kleine zinswendingen het negentiende eeuwse perspectief steeds weer uit het lood trekt.
Rutherford bijvoorbeeld is ongelofelijk erudiet, net als de meeste andere personages, of ze nu gangster zijn of eerste stuurman. Referenties aan wereldliteratuur rollen achteloos van hun tong, filosofische theorieën vliegen heen en weer ter verduidelijking van een standpunt. Niet zo merkwaardig overigens voor een schrijver die na een studie wijsbegeerte inmiddels hoofd is van de vakgroep creatief schrijven aan de Universiteit van Washington. Tegelijkertijd is Johnsons filosofische scholing wellicht een verklaring voor zijn late doorbraak. Eerdere romans, o.m. 'Oxherding Tale' en 'The Sorcerer's Apprentice' werden weliswaar hogelijk gewaardeerd door de kritiek maar brachten hem door een zekere ontoegankelijkheid nauwelijks bekendheid. Het nieuwe boek is zijn eerste bestseller.

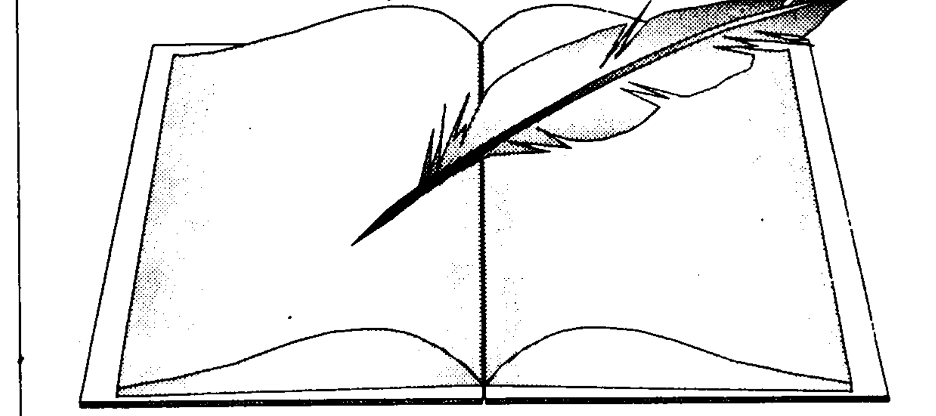
Daarmee is niet gezegd dat het een zorgeloze weglezer is. Binnen de verpakking van een opwindend schelmenverhaal van muiterij, moord en kannibalisme, snijdt Johnson interessante maar moeilijke onderwerpen aan. Rutherford en de scheepskapitein, een breedgeschouderde dwerg van een briljante verdorvenheid, zijn voorbeeld beiden uit op 'extreme ervaringen'. Maar niet alleen maar omdat ze avonturiers zijn, zo maakt de auteur in beschouwelijke passages duidelijk. Hun hunkering naar omstandigheden waarin ze zichzelf kunnen testen, moeten we zien als een metafoor voor de eeuwige zoektocht van de mens naar de zin van het bestaan.

Nog serieuzere thema's komen aan de orde als het slavenschip in Afrika een mysterieuze stam van tovenaars aankoopt en in het ruim gevangen zet, inclusief hun levende afgod, een alwetend gitzwart schepsel dat zich voedt met mensengedachten. De stam, de Allmuseri, huldigt een opvatting over het leven waarin alles een tijdloze eenheid vormt. In hun wereld is er geen verschil tussen 'zanger, luisteraar en lied', tussen het innerlijk en de omgeving, of tussen vandaag en morgen. De kapitein daarentegen is overtuigd van de dualiteit van de mens, van het wezenlijke onderscheid tussen 'onderwerp en voorwerp, de waarnemer en het waargenomene'. Geen geringe tegenstellingen worden hier aan de orde gesteld, en de lezer moet er wel even bij doordenken, maar echt loodzwaar wordt de roman dan nog niet. Steeds weer is er die ironiserende toon die lucht schept.
Slechts bij het onderwerp dat de kern van de roman vormt, de confrontatie van een ex-slaaf met wat ook hem en zijn voorouders overkwam, wordt de laconieke toon achterwege gelaten. Zonder effectbejag, maar zeer indringend beschrijft Johnson de nachtmerrie waarin de Afrikaanse stam op het schip terecht komt. Op die momenten doet hij denken aan een Griekse ziener, of aan een oudtestamentische profeet die het eeuwige lijden schetst van zijn volk. In die zin kan 'Middle Passage' uiteindelijk ook gezien worden als het onderzoek van een zeer betrokken auteur naar zijn eigen voorgeschiedenis.

Slavenroute – Charles Johnson; Uitg. Arena, f 39,50.

● *Bret Easton Ellis*

'American Psycho': moordboek waar je doodsbang van wordt

DOOR HANS TOONEN

'Simon & Schuster', toch toonaangevend in het uitgeven van Amerikaanse boeken, durft 'American Psycho' niet voor haar rekening te nemen. In Nederland raakt uitgever Bret Bakker dit omstreden moordboek nog met geen stok aan. En schuift het door naar Luitingh-Sijthoff, die deze potige pocket nu voor nog geen twee tientjes uitbrengt.

Reden te over om 'American Psycho' van Bret Easton Ellis, pas 27 en nu al even beroemd als rijk, onder handen te nemen. Tenslotte wil je met je eigen ogen lezen waarom de New York Times zijn recensie bekopt met 'Don't buy this book'. Een beter advies kan een schrijver overigens niet krijgen. 'American Psycho' is nu een bestseller. Maar is al meer bespuwd dan bijvoorbeeld de 'Duivels Verzen' van Salman Rushdie.

De eerste honderd van de vijfhonderd bladzijden zijn absoluut stomvervelend. Hoofdpersoon Patrick Bateman, een Wall Street-yup van 26, dweept met megamiljonair Donald Trump; gebruikt zijn platinum American Express-kaart alleen voor peperdure restaurants in Manhattan. En heeft uitsluitend oog voor kleding waarop een duur merk staat. Batemans' vriendjes zijn van hetzelfde laken een pak. Wat hen bezighoudt, zijn kwesties als: wanneer draag je een vest? Onder welke hoek clip je een dasspeld op een stropdas? Om deze en andere onbeduidende dingen draait hun luxe, maar vooral bodemloos lege leven.
Even een fragment, waarin Bateman beschrijft wat hij op zomaar een werkdag aan had: *een visgraatwollen pak met bandplooibroek van Giorgio Correggiari, een katoenen oxford shirt van Ralph Lauren, een gebreide das van Paul Stuart en suède schoenen van Cole-Haan. Ik schiet boxer-shorts aan van zestig dollar.*
Maar Bateman heeft ook een ijzige, donkere achterkant. De yup martelt en moordt erop los. En op zo'n gruwelijke wijze dat je nauwelijks verder durft te lezen.
Een fragment uit vele, waarin de ik-persoon (= seriemoordenaar Bateman) op afgrijselijke wijze een hoertje martelt: *dan draai ik haar weer om, haar lichaam slap van angst, en snij ik al het vlees weg rond haar mond en met de pneumatische drilboor met afneembare kop maak ik dat gat ruimer terwijl zij heftig schudt....dan wrik ik mijn hand erin, diep in haar keel...*
Sorry, maar nu ik het opnieuw lees en optik, is mijn walging te groot om het fragment in zijn geheel voor te schotelen. En in mijn afschuw vraag ik me af hoe verdorven je als schrijver moet zijn om in de huid van een krankzinnige seriemoordenaar te kruipen die in Manhattan zomaar een zwerver blind steekt, diens hond de voorpoten breekt. En die dan even later rustig een vorkje prikt in een fusilli-shiitake-gerecht?
Foute redenering om een schrijver te vereenzelvigen met de door hem bedachte personages en gebeurtenissen, ik weet het.

Bret Easton Ellis is allerminst een eigentijdse markies De Sade. In interviews komt hij naar voren als een verlegen Amerikaan van 27, ondersteboven van de wolken stof die zijn bestseller nog altijd doet opwaaien. Dat juist Amerikaanse feministen 'Simon & Schuster' hebben gedreigd al haar boeken te boycotten als zij het zou wagen dit moordboek uit te geven, verbaast hem buitengewoon. Ellis wil, zo beweert hij, juist laten zien dat mannen tot alle kwaad in staat zijn.

Zelf noemt hij 'American Psycho' een erg donker en somber boek, geschreven in een periode toen hij, net aangekomen in New York, diep gebukt ging onder de ontmenselijking, waarmee deze metropool menigeen in het gezicht slaat.
Van de in-walgelijk wrede martelscènes heeft Ellis zelf ook wakker gelegen. Telkens als Bateman zijn zoveelste slachtoffer gaat pijnigen, heeft Ellis deze fragmenten opengelaten. Toen het boek op deze 'witte' vlekken na, af was, heeft hij ze er in een nauwelijks veertien dagen uit de schrijfmachine geramd. Een nachtmerrie van twee weken, die Ellis nooit meer over wil doen. Een vervolg is dan ook niet te verwachten.

Een hele geruststelling, deze belofte. Want in 'American Psycho' eindigt deze waanzinnige niet op 'Old Sparky' ofwel de electrische stoel. Patrick Bateman zit, suf van de crack, in een of ander yuppie-restaurant in New York. En legt zijn stropdas van Armani recht.

American Psycho – Bret Easton Ellis; Uitg. Luitingh-Sijthoff, f 19,90.

'Dingen die hij niet verliezen wou'

DOOR FRANS BUDÉ

Ik kom er maar meteen voor uit: van de ruim vierhonderd gedichten, opgenomen in 'Nico Scheepmaker. De gedichten', een turf van 528 pagina's, heb ik er hooguit tien ooit eerder gelezen. Een paar in een bloemlezing, het handjevol andere door de jaren heen in Scheepmakers journalistieke bijdragen aan deze of gene krant. Zijn dichtbundels waren aan mij minder besteed (zij waren mij meestal te nuchter, te anekdotisch) dan de ongeëvenaarde columns die hij schreef onder pseudoniemen als Hopper en Trijfel.
Die stukken waren even scherpzinnig als geestig. In mijn herinnering schreef hij om het even of het ging over sport, Russische dissidenten of wel de dagelijkse beslommeringen van het boodschappen doen steeds met hetzelfde inzicht en deskundigheid, met altijd weer een fijne neus voor menselijke intriges, of die zich nu afspeelden aan de kassa of in de kleedkamer, op de beeldbuis of in de sleur van de Hollandse doorzonkamer. Scherp van waarnemen was hij altijd, die Scheepmaker, hij kon zich over veel zaken behoorlijk opwinden, en gaf met grote regelmaat blijk een getallenfanaat te zijn. 'Om van iets ouds iets nieuws te maken', wist hij vaak zijn aan de actualiteit gekoppelde bijdragen van lange lijsten met inventarisaties, tellingen en opsommingen te voorzien. Ik nam ze gretig in mij op en heb me al jaren blijven afvragen hoe één iemand zo'n immense produktie van hoogstaande achtergrondjournalistiek vanuit het Hollandse Broek-in-Waterland de wereld in kon sturen.

Wat heb ik niet genoten van zijn wekelijkse bijdragen in De Volkskrant van destijds, die de 'maandag-wasdag' vroeger bij ons thuis beduidend meer gaven dan de verpletterende routine van het zoveelste begin van de week. Hopper legde de wereld uit, probeerde die op zijn manier te doorgronden, klaagde aan en voedde op. Tijdens zijn militaire dienst had hij ooit Russisch geleerd bij de Inlichtingendienst in Harderwijk; zijn lezers zouden dat nog vaak ondervinden in zijn ontelbaar vele stukjes over al wat Slavisch was en zuchtte onder de stalen wetten achter het IJzeren Gordijn.

Die Nico Scheepmaker, die Hopper, die Trijfel, die zo buitengewoon werklustig was, puur en puur Hollands, die als weinig anderen van zijn collega's in die tijd tussen Koude Oorlog en huidige demilitarisatie, tussen alle opkomende en wegvallende ideologieën door de mensen volgde in hun aandacht, aanpak en gedrag, die Nico Scheepmaker dus, schreef ook gedichten. Honderden en honderden, die me in al hun wisselende stemmingen – in ontspannende toon of vormvaste ernst – alleen maar de herinnering aan zijn columns terugbrengen: het veld van voetbal, politiek en klein huiselijk geluk. Zijn notities zal ik nooit vergeten, en ach, 'De gedichten' neem ik troostend mee om er in deze laatste decemberdagen even in te bladeren – om als slot van dit turbulente jaar even één gedichtje te bewaren. Het is het openingsgedicht van deze door Ivo de Wijs samengestelde en van commentaar voorziene bundel. 'Een mens kan zich vergissen in de tijd/ maar niet in de seconde die hem scheidt/ van alles wat hij liefheeft: leven, vrouw,/de dingen die hij niet verliezen wou.'

Het is een van de allerlaatste aantekeningen die Nico Scheepmeker aan het papier toevertrouwde vóór hij op 5 april verleden jaar volkomen onverwacht overleed.
Nico Scheepmaker 1930-1990, Nederlands meest poëtische columnist.

De gedichten – Nico Scheepmaker/ samenstelling Ivo de Wijs; Uitg. Bert Bakker f 49,50.

● *Ana Sebastián* Foto: EWOUD DE KAT

Vogelzaken: moeilijk prozadebuut vol schone zinnen

DOOR EMILE HOLLMAN

Vogelzaken zijn vogelzaken. De lucht is vol vogelgeroep. De boerderijen, weggedoken in hun boomkragen, waken. Maar kunnen niet voorkomen dat het jongetje Ale meent te horen dat het allemaal zwanen zijn die hem de volgende dag, op weg naar school, zullen aanvallen. Ale denkt altijd aan bloed. Even later heeft hij een breinaald door de hals van zijn hond Jimmie gestoken. De dokter kijkt over het land, heeft zijn rug naar de stinkende varkensverblijven gekeerd. Niets op aarde is goed. De stad gaat de polder overwinnen, het zand voor de nieuwe woonwijk is al gestort. Ales moeder vraagt naar het gesprek van de dag: een knecht heeft met een mes vier koeien in het hart gestoken. 'Het zal toch niet besmettelijk wezen?' vraagt zij aan de dokter. 'Nee, maar u moet het hondje daar niet laten liggen. Vlug weg d'r mee, dat is het beste.'

Deze raadselachtige gebeurtenissen in 'Dokter', een van de verhalen van Tonnus Oosterhoff hebben fatale gevolgen. Maar zowel de slachtoffers als de dokter zijn niet in staat door te dringen tot de essentie van het menselijk handelen. Ook de proefleiders, haptonomen, cursusleiders of psychologen die er aan te pas moeten komen, hebben niet of nauwelijks grip op de personages in Tonnus Oosterhoffs prozadebuut 'Vogelzaken'. Allen kunnen vrij bewegen maar zijn onmachtig zich ervan te vergewissen in een wurggreep te liggen, ofwel bevriesingsverschijnselen te vertonen zoals de vogeltjes in de sparren.

'Rondom het pad naar rechts, naar de voormalige vuilstort, staan de douglassparren. In de oksels van hun takken slapen de mezen en de goudhaantjes in enorme bollen. Het is mogelijk dat de wind van min elf graden de diertjes aan de buitenkant bevriest. Misschien stikken de binnenste; maar dat zijn vogelzaken'.

Tonnus Oosterhoff kreeg in 1990 de C. Buddinghprijs voor het beste poëziedebuut. De beeldende kracht van de dichter is uiteraard ook de prozaschrijver niet vreemd. Zijn pennetje is een toverstokje dat de woorden bij het schikken in de juiste volgorde verzilvert.

Oosterhoff suggereert eigenlijk dat we niet te veel aandacht hoeven te besteden aan die vogelzaken. De lezer kan er zich om eigen bestwil maar beter niet mee bemoeien. Maar de vogeltjes in de spar verwijzen wel naar de personages in de verhalen. Om de hoofdpersoon weer tot leven te wekken, moeten die dus 'ontdooid' worden. Na 'Vogelzaken' enkele keren gelezen te hebben, twijfel ik of mijn fantasie te beperkt is om Oosterhoffs bedoelingen te doorgronden. Zoniet, dan zijn enkele verhalen wel erg ver gezocht.

Maar terwijl ik de schouders uiteindelijk maar ophaal, hangt mijn mond nog open uit bewondering voor zoveel schone zinnen.

Vogelzaken – Tonnus Oosterhoff; Uitg. De Bezige Bij f 22,50.

De onzichtbare roulette van Ana Sebastián

DOOR PIETER DEFESCHE

De schrijfster Ana Sebastián kwam in 1977 als politiek vluchteling met een vierjarige zoon naar Nederland. De zoon heeft intussen een oproep voor militaire dienst.
Zij ontvluchtte de dictatuur van Argentinië in eerste instantie met de bus over de Braziliaanse grens, maar haar verleden kwam haar ook in Rio de Janeiro na. Zij was negenentwintig toen zij zich – op aanraden van vrienden – komende van Italië neerliet in Amsterdam Oud-West, een koud maar verdraagelijk ballingsoord. Zij had in Buenos Aires letteren gestudeerd en bekwaamde zich verder in Amsterdam – zij doceert nu Spaans aan de Vrije Universiteit.

Ana Sebastián publiceerde kort geleden haar tweede roman. De eerste verscheen in 1984 onder de titel 'De eerste fakkels'. Eerder schreef zij gedichten en werkte zij mee aan een boek over zo iets Argentijns als de tango. 'De eerste fakkels' – de Argentijnse titel was een regel uit een fameuze tango: 'onder de spottende blik van de sterren' – ontstond naar aanleiding van haar tijdelijke terugkeer naar Argentinië met een televisieploeg onder leiding van Cherry Duyns. Het boek draagt de sporen van een grote emotionaliteit; misschien ook wel van een Argentijns temperament dat zich uit in eindeloos voortgaande zinnen, volgeladen met alles wat al voortgaande nog aan losse herinneringen en associaties aan boord kan worden genomen. Het is goed om het gelezen te hebben als men haar tweede roman 'De dikke van de melksalon' ter hand neemt. Men moet zich de hoge, hartstochtelijke toon herinneren die het meesterlijk maakte als een tango, maar ook overstelpend, verwarrend zelfs doordat temidden van de veelheid van personages, naar Zuidamerikaanse trant, de ik-persoon in de bewogenheid van identiteit kon wisselen in een en dezelfde zin – een puzzle voor de vertaler.

Het nieuwe boek lijkt dan minder autobiografisch en meer afstandelijk – aanvankelijk zelfs ietwat neuzelend als zich voortsleepende cafépraat; de vertaler heeft de sfeer van de Melksalon, een kroeg in een volksbuurt van Buenos Aires, geschilderd in Amsterdams idioom: 'Zeik me dus niet aan mijn kop met televisie, doe me een lol'. De zinnen zijn ook niet meer zo gigantisch, naar Spaans gebruik met tientallen en's aaneengesmeed.

Wat consistent blijft is de materie: het volksleven in Buenos Aires onder het rechtse regime. Zij wordt langs twee lijnen verbeeld. Met de vertelsels van de notoire dikke Nelida, een dame van zware gestalte en lichte zeden. Men zal ze zich uit het vorige boek herinneren als de figuur tussen wier machtige dijen de geliefde oud-oom Abel voor altijd bezweek. Nelida vertelt, gedreven door een ongenoemd hartzeer: 'vertel jij het maar, het zal je afleiden'. De andere lijn wordt door de schrijfster ingevlochten.

Ook in dit boek vraagt het aantal personen oplettendheid: het zijn er meer dan twintig. Op pagina 54 klaagt zelfs de herbergier Chango, insider toch:'Ik weet absoluut niet over wie het gaat. Ik snap er geen barst meer van. Wie was Tinda en welke man is dood?'

Vijf personages zijn lijfelijk aanwezig om 'op de onzichtbare roulette van de Melksalon hun verleden in te zetten' en hun herinneringen te voegen bij die van de Dikke. Haar beschermer Salinas, Chango, en in volgorde van verschijnen, als in een toneelstuk, Pacho – 'zo zien we je en zo zien we je niet Pachito' – en Don Rafaël alias Dick Tracy, op pagina 97 abusievelijk Don Roque genoemd, een onthutsende verschrijving.

Zowel door de schrijfster als door haar kroegfiguren wordt heel wat gefilosofeerd over vrijheid, rechtvaardigheid en burgerlijke moraal – uiteraard ook rond het bestaan van de rooie Lidia en de dikke Nelida. Het inzicht in het gemoedsleven van laatstgenoemde dat ons wordt gegund krijgt tegen het einde van het boek een aangrijpende dimensie.

Streng speelt zich alles af binnen de klassieke eenheden van handeling en plaats. Ook de tijd kent zijn beperking: een krantenjongen zal het etmaal sluiten met een nieuwsbericht dat het geheim van Nelida's droefenis ontsluiert. Zij heeft voor haar komst naar de Melksalon als enige nabestaande het lijk van haar hartsvriendin, een jonge physica die jaren terug door de geheime politie werd ontvoerd, geïdentificeerd, nadat het teruggevonden was in een olievat. Het nieuwsbericht vermeldt de naam maar verzwijgt de status: de aandacht gaat naar de vermisten van aanzien.
De dramatische wending vervult de lezer, die van de sores van de dikke geen vermoeden had, met lichte gêne. Verdriet maakt het boek respectabel, ongeacht of het, zoals de schrijfster zich afvraagt, tot de Nederlandse literatuur behoort of tot de Argentijnse. Of misschien tot helemaal geen.

De dikke van de melksalon – Ana Sebastián; Uitg. Thoth, f 24,50.

Belgisch-Limburger Wim Mertens baart opzien met ongrijpbare composities

Muziek die geen muziek is. 1991 was een goed jaartje voor de in Belgisch-Limburg geboren componist Wim Mertens (38). Niet alleen verscheen kort geleden zijn cd *Strategie de la Rupture* (je reinste drugs), in het voorjaar bracht Mertens onder de naam *Alle Dinghe* zijn zeven cd's omvattende opus magnum op de markt. Reeds vele pogingen zijn ondernomen om het werk van de componist, muzikant, producer en muziekwetenschapper te duiden. Waarbij *minimal music* het meest in de mond wordt genomen en waardoor zijn naam vaker in één adem wordt genoemd met die van Philip Glass of Steve Reich.

Goed jaartje voor 'n muzikale monnik

● *Muzikale monnik Wim Mertens, wars van 'strategisch surrogaat'.*

DOOR EMILE HOLLMAN

De klassiek geschoolde Mertens zelf staat echter geen enkel etiket toe. Praten over zijn werk betekent derhalve in abstracto gaan. Waarmee meteen maar is aangegeven dat Mertens' kunst niets anders is dan een muzikale vertaling van hetgeen hem op de been houdt. Die de luisteraar meevoert naar het vluchtige, het ongrijpbare, het ledige; waardoor toekomst en verleden zich in het hier en nu openbaren. Het maakt de eerste vraag spannend maar onvermijdelijk.

Maak je eigenlijk wel muziek?

Mertens laat een stilte vallen die langer is dan de rusten die hij in zijn werken gebruikt. Dan, broos: „Euh, hoe bedoel je?"

Het is net of je muziek niet bedoeld is om muziek te zijn...

„Hm, ik ben inderdaad niet zo met muziek zelf bezig, muziek functioneert als drager voor situaties of gevoelens. Ik interesseer me niet voor een compositorisch systeem, mijn referenties liggen eerder buiten dan binnen de muziek. Ik wil muziek nergens op vastpinnen, ik ben niet op zoek naar een klank die gebonden is aan één enkele instrumentatie. Ik kies voor diversiteit, koren, piano, veel instrumenten. Ik wil eerder de grenzen van de arrangementen verleggen, niet daar afhankelijk van worden. Daarom is er ook geen 'Wim Mertens-sound'. Bij ons thuis (Neerpelt, Peer, red.) werd ik altijd geconfronteerd met vele instrumenten. Ik heb dus weinig ervaring met één instrumentatie. Mijn muziek gaat eigenlijk niet over muziek. Ik ben veeleer bezig met het afwikkelen van een programma. Geen etiketten, hoewel dat ook geen spel is waar ik mij per se buiten wil houden. Ik heb daarin geen keuze, dit is mijn muziek. Ik ben geen arrangeur. Dit is authentiek."

En de bron is gelegen in de maagstreek van Wim Mertens?

„Ja. Het zijn zaken die je niet onder controle hebt." Mertens' eerste plaat Vergessen werd in 1982 uitgebracht. Zijn beginperiode mag wel degelijk minimalistisch worden genoemd: eerst experimenten met flipperkastgeluiden, later volgen elpees en cassettes onder de naam *Soft Verdict*, die allen gekenmerkt worden door beperkte schema's en repetitieve elementen. Over de repetitieve Amerikaanse muziek schrijft hij een boek dat behalve in Europa ook in de VS en Japan verschijnt. Het is waarschijnlijk door deze start dat ook popcritici zich over Mertens' muziek ontfermen en hem niet meer loslaten als zijn platen steeds klassieker worden.

Vind je het vreemd dat poprecencenten jouw werk bespreken?

„Het maakt me niet uit. Ik heb alleen vastgesteld dat mensen uit die hoek de moeite hebben genomen mijn muziek in de belangstelling te brengen. Daar heb ik uiteraard niets op tegen."

Maar muziekblad Oor noemt zijn hoofdwerk Alle Dinghe 'te saai om zelfs maar slaapverwekkend te zijn' en noemt hem bovendien 'een meneer met een maniertje'. De componist kan er niet wakker van liggen. Volgens hem is Alle Dinghe een produktie die zich niet een, twee, drie laat ontwarren. Het werk ligt ook bij Mertens nog te rijpen. Om die reden heeft hij vooralsnog de promotie laten schieten. „Promotie betekent dat ik pretendeer het werk te kunnen verbaliseren en inhoudelijk kan ik dat nog niet."

Je fans moeten trouwens wel enigszins bemiddeld zijn...(acht ceedees in één jaar)

„Ja, er is een fonds opgericht (lacht). Nee, ik beschouw het als een pure luxe dat ik het werk uit heb kunnen brengen. Alle Dinghe is een triptiek bestaande uit zeven ceedees. Het oudste werk dateert van 1981, compositorisch werd het project in '89 afgerond. Hoewel er geen grote coherentie is tussen de drie delen verwijst het werk naar datgene wat ik gedaan heb en datgene wat ik nu doe."

Mertens: „Het eerste deel is voor diverse blazers, het middenstuk voor negen fagotten. In het laatste stuk, Alle Dinghe, gebruik ik een 18-koppige strijkersgroep. Ten grondslag ligt een Nederlands gedicht uit de dertiende eeuw, van een anoniem gebleven dichter, het is een van de oudste teksten die bestaan: *Alle Dinghe zyn mie te inghe, ik ben zo wyd.*

Riekt naar Van Ruusbrouc. Ben je geïnteresseerd in mystieke dichters?

Streng: „Nee. Dit is eenmalig. Het gedicht is bij mij gewoon blijven doorklinken. Toen ik een jaar of vijftien was, heb ik er al eens muziek onder gezet."

Wat te zeggen over Mertens' laatste cd, Strategie de la Rupture?
Ditmaal geen strijkers, blazers, harpen of keybords. Op de hoes zit Mertens voor enkele schilderijen van eigen hand, en achter een aantal stenen. Op de cd zit hij geheel alleen achter de piano en zingt de nummers Darpa, Wia, Jaat, Houfnice, Hufhuf, Iris, Humvee, Kanaries en Awol. Een kleine enquête leert dat de uiterst fragiele vocalen van Mertens even zo vaak indringend worden gevonden als irritant.

Mede door de vocalen en het niet te duiden vocabulaire roept Strategie de la Rupture een bijna kosmische sfeer op. Maar wat zing je eigenlijk?

„Het is een soort tekst die de intentie heeft een tekst te zijn. Die verwijst naar oud-Franse en Latijnse teksten. Het samenspel suggereert een tekst te vertellen. Overigens is de gehele tekst wel uitgeschreven. Misschien publiceer ik die nog wel eens." Waarom geef je je luisteraar op hoezen toch altijd zo weinig informatie mee? „Ik wil de potentiële luisteraar geen contouren opdringen. Zodat hij een meer autonome luisterervaring kan hebben. Ik drijf niemand in een bepaald libretto. En als er al referenties zijn, worden die vanuit de tekst beperkt. Die teksten hebben alleszins wel een functie. De tekst en de titels vormen een eenheid met de muziek, de titels hebben op mezelf de werking van gestalte/anti-gestalte."

Een tamelijk holistische benadering dus. Al zou Mertens dit vast opvatten als 'componistje pesten'. Maar juist omdat hij niet kwistig is met het verstrekken van informatie over de betekenis van teksten en titels, de muziek is trouwens wel toegankelijk, roept Mertens een zekere mystiek over zijn werk af. Zoals ook de vele rusten, de stiltes een dergelijke sfeer oproepen. Neem de titelsong van Mertens meest representatieve cd: *Educes Me* ('87). De laatste zestien minuten wordt er zeer traag aan een harp geplukt, saai, prachtig en minimaal.

Wat hebben die rusten voor functie?

„Het zijn rusten die echt deel uit maken van het muzikaal verloop. Ze roepen vreemde spanningen en verwachtingen op. Dat alles heeft te maken met een perfecte timing. Het zijn eigenlijk gecomponeerde stiltes. Ikzelf sta daar niet zo bij stil. Het is zo natuurlijk voor mij. Een rust is een ideaal strategisch moment waarin de luisteraar de kans wordt geboden zijn eigen verhaal in te vullen. Welke sensatie mensen daar bij hebben, daar kan ik me geen voorstelling van maken. Daar kan ik me ook niet mee bezig houden. Heel die muziek gaat eigenlijk alleen over hoe ik sta tegenover timing, dynamiek, stiltes. Hoe die iemand samenhouden, hoe die iemand laten ontbinden. Stel je iemand voor die in de richting van een afgrond wandelt. Hij loopt gewoon door, maar valt niet, en loopt terug. Dat kan die persoon doen vanuit een ontastbaar geloof, met de wetenschap dat je bent gesynchroniseerd."

Je praat als een boeddhistische monnik.

„Geen interesse." Gaat onverstoorbaar verder: „Dat is de opwinding die mensen boeit, bijvoorbeeld gesynchroniseerd zijn met je partner, bewegingen, hoe haak je in elkaar, het is een visualisering, geen verbalisering. Het is om die reden dat ik tegenover een tekst sta zoals ik er tegenover sta."

Dus je kunt er maar beter niet over praten.

„Precies, wat wij doen is strategisch surrogaat."

De beste van '91 van JAN HENSELS (Limburgs Dagblad)

1. The Wonder Stuff - Never Liked Elvis
2. Eleni Karaindrou - Music For Films
3. Van Morrison - Hymns To The Silence
4. Neil Young - Weld
5. Rowwen Hèze - Boem

Het enige moment dat ik letterlijk tranen in de ogen kreeg bij een muzikale uitbarsting was tijdens het optreden van Luka Bloom op de afgelopen editie van Pinkpop in Landgraaf. Ben er nog steeds niet achter of dat was vanwege de muzikale verrichtingen van de Ier of door de uitstraling van de eenling die het met onverwacht succes opnam tegen de massa. Leukste single van het afgelopen jaar is zonder enige twijfel Smells Like Teen Spirit van Nirvana. Hard en melodieus. Samen met The Wonder Stuff en Rowwen Hèze op Pinkpop?

De beste van '91 van GEERTJAN CLAESSENS (Limburgs Dagblad)

1. Pere Ubu – Worlds in Collision
2. Mathilde Santing – Carried Away
3. Rowwen Hèze – Boem
4. Nirvana – Nevermind
5. De Raggende Manne – Brandende Vlierbessen

Het podium blijft nog donker. De band begint te spelen, de spanning is voelbaar. Ze zingt de eerste
bluesy noten om vervolgens in het volle licht te staan. Mathilde Santing brengt met een vrolijke lach soms uiterst trieste muziek.

Ik hou van contrasten, daarom genoot ik ook mateloos van de bakken heerlijke teringherrie die op 'Ein Abend in Wien', hét festival voor progressieve pop, over mij werden uitgestort. Nirvana vormde daar één van de betere acts, maar Magnapop was voor mij hèt hoogtepunt. *Same time, next year?* Mijn goede voornemen voor '92.

De beste van '91 van GÉ BACKUS (Limburgs Dagblad)

1. REM - Out Of Time
2. Graham Parker - Struck By Lightning
3. Pat Mears - There Goes The Rainbow
4. Rowwen Hèze - Boem
5. Urban Dance Squad - Life 'N Perspectives Of A Genuine Crossover

Alles kon het afgelopen popjaar. Tot verbijstering van de ware REM-fan kwam Losing My Religion zowaar op een eerste plaats terecht. De mond viel nog verder open van verbazing bij de opmars van Nirvana dat momenteel samen met ène zekere Pater Moeskroen in de top-10 staat. Groter kan het contrast niet zijn. Rowwen Hèze zorgt ervoor dat volgend jaar heel Holland inderdaad Limburgs lult. Overige 'highlights': U2, Nirvana, Tom Petty, Southside Johnny, Townes van Zandt, Young, Croker en Cockburn.

De beste van '91 van JOOS PHILIPPENS (Limburgs Dagblad)

1. Talk Talk - Laughing Stock
2. This Mortal Coil - Blood
3. Nirvana - Nevermind
4. The Farm - Spartacus
5. Joan Armatrading - Very best Of

Het Moment? Januari, een uitpuilend Fenix in Sittard. Thé Lau van The Scene beklimt een van de speakers. Hij rust al zingend even uit, de rest van de band werkt hevig zwetend verder.

De beste van '91 van PETER HAMANS (Limburgs Dagblad)

1. Rowwen Hèze - Boem
2. Southside Johnny & the Asbury Jukes - Better days
3. Tom Petty & the Heartbreakers - Into The Great Wide Open
4. Phil Spector - Back To Mono
5. Diverse Artiesten - Harry Chapin Tribute

Popmuziek 1991? Voor mij was er dit jaar één groots moment en dat duurt nog steeds 43 minuten en 36 seconden lang, namelijk de tweede cd van de Noordlimburgse groep Rowwen Hèze. Niks ordinaire zuipmuziek, niks chauvinistisch gebral en geen platvloerse hoempapa maar pure en eenzame klasse. Hier kunnen house & hiphop een puntje aan zuigen. Zowel muzikaal als tekstueel een stralend hoogtepunt in de Limburgstalige poptraditie.

De beste van '91 van RENÉ VLEMS (Limburgs Dagblad)

1. Claus Ogerman – Claus Ogerman
2. Jim Beard - Song Of The Sun
3. Bendik - IX
4. Heidi Berry - Love
5. Mathilde Santing - Carried Away

Het zou een hoogtepunt zijn geworden: het concert van 'The man with the horn' tijdens het Jazz Mecca. Miles Davis (65) heeft Maastricht niet meer gehaald. „Volgend jaar wordt misschien mijn laatste jaar in de muziek," kondigde hij voorzichtig enkele maanden vóór zijn dood, op zaterdag 28 september, aan. Helaas was de zwarte trompettist niet alleen in de muziek zijn tijd ver vooruit. Zijn lichaam was niet meer bestand tegen een leven vol uitspattingen, maar zijn melancholische composities zijn onverslijtbaar.

De beste van '91 van ANS BOUWMANS (Limburgs Dagblad)

1. Pat Benatar - True Love
2. Lenny Kravitz - Mama Said
3. REM - Out Of Time
4. U2 - Achtung Baby
5. Bonnie Raitt - The Luck Of The Draw

Mijn Moment '91? Luka Bloom solitair maar magistraal op het podium van Pinkpop.

Dialectgroep eert 'roots' Limburgse muziek

De oudste fan van dialectpopgroep Rowwen Hèze uit Horst-America was 84 jaar. De zuster van het bejaardenhuis nam de aan een rolstoel gekluisterde man mee naar tal van optredens van de Noordlimburgers. Aan zijn sterfbed liet hij weten dat tijdens zijn crematie Twieje Wurd van Rowwen Hèze gedraaid moest worden. Aanvankelijk sputterde de leiding van het crematorium tegen. Van die vrolijke popmuziek, dat paste niet. Niet verwonderlijk die reactie. Het gebruikelijke repertoire dat ten overstaan van de nabestaanden wordt gedraaid, zit meer in de categorie Mieke Telkamp. Uiteindelijk werd toch aan de wens van de overledene gehoor gegeven. Het bewuste lied zou zelfs in de vaste collectie 'treurliederen' worden opgenomen.

Rowwen Hèze slaat ook in het westen aan

DOOR JAN HENSELS

Bovenstaande anekdote, opgetekend uit de mond van zanger/gitarist/liedjesschrijver Jack Poels (34) van de succesvolle Limburgse groep, bewijst dat haar aanhang zich niet beperkt tot de jeugd. Ook ouderen kunnen zich in de pop van Rowwen Hèze herkennen. Bovendien blijkt eruit dat de band niet louter feestmuziek maakt, hetgeen alom wordt aangenomen. Het verzoeknummer van de bejaarde bijvoorbeeld is een heel droevig lied over een sterfgeval in een dorp. Maar: 'Een goed mens blijft altijd leven'.

Rode draad

Als er één rode draad is in het repertoire van de Noordlimburgers, dan is het juist de vergankelijkheid. Het leven is prachtig, maar altijd en overal ligt de dood, het noodlot, het verval op de loer. 'Kermismuziek', zo omschrijft Poels de muziek die het zeskoppige combo maakt. Dit overigens tot ongenoegen van het management die het 'produkt' Rowwen Hèze aan de man moet brengen. „Kermis- en bruiloftsmuziek. Daar doen velen nogal neerbuigend over. Kermismuziek is juist een aanduiding waar veel inzit. Kermis dat is bier, vrouwen, plezier. Maar het is tevens drukte, lawaai, verdriet, geweld. Als ik over de kermis loop, bekruipt me ook altijd een gevoel van melancholie."

Wat niemand voor mogelijk had gehouden, is toch gelukt. Met polkadeunen – rechtstreeks afgeleid van de bruilofts- en kermisorkestjes uit hun jeugdjaren – en dialectzang heeft een Limburgse groep toch een groot publiek, ook boven de grote rivieren, weten te bereiken. Van Boem, het door Boudewijn de Groot geproduceerde tweede album, werden er afgelopen jaar reeds 11.000 stuks verkocht. De plaat is inmiddels ook in Zwitserland uitgebracht. De single Bestel Mar is regelmatig op de radio te beluisteren en 'dreigt' een hit te worden. De pers is over het algemeen lovend. Bijna alle optredens zijn in een mum van tijd uitverkocht. MTV maakt binnenkort tv-opnames. Het kan niet op.

Poels: „De laatste drie jaar is het steeds beter gegaan. Toch ben ik het niet eens met al die mensen die zeggen dat we zo snel succes hebben geboekt. Ik maak tenslotte al vanaf mijn zeventiende muziek."

Onder de naam Rowwen Hèze, ontleend aan een legendarisch dorpsfiguur uit America, maken Poels (familie van de Poelsen uit het verzet) en kornuiten reeds zes jaar muziek. „De eerste drie jaar speelden we voor de pauze Engelstalige eigen liedjes en covers van artiesten als John Cougar. Daarna kwam het dialectrepertoire aan de beurt. Tijdens carnaval speelden we alleen maar polka-achtige dialectpop. Dat besloten we op een gegeven moment ook maar te blijven doen, omdat we daar de meeste bijval mee oogsten."

Hun vrolijke muziek is voor een belangrijk deel geïnspireerd door de Tex-Mexmuziek uit het noorden van Mexico en het zuidwesten van de Verenigde Staten. Het is door accordeon en Spaanstalige zang gedomineerde feestmuziek met soms erg sentimentele, droevige teksten. Over dronken huisvaders en vrouwen die weglopen. Muziek die in ons land vooral door accordeonist Flaco Jimenez en in electrisch versterkte vorm via Los Lobos een groter gehoor kreeg dan het select groepje antropologen cq. volksmuziekliefhebbers.

Flaco Jimenez die zijn bewondering voor de jongens uit de Peel tijdens een bezoek aan Maastricht niet onder stoelen of banken stak, legde toen uit waarom Tex-Mex voor Limburg, West-Europa minder wezensvreemd is dan op het eerste gezicht lijkt. „Via Duitse en Poolse immigranten leerden mijn voorvaderen de accordeon en de polka's en walsen kennen. Ik vind het dan leuk als die muziek via een omweg door Rowwen Hèze weer terugkomt in West-Europa."

Jack Poels en drummer Martin Rongen (29) verklaren hun liefde voor Tex-Mex, polka's, bruiloftsorkesten en Limburgse blaasmuziek als volgt.

● *Rowwen Hèze aan het werk in het Sittardse uitgaanscentrum Gimmix.* Foto: PETER ROOZEN

Martin: „Mijn ouders luisterden niet naar rock 'n roll. Zij draaiden accordeonmuziek van het duo Schriebl en Hupperts. Bij de Tex-Mex vind je daar het nodige van terug. Thuis luisterden we naar de piraat in plaats van naar de nationale zenders. Daarnaast gingen we kijken naar de plaatselijke fanfare. Dat zijn onze 'roots'." Jack: „Ik speelde vroeger ook wel rockmuziek van Blue Cheer en Thin Lizzy. Nu ben ik op een leeftijd dat ik niet meer zonodig hip hoef te zijn. Ik durf er nu voor uit te komen dat ik fanfaremuziek mooi vind. Een treurige trompetsolo op een begraafplaats, zoiets dat doet je toch wel wat."

Opmerkelijk is toch dat deze op en top Limburgse band, die voortdurend graaft naar de Limburgse 'roots', in eerste instantie eerder aansloeg in Noord-Brabant dan in eigen provincie. „Vooral Zuid-Limburg, dat heeft lang geduurd. Van Maastrichtenaren weet ik dat ze chauvinistisch zijn, anders heb ik er geen verklaring voor." De groep heeft inmiddels ook een eigen fanclub met 250 leden. Het initiatief daartoe werd genomen door twee meisjes uit Helmond (!).

De band heeft ook al kennisgemaakt met de schaduwkanten van het succes. Zo zijn daar de geruchten en roddels. „We krijgen te horen dat we arrogant zouden zijn geworden. Het is zo opletten hier in de buurt. Vergeet je iemand goede dag te zeggen dan is het al helemaal mis. Ik krijg in de winkel waar ik werk om het half uur de vraag: 'Jij zal nu wel zo ophouden met werken'. Een ander lid van de band krijgt te horen dat hij het hoog in zijn bol heeft gekregen. Alleen maar omdat hij een tweedehands Volvo heeft gekocht en een huis aan het bouwen is. En het gerucht dat we een single in het Nederlands zouden gaan uitbrengen om nog meer platen te verkopen. Dat zouden we nooit doen. Dat die Nederlanders maar Limburgs gaan leren," zegt Martin Rongen. En Jack: „Soms zou je wel eens willen dat je arrogant was."

Vervanger

Volgens Martin zou de groep wel eens ooit een nummer in het Engels willen doen. „We kunnen altijd een visje uitgooien, maar daar bestaan nog geen concrete plannen voor." Overigens had het zoals pas openbaar is gemaakt begin vorig jaar weinig gescheeld of Rowwen Hèze was reeds 'history' geweest. Accordeonist John Hermkes overviel de groep opeens met de mededeling te zullen stoppen. De andere leden hebben toen even overwogen er een punt achter te zetten. Uiteindelijk werd besloten een vervanger te gaan zoeken. Via een accordeonbouwer in de buurt werd een penspianist gezocht, hetgeen nog lukte ook. De jonge Tren van Enckevort bleek met zijn jarenlange ervaring in bruiloftsorkesten een adekwaat vervanger. En zo bestaat de groep nog steeds en zullen naar alle waarschijnlijkheid nog voor de zomervakantie de studio in voor het opnemen van een opvolger van Boem. Negen liedjes zijn al geschreven door Poels die door Boudewijn de Groot 'één van de beste Nederlandse tekstschrijvers van het moment' is genoemd.

De beste van '91 van MARIJ SOMERS (Buro Pinkpop)

1. Neil Young - Weld
2. REM - Out Of Time
3. Thin White Rope - The Ruby Sea
4. Smashing Pumpkins - Gish
5. Nirvana - Nevermind

Hoogtepunt uiteraard een uitverkocht Pinkpop. Ook héél prima dat Ein Abend in Wien (voorheen Pandora) weer werd georganiseerd in de Rotterdamse Doelen. En weer véél leuke concerten gezien, zoals Tragically Hip (Noorderligt), Thin White Rope (Fenix) & dat er nog veel mogen volgen!

De beste van '91 van TON MEISEN (Janse Bagge Bend annex WW Band)

1. Poncho Sanchez - A Night At Rimball's East
2. Super All Star - Super All Star
3. Brazil Classics (1 & 2) - O Samba
4. The Rebirth Brass Band - Kickin' It Live
5. Ramon Orlando Y Orquesta Internacional - Ring...Ring!

Hét popmoment van 1991 zijn eigenlijk heel veel momenten. Het zijn al die momenten die mijn buren, Paul en Lia Klijnen, moeten – of ze nou willen of niet – aanhoren als ik weer eens aan het oefenen ben op mijn trompet, trombone, percussie, timbales, basgitaar etc. Daarbij heb ik ook nog een hifi-installatie die erg vaak boven de ze staat, en dat is hard, en ze hebben nog nooit geklaagd. Dus alle lof voor mijn buren. Paul & Lia be*dank*...

De beste van '91 van JAN RENDERS (Fenix Sittard)

1. R.E.M. - Out of Time
2. Carter The Unstoppable Sex Machine - 30 Something
3. Milltown Brothers - Slinky
4. New Model Army - Raw Melody Man
5. Smashin' Pumpkins - Gish

Behalve dat elk concert in jongerencentrum Fenix een happening is, heeft dit jaar Ein Abend in Wien grote indruk op mij gemaakt. De verscheidenheid aan groepen, maar vooral het hele gebeuren: de ene indruk volgde de andere op. Ook al was de pers niet zo te spreken over het geheel... Voor mij hoe dan ook een van de muzikale hoogtepunten van '91.

De beste van '91 van HUBERT VAN HOOF (bijna ex-dj Radio 3)

1. Van Morrison - Hymns To The Silence
2. Southside Johnny & The Asbury Jukes - Better Days
3. REM - Out Of Time
4. Brendan Croker - The Great Indoors
5. Bonnie Raitt - Luck Of The Draw

Mijn moment van '91 was het optreden van The Five Blind Boys Of Alabama tijdens het R & B-festival in the Belgische Peer. Twee uur lang de originele versie van Liefde Voor Muziek...

De beste van '91 van DAAN PREVOO (D-Train/Backbone Concerts)

1. Stevie Ray Vaughan - The Sky Is Crying
2. Southside Johnny & The Asbury Jukes - Better Days
3. Tom Waits - The Early Years
4. Diverse Artiesten - Twee Meter Sessies (Vol. 2)
5. Mike Hurley - Mike Hurley

Voor de concertgangers is het absoluut een fantastisch jaar geweest. Alleen spijtig dat het gigantische aanbod een keuze niet gemakkelijker maakt. De aangekondigde bezuinigingen op de PNL-gelden zullen op cultureel gebied veel slachtoffers gaan maken. Onder andere de Stichting Popmuziek Limburg, Limburgs Straattheater...daar gaan we weer! Een van de laatste concerten waar ik echt van heb genoten, was dat van John Campbell in Sittard. Voor volgend jaar: *let's boogie again!*

De beste van '91 van PETER DASSEN (Basement 5)

1. Nirvana - Nevermind
2. Red Hot Chili Peppers - Blood Sugar Sex Magic
3. Screaming Trees - Uncle Anesthesia
4. Infectious Grooves - The Plague That Makes...
5. A Tribe Called Quest - The Low End Theory

Mijn moment van '91? Verdomd moeilijk. Maar toch, ik ben eruit. Het allereerste optreden dat wij als Basement 5 in Maastricht hebben georganiseerd. Head's Up in het Staargebouw. Fantastisch was het om te zien hoe de hele meute op het eind van de avond swingend op het podium belandde. Onze voornemens voor '92 mogen duidelijk zijn.

De beste van '91 van LAURENS SCHELLEN (Limburgs Dagblad)

1. Into Paradise - Churchtown
2. Tom Petty - Into The Great Wide Open
3. Neil Young - Weld
4. Noordkaap - Fruit In De Stad
5. The Tragically Hip - Road Apples

Het gebeurde op zo'n dodelijk grauwe voorjaarsavond, op de zompige klei van een Elsloose boomgaard. Een wrakke Peugeotbestelbus draait hortend en stotend het festivalterreintje op. Zijn Franse ballingsoord voor één dag achter zich latend, stapt hij stilletjes uit. Gewezen punkridder, spitse smoel, z'n toch al iele lijf door ziekte uitgeteerd. Moederziel alleen kruipt hij met een aftandse gitaar en een vooroorlogs kofferversterkertje het plankier op. *I Wish It Would Rain*, verzoekt hij de goden met onverantwoord schorre stem. Amper vijf tellen later valt het water met bakken uit de hemel. 'Fucking' Wreckless Eric op Coninxpop: om nooit te vergeten.

Luisteraars zullen hem missen

Hubert van Hoof wil terug op Radio 3

DOOR JAN HENSELS

„Een misverstand. Er waren wel eens mensen uit Limburg die dachten dat ik als programmamaker bij de KRO-radio, toevallig ook afkomstig uit Limburg, groepen uit die provincie onder de aandacht zou brengen van de luisteraars van Radio 3. *No way.* Goed, de Janse Bagge Bend (Sollicitere) en Rowwen Hèze (Bestel Mar) zijn mede dank zij mijn inspanningen een succes geworden, ook in de rest van het land. Het ondersteunen van die groepen heb ik niet gedaan, omdat ze uit Limburg kwamen. Ik ben ze gaan draaien, omdat ik er iets in zag."

Hubert van Hoof (40) uit Maastricht aan het woord. Een Limburger die in het Hilversumse voet aan de grond kreeg. Zeven jaar lang bepaalde hij het gezicht van het bij liefhebbers van 'de betere popmuziek' uiterst populaire Op Slag van Maandag. Zondag 29 december valt zijn zwanenzang te beluisteren. Het doek is gevallen voor de dj. De KRO-directie schuift de eigenzinnige programmamaker aan de kant.

Door de fusie van AVRO, NCRV en KRO is er geen plaats meer voor oudere dj's met uitgesproken opvattingen over muziek. In de strijd tegen de commerciële stations en om de gunst van het jeugdige luisterpubliek te verkrijgen, worden jonge dj's als Bas Westerweel ingehuurd. Meta de Vries (AVRO) en Harro de Jonge (NCRV) passen evenmin in de nieuwe opzet die de drie omroepen hebben uitgestippeld.

„Hubert, ik zal jouw stem erg missen." En: „Door jou heb ik Van Morrison, John Hiatt en Joni Mitchell leren kennen." Enkele citaten uit brieven van luisteraars die vinden dat het programma moet blijven, omdat er toch al zo weinig aandacht is voor 'rootsmuziek' op Radio 3. Mensen die woedend zijn omdat 'hun' programma verdwijnt. Hubert: „De KRO maakt een grote fout. Een belangrijk marktaandeel wordt weggegooid. Een paradox: de belangstelling voor blues, folk, country, soul enzovoorts is nog nooit zo groot geweest als juist nu. En net op dat moment zetten ze een punt achter een programma waarin die muziek centraal staat."

Rory Block, Brendan Croker, Luka Bloom, artiesten die hun bekendheid in ons land ontegenzeglijk mede aan Van Hoof te danken hebben. Nadat hij ze ging draaien, deden ook andere stations dat. Een te verwachten gevolg van het verdwijnen van Op Slag van Maandag: „Onbekende artiesten bij kleine platenmaatschappijen zullen minder snel aan bod komen. Daar is door muzikanten kwaad op gereageerd, door luisteraars, maar ook door platenmaatschappijen en concertorganisatoren (Jan Smeets). Het gaat tenslotte niet alleen om de twee uur van mij."

„Het zijn inclusief de programma's van Harro en Meta zes uur betere muziek per week die verdwijnen. De VPRO en Jan Douwe Kroeske (VARA) blijven als enige geestverwanten over. Zij houden ook van die muziek. Dat zijn mensen die zélf de plaatjes uitzoeken. Niet van die lui die plaatjes in de handen gedrukt krijgen van hun superieuren."

Degenen die Van Hoof haten, zijn nog niet van hem af. Goed nieuws derhalve voor zijn fans. Volgens hem zal hij hoogstwaarschijnlijk – als het even meezit – terugkeren op de Hilversumse radio. De plicht roept: „Ik moet mijn doelgroep bedienen." Mogelijk met een ander programma en/of bij een andere omroep. Daarover wil de dj echter niets kwijt.

O, wat heeft hij een hekel aan dat woord deejay. „Ik heb het altijd over disc-jochies." Eén van de vele provocerende uitspraken van Van Hoof.

Een ander voorbeeld: „The New Kids on the Block, dat is porno." En de rel over het plaatje van Rick Astley. Van Hoof die verklaart When I Fall In Love niet te zullen draaien (was hij toch al niet van plan) uit protest tegen smakeloze opmerkingen over apartheid van producer Peter Waterman.

Een geëngageerd programmamaker, zoals dat heet. Zet zich bijvoorbeeld in voor de geplande cd met Limburgse artiesten waarvan de opbrengst voor de Milieufederatie bestemd is. O ja. Limburgse pop. „Ik had veel geld kunnen verdienen aan het lied Sollicitere van de Janse Bagge Bend. Toen zij een plaatje wilden opnemen en bij mij om advies kwamen, heb ik ze echter doorverwezen. Je kunt wel bevriend zijn met artiesten, maar je moet wel je onafhankelijkheid bewaren."

● *KRO-dj Hubert van Hoof is morgenavond voor het laatst te horen op Radio 3. Maar hij kómt terug, dat weet-ie bijna zeker.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Universiteit voor Theologie en Pastoraat

De Universiteit voor Theologie en Pastoraat in Heerlen is een r.k. instelling voor wetenschappelijk theologisch onderwijs en onderzoek. In het kader van een fusie met de Faculteit der Godgeleerdheid van de Katholieke Universiteit Nijmegen, geldt in de komende jaren het realiseren van concrete doelstellingen op het gebied van de studentenwerving als beleidsmatige prioriteit. Voor een projectperiode tot september 1995 zoeken wij in dat verband t.b.v. de Heerlense instroomlocatie een

medewerker m/v Public Relations en Voorlichting

in een full-time functie

Uw taken

Onder leiding van de marketing-manager bent u verantwoordelijk voor de volgende taken:
- Zelfstandige bijdragen leveren aan het vertalen van doelstellingen uit het marketingplan in concrete deelprojecten en uitvoeren daarvan
- Afhandeling info-aanvragen aspirant-studenten en intermediairs
- Produktie extern informatiebulletin
- Begeleiding advertentieplaatsingen
- Uitvoeren respons- en effectmetingen
- Persoonlijke contactlegging met afzonderlijke doelgroepen voor studentenwerving
- Organisatie open dagen en overige voorlichtingsevenementen
- Ondersteuning bij de produktie van voorlichtings- en wervingsmateriaal
- Organiseren van mailings
- Mede verzorgen van interne communicatie en persvoorlichting

Wij verwachten van u
- een relevante opleiding op HBO-niveau, bijvoorbeeld HEAO (richting communicatie), aangevuld met het NGPR-A diploma; rijbewijs B;
- van harte instemmen met de doelstelling van een theologische faculteit
- enige jaren ervaring op het gebied van PR en voorlichting;
- uitstekende communicatieve vaardigheden;
- organisatietalent;
- een systematische en doelgerichte werkstijl

Wij bieden u
- een afwisselende en verantwoordelijke functie, die u met een grote mate van zelfstandigheid uitoefent
- een salaris, afhankelijk van leeftijd en ervaring, van maximaal ƒ 4.402,- bruto per maand (schaal 7 of 8 BBRA)
- een aanstelling op projectbasis tot september 1995

Voor nadere informatie omtrent deze vacature kunt u terecht bij de heer drs. F. Wolswijk, adjunct-secretaris, telefoon: 045-718520.

Uw sollicitatie kunt u tot uiterlijk 17 januari 1992 richten aan: UTP, Sollicitatiecommissie KWP, Postbus 4406, 6401 CX Heerlen.

Grimbergen Constructies Heerlen B.V. is een internationaal georienteerd bedrijf, gespecialiseerd in het ontwerpen en bouwen van kassen voor groente- en bloemkwekerijen en verkoopruimten voor tuincentra in Europa.
Hiervoor heeft Grimbergen de beschikking over een modern ingerichte fabriek met 70 werknemers op industrieterrein "De Beitel" waar de aluminium- en staalkonstrukties in kleine series op klantspecificatie worden geproduceerd.

Wij vragen een:

werkvoorbereider/constructeur (m/v)

De functie:
- U gaat werken op de afdeling werkvoorbereiding, waar u samen met nog 10 collega's op HTS/MTS-niveau samenwerkt.
- Naast het berekenen van de benodigde materialen, geeft u ondersteunende begeleiding in de produktie en werkt u mee aan het realiseren van optimale konstrukties.
- U onderhoudt kontakten met opdrachtgevers en onderaannemers.

Wij vragen:
- HTS-Wtb of HTS-Bk, bij voorkeur met enige werkervaring.
- Goed technisch inzicht op konstruktiegebied.
- Praktische en vindingrijke instelling.

Wij bieden:
- Een verantwoordelijke, zelfstandige baan.
- Een prima salaris.
- Een 39-urige werkweek.
- 31 vakantie- en roostervrije dagen.
- Bedrijfspensioenfonds.
- Interessante bedrijfsspaarregeling.
- Andere sekundaire arbeidsvoorzieningen.

Indien u interesse heeft, schrijf dan een brief aan:
Grimbergen Constructies Heerlen B.V.
Sourethweg 17, 6422 PC HEERLEN
of bel tijdens kantooruren met Ans Verhoeven voor een afspraak, 045-411410.

deelt in het succes van **mazda**

In 1991 was **AUTOBEDRIJF DRIESSEN** een van de best verkopende Mazda-dealers van Nederland.

Om dit succes verder uit te bouwen en te continueren biedt AUTOBEDRIJF DRIESSEN een nieuwe uitdaging aan een

ENTHOUSIASTE AUTOVERKOPER m/v

die met grote mate van zelfstandigheid zowel de particuliere als de zakelijke markt verder doet uitgroeien.

Als verkoper stelt u de verkoopplannen op en voert deze uit. Ook ontwikkelt u speciale verkoopacties. Verder behoort promotie en public relations tot uw takenpakket.

Om deze afwisselende functie succesvol in te vullen denken wij dat u aan het volgende profiel dient te voldoen:

- een middelbare beroepsopleiding in een commerciële richting;
- een aantal jaren werkervaring opgedaan in de autobranche;
- initiatiefrijk;
- goede contactuele eigenschappen.

Wij bieden een zeer zelfstandige en afwisselende functie in een jong team, met een salaris dat overeenkomt met de zwaarte van de functie.
Daarnaast wordt goede ondersteuning en training geboden door Auto Palace-de Binckhorst b.v.
Geïnteresseerd of toe aan een nieuwe uitdaging?
Schrijf dan uw sollicitatiebrief aan:

D1624

AUTOBEDRIJF DRIESSEN Maastrichterlaan 22-26, 6191 AD Beek (L.).

DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

JANSHEN-HAHNRATHS

De Janshen-Hahnraths Groep behoort tot de toonaangevende ondernemingen in de amusementsbranche.
De groepsactiviteiten omvatten de groothandel in amusementsartikelen – zoals speelautomaten, biljarts en disco-installaties –, de exploitatie van de Fair Play Amusementscenters in Nederland en enkele andere Europese landen, de exploitatie van amusementsartikelen in horecabedrijven, de ontwikkeling van software voor amusementsmachines en de exploitatie van onroerend goed. Naast de ruim 260 medewerkers in Nederland zijn ook in het buitenland tientallen mensen direct of indirect aan de groep verbonden.

Wij zoeken voor onze hoofdvestiging in Kerkrade een

HOOFD TECHNISCHE DIENST m/v

Deze manager zal dagelijks leiding geven aan een team van ca. 45 medewerkers, meest MTS-ers. Hij zal vele interne en externe contacten onderhouden en betrokken zijn bij het beleid.

Een eerste eis is dat de manager beschikt over leidinggevende capaciteiten, organisatorisch inzicht en overwicht heeft. Daarnaast zal de technische achtergrond op HTS-E niveau moeten zijn en zal hij de Engelse en Duitse taal moeten beheersen.

De leeftijdsindicatie ligt tussen 30 en 40 jaar.

Voor onze horeca-exploitatie zoeken wij een

MANAGER m/v

die leiding geeft aan een aantal vertegenwoordigers, contacten onderhoudt met klanten en andere externe relaties.

Een goede opleiding, contactuele eigenschappen, een grote commerciële ervaring en een goed niveau zijn vereisten.

De leeftijdsindicatie ligt tussen 30 en 40 jaar.

Bent U geïnteresseerd in een van deze functies? Dan zien wij Uw reactie met belangstelling tegemoet. Uw schriftelijke sollicitatie, vergezeld van curriculum vitae en pasfoto, kunt u richten aan de directie van
Janshen-Hahnraths Groep,
Postbus 3009,
6460 HA Kerkrade

BIONAGRA BV

is een explosief groeiende direkte verkooporganisatie, die met name hoogwaardige natuurlijke gezondheidsverbeterende produkten voor dieren, homeopathische en ruwvoederwinningsprodukten alsmede natuurkundige instrumenten voor natuurlijke bodemverbetering rechtstreeks aan de agrarische ondernemer verkoopt.
Voor de verkoop van deze hoogwaardige produkten zoeken wij

TOPVERTEGENWOORDIGERS M/V

Geboden wordt:
- vast salaris + provisie + verkoopbonussen
- een onkostenvergoeding
- een beschermd rayon
- werk in een super gemotiveerd team
- binding met een gerenommeerd bedrijf dat u steunt in de vorm van research, administratie, verkoopopleiding en intensieve praktijkbegeleiding
- doorstromingsmogelijkheden naar een leinggevende funktie voor mensen met ambitie en aantoonbaar succes

Gevraagd wordt:
- verkoopervaring
- uitstekende kontaktuele eigenschappen
- midelbare schoolopleiding
- bezit van auto + telefoon
- interesse in een gezonder agrarisch milieu
- leeftijd vanaf 23 jaar

Indien u geïnteresseerd bent in bovenstaande funktie en u voldoet aan de gestelde eisen, kunt u uw schriftelijke sollicitaties, vergezeld van een pasfoto richten aan **BIONAGRO BV,** t.a.v. de heer L.J.G.M. van Duijnhoven, postbus 10053, 5000 GB WEERT.

Stichting Bejaardenzorg Amstenrade en omstreken

In het onder de stichting ressorterend verzorgingshuis Elvira te Amstenrade ontstaat per 1 februari 1992 een vakature voor

KOK (m/v)

Funktie-inhoud:
de betreffende medewerker staat onder leiding van het hoofd voedselvoorziening.
Hij/zij draagt mede zorg voor de bereiding van zowel de warme- als ook voor de broodmaaltijden. In voorkomende gevallen werkt hij/zij mee bij de afwas en het schoonhouden van de keuken(apparatuur).

Funktie-eisen:
opleiding 2e instellingskok of gelijkwaardig.
Bereid zijn gemiddeld één weekend per 14 dagen te werken.

Op werknemers binnen onze stichting is de C.A.O.-bejaardentehuizen van toepassing.

Nadere informatie over deze vakature zijn vanaf maandag 30 december a.s. dagelijks tussen 12.00 en 16.00 uur in te winnen bij het hoofd voedselvoorziening de heer R. Braam, telefoon 04492-1919.

De schriftelijke reakties op deze advertentie dienen vóór 10 januari 1992 gezonden te worden aan: **de direktie van het verzorgingshuis Elvira,**
de Gijselaar 10,
6436 AX Amstenrade.

D1303

Congregatie Liefdezusters van het Kostbaar Bloed

Klooster St. Agnetenberg
Plakstraat 24
6131 HT Sittard

Gevraagd voor spoedige indiensttreding een

ziekenverzorgende m/v

of

bejaardenverzorgende m/v

voor haar verpleegafdeling van 15 religieuzen voor de nachtdienst van 22.00 uur tot 7.00 uur volgens rooster, 7 dagen werken 14 dagen vrij.

Functie-informatie:
Naast verpleging en verzorging van somatische patiënten en patiënten met psycho-geriatrische aandoeningen, behoren licht huishoudelijke werkzaamheden tot het takenpakket.

Arbeidsvoorwaarden:
Conform rechtspositiereglement voor personeel in dienst van orden en congregaties.

Schriftelijke sollicitaties binnen 14 dagen te richten aan Zr. Engelberta van Beers, Klooster St. Agnetenberg, Plakstraat 24, 6131 HT Sittard, (tel. 046-580172 of 511739).

D1813

De Stichting Limburgse Bedevaart naar Lourdes te Maastricht is een R.K. instelling, die reeds sedert 1921 trein-, bus- en vliegreizen organiseert naar Lourdes en andere bevevaartplaatsen. Jaar in jaar gaan talrijke pelgrims met haar mee, waaronder ook veel zieken en gehandicapten.

In verband met de pensionering van haar huidige directeur wil het bestuur van de stichting graag in contact komen met kandidaten voor de functie van

Directeur m/v

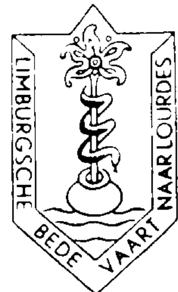
Voor deze verantwoordelijke functie zoeken wij iemand in de leeftijd van 30 tot 35 jaar met het volgende profiel:

- rooms katholiek, kerkelijk belangstellend en meelevend
- goede contactuele en communicatieve eigenschappen
- beheersing van de Franse taal in woord en geschrift
- een duidelijke dienstverlenende instelling
- ervaring in de reisbranche (SEPR 1e en 2e diploma)
- academische of HEAO opleiding BE-CE en aantoonbare commerciële aanleg.

Wij bieden een zelfstandige en uitdagende baan met als standplaats Maastricht en, in overeenstemming met het niveau van de functie, een goed salaris.

U kunt uw schriftelijke sollicitatie zenden aan de Voorzitter van de Stichting, de H.E. Heer Deken F. van Tuel, Maasstraat 15, 6001 EB te Weert.

Voor inlichtingen kunt u terecht bij de heer J. van Eijk, Secretaris, tel. 04407-2881.

Randstad heeft volop werk

Loodsmedewerkers m/v

Heeft u een part-time baan en zoekt u aanvullende bijverdiensten, dan hebben wij werk voor u in de omgeving van Beek. U gaat pakketten klaarzetten voor verzending. De opdracht is voor 4 uur per dag en kan lange tijd duren.
Informatie bij Monique Groen, **tel. 046-37 87 00.**

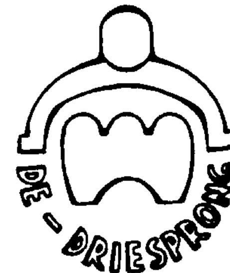
Chauffeur m/v

Wij hebben regelmatig werk voor een vrachtwagenchauffeur, die af en toe enkele dagen beschikbaar is. Het werk bestaat niet alleen uit het laden, lossen en vervoeren van de materialen, maar ook uit het meehelpen opbouwen ervan.
Heeft u belangstelling in deze korte opdrachten, neem dan zo spoedig mogelijk contact met ons op.
Informatie bij Annemie Frijns, **tel. 046-37 87 00.**

Beek, Markt 64.

randstad uitzendbureau

STICHTING
H.H. MARCELLINUS EN PETRUS
VOOR KATHOLIEK ONDERWIJS

Het bestuur van de Stichting H.H. Marcellinus en Petrus voor Katholiek Onderwijs te Geleen zoekt per 1 febr. '92 voor de basisschool „De Driesprong", i.v.m. groei leerlingenaantal

een leerkracht (m/v)

voor ca. 18 uur per week,
met uitbreiding tot 40 uur per 1 maart '92.

Van de kandidaten wordt verwacht dat zij:
- per 1 maart '92 een nieuwe groep 1 opstarten;
- als groepsdocent all-round kunnen functioneren in de groepen 1 t/m 8;
- zich volledig inzetten, ook voor buitenschoolse activiteiten.

„De Driesprong" is een grote en relatief nieuwe school met ca. 500 leerlingen. Aan de school zijn 24 leerkrachten verbonden.

Nadere informatie kan worden ingewonnen bij de adjunct-directeur mevr. A. Notten, tel. 046-745214 (school), na 5 januari a.s.

Gegadigden worden verzocht vóór 9 januari a.s. hun sollicitatiebrief te richten aan voornoemd bestuur, onder vermelding van VAC. LK in de linkerbovenhoek van de enveloppe, p.a. Norbertijnenstraat 47, 6166 AG Geleen.

IN ONZE 3 SPECIAALZAKEN

TOONKAMERMODELLEN

met 10 - 20 - 30 - 40% korting op:

Bankstellen - Salontafels - Wandmeubels
Toogkasten - Slaapkamers - etc..

VEGERS MEUBELEN

Eiken klassiek	Slaapkamers	Moderne Meubelen
Honigmanstraat 47	Heerlerbaan 235	Locht 2
Heerlen	Heerlen	Kerkrade

Verantwoording enquête

De verhalen op deze pagina zijn gebaseerd op de resultaten van de enquête 'De Staat van het Land', een nationaal opinie-onderzoek waar tienduizenden lezers van vijftien regionale dagbladen, waaronder het Limburgs Dagblad, het afgelopen voorjaar aan hebben deelgenomen.

De enquête is opgezet en uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Pers Dienst (GPD) in Den Haag, in samenwerking met de Rijksuniversiteit Leiden en de Erasmus Universiteit in Rotterdam. De resultaten zijn verwerkt onder leiding van de Leidse psycholoog prof. dr R. Diekstra en de Rotterdamse econoom prof. dr B.M.S. van Praag.

Alle genoemde cijfers en conclusies komen voort uit antwoorden op vragen over de periode vóór Pinksteren 1991. Volgens de beide wetenschappers is er echter geen reden om aan te nemen dat de resultaten op dit moment niet meer zouden gelden. Doordat de gegevens zijn 'geschoond' en 'gewogen' kunnen ze in belangrijke mate representatief worden genoemd voor de Nederlandse bevolking.

DE STAAT VAN HET LAND... POLITIEK

HOE TEVREDEN IS DE PVDA-STEMMER OVER DE OVERHEID?

in procenten

	landelijk gemiddelde	'oude' PvdA-stemmers	'nieuwe' PvdA-stemmers
(zeer)tevreden	48,5	57,2	53
(zeer)ontevreden	44,7	37,7	43,2
geen mening	6,8	5,1	3,8

WIM KOK

VAN WELKE VAKBOND IS DE PVDA-STEMMER LID?

	landelijk gemiddelde	'oude' PvdA-stemmers	'nieuwe' PvdA-stemmers
FNV	17,9	42,7	30,2
CNV	6,5	3,2	3,6
MHP	2,3	0,6	0,4
andere	13,9	10,4	12,6

PvdA

Van de 25.000 deelnemers aan de GPD-enquete waren er 4178 die bij de vorige verkiezingen op De PvdA hebben gestemd. 478 ondervraagden lieten weten bij de komende verkiezingen voor het eerst op deze partij te zullen stemmen.

2215 ondervraagden lieten echter weten de PvdA de rug toe te keren.

WAT IS DE OPLEIDING VAN DE PVDA-STEMMER?

percentages zijn afgerond

	landelijk gemiddelde	'oude' PvdA-stemmers	'nieuwe' PvdA-stemmers
lager onderwijs, lbo, lts, huishoudschool	22	24	37
(m)ulo, mavo, mbo	37	38	39
havo, mms, hbs, vwo	12	9	6
hbo, universiteit	29	29	18

Bron: GPD-enquête 'De staat van het land' 1991

© GPD infographics/illustratie: [illegible]/Theo Goedjes

PvdA-stemmers gaan massaal over naar D66

DOOR BART JOCHEMS

De PvdA worstelt met tal van vraagstukken; van de nieuwe partijvoorzitter en de presentatie in het kabinet tot de vernieuwing van partij en samenleving. De meeste kopzorgen baart de PvdA-leiding de snelle teruggang van de PvdA-aanhang in den lande.

Wie zich niet beter wist te verdedigen riep maar uit dat D66 winst boekte, omdat die partij nergens voor staat en alleen de talenten van politiek leider Van Mierlo uitbuit. Maar de immense aantrekkingskracht die D66 heeft op het PvdA-kiezersvolk kan niet alleen door die Van Mierlo komen. Uit een enquête van GPD/Limburgs Dagblad blijkt dat 61,9 procent van de 'afvalligen' uitwijkt naar D66.

Behalve de schare mensen die zich van de PvdA afkeert, zijn er ook potentiële nieuwe PvdA-kiezers te ontwaren in Nederland. Het zijn vooral mensen die de laatste verkiezingen niet stemden. Ze hadden geen zin, stemden 'uit principe' niet of moesten op verkiezingsdag ziek thuis blijven. Bijna zeventig procent van de mogelijke aanwas voor de PvdA is in die groep te vinden. Zestien procent van de 'nieuwe' PvdA-stemmers was afkomstig van het CDA.

Overigens is het met deze groep 'nieuwe' PvdA'ers niet bijster goed gesteld. Het percentage lager- of ongeschoolden is relatief hoog, net als het aantal geschoolde en ongeschoolde arbeiders. Ook is het percentage werklozen en arbeidsongeschikten onder deze 'nieuwe' PvdA'ers hoger dan het landelijk gemiddelde. Het netto-inkomen is in deze groep relatief laag.

Dat geeft de leiding van de PvdA weer stof tot nadenken. Want de richtingenstrijd onder de sociaal-democraten draait nu juist om de vraag of de partij zich moet blijven richten op de 'kansarmen', of meer aandacht dient te besteden aan andere groepen in de samenleving. De enquête geeft aan dat onder de 'zwakkeren' in de samenleving nog stemmenwinst valt te behalen. Als zij tenminste besluiten het stemhokje op te zoeken.

Zo blijkt dat relatief veel 'nieuwe' PvdA'ers geheel of gedeeltelijk zijn aangewezen op een wao- of aaw-uitkering. Het is daarbij overigens de vraag of deze ondervraagden ook na de wao-maatregelen van het CDA/PvdA-kabinet nog PvdA zouden stemmen. De enquête werd immers gehouden voordat de ingreep in de wao bekend werd.

Scholing en werk

De enquête levert een aardig beeld op van de PvdA-kiezer. Lager geschoolden maken 24 procent uit van de PvdA-stemmers, terwijl het aantal lager geschoolden landelijk op 21,7 procent uitkomt. Nederland telt verder ruim 17 procent 65-plussers, onder de PvdA-kiezers is dat ruim 22 procent. De jongere leeftijdscategorie (18- tot 34-jarigen) maakt bijna 30 procent van de totale bevolking uit, onder PvdA'ers zijn die jongeren minder talrijk (22 procent).

Veel PvdA'ers (32 procent) werken bij de overheid, landelijk is dat 27 procent. Logischerwijs zijn dan ook minder PvdA'ers bij een particuliere onderneming werkzaam (40 procent), terwijl 45 procent van alle Nederlanders op de loonlijst van een bedrijf staat.

PvdA'ers 'scoren' slechts iets hoger dan het landelijk gemiddelde, als het om het aantal gepensioneerden, werklozen en arbeidsongeschikten gaat. Hier zijn vooral de verschillen met de 'nieuwe' PvdA-stemmers (merendeels Nederlanders die bij de laatste verkiezingen, die voor de Provinciale Staten in maart 1990, niet stemden). Vijf procent van die potentiële PvdA'ers is werkloos, bijna negen procent arbeidsongeschikt.

Voor bijna 86 procent van alle Nederlanders telt de 'werkweek' vijf dagen, bij de PvdA ligt dat percentage hoger: ruim 89 procent.

Zo'n 14 procent van de Nederlandse bevolking werkt ook de zesde en/of zevende dag van de week, bij PvdA'ers is dat percentage bijna 11.

De meeste Nederlanders (59 procent) zijn er van overtuigd hun baan niet te zullen verliezen. Onder de PvdA'ers is dat percentage ongeveer hetzelfde: 'zeer onwaarschijnlijk' antwoordden ook zij op de vraag of ze verwachtten hun baan kwijt te raken. Mocht het noodlot toch toeslaan, dan verwacht ruim 51 procent van de Nederlanders binnen één jaar een nieuwe baan te hebben. PvdA'ers zijn daar wat minder optimistisch over: 46 procent denkt snel een nieuwe werkgever te kunnen vinden.

Inkomen

'Komt er in uw huishouden een uitkering binnen?' was een andere vraag uit de enquête. Zestien procent van de Nederlanders antwoordt dat een [illegible] geheel of gedeeltelijk voor het maandelijkse inkomen zorgt. Onder PvdA'ers is dat [illegible] procent. Zes procent van de Nederlandse huishoudens is geheel of gedeeltelijk aangewezen op een wao- of aaw-uitkering, in 'PvdA-gezinnen' ligt het percentage op ruim zeven. Vooral de 'nieuwe' PvdA'ers wijken hier af: ruim 13 procent geeft aan dat een wao- of aaw-uitkering binnenkomt.

Qua inkomen gaan PvdA'ers ongeveer gelijk op met andere Nederlanders. Van alle Nederlanders heeft ruim 28 procent een netto-inkomen dat boven de 4000 gulden per maand ligt, bij de PvdA'ers is dat 25 procent. 53 procent geniet maandelijks een netto-salaris tussen de 2000 en 4000 gulden (PvdA'ers: 55 procent). In de inkomenscategorie beneden de 2000 gulden zit 18 procent van de Nederlanders, bijna 20 procent van de PvdA'ers.

Meer dan de gemiddelde Nederlander zijn PvdA'ers tevreden over het optreden van de overheid. Ruim 57 procent geeft dat aan, terwijl het percentage onder alle Nederlanders het niet tot 49 reikt.

Het zal niet verbazen dat een groot deel van de PvdA'ers lid is van de vakbond FNV: bijna 43 procent. Landelijk gezien is de FNV-aanhang beperkt tot 18 procent. Andere vakbonden kunnen bij de PvdA'ers nauwelijks potten breken: 43 procent geeft aan van geen enkele vakbond lid te zijn (landelijk: ruim 59 procent).

Religieus zijn PvdA'ers merendeels niet: 61 procent zegt tot geen enkele religieuze stroming te behoren. Op dat terrein wijken PvdA'ers fors af van het landelijke percentage: 43 procent van de Nederlanders antwoordt 'nee' op de vraag of zij 'op het ogenblik een bepaald geloof of een bepaalde levensovertuiging' hebben. Het rooms-katholicisme mag zich nog op de meeste aanhang verheugen onder PvdA'ers, de Nederlands hervormden komen als goede tweede uit de bus.

PvdA'ers voelen zich even vaak gedeprimeerd of eenzaam als andere Nederlanders. Ook hier vormen de 'nieuwe' PvdA-stemmers een duidelijke uitzondering. Maar liefst 9,5 procent is tamelijk of zeer gedeprimeerd, ruim 25 procent is eenzaam. Ook de buurt kan een relatief groot deel van de 'nieuwe' PvdA'ers niet bekoren: zeven procent is ontevreden of zeer ontevreden over de directe omgeving, een percentage dat ruim twee maal zo hoog ligt als bij andere Nederlanders.

Het recht om alles te durven

„Jij hebt al heel lang geweten wat het is waarvoor ik altijd heb gevochten: het recht om alles te durven." De woorden zijn van de beroemde schilder Paul Gauguin en ze zijn te vinden in een brief die hij precies negentig jaar geleden, in 1902, aan zijn vriend De Monfried schreef.

DOOR RENÉ DIEKSTRA

Ze schieten me te binnen als ik in een [illegible]-interview met CDA-fractieleider [illegible] uitspraken tegenkom als: „Soms denk ik wel eens: zou er een andere wereld bestaan waarin ik me thuis zou kunnen voelen," en „Ach, misschien is het ook ontzettend aardig om na al die slopende jaren in de politiek er helemaal uit te stappen en me verder alleen nuttig te maken in het vrijwilligerswerk."

Zou hij dat durven, vraag ik me af. Zou hij net als Gauguin die [illegible] als beursmakelaar voorgoed [illegible] voor een armoedig maar [illegible] creatief schildersbestaan, het [illegible] kunnen verlaten? Of is zo'n [illegible], zoals bij zovele veertigers, niet meer dan een vrijblijvende midlife-mijmering?

[illegible] het laatste, maar [illegible] natuurlijk [illegible] als een verwijt [illegible]. Voor de meeste mensen betekent [illegible] niet zo heel veel anders dan doen wat je voorgedaan is en denken wat je voorgedacht is. [illegible] het motto 'als je [illegible] doet, doe je [illegible] genoeg' worden we [illegible] anders dan anderen te gedragen of te uiten. Wie zich ongewone keuzes maakt, komt [illegible] onvermijdelijk in botsing met de buitenwereld, maar ook met krachten van binnenuit, met de normen en opvattingen die zich via opvoeding en gewoonte in de geest genesteld hebben.

Dat is al met betrekkelijk [illegible] dingen zo. Iemand die zijn leven lang [illegible] is geweest op Nieuwjaarsdag naar de [illegible] gegaan, die zal zich vermoedelijk niet helemaal op z'n gemak voelen als hij dat nu op 1 januari verzuimt. Het is zelfs goed mogelijk dat hij [illegible] vanuit een zekere 'bijgelovige' angst [illegible] voorhouden dat het voor hem een [illegible] jaar zal worden.

De prijs die we moeten [illegible] voor het breken met een gewoonte – of het nu stoppen met een relatie is of stoppen met bidden – is (althans een tijdlang) [illegible] spanning. Die innerlijke [illegible] weer de brandstof voor [illegible] had ik dat eigenlijk wel moeten doen' of schuldige gedachten als 'had ik dat wel mogen doen?' Op hun [illegible] zijn het die angst- of schuldgevoelens [illegible] toe [illegible] toch maar weer op te pakken.

Kortom, angst of schuld [illegible] houdt ons op onze plaats [illegible]. Maar het is hetzelfde [illegible] waardoor onze zelfontplooiing [illegible] van nieuwe wegen en het [illegible] onontgonnen talenten en mogelijkheden in de wielen wordt gereden.

In zekere zin is de geschiedenis van de [illegible] gelijk aan de geschiedenis van mensen die [illegible] angst voor het denken van het nog ongedachte, het zeggen van het nog ongezegde en het doen van het nog ongedane, te overwinnen. Waardoor [illegible] gezien met hun tijdgenoten [illegible]. Dat overkwam ook een [illegible] die rond 1900 niet [illegible] om [illegible] universitaire collega [illegible] voor beide [illegible] van het [illegible], wordt in de [illegible] dingen die een [illegible] lang zijn, hoog [illegible] [illegible] staan, bomen en dergelijke meer. Verder door [illegible] het [illegible] in het lichaam te [illegible] wapens van allerlei soort: messen, dolken, lansen, sabels, maar ook schietwapens, geweren, pistolen en de door zijn vorm hier zo geschikte revolver. Zonder nadere uitleg begrijpt men nu ook de vervanging van het mannelijk lid door voorwerpen waaruit water vloeit: waterkranen, gieters, fonteinen, of door voorwerpen die verlengd kunnen worden als [illegible] potloden, enz. De merkwaardige eigenschap van het mannelijk lid om zich [illegible] van de zwaartekracht in [illegible] te kunnen richten, het verschijnsel van de erectie, leidt tot een symboolvorming die haar oorsprong vindt in het [illegible] tot stijgen van [illegible] vliegmachines, zeppelins en luchtschepen."

Vandaag de dag zouden we nog altijd geneigd zijn om een hoogleraar, die op zo'n onverbloemende manier tekeergaat, als een dubieus en weinig serieus te nemen [illegible] aan de schandpaal te nagelen. Dat is [illegible] ook vele jarenlang met de [illegible] gebeurd. Wat hem [illegible] heeft om zowel naar wetenschappers als naar het grote publiek toe zijn [illegible] van gebieden, variërend van [illegible] tot opvoeding en oorlogvoering, te blijven verheffen.

Alles wat de mens ervaart of doet, van de onbeduidendste verspreking tot de diepste depressie, zo was zijn mening, vraagt om uitleg, verklaring. En bij het zoeken naar die verklaring, naar de waarheid, mag niets bij voorbaat buiten schot blijven. [illegible] van zijn durf is geweest dat er nu vrijwel geen sterveling op deze planeet meer te vinden is die [illegible] niet kent [illegible] de grootste denkers van deze tijd, te weten Sigmund Freud.

De oorlog tegen het ongewone, tegen het gedurfde denken, gaat overigens nog steeds door en [illegible] is nog altijd een strijd van velen tegen de enkeling. Onlangs nog, anno 1991, werd de priester-psycholoog Eugen Drewermann door zijn bisschop het zwijgen opgelegd. De reden? Drewermann meent dat de bijbel als het woord van God alleen iets te betekenen heeft als de mens daar persoonlijk-emotioneel iets bij voelt, ervaart. Zonder [illegible] er geen geloof, is er [illegible], zijn [illegible] telost.

[illegible] ken [illegible] nameliijk [illegible] uit het [illegible] bijbel [illegible], zijn ze [illegible] Freud op [illegible] orde in de kerken vrijwel [illegible] van de duivel. Vandaar dat D[illegible] zwijgen moet. Maar vandaar ook [illegible] even een stem wil geven om uit te [illegible] wat voor velen misschien [illegible] het meest waardevolle voornemen [illegible] komende 52 weken zou kunnen [illegible].

„Maak [illegible] mee om in weemoed te [illegible] lang verdwenen wegen die je [illegible], heb eens een keer de moed [illegible] te overleggen hoe je leven er zou [illegible] als je het nog eens, helemaal van voren af aan zou kunnen beginnen; hoe zou je [illegible] terugkijkend met wat je nu weet – willen leven wanneer alles nog een keer een [illegible] krijgen kon? Waag te denken [illegible] mogen denken, waag te doen [illegible] hebt mogen doen, waag te zijn [illegible] zijn en wat toch [illegible]."

op zondag IRF 29 december

Intern. Reizenfestival

In de Peppermill, Heerlen. Van 12.00 tot 20.00 uur, Entree f 10,-

Superaanbiedingen:
Meer dan f 75.000 kortingen op vakantiereizen. Tevens buiten helicopterrondvluchten en ballonvaren (bij geschikt weer).

De hele dag door optredens
van o.a. Beppie Kraft, Marco Borsato, Duo Oetgesloape, Nachraove, Moonlightriders, Kumpkes Blumkes enz.

Supertombola:
Uw entreekaart is tevens deelnemersbewijs voor de supertombola met meer dan f 25.000 aan prijzen, variërend van verzorgde vakantiereizen tot leuke reistassen.

Rhodos
met Holland International
f 75,- korting,
vertrek 23 april, 1 week naar hotel Avra Beach, Aparthotel Filerimos.
1 week v.a. f 693.

Indonesië
met Unitravel:
22 daagse, begeleide rondreis, 16 juni en 14 september all in f 4.995,-.
Extra's waar u niets voor betaald zijn vervoer naar Schiphol v.v. kennismakings- en voorlichtingsavond met rijsttafel, reisverzekering, dokumentatiepakket (ruim f 200,- besparing).

Algarve
met Sudtours
Vanaf Maastricht
Vertrek op 4 - 11 - 18 mei naar de fijne appartementen Albufeira Jardim in Albufeira of Golden Beach in Praia de Oura.
1 week studio f 650,- (min. 2 pers.),
1 week 2 kamer app. f 650,- (3 pers. bez.) f 750,- (2 pers. bez.).

Kreta
vanaf Maastricht Airport
met Arke reizen:
1 - 8 - 15 mei
naar de beste hotels van Kreta: de Grecotels.
Korting op de gidsprijs voor 1 week f 50,- voor 2 weken f 75,-

Isla Margarita
met Villahome:
f 150,- korting op alle vertrekken in janauari en februari (excl. Carnavals-periode) en f 100,- korting op alle vertrekken in de zomer vanaf 28 april 1992.

Malgrat de Mar
met ABC reizen
10 daagse Paasreis
vertrek 17 mei 1992
hotel Caprice*** halfpension, incl. Royal Class, excursies naar Barcelona, Cadaques en Figueras, prijs f 495,-.

Tunesië
met Aquasun:
2 mei, 15 daagse reis;
1 week rondreis, aansluitend 1 week verblijf in het beste hotel van Hammamet: Phenicia, begeleid door een van onze mensen vanaf Maastricht. f 1.445,- (f 100,- korting).

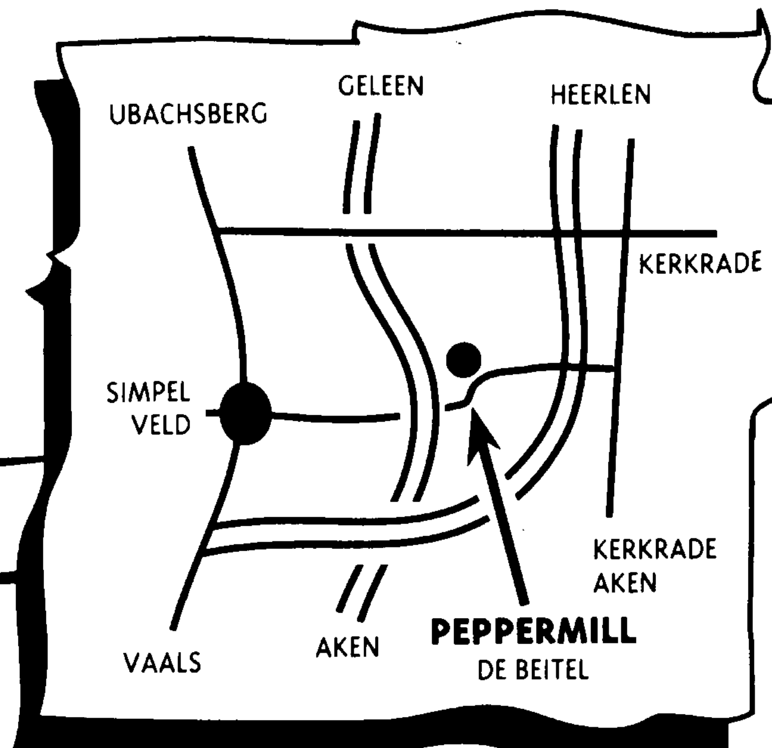
Florida
met special traffic:
op alle 9 - 16 - 23 daagse arrangementen in april en mei naar Miami of Fort Lauderdale een gratis huurauto voor een week.

Gezellig naar de wintersport na de Carnaval:
Goldegg im Pongau
vertrek 6 maart,
7 dagen v.a. f 425,-
10 dagen v.a. f 685,-
Gezelligheid troef, mee gaan o.a. Beppie Kraft, Mattie Haaken, Moonlight Riders country orkest.

Mallorca
met Neckermann
1 - 8 - 15 mei
naar het fijne 3-sterren hotel Cosmopolitan aan de Playa de Palma, halfpension, vanaf Maastricht airport,
1 week f 715,-
2 weken f 975,-.

Hongarije
met Maaskant reizen
7 juni, 10 dagen
f 725,- (f 50,- korting).
Prachtige excursies inbegrepen:
Boedapest, Szentendre, Visegr ád, Kecskemét en paardenshow.

Florida
rondreis met Arke reizen;
vertrek 1 augustus,
16 daagse rondreis Florida's Best, f 100,- korting op de gidsprijs plus gratis vervoer naar Schiphol v.v.
Prijs p.p.
3 pers. kamer f 2.550,-,
2 pers. k. f 2.745,-,
1 pers. k. f 3.430,-.
Tevens wordt deze reis door een van onze medewerkers helemaal begeleid.

REISBURO
PAUL CROMBAG/VAN DE BURGT
HEERLEN, GELEEN, SITTARD, KERKRADE, AKEN

imburgs WOONBLAD

Eigenaardig

Zaterdag 28 december 1991 ● Pagina 29

Bidet voor meer en makkelijke hygiëne

DOOR THEA WAMELINK

Nu we in vergelijking met jaren geleden vaker over onze grenzen komen, is het verschijnsel bidet ons niet vreemd meer. Maar nog altijd weten veel mensen niet waarvoor je een bidet gebruikt en hoe.

Het bidet is bedoeld om het onderlijf te wassen, wat erg hygiënisch en makkelijk is. Het wordt dan ook wel 'zitwasbak' genoemd.

Oorspronkelijk werd een bidet vrijwel uitsluitend door vrouwen gebruikt voor wat genoemd wordt de 'intieme hygiëne'. Maar de moderne man ontdekt het gemak ervan eveneens. Bovendien kan het bidet gebruikt worden voor het nemen van medicinale zitbaden. Wie er in de badkamer ruimte voor heeft en een bidet enige tijd in gebruik heeft, vindt het al gauw een onmisbaar hulpmiddel voor de dagelijks hygiëne.

Vaak wordt de vraag gesteld hoe je op een bidet moet gaan zitten. Het meest praktische is met het gezicht naar de muur waartegen de zitwasbak geplaatst is. Je kunt dan makkelijk bij de kraan en bij handdoek en zeepbakje.

Het bidet hoort in de badkamer thuis, liefst in combinatie met een toilet. Dat is het meest praktisch, omdat men vaak na het toilet de zitwasbak wil gebruiken. De meeste fabrikanten stemmen de vormgeving van bidet en toilet op elkaar af zodat beide harmonieus te combineren zijn. In de collectie van Sphinx kan men kiezen uit staande modellen, die met twee schroeven op de vloer gemonteerd zijn, en wandbidets.

Een wandbidet ligt meestal hoger in prijs. Voordeel van deze uitvoering is vooral dat de vloer vrij blijft en daardoor gemakkelijker schoon gehouden kan worden. Het bidet wordt, evenals de wastafel, aangesloten op warm- en koudwaterleiding en op de afvoer.

Voerbakjes en watervoorziening bij vorst

Pleisterplaats voor vogels in de tuin

Met etensresten als brood en fruitschillen doe je vogels een plezier.

DOOR FRANS WEGMAN

We hebben al een klein voorproefje gehad van winters weer. Het was weliswaar nog maar een vriendelijke waarschuwing, maar de winter is nog niet voorbij. Integendeel, en het kan in de komende maanden nog heel ònvriendelijk worden, zowel voor ons als voor de vogels. Je kunt dan de vraag stellen: moeten we die noodlijdende, koukleumende pieten in leven houden, of dienen we de harde natuurwet te laten gelden die alleen de sterken laat overleven? Redeneren we op die manier, en het wordt echt menens met het winterweer dan leggen heel wat vogels het loodje.

Een andere redenering kan zijn: we plegen al zo veel aanslagen op de natuur dat we verplicht zijn bij te springen als de nood hoog wordt. Je hoeft er geen tuin voor te hebben. Een bakje op de balkonrand (vastgeklemd zodat het niet weg waait) kun je elke morgen vullen met broodkruimels, zaden en dergelijke. Denk wel aan de benedenburen, want de spijsvertering van de vogels die op het hun aangeboden etentje afkomen verloopt erg snel. De witte spetters getuigen daarvan.

Afhankelijk van het verstrekte voer zullen er kool- en pimpelmezen en natuurlijk mussen op het bakje afkomen.

In plaats van een open bakje kun je ook een gesloten silo met zaad ergens bevestigen. Zulke ruifjes zijn overal te koop, voor een gulden of zes. Ze kunnen indien de voorraad opraakt bijgevuld worden.

Wie een tuin heeft kan heel veel verschillende vogelsoorten op de voerplek of -plank verwachten. Zowel op balkon als in de tuin moet de situatie zodanig zijn dat katten de etende vogels niet lastig kunnen vallen. Wat wèl kan gebeuren is dat je opeens een sperwer een mus ziet 'slaan'.

Als het net dat moest voorkomen dat merels en lijsters al in oktober de vuurdorenbessen opaten, is weggehaald, dan zullen die welkome reserves snel verdwenen zijn. Ook koperwieken en kramsvogels zijn daar op afgekomen.

Alle lijsterachtigen zijn verzot op (rotte) appels en peren. Zelfs fijngesneden schillen van die vruchten (ook van bananen) worden met smaak verorberd. Ook insekteneters als roodborst, winterkoning, mezen en spechten schakelen moeiteloos over op fijngesneden droog vlees en vetbollen, of vet dat op een ruw stuk hout uitgesmeerd is. Plantaardig vet is minder zout, dus dat valt te prefereren boven dierlijk vet.

Vetbollen kun je gemakkelijk zelf maken door gesmolten vet in een aan de binnenkant nat gemaakt kopje te gieten. Zet er een stukje draad rechtop in, waaraan hij straks kan worden opgehangen. Meng flink wat universeel vogelzaad door het nog vloeibare vet.

Zonnepitten

Je kunt ook in een stuk hout een aantal gaten boren, en die volstoppen met zo'n vet-zadenmengsel. Hang het hout hoog in een boom en er zullen, afhankelijk van de streek, spechten, sijzen en goudhaantjes op af komen, zeker als je voor de bevestiging een els (voor de sijsjes) of een conifeer (voor de goudhaantjes) gekozen wordt.

Er zijn mensen die al in de herfst beginnen met het verzamelen van rozebottels en bessen. Deze worden dan in droog zand bewaard om in barre tijden aan de vogels te voeren. Gedroogde zonnepitten kunnen lang bewaard worden, mits er geen muizen bij kunnen. Mezen zijn er gek op. Spechten help je de winter door met hazel- en walnoten.

Als er sneeuw ligt hebben de vogels bij strenge vorst geen watergebrek. Zo niet, dan is een beetje warm water met een schepje suiker erin (tegen het direct bevriezen) welkom. Zet het in een ondiep en klein schaaltje buiten. Klein om te voorkomen dat de vogels erin gaan baden. Daarvan zouden ze een longontsteking oplopen. Je kunt ook stukjes ijs fijnstampen; de vogels pikken dan het gruis op. Als eksters, kauwen en vlaamse gaaien te nadrukkelijk op de voerplank aanwezig zijn, breng er dan een huif van grof gaas overheen aan, zodat alleen kleine vogels toegang hebben.

Stooktabel week:
van zondag: 15 december t m zaterdag: 21 december 1991

Bij een normaal jaarverbruik in m^3 van:	hoort een streefverbruik voor de afgelopen week van: (meterkaart kolom 3)	Het weekstreefverbruik kost u:	en een totaal streefverbruik sinds 13 oktober 1991 (meterkaart kolom 5)
800	21	ƒ 11,97	241
900	24	ƒ 13,68	272
1000	27	ƒ 15,39	302
1100	29	ƒ 16,53	334
1200	32	ƒ 18,24	363
1300	35	ƒ 19,95	394
1400	38	ƒ 21,66	424
1500	40	ƒ 22,80	455
1600	43	ƒ 24,51	485
1700	46	ƒ 26,22	518
1800	48	ƒ 27,36	549
1900	51	ƒ 29,07	579
2000	54	ƒ 30,78	611
2200	59	ƒ 33,63	671
2400	65	ƒ 37,05	731
2600	70	ƒ 39,90	794
2800	76	ƒ 43,32	855
3000	81	ƒ 46,17	916
3300	89	ƒ 50,73	1008
3600	97	ƒ 55,29	1102
3900	106	ƒ 60,42	1192
4200	114	ƒ 64,98	1284
4600	125	ƒ 71,25	1407
5000	136	ƒ 77,52	1535
5500	149	ƒ 84,93	1684
6000	163	ƒ 92,91	1838
6500	176	ƒ100,32	1991

Tip: Tochtstrips. U stookt niet voor de vogels!!!

overzicht hypotheekrente

Hypotheekrente 24 december 1991

Door de stijging van de officiële tarieven in Duitsland en Nederland zijn de geldmarkten licht gestegen. Naar aanleiding hiervan hebben het Bouwfonds en de Rabobank de kortlopende hypotheekrentetarieven iets verhoogd. In tegenstelling tot de geldmarkttarieven daalden de kapitaalmarkttarieven licht. Verlagingen van de hypotheektarieven noteerden wij echter niet.

Naam bank		rente vast gedur.	afsl. prov. in pct.	rentepercentages: opgave bank	nwr bij fisc. besparing van constant 35,1%	50%
ABN.AMRO	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,80	5,94	3,92
ABN.AMRO	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,80	5,94	3,92
ABN.AMRO	spaarhyp.	15 jaar	1,00	10.20	6,23	4,15
ABN.AMRO	ann. hyp.	variabel	1,00	9,60	6,56	5,08
ABN.AMRO	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,60	6,56	5,08
ABP	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,50	5,75	3,77
ABP	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,50	5,75	3,77
ABP	spaarhyp.	15 jaar	1,00	9,50	5,75	3,77
ABP	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,30	6,35	4,92
ABP	ann. hyp.	10 jaar	1,00	9,30	6,35	4,92
AEGON	spaarhyp.	5/10 jr.	1,00	9,70	5,92	3,91
AEGON	spaarhyp.	15/20 jr.	1,00	9,70	5,92	3,91
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	5 jaar	1,00	9,40	5,69	3,73
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	10 jaar	1,00	9,30	5,62	3,67
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	15 jaar	1,00	9.40	5,69	3,73
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,20	6,28	4,87
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	10 jaar	1,00	9,10	6,21	4,82
CDK-bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,80	5,99	3.96
CDK-bank	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,90	6,06	4,02
CDK-bank	ann. hyp.	1 jaar	1.00	9,40	6,42	4,97
CDK-bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,60	6,56	5,08
Centraal Beheer	spaar gar.h.	5/10 jr	0,25	9,70	5,86	3,87
Centraal Beheer	spaar gar.h.	15/20 jr	0,25	9,70	5,86	3,87
Centrale Volksbank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,40	5,65	3,67
Centrale Volksbank	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,60	5,80	3.79
Centrale Volksbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	9,20	6,28	4,87
Centrale Volksbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,30	6,35	4,92
Direktbank	besp-dir.h.	5 jaar	1,00	9,80	5,90	3,86
Nationale Ned.	spaarhyp.	5/10 jr	1,00	9,70	5,92	3,91
Nationale Ned.	spaarhyp.	15/20 jr	1,00	9,70	5,92	3,91
NMB	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,80	5,94	3,92
NMB	spaarhyp.	10 jaar	1,00	9,80	5,94	3,92
NMB	ann. hyp.	1 jaar	1,00	9,50	6,49	5,03
NMB	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,60	6,56	5,08
Postbank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,70	5,91	3,90
Postbank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	9,70	5,91	3,90
Postbank	spaarhyp.	12 jaar	1,00	9,90	6,05	4,01
Postbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	9,40	6,30	4,87
Postbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,50	6,37	4,93
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	3 jaar	1,00	9,80	5,97	3,94
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	10 jaar	1,00	9,80	5,97	3,94
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	stabiel	1,00	9,80	5,97	4,94
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	var/1 jr	1,00	9,70	6,62	5,13
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	4/5 jr	1,00	9.60	6,56	5,08
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,70	5,87	3,85
SNS Bank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	9,70	5,87	3,85
SNS Bank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	9,50	6,49	5,03
SNS Bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,50	6,49	5,03
Westland Utrecht	lage last h.	7 jaar	1,00	9,50	5,74	3,76
Zwolsche Algemene	zA-hyp plan	5 jaar	1,00	9,50	5,76	3,78
Zwolsche Algemene	zA-hyp plan	10 jaar	1,00	9,50	5,76	3,78
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	9,70	5,87	3,85
Bouwf. Hypotheken	sp.vasthyp.	5 jaar	1,00	9,50	5,77	3,79
Bouwf. Hypotheken	ann. hyp.	5 jaar	1,00	9,30	6,35	4,92

De vermelde tarieven hebben betrekking op hypotheken met gemeentegarantie.
De netto werkelijke rente (nwr) is gebaseerd op de netto lasten van de hypotheek.
De vermelde nwr-percentages gelden voor een man van 30-jarige leeftijd en een hypotheek ad. ƒ 150.000,–.
Voor vrouwen en/of bij andere leeftijden kunnen andere nwr-percentages gelden.
Bij andere hypotheekbedragen wijkt de nwr bij een aantal instellingen enigszins af.

Aardwarmte ongebruikte bron van schone energie

DOOR NICO HYLKEMA

Zit Nederland op een energiebron, welhaast even groot als de gasbel, zonder daar gebruik van te maken? Als we de Delftse hoogleraar drs F. Walter mogen geloven is dat het geval met aardwarmte. Het klinkt bijna te simpel om waar te zijn: je boort een diep gat in de grond, je gebruikt jarenlang het hete opgepompte grondwater en het afgekoelde water pomp je weer in een ander gat. Frankrijk, Denemarken, Duitsland en Italië hebben deze milieuvriendelijke warmtebron al lang ontdekt. Nederland is kennelijk afgeleid door de grote gasbel.

Walter kwam onlangs in het nieuws met de bewering dat ook in Nederland de aardwarmte heel goed economische rendabel kan worden aangewend voor verwarming van woningen, kantoren en tuinbouwkassen. De Algemene Energieraad ziet er voorlopig geen heil in, zo blijkt uit een ontradend advies aan Economische Zaken, 'om nu reeds een praktijkexperiment met aardwarmte te doen in het licht van het nog nodige onderzoek naar een optimale warmtevoorziening'.

Dat het onder de grond warm kan worden is al lang bekend. Mijnwerkers konden daar over meepraten. Radioactief verval van elementen in de aardkorst zorgen voor een temperatuur in het middelpunt van de aarde van zo'n 7000 graden. In Nederland stijgt de temperatuur ondergronds met ongeveer 3 graden per honderd meter.

Om gebruik te kunnen maken van die warmte moet je watervoerende aardlagen aantreffen, zogeheten aquifers. Die treffen oliemaatschappijen met de regelmaat van de klok aan bij proefboringen aan. De mededeling is dan dat er helaas geen olie of gas is aangetroffen, maar slechts water.

Zout

Dat water zou je natuurlijk op zijn mooist rechtstreeks omhoog kunnen pompen en zo snel mogelijk in de centrale verwarmingssystemen van woningen laten circuleren. Helaas zit er nogal wat zout in dat water en de radiatoren en buizen zouden in rap tempo wegroesten. De oplossing daarvoor is een warmtewisselaar met een filter, waar het water onder druk doorheen wordt geperst.

Aangesloten op stadsverwarmingssysteem kan de warmtewisselaar al gauw 4000 woningen verwarmen. De maximale afstand van een warmtebron, een doublet, is ongeveer 5 kilometer. Langere trajecten vergen grotere investeringen. Het afgekoelde water gaat vervolgens weer in een put op ongeveer een kilometer afstand van de eigenlijke bron. Samen vormen ze een doublet. Tegen de tijd dat het afgekoelde water de produktieput bereikt, na ongeveer dertig jaar, is het aanboren van ten minste één nieuwe bron noodzakelijk.

Het gebruik van aardwarmte is niets nieuws. In Parijs is al sinds 1967 een doublet in gebruik genomen op particulier initiatief. Deze werkt nog. In Italië werd al in 1904 stoom uit de ondergrond gewonnen voor de opwekking van elektriciteit. Ooit was Walter als TNO-directeur Grondwaterverkenning betrokken bij een aardwarmteproject voor glastuinders. De dalende energieprijzen leidden echter tot afblazen van het project.

Daarmee heeft Nederland tot nu tot een warmtebron verwaarloosd die Walter schat op ongeveer het equivalent van drie tot vier miljard kubieke meter aardgas. En dat terwijl aardwarmte zonder uitstoot van kooldioxide of stikstoffen kan worden gebruikt. Het advies van de Energieraad wekt ergernis op bij Walter. Hij vindt het de hoogste tijd dat Nutsbedrijven worden voorgelicht over de mogelijkheden van aardwarmte.

Vertrouwelijk

Het boren van een put kost ongeveer f 7 miljoen, een compleet doublet inclusief pompen en warmtewisselaars en behuizing, komt op ongeveer f 19 miljoen. Maar jaarlijks zorgen oliemaatschappijen al voor vijf exploratieboringen waarbij geen olie of gas wordt aangetroffen. De geologische gegevens die de maatschappijen daarbij opdoen geven ze door aan de Rijks Geologische Dienst, waar ze zowat een eeuwigheid vertrouwelijk blijven.

Dat is een probleem, maar volgens Walter staat het de oliemaatschappijen vrij de gegevens aan anderen door te geven. In Nederland kan een aquifer, met op een diepte van 2500 meter een temperatuur van 80 tot 90 graden, ongeveer 8 megaWatt warmte leveren. In de buurt van Delft komt in olie- en gasreservoirs een temperatuur van 100 graden voor. Daar gebeurt niets mee.

Natuurlijk is er na het aanboren van doublets nog wel wat meer nodig. Walter constateert evenwel dat er in Nederland al 150.000 woningen op stadsverwarming zijn aangesloten en de nodige hectares glastuinbedrijven. De infrastructuur voor aanwending van aardwarmte is derhalve deels al aanwezig. De vraag rest waar Nederland eigenlijk op wacht. Aan Walter zal het niet liggen. Hij zet zich nu al op allerlei manieren in voor het gebruik van aardwarmte. „De aanleg van twee doublets voor het jaar 2000, zoals door de overheid voorgesteld, is het absolute minimum."

Limburgs Dagblad
woonpiccolo's

Voor meer informatie zie eerste piccolopagina of bel
045-719966
Voor méér resultaat
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen, Fax 045-739364

Te huur gevraagd

Met spoed te h. gevr. ruime zelfst. woning/etage in centrum MAASTRICHT of Roermond, 2 slpks., gemeub. en tel.aansl. van 01-01 tot 30-9-'92, huurpr. per mnd. incl. gas water licht ca. ƒ 1.200,-. Tel 040-425837 van 18.00-20.00 uur.

Futuroloog zoekt PENTHOUSE room in omg. Valkenburg. Br.o.nr. B-0100 Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

OG te huur

Te h. appartement te HOENSBROEK, m.i.v. 1 jan.'92. Tel. 045-210020

Te h. in C-HOENSBROEK 2 woonhuizen met elk 3 slkpmrs. aparte ingang, incl. kelder. Br.o.nr. B-0094, L.D. P.B. 2610, 6401 DP Heerlen

Kamer te huur GELEEN, voor net persoon, va. ƒ 350,- excl., borg ƒ 400,-. Tel. 046-519388, voor 10 uur en na 18 uur.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

* * * Huizenkopers opgelet ! * * *
Voor een veilige aankoop, een snelle taxatie en de beste hypotheek: Uw ideale partner en adviseur!
VAN DE PAS MAKELAARDIJ
HYPOTHEEKCENTRUM LIMBURG
Burg. de Hesselleplein 13, Heerlen
Telefoon : 045 - 741616
NVM
Van de Pas, de makelaar van de koper!

Snel en goed Uw huis verkopen?
Jos Storms O.G. Past.Vonckenstr.44 Geleen 046-742550
Geen Verkoop! Geen kosten

Huis kopen of verkopen
Van Oppen B.V. Lindeplein 5, Brunssum. 045-254543.

Bree-Opitter (Belg. Limb.)
TE KOOP:
Modern en ruim landhuis met garage en alle comfort, rustig gelegen nabij een prachtig natuurgebied (Itterdal).
Prettig wonen in een fijne omgeving!

INLICHTINGEN: na 19.00 uur. 0932-1146.3623

Wij zoeken dringend
voor onze klanten, huizen in Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Bocholtz en Vaals!
Bij alle klanten voor wie wij tot nu toe succesvol bezig waren bedanken wij ons bij deze nogmaals van harte.
Immobilien Van Lier/ Radermacher GmbH
Tel. 0949-24073017 van 9.00-13.00 uur.

OPEN HUIS HEDEN 28, EN MAANDAG 30 DECEMBER VAN 14.00 - 16.00 UUR.
Maastricht, Residentie Abtshof:
Residentie Abtshof is gel. op 2 min. van het Vrijthof (centrum). In dit zeer luxe gebouw, dat nagenoeg voor bewoning gereed is, zijn nog enkele app. te koop. Er is keuze uit 6 verschillende indelingen met 2 of 3 slaapkamers met een max. vloeropp. van. ca. 125m2. Lift. Wintertuin. Eigen afgesloten parkeerplaats. prijzen van ƒ 269.000,- v.o.n. tot ƒ 354.000,- v.o.n. (inruil van uw eigen huis bespreekbaar). Adres: Patersbaan 10b te Maastricht (bereikbaar vanaf de Calvariestraat of de Tongersestraat).
Inl.: Stienstra makelaardij b.v.
Tel. 043 - 25 29 33.

Te koop in het plan
Rode Put te Simpelveld
Bouwkavels geschikt voor de bouw van vrijstaande huizen. Perceelsoppervlaktes van 265 m2 tot 540 m2. Prijzen vanaf ƒ 53.000,- v.o.n. 10091082
Inl. Stienstra Makelaardij B.V.
Tel. 045- 71 22 55

Dit huis moet u van binnen zien!
OPEN HUIS MAANDAG 30 DECEMBER
VAN 14.00 - 17.00 UUR
BURG. VAN LAARSTRAAT 16 TE WIJLRE.
Eijanaken, goed onderhouden tussenwoning. Berging. Fijne aangelegde tuin met achterom. Woonk. met prachtig uitzicht. 3 slaapk., badk. met ligbad. Grote zolder. Beg.gr. met witte plav.vloer.
Prijs ƒ 132.000,- k.k. (5877)
Inl. Stienstra Makelaardij bv
Tel. 045 - 712255

Te koop
Valkenburg, Trianon 17
appartement met 2 slaapkamers, open keuken, badkamer en garage. Prijs ƒ 140.000,- k.k. Tel. 045-442812.

Voerendaal-Kunrade
Roy. vrijst. landhuis, 500 m2. Living 65 m2, luxe keuken, inp. gar., 4 slaapk., luxe badk., zolder, geh. onderk. (5) Evt. voor kantoor. Uitst. st. Pr.n.o.t.k. 045-753346.

BRUNSSUM represent. Semi-Bungalow wit, Merkelbeekerstr. 57 royale living 100m2 (woonk. en half open keuken) 1 privékantoor, 20 m2 en 1 wacht-, muziek-of hobbykamer 12m2, 3 slpkrs en geh. vrije bovenverd. 65 m2, 2 voll. inger. badk., garage 50m2, ruime oprit, afz. pl. v. carav./boot/ paardentrailer, opp. 1050m2 bwj '75, ƒ 439.000,- k.k., aanv. i.o. Tel. 045-253608/255554

15 jaar vaste rente! 8,9% of 9,1% Bel. 045-712255. Na kant.uren Dhr. J. Wetsels 045-440731. STIENSTRA Hypotheek Service.

GELEEN: Op goede lokatie, vrijst. huis; gar., berging, tuin, terras, keuk. m. app., bijkeuk., L-kamer, kelder. 1e verd.: 3 slpks., badk. m. 2e toil. Vliering, nw. dak en c.v. Het pand is geïsol. en in perf. st. Met veel extra's. Vr. pr. ƒ 245.000,- kk. Tel. 046-742762. Geen makelaars.

LANDGRAAF, Troereberg 33, tussen gelegen bungalow met voor en achtertuin, alles gelijkvloers. Pand verkeert in prima staat, ƒ 139.000,- k.k. Wijman & Partners 045-728671.

Uw huis verkopen met behulp van de
echte makelaar
Bel de onroerend goed lijn
046 - 750 000 !
Peters & Partners Geleen
Geen verkoop - Geen kosten

Heerlen
Schelsberg 15, gr. woonhuis (4 slpk, geh. onderkeld., gr. zolder) met tuin, ca 30mtr. diep en mogelh. v. garage. pr. n.o.t.k. BOPA O/G 045-324133

HOENSBROEK, Bergstraat 15. Hoekhuis met garage, 3 slpkmrs, badk. met ligbad-douche en 2e toilet. Huis is voorzien van hardhouten kozijnen met dubb. glas, ƒ 115.000,- k.k. Wijman & Partners. 045-728671.

VALKENBURG-Broekhem, halfvrijst. woonk. met tuin op zuid. o.a. U-vorm. woonk. ca. 50m2 met open haard, keuken, bijkeuken, 4 slpkmrs badk Vr.pr. ƒ 225.000,- k.k. Inl. Pustjens Makelaardij Tel. 04408-1423.

Te k. gevraagd HUIZEN voor Duitse gezinnen. Euro Immobilien, tel. 045-414015

WOONHUIS met spoed te koop gevraagd. Evt. achterstallig onderhoud geen bezwaar. Tel. 040-520558.

LANDGRAAF, Koempel 20, eengezins hoekwoning met 3 slpkmrs en vaste trap naar zolder, pr. ƒ 149.000,- k.k. Wijman & Partners. Tel. 045-728671.

HULSBERG, J.vd. Maesenstr. 50. Hoekhuis met garage ind.: Hal, toilet, gr.keuken bijkeuken, woonk., 3 slpk., badk., kelder en zolder. 04405-1917.

Exclusieve VILLA Spaanse stijl te koop te Hasselt, Limburg, ƒ 1.000.000,-. Tel. 09-3211361754 Mevr. Kerkhofs

Mooi vrijst. woonhuis, uitst. onderh. en afgewerkt, rustig gelegen aan de rand van HEERLEN-Landgraaf, bwj. '78. Ind.: hal, woonk. met openhaard 32 m2, luxe witte keuken met compl. install., 3 slaapk. met parketvloer, 1 met vaste wastafel, bet. badk. met ligbad, douche en 2e toilet, grote besl. zolder, garage met berging, huis geh. voorzien van rolluiken, deels electr. Hete lucht verwarm., tuin, terras gedeelt. overdekt. Vr.pr. ƒ 199.000,- k.k. Inl. 045-724541.

SCHINVELD, Bouwberg 118. Eengezinswoning met 2 slpkmrs, achtertuin. Met auto bereikbaar, ƒ 98.000,- k.k. Bij 100% financiering netto ca. ƒ 650,- per mnd. Wijman & Partners 045-728671.

Te koop luxe APPARTEMENT 2 en 3 slpks, terras, ingeb. keuken, badkamer, wandmeubel, grote living tot opp. 120 m2. Gelegen Rijksweg Rekem. Maasl. Bouwpr. 0932-11716383.

Bouwen/Verbouwen

HETELUCHTKANONNEN huur of koop je bij Brouwers/BBIS! Maastricht 043-684444, Heerlen 045-411930, Wijlre 04450-2220.

bouwmat./machines

Kanteldeuren en rolluiken bestellen? STRATEN Voerendaal bellen. Ook voor industrie. Tenelenweg 8-10. Tel. 045-750187.

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044

MASTER en Remko heteluchtkachels. Verkoop en Service. Collé, Nusterweg 90, Sittard. Tel. 046-519980

Te k. WEIDEPALEN zonder punt; tevens schotten div. afmetingen. 043-632433.

In/om de tuin

DOMPELPOMPEN voor kelders en vijvers, 7.000 liter per uur, 220 V, ƒ 225,-. Jo Knops, Rijksweg Zuid 195, Sittard. Tel. 046-512718.

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor méér resultaat!

HUIS VERKOPEN?
Uw NVM-makelaar bellen!

Dankzij het unieke NVM - uitwisselingssysteem is Uw pand bekend bij 8 NVM - makelaars in de regio Heerlen. Dit verhoogt Uw verkoopkansen aanzienlijk, zonder extra kosten.

Deze 8 NVM-makelaars werken aan de verkoop van Uw huis!

1.	Aquina	Heerlen	045-715566
2.	ABC	Heerlen	045-712040
3.	Leenaers	Heerlen	045-717237
4.	Van de Pas	Heerlen	045-741616
5.	De La Haye	Hoensbroek	045-223434
6.	Pickee	Landgraaf	045-326767
7.	Simons	Landgraaf	045-318182
8.	Ernens	Voerendaal	045-752142

NVM MAKELAAR

BEKIJK NOG SNEL EVEN EEN FILM. NA OUD EN NIEUW KAN 'T MISSCHIEN NIET MEER.
STIRE
JE BENT EEN RUND ALS JE MET VUURWERK STUNT.

Pickée, Van Huis Uit Aktief!

EYGELSHOVEN: prachtig gelegen halfvrijstaande woningen met gas-c.v., garage met extra bergruimte en mooie tuin (op 't zuiden gelegen). Uitstekend geïsoleerd; ankerloze woningscheidende muur. Ind. o.a. L-vormige woonk. met keuken (tot. ca. 43 m²). Bijkeuken, berging; 3 slpk., badk. met o.a. ligbad en douche; vaste trap naar de zolder. Grote hobbyruimte (mogelijkheid 4e slpk.). Koopprijs vanaf ƒ 244.000,- v.o.n.

HOENSBROEK: ruim halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en tuin. Gelegen aan de rand van het centrum. Bouwjaar 1981. Goed onderhouden, geïsoleerd. Ind. o.a. entree, hal, ruime L-vormige woonk., keuken met een keukeninstal. met app., bijkeuken. **1e verd.:** 3 slpk., badkamer. **2e verd.:** vaste trap. Grote hobbyruimte (4e slpk.). Zolderruimte. Vraagprijs ƒ 189.000,- k.k.

HULSBERG: halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., berging en tuin. Rolluiken. Ind. o.a. provisiekelder, L-vormige woonkamer, werkkamer, keuken, bijkeuken, tuinkamer en wasruimte. **1e verd.:** 3 slpk., badkamer. **2e verd.:** zolderruimte. Vraagprijs (incl. ged. stoffering). ƒ 159.000,- k.k.

HULSBERG: vrijstaande semibungalow met praktijkruimte, olie-c.v., inpandige garage (2 auto's). Rondom tuin (1187 m²). Uitstekend onderhouden. Ind. o.a. **souter.:** provisie-, was- en hobbyruimte. **Parterre:** royale hal; L-vormige woonk., eetkeuken, slpk., badk. met o.a. ligbad en douche. 2 kantoorruimten (gescheiden entree), ook als slpk. te gebruiken. **1e verd.:** 2 gr. slpk., zolderruimte. Prijs ƒ 420.000,- k.k.

KERKRADE-SPEKHOLZERHEIDE: woonhuis met gas-c.v., berging en tuin. Ind. o.a. provisiekelder, woonkamer, keuken, 3 slpk., badkamer. Zolder. Vraagprijs ƒ 129.000,- k.k.

KLIMMEN: prachtig gelegen vrijstaand landhuis met gas-c.v., 2 garages (inpandig), zwembad en grote, goed aangelegde tuin (totaal 2091 m²). Ind. o.a. **sout.:** 2 garages, berg-, wijn- en provisieruimte. **Part.:** royale hal, L-vormige woonk. met open haard (± 50 m²), eetkeuken, bijkeuken, 2 kantoorruimten. **1e verd.:** drie slpk., badk., zolderruimte. Prijs op aanvraag.

NUTH: landelijk gelegen voormalige boerderij met gas-c.v., binnenerf, tuin en weilanden (totaal ruim 1 ha). Dub. begl., dak geïsoleerd. Ind. o.a. wijnkelder, grote woonkamer, keuken, eetkamer, 3 slpk., grote badkamer. Zolderruimte, Vraagprijs ƒ 365.000,- k.k.

SCHAESBERG: vrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage en goed aangelegde tuin. Rustig en goed gelegen. Bouwjaar 1989. Degelijk en goed verzorgd uitvoeringsniveau. Uitstekend onderhouden. Ind. o.a. woon-eetkamer met parketvloer, luxe keukeninst. met app., bijkeuken, werkkamer (logeerkamer), doucheruimte met toilet. **1e verd.:** drie slaapk., badkamer met o.a. ligbad en douche. Prijs op aanvraag.

SCHAESBERG: vrijstaand landhuistype (bouwj. 1981) met gas-c.v. en inpandige garage en mooi aangelegde tuin. Rustig en blijvend goed gelegen. Muren en dak geïsoleerd. Duurzaam uitvoeringsniveau. Goed onderhouden. Ind. o.a. woon-eetkamer met plavuizenvloer en open haard, keukeninstall. met app. Drie slpk., ruime badk. met o.a. ligbad en douche. Gescheiden toiletruimte. Zolderberging. Koopprijs ƒ 298.000,- k.k.

SCHAESBERG: ruim vrijstaand wwoonhuis met gas-c.v., garage (2 auto's), tuin en groot terras (ged. overdekt). Pand grenst aan bosje. Ged. kunststof kozijnen en dubb. begl. Goed onderh. Ind. o.a. 2 kelders, L-vormige garage, hobbyruimte, werkkamer en toilet. **Part.:** ruime hal, toilet, L-vormige woonkamer met parketvloer. Bet. keuken met inst. en app. **1e verd.:** 3 slpk., waarvan 1 met vaste wastafel. Bet. badkamer met ligbad, douche, 2 vaste wastafels en toilet. Koopprijs ƒ 298.000,- k.k.

BOUWTERREINEN

SCHAESBERG-ONDERSTE MOLT: bouwterreinen. Uitstekend en rustig gelegen. Goed bereikbaar. Nabij centrum. Bestemd voor vrijstaande woningen/bungalows. Variërend van ca. 500 m² tot 1013 m². Prijzen vanaf ƒ 102.000,- v.o.n.

KERKRADE-WEST: bouwterreinen vanaf ca. 500 m² tot 650 m². Koopprijs vanaf ƒ 60.000,- k.k.

KERKRADE - BOUWTERREIN: perceeloppervlakte 433 m². Prijs ƒ 45.000,- k.k.

Wij wensen u een gezond en in alle opzichten voorspoedig 1992

Taxaties, makelaardij o.g., hypotheek-adviescentrale.

Maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.30 uur. Ook 's zaterdags geopend van 9.00 tot 15.00 uur.

En verder volgens afspraak.

Heerlenseweg 22, 6371 HS, postbus 31193, 6370 AD Landgraaf.

NVM
Pickée makelaardij bv
045-326767

Je huis in de krant brengt mensen over de vloer.
En de makelaar weet van wanten en kranten.

AQUINA MAKELAARDIJ WENST U EEN (VAST)GOED 1992

BRUNSSUM,
Koningstraat 40
Woonh. m gar. Ind.: hal, woonk. (ca. 32 m²) overlopend in ruime keuken (ca. 12 m²), gar. en beklinkerde achterom. 1e Verd: 3 slpks., badk. met zitbad en v.w. 2e Verd.: vliering via vlizotrap. Algemeen: geen c.v. De woning is voorzien van allum. ramen en kozijnen met dubb. begl. 1e Verd. rolluiken. Aanv. medio 1992.
Prijs: ƒ. 127.000,- k.k.

HEERLEN,
Schandelerboord 9-G
Modern appartement op de 1e verd. Ind.: berging, hal, woonk., balkon, open keuken m eetbar, badkamer met douche en v.w., aansl. wasaut. 1 slaapk. Dubbel glas, hardhout. Aanv. direkt
Prijs: ƒ. 59.000,- k.k.

HEERLEN,
Raadhuisstraat 54
Appartement op de 1e verd. (lift aanwezig). Ind.: royale entree, woonkamer, keuken, 2 slaapks., badkamer met ligbad en v.w., berging. Servicekosten ƒ. 157,- per maand. De woning is voorzien stadsverwarming.
Prijs: ƒ. 89.000,- k.k.

HEERLEN
Landvoogdstraat 9
Nabij centrum gelegen stadswoning met c.v. en berging. Ind.: beg.gr.: entree, woonk., keuken, berging. 1e Verd.: 2 slpks., badk. m douche en v.w., apart toilet en berging/ c.v.-ruimte. De woning is geheel geisol. Koper kan evt. een kleine bijdrage krijgen op grond van reg.subsidie bij doorverk. premiewoningen
Prijs: ƒ. 96.000,- k.k.

HEERLEN
Mergelsweg 41
Moderne drive-inn woning m gar. en c.v. Ind.: hal, toilet, gar., en 4e slaap/hobbykamer, tuin op zuiden. 1e Verd.: royale woonk. ruime keuken, balkon. 2e Verd.: 3 slpks. badk., met ligbad, v.w. en 2e toilet. Bwjr. 1975. Aanv. direkt
Prijs: ƒ. 123.000,- k.k.

HEERLEN,
Tarwehof 37 Heerlerbaan
Mn woonhuis in moderne wijk. Ind.: Hal, toilet, woonk., keuken, tuin m terras en berging. 1e Verd.: overloop, 3 slaapks., luxe badk. 2e Verd.: vaste trap, royale hobbykamer. Bwjr. 1990. Overname lease-financiering tegen 7,7% mogelijk. Netto maandlast ca. ƒ. 650,- Aanv. direkt
Prijs: ƒ. 141.000,- v.o.n.

HEERLEN,
Hamerstraat 54 (hoek Welterlaan)
Vrijst. herenhuis m c.v.inpand. gar. en rondom tuin. Ind.: sout: gar., prov. kelder, portaal, berging en c.v. ruimte. Beg.gr.: hal, L-vorm. woonk., keuken, bijkeuken. 1e Verd. overloop, 2e toilet, 5 slpks. badk. m ligbad, douche en v.w. Alg.: dak- en spouwmuurisol., deels dubb. beglaz. woonk. Perc. opp. 634 m². Dak vern. in'89. Aanv. in overleg.
Prijs: ƒ. 315.000,- k.k.

HEERLEN, projekt Husken
Bijzonder royale Herenhuizen met garage, een royale L-vormige living van bijna 9 meter, halfopen keuken, 3 grote slaapkamers, fraaie badkamer met ligbad, v.w. en 2e toilet, grote zolder die uitstekend geschikt is voor hobbykamer of 4e slaapkamer.
De woningen zijn optimaal geïsoleerd en afgewerkt. De ligging, op geringe afstand van het centrum, is uitstekend.

KOOPSOM: ƒ 210.000,- v.o.n.

EXCLUSIEF WONEN IN HEERLEN : NU BINNEN UW BEREIK

Zelfs bij 100% financiering van de koopsom, bedragen Uw maandelijkse lasten slechts ƒ 790,- (afhankelijk van inkomen e.d.), doordat de unieke LoonVast-hypotheek op dit project van toepassing is. (Rente 1991=8,1%)

670,-* netto p.mnd

HEERLEN
In het fraaie plan "Husken", op geringe afstand van het centrum, worden 14 gezellige halfvrijstaande woningen gebouwd. Door de situering van de berging is uitbreiding tot garage zeer eenvoudig. De woningen hebben diepe tuinen van ca. 15 meter en zijn aan de achterzijde aan een groenvoorziening gelegen. Deze leefbare woningen hebben een zeer royale indeling. Vanuit de hal bereikt u de woonkamer met open keuken. Van hieruit komt u ook op het terras en in de tuin. Op de 1e verdieping bevinden zich 3 slaapkamers en een badkamer. Via de vlizotrap is de royale zolder bereikbaar. De woningen zijn voorzien van dak-, vloer- en spouwisolatie en dubbele beglazing in woonkamer en keuken.

Blijvend betaalbare woningen. Koopsom ƒ. 141.000,- v.o.n. (excl. bouwrente). Premie - A maximaal ƒ. 41.000,- * *(afh. van inkomen)

Bel gerust voor een vrijblijvende afspraak.

HOENSBROEK
Dr.A. Schweitzerstraat 28
Royaal halfvr.st. woonh. m. c.v., terras, tuin en garage. In 1982 fraai verbouwd. Ind.: hal, woonk. m open keuken met eiken aanbouw-install., gar, en berging. 1e Verd.: 3 slpks. en badk. met ligbad en v.w. 2e Verd.: overloop, 4e slpk., c.v.-ruimte en bergruimte. Aanvaarding medio '92
Prijs: ƒ. 186.000,- k.k.

SCHINVELD
Pres. Rooseveltstraat 43. Woonh. m c.v. en gezamelijke binnenplaats. Ind.: provisiekelder. Beg.gr. entree, voork. (voormalige winkelruimte ca. 14 m²), woonk. ca. 27 m², keuken ca. 12 m² m eenv. inrichting, badk., toilet en bergruimte. 1e Verd.: 5 slpks. 2e Verd.: bergzolder. Bwjr. ca. '37. Deels dubb.glas. Grotendeels aluminium ramen en kozijnen.
Prijs: ƒ. 125.000,- k.k.

VAESRADE,
Vaesrade 85
Keurig vrijstaand woonhuis met 2 gar. op 1456 m² grond. Ind.: was/c.v.-ruimte, hobbykelder, provisiekelder. Beg.gr.:hal, toilet, keuken m instal., woonk. m openh., terras, tuin. 1e Verd.: 3 slpks., luxe badk. 2e Verd.: royale bergzolder. Bouwj. 1974. Aanv. in overleg.
Prijs: ƒ. 285.000,- k.k.

aquina
Makelaardij O.G., Taxaties, Hypotheek-adviescentrum
Ruys de Beerenbroucklaan 28, 6411 GB Heerlen
Tel. 045-715566
óók zaterdags: 10.00-13.00 uur
NVM MAKELAAR

Gloria Estefan trekt meeste bezoekers

HEERLEN – Gloria Estefan heeft het afgelopen concertjaar in ons land de meeste fans naar haar optredens gelokt. De Cubaans-Amerikaanse zangeres trok verdeeld over acht concerten welgeteld 88.653 liefhebbers, meldt Mojo Concerts in haar overzicht van 1991. Op de tweede plaats staat UB40, dat via zes avonden 65.012 kaartjeskopers aan zich bond. Pinkpop komt op de derde plaats, dankzij een opkomst van 53.459 dagjesmensen. De rest van de vrijgegeven top twintig is als volgt:

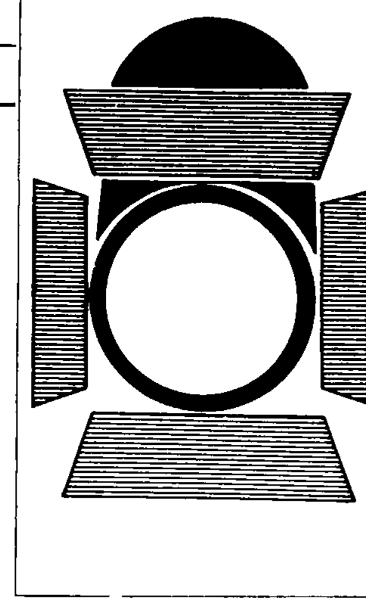
4. Sting (52.663; 6 concerten).
5. Whitney Houston (48.149; 6).
6. Julio Iglesias (44.746; 6).
7. AC/DC (43.000; 2).
8. Lenny Kravitz (40.761; 6).
9. Simple Minds (38.834; 2).
10. New Kids On The Block (32.228;3).
11. Dire Straits (29.831; 3).
12. MC Hammer (21.915; 3).
13. Bryan Adams (21.276; 3).
14. Roxette (20.172; 2).
15. Level 42 (19.884; 9).
16. Rod Stewart (19.825; 2).
17. Paul Simon (18.774; 2).
18. Diana Ross (18.092; 2).
19. The Scorpions (16.211; 2).
20. INXS (15.557; 2).

● Gloria Estefan is met ruim 88.000 bezoekers tijdens acht concerten in ons land de onbetwiste koploper.

'Bossen van Vlaanderen' op TROS-tv

BRUSSEL – De BRTN-serie 'De bossen van Vlaanderen' zal komend jaar vanaf 3 juni wekelijks bij de TROS te zien zijn. De belangrijkste rollen in 'De bossen van Vlaanderen' worden vertolkt door de Vlaamse acteurs Jo De Meyere, Frank Aendenboom en Ingrid Devos. De serie is gebaseerd op enkele geheimzinnige moorden die indertijd in de streek van het Westvlaamse Beernem werden gepleegd.

RTL4 komt met weekoverzicht

HEERLEN – RTL4 gaat vanaf 5 januari elke zondagavond een uitgebreid weekoverzicht van het nieuws presenteren. Dat gebeurt na het RTL4-Journaal van zes uur.

„Het is een extra-service voor de kijkers, die de nieuwsfeiten van de voorbije week nog eens op een rij gezet willen zien," aldus hoofdredacteur Rik Rensen van het RTL4-nieuws. Na het weekoverzicht zal een vooruitblik op het nieuws van de komende week worden geboden.

BRTN-televisie met meer informatie

BRUSSEL – De BRTN-televisie is van plan haar informatieve taak de komende vijf jaar fors uit te breiden, meer dramaproducties te produceren en culturele onderwerpen in blokken te bundelen.

Dat blijkt uit het plan 1992-1996 dat onlangs door de raad van bestuur van de BRTN is goedgekeurd.

Om in de toekomst een versnippering van het culturele aanbod tegen te gaan zullen culturele items zoveel mogelijk in enkele grote programmablokken worden samengebracht.

Het dagelijkse culturele nieuws zal in de diverse tv-journaals aan bod komen.

Wat de amusementsprogramma's betreft wordt door de leiding van de BRTN de voorkeur gegeven aan – zoals dat in Nederland tegenwoordig heet – 'infotainment', amusement waarbij de kijker iets kan opsteken, zoals bijvoorbeeld Tien voor Taal.

Nieuwe TROS-reisquiz vol info-tainment

Fraaie beelden bij Winnen of Wegwezen

DOOR PETER VAN DE KRAATS

● Sjoukje Smit, die de reisquiz Winnen of Wegwezen gaat presenteren. Foto: KIPPA

HILVERSUM – Dat deelnemen aan een quiz eigenlijk al zó leuk is dat winnen niet meer per se hoéft, gaat voor de nieuwe TROS-quiz Winnen of Wegwezen zeker op. Per aflevering staat één land centraal waarover een aantal vragen wordt gesteld. Op zich geen sprankelend nieuw idee, ware het niet dat het koppel dat de hoofdrol speelt in Winnen of Wegwezen naar dat land wordt gevlogen om op allerlei wonderschone locaties de vragen te beantwoorden.

In de eerste Winnen of Wegwezen spelen Ronald en Joan Dongor uit Amersfoort voor de enige prijs die er te winnen is, een verblijf van twee weken in het land waar de opnames plaats vinden, in dit geval Israël. Halen ze tien punten, dan mogen ze de koffers uitpakken. Slagen ze er niet in voldoende punten bij elkaar te sprokkelen, dan is het wegwezen. Met het volgende toestel terug naar Nederland.

Het kandidatenpaar en de kijkers worden op het vliegveld welkom geheten door Sjoukje Smit, al jaren bekend als de zangeres Maggie MacNeal en nu het voor het eerst te zien als presentatrice van een quiz. „Ik werd veertig en vond dat het tijd werd voor iets anders. Ik wilde al heel lang iets voor de tv gaan doen. Ik heb toen de stoute schoenen maar eens aangetrokken en ben bij de TROS binnengestapt. Daar zagen ze wel wat in mij."

Ster

De TROS begint het nieuwe jaar dus met een nieuwe ster. Maar ook nieuwe sterren moeten even warmlopen. De eerste vragen in Israël verlopen een beetje stroef. Pas als Smit met de kandidaten in Jeruzalem aankomt gaat het presenteren haar soepeler af. Aan het einde wordt Winnen of Wegwezen pas echt spannend. Eerst moeten Ronald en Joan met het thuisfront bellen voor hulp bij het beantwoorden van een vraag. Sjoukje Smit noemt een Nederlands woord dat door de familie thuis in een woordenboek moet worden opgezocht. Vervolgens moet Ronald dat artikel bij een Israëlisch meisje gaan halen. Racen tegen de klok. Of de kandidaten winnen of direct terug moeten vliegen, wordt pas in laatste ronde bepaald. De reisquiz heeft maar één jurylid, een inwoner van het land zelf. Hij of zij zegt of het antwoord goed of fout is en geeft wat informatie over de locatie waar de vraag is gesteld.

Winnen of Wegwezen past daardoor in het vakje 'info-tainment'. De kijkers zien heel wat mooie beelden van allerlei landen en krijgen een hoop wetenswaardigheden te horen. Maar het is ook een echte quiz. En daarbij staan de kandidaten middenin de hoofdprijs die ze kunnen winnen.

Uitzending: 1 januari, Ned. 2 (TROS): 19.25 uur.

● Theo en Thea: wég zijn de charmante tandjes en de koddige brilletjes.

Kermis Pornoshow nu als serie bij Veronica

Theo en Thea met parodie op de sex-industrie

DOOR MONIQUE BRANDT

HILVERSUM – De VPRO zendt zondag om 18.05 uur op Nederland 2 de dolkomische maar ook zeer spannende avonturenfilm 'Theo en Thea en de ontmaskering van het Tenenkaas Imperium' uit, met verrassende gastrollen van onder meer Marco Bakker als Marco Bakker en Adèle Bloemendaal als de wellustige heks Brigitte Berber.

Maandag 6 januari is het beroemde duo Theo en Thea van een heel andere, onvermoede kant te bekijken. Dan zendt Veronica de eerste aflevering uit van een vierdelige reeks over hun alter ego's, Arjan Ederveen en Tosca Niterink. 'De Nederlandse Kermis Pornoshow: Petit Populair', zo heet het programma. Het is een registratie van een aantal shows waarmee Niterink, Ederveen en hun trouwe hondje Trudie twee seizoenen lang in Nederlandse steden optraden, een méér dan levensechte parodie op de sex-industrie.

Wég zijn dus de charmante tandjes en de koddige brilletjes. De kinderheldjes zijn veranderd in het slonzige en aalgladde duo Misty en Tony Tall, oftewel 'The Golden Showers', compleet met hoogst onaantrekkelijke en smoezelige jaren zeventig-kledij, torenhoge plateauzolen en kapsels van de snit 'geen gezicht 1991'.

De plaats: een als een nachtclub uitgedoste circustent. Op een podiumpje voor de ingang probeert het duo publiek te trekken door 'opwindende' bewegingen, rake opmerkingen en een prikkelende presentatie van het programma. Zo zijn in de eerste aflevering te verwachten: 'de gedresseerde Parijse platjes Isodora, Eleanora en Sandra, erotisch jongleren en een honden-striptease.' Dit alles gelardeerd met zeer bijzondere 'pornofilmpjes' waarin 'The Golden Showers' zélf de hoofdrollen vervullen.

Hilariteit

Het 'live' bijwonen van de show – de kermispornoshow was onder meer te zien tijdens een aantal zomerfestivals in de grote steden – was een belevenis op zich. Het publiek werd uitbundig ontvangen met champagne en 'stimulerende pillen', en steeds gebeurde er wel iets onverwachts. De publieksloterij bijvoorbeeld waarbij de hoofdprijs een jaarabonnement op het sexblad Candy én een minuut erotisch dansen met Misty bedroeg, zorgde voor veel hilariteit.

Op televisie komt Petit Populair echter totaal niet uit de verf. De registratie is warrig, slordig zelfs, en het geluid is uitermate slecht.

De pornofilmpjes, op zich heel grappig, duren te lang voor een uitzending van 25 minuten. Een theaterregistratie komt vaak niet goed over op tv, dat blijkt wel weer. Petit Populair is nu niets méér dan een flauwe, platte parodie. Het was op zich een aardige poging van Veronica om komische Nederlandse televisie op het scherm te brengen. Een mislukte poging, dat wel.

Service Salon voortaan viermaal per week

Amanda Spoel in 1992 vaker op televisie

DOOR ROB HIRDES

HILVERSUM – AVRO, KRO en NCRV starten maandag 6 januari met een geheel nieuw middagmagazine onder de vertrouwde naam 'Service Salon'. Het is het eerste programma, dat in hoge frequentie op tv wordt gebracht op maandag, woensdag, donderdag en vrijdag van 16.30 tot 17.30 uur op Nederland 1. Karin de Groot, Patrick van Mil, Mieke Lamers, Tineke de Groot, Simone Wiegel en ook Amanda Spoel presenteren Service Salon in steeds wisselende formaties. Amanda was op tweede kerstdag nog uitvoerig op tv met een programma over Indonesië.

Ze heeft een hekel aan het predikaat 'bekende Nederlander'. Spreekt liever van 'herkenbaar'. Vindt het genant als mensen elkaar aanstoten. Zo van: „Kijk, daar heb je...." Maar ik heb er mee leren leven. Kan er nu zelfs wel om lachen. Dat laatste gaat haar trouwens toch gemakkelijk af. Aangeleerd gedrag? „Nee," zegt ze verbaasd: „Ik ben geworden wie ik ben. Meevoelend en spontaan. Maar ook chaotisch en ongeduldig. Soms wil ik duizend dingen tegelijk doen."

Roerend in haar glas thee verontschuldigt ze zich: „Sorry, dat ik wat verlaat ben. Maar het is erg druk. Ik voel me trouwens ook niet zo lekker. Bovendien zit ik midden in een verhuizing. Foto's? O, nee; niet vandaag. Ik zie er echt niet uit." Tegenwerpingen worden glimlachend in ontvangst genomen, maar doen haar standpunt niet wijzigen. Of de fotograaf maar zo goed wil zijn een andere keer terug te komen. En dat gebeurt dan ook.

Mengeling

De 'Algemene' herhaalde de special van AVRO's Service Salon over Indonesië. Een zwaktebod in de programma-samenstelling? Amanda Spoel wil er niet van horen. „We doen er juist een heleboel mensen een groot plezier mee. Na de eerste uitzending zijn we overstelpt met reacties. Of de uitzending op videoband verkrijgbaar was. Of er nog eens een heruitzending kwam," werpt ze tegen. „En niet alleen van mensen, die een emotionele binding met Indonesië hebben."

Zelf komt ze er niet vandaan. Haar wieg stond 39 jaar geleden in Den Helder. „Mijn moeder is van Java, mijn vader een rasechte Nederlander en ik ben zodoende een mengeling. Soms heb ik ook het gevoel: 'Ik hoor hier niet'. Vooral kou is funest voor me. Zoiets zit kennelijk toch in je genen."

De Indonesië-special van Service Salon bracht Amanda Spoel naar de geboortegrond van haar moeder en voorouders. Betekende dat voor haar een extra dimensie? „Nee. Ik was er puur voor m'n werk. Er was weinig tijd voor andere dingen. Maar ik was er negen jaar eerder al eens zes weken geweest. Samen met mijn toenmalige man en een stel vrienden. Die eerste kennismaking bood de gelegenheid me in moeders wereld te verplaatsen."

De mensen daar reageerden anders op haar dan verwacht. „Ik was er een soort van bezienswaardigheid. Naar Nederlandse begrippen ben ik best donker. Naar Indonesische maatstaven gemeten juist tamelijk licht. Bovendien heb ik een rechte neus en ben ik vrij lang. Ze dachten dat ik een balletdanseres was. Of een actrice. En iedereen wilde met me op de foto."

De Gordel van Smaragd is trouwens niet het eerste land, waar haar hart naar uit gaat. „Televisiebeelden en foto's bieden vaak een idyllisch beeld. Een land met veel zon en mensen in kleurrijke kleding. Maar beeldmateriaal versluiert ook een heleboel. Stank bijvoorbeeld kun je niet overbrengen. En het stinkt er veel, er ligt veel vuilnis in de straten en je komt er veel leed tegen. Echt schrijnende gevallen."

● Amanda Spoel: „Je bent in Nederland al gauw een nationaal bezit."

Opwaardering

Amanda Spoel is ook in Nederland voor veel mensen een bezienswaardigheid. Die herkenbaarheid op straat ervoer ze aanvankelijk als een vervelend onderdeel van het werk. Zegt ze. „Televisie zorgt ervoor, dat je wordt opgewaardeerd. Terwijl je niet méér bent dan een ander. Een goede banketbakker wordt nooit herkend in het openbaar.

Ik toevallig wel. Mensen gapen je aan, willen je zelfs aanraken. Je bent in Nederland al gauw een nationaal bezit."

Liever wordt ze beoordeeld op haar journalistieke kwaliteiten. Zoals het zorgvuldig omgaan met mensen. „Televisie is een vluchtig medium. Desondanks probeer ik gasten in korte tijd tot hun recht te laten komen. Zodat ze na afloop niet ontevreden de studio verlaten. Natuurlijk moet je ervoor waken niet te veel betrokken te raken bij je onderwerp. Omwille van het evenwicht. Ook al zijn er uitzonderingen. Zo heb ik een keer een keizersnede gedraaid. Met die vrouw en haar man, een echtpaar uit Wijchen, is een warme vriendschap ontstaan."

Te k. Kupperbusch INBOUWOVEN (nieuw), kl. bruin ƒ 325,-. 045-442841.

Te k.: MIELE wasaut, Miele droger, voll. gerev. va. ƒ 595,-, Zanussi droger ƒ 350,-. Tel. 325819 bgg. 453303.

Te k. eiken KAST half hoog en div. andere eiken artikelen. Tel. 045-230914

Computers

Te k. Handic COMPUTER-SCANNER, ƒ 450,-. Tel. 046-511762.

Muziek

Saxofoons va. ƒ 500,-; Dwarsfluiten va. ƒ 250,-; Trompetten va. ƒ 250,-; Klarinetten va. ƒ 250,-; Trombones va. ƒ 250,- enz. enz. Ook huurmogelijkheden. Eigen reparatieafdeling. Belt U voor informatie!!

Adams Thorn tel. 04756-1324.

SLAGWERK! Drumstellen va. ƒ 695,-; Trommen va. ƒ 100,-; Xylofoons en Marimba's va. ƒ 1.250,-. Ook huurmogelijkheden. Eigen reparatieafdeling. Belt U voor informatie!!

Adams Thorn tel. 04756-1324.

MUSIC HOUSE DAAN SMIT BV
Maastricht Akerstr. 18 043-217428
Geleen Rijksweg Z. 124 046-754665
1200 meter² muziekplezier !!!

Meer dan 75 keyboards op voorraad!!, vraag om een vakkundige demonstratie, ook voor een goede occasion hebben wij een goede keus.
Geen problemen met de nieuwste midi/synthesizer/keyboard technieken, vakkundige product-specialisten staan u met raad en daad terzijde.
Met meer dan 200 electr. gitaren vindt u in iedere prijsklasse wel uw instrument, desgewenst aan uw wensen aangepast, gitaar en versterker vanaf ƒ 495,-.
Ruime sortering orgels (vanaf ƒ 1.495,-) en electr. piano's, occassions electr. orgels vind u bij ons al vanaf ƒ 150,-!!! zolang de voorraad strekt.

Voor al uw muziekinstrumenten
WIJ ZIJN DEALER VAN O.A. YAMAHA, ROLAND, KORG, AKAI, ELKA, TANNOY, ENSONIQ, HOHNER, CASIO, SONOR, IBANEZ, GEM FARFISA, LEM, ORLA, EL.VOICE, HILL, D&R, TAMA, PEURL.
Geopend van half tien tot zes, maandag gesloten.

nieuw! yamaha orgels-keyboards en electronische piano's!
Door de komst van de nieuwste modellen orgels en keyboards, div. overige modellen met 10%-30% korting.
Muziekhuis Lyana
Mauritsweg 48, Stein. Tel. 046-333227.
Maandag t/m zaterdag open; donderdag koopavond.

December-aanbieding:
Ieder keyboard v.a. ƒ 775,-
GRATIS stroom-adaptor (ƒ 25,- tot ƒ 49,-)
GRATIS hoofdtelefoon (ƒ 19,95)
GRATIS keyboardstatief (ƒ 79,-)

Yamaha keyboards ruim voorradig
5 JAAR VERTROUWDE STALMEIERGARANTIE

* SPAANSE GITAAR v.a. ƒ 99,-
* ELECTRISCHE GITAAR Strat. v.a. ƒ 298,-
ROLAND SC 55 Soundmodule aansluitbaar op ieder midi-keyboard ƒ 1.650,-

STALMEIER MUSIC
de muziekspecialist

MARSHALL gitaarversterkers 50 Watt ƒ 500,- en ƒ 750,- 046-758081 na 18.u

Te k. kleine ACCORDEON ƒ 100,-; elec. gitaar Rockkort i.nw.st. ƒ 275,-; kl. draagb. TV ƒ 85,-; video recorder Sharp model VC 7300 ƒ 200,-. 045-442841.

YAMAHA Clavinova. De beste prijzen van Nederland Bel van Urk Rotterdam 010-4363500.

Voor verzamelaar te k. 15 oude ZWART/WIT TV-'s, 25-30 jaar oud. 045-740006

INTERART antiek Simpelveld: Zeer grote keuze in strakke eiken limburgse, Delftse, Engelse meubelen o.a. kasten, eethoeken, vitrines, bureau's, salontafels. 800m2 antiek licht en donker grenen. Eigen restauratie en logerij. Do. koopavond ma. gesloten. Irmstr. 64, Simpelveld. 045-443161.

Te koop gevr. antieke SPEELDOZEN en grammofoons. 043-649494.

Grootste keuze van Limburg Exclusieve bronzen verlichting met engelen en beelden uit eigen atelier. Antieke beelden, klokkenstellen en kleinmeubelen. Sjra VLEESHOUWERS en zn. Burg. v. Boxtelstr. 4, Limbricht. Tel. 046-515502.

Antiek SIMONS gespecialiseerd in noten, grenen, eiken antieke meubelen en lampen, klokken enz. Nuth Dorpstraat 45 A, t.o. ingang kerk. Donderdag koopavond Tel. 045-243437. Een begrip voor de regio!

Te koop antieke KEUKENKAST (eiken/olmen), pr. ƒ 2500,-. Tel. 045-226593.

WIJSHOFF Antiques biedt u op 1500 m2 een grote keuze aan in antieke kasten, vitrines, buro's, eethoeken, klokken, kachels en curiosa. Amstenraderweg 9, Hoensbroek-Centrum. Tel. 045-211976. Geopend: dond., vrijd. zaterd.

Ant. BOUWMATERIALEN Dohmen, Klimmenderstr. 65 Klimmen. Tel. 04405-2337. Nu met de feestdagen grote keuze in decoratief kleingoed. Tevens verkoop van marmeren schouwen en hekwerken.

Te k. antieke boeren EETKAMERTAFEL m. 4 stoelen, ƒ 875,-. Tel. 045-413671.

Gebr. SWINKELS zijn verhuisd naar De Beitel 74, Heerlen. Wij betalen de hoogste prijs voor al uw oud ijzer/metalen. 045-422025.

Voor al uw oude METALEN. Frans v.d. Loop Recycling/ Methaalhandel, Kissel 12-14, Heerlen 045-726392

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Heden zaterdag
Kienen, trefcentrum Hoensbroek
22 ronden, 8x ƒ 100,-.
Aanvang 19.30 uur.
Organisatie: Omloop van de Mijnstreek

Voorverkoop vuurwerk
t/m 28 dec. Bert Rekers, Willemstr. 85, Heerlen.
Tel. 045-726840.

Vuurwerk
GROOT ASSORTIMENT bij RENS JANSSEN,
Ganzeweide 54, Heerlen. TEL. 045-211486.

Vuurwerk
L. ROHAN
Schaesberg
Dr. Calsstr. 100
Tel. 045-318693

MILITAIRE dienst? Advies over uitstel of vrijstelling, bel Stichting Juridisch Advies Militaire en Dienstplichtzaken, Maastricht 043-215714

Z.g.a.n. koel/vrieskast ƒ 100,-; platenspeler; set BOSE boxen, 1 jr. gebr. ƒ 350,-; baby autostoeltje ƒ 75,-; babywipstoeltje ƒ 35,-; baby draagzak ƒ 35,-. Tel. 045-428354

Te huur grootbeeld VIDEO-PROJECTOR voor verenigingen, scholen, bedrijven enz. Tel. 09-3211866463.

VROUWEN zoeken jullie iets zinvols buitenhuis? Wij starten in de loop van januari a.s. (bij voldoende deelname) met de volgende groepen. Bouwen aan je zelfvertrouwen; vrouw; gezondheidzorg en alternatieve geneeswijzen; kijk op kunst en kultuur. Wil je meer informatie? Bel dan de Vrouwen Initiatiefgroep Brunssum Tiny 045-252955, Hennie 045-258855 of Marita 04492-1629.

AAA winkel, sterk in goed VUURWERK. Rumpenerstr. 116, Brunssum.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Gebit gebroken? Tandtechnische praktijk Hoonhout voor nieuwe gebitprothese en reparaties. Akerstr. Nrd 328, Hoensbroek. 045-228211. Kom eens langs voor een GRATIS controle aan uw gebitprothese. Ook tijdens de feestdagen.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

SURPRISES en originele cadeau's. 't Sjpasshoes, Emmastr. 18 Heerlen. Tel. 045-741960

Carnaval

CARNAVALSSTEKEN voor Raad van Elf of Prinsenraad nieuw: rood/zilver, 13 stuks, vr.pr. ƒ 110,- p.st. Tel. 04405-2910

06-lijnen

** WALHALLA'S 06 PARADIJS**
Lesbi Hard Porno-06.320.321.99
De Sexfabriek-06.320.332.99
Live Stiptease-06.320.322.80
Kleed me aan-06.320.323.90
Triosex Trek?-06.320.326.56
Sannes porno Mix-06.320.370.00
De Sexmachien-06.320.326.80
************50 ct p/m************

Erotel 06
Erotel dat is 't wel
320.320.20
50 ct. p. min.

Gratis sex
Bemiddeling in heel Ned. 030-886283 (24 u. p.dag)

Gratis real live gesprek
0,50 p.m. 06-
320.330.62
Met beeldtelefoon kunt u onze meiden ook zien! VAN CLUB 06, DUS GOED.

De beste live sexgesprekken van de laatste tijd
06-96.69
De soixante-neuf (69) onder de nummers. 50cpm.

Non stop live
De spannendste sex 24 uur p.d. en strikt privé 06-320.330.36

Griekse Sex
Lisa draait z. om 50 cpm
06-320.325.55

Val je voor dominante vrouwen 50 ct p/m
06-320.332.32
Bel je meesteres

Sexlijn 10
De Jongste 06-320.320.10
Liefje 06-320.321.10
Vriendin 06-320.323.10
Call-me 50 cpm

Grieks Pornosex Grieks
Meisjes en vrouwen die je van achteren kunt pakken!! 50 ct p/m
06-320.320.62

Lady B
50 ct p/m 06-320.324.68
Meesteres. Lekker ruig! met een P-koker

Nymf Linda
Geniet van 2 kanten 50 cpm
06-320.320.14

Donkere vrouw 06-9640
Zapp Sex 06-9692
Harde praat 06-9691
Live met mij 06-9506
Volle vrouwen 06-9694

Kort en lekker
50 ct p/m

Haar mond stond wagenwijd open. Ze zakte door haar knieën. 50 ct p/m 06-96.46
Op z'n Frans

Griekse Porno
Marcha v. achter 50 cpm
06-9618

RIJPE DAME 38 jr.
live geraffineerd. 50 ct p/m
06-320.320.38

TopSex
2 handen vol 50 ct p/m
06-320.325.25

Sexlijn 10
Mietjes 06-320.320.50
Sexbox 06-320.325.30
Call-me 06-9639 ??

Ik ben een sexy donkere vrouw al wat ouder 50 ct p/m
06-320.320.91

Vrouwen
Geen meisjes maar echte vrouwen.
1. Marrieta exotisch. 2. Nel mollige vrouw. 3. Claudia 38 jr. verpest buurmeid. 4. Paula werkt. 5. Harriet bordeelsex.
50 ct p/m 06-320.324.14

Homosex voor 2
Draai eerst 06-320, en dan:
SM Limburg 325.18
Jack Off Privé..321.16
Darkroom....324.16
Gay Pervers...329.16
Travestie...325.09
Transsexueel...321.36
Bi-sex....323.36
Jongens-sex....325.19
Studenten-sex...327.56
50 ct p/m Pb. 75141 A'dam

Versier
'n afspraakje? De Flirtbox
06-320.330.01 - 50 ct p/m

Homokontakt
Zoek je 'n hete jongen?
06-320.330.18 - 50 ct p/m

Luister naar hete meisjes die een jongen zoeken voor
Sexkontakten
06-320.330.66 - 50 ct p/m

Homo jongens
Hoor ze lekker tekeer gaan
06-320.330.88 - 50 ct p/m

Sex voor 2
hete jongens & meiden direct apart, 50 cpm
06-320.325.00

06 Gay Café Limburg
De box met al jaren lang de meest spannende afspraken! 50 cpm
06-320.327.55

Sex hot Sex.
Wij bemiddelen nog steeds gratis in sex. Ook escort en privé, live sexgesprekken
06-320.330.71 - 50 ct p/m

310 vrouwen
vertellen eerst op deze lijn wie ze zijn en wat ze in bed allemaal lekker en opwindend vinden. Als ze dat verteld hebben geven ze je 'n eigen geheime telefoonnummer aan je door.
06-340.310.10 (50 cpm)

Adressen
van dames privé, clubs en escorts, de dames vertellen je zelf wat ze te bieden hebben en geven ook hun adres en telefoonnummer
06-96.85 (50 cpm)

Live - Sex
Bel ze en ontmoet ze
06-320.324.98 (50 ct p/m)

Sexy Honey
06-320.320.82
06-320.325.05
De lekkerste - 50 ct p/m

Ik heet Katja.
Ik heb het net ontdekt en kan er geen genoeg van krijgen. Bel me!
06-320.326.09 - 50 ct p/m

Maak je broek los en doe je ogen dicht, Lisa doet de rest
Lisa
06-320.331.02 (50 ct. p/m)

Heb je olie bij de hand? Dan weet je precies hoe het met
Vera voelt
06-320.331.09 - 50 ct p/m

prive sexkontakt
Je krijgt direkt een heet meisje of knul aan de lijn
06-320.322.33 - 50 ct p/m

Waarom wachten?
Zoek de vriend of vriendin van je dromen. Bel snel
06-320.320.33 - 50 ct p/m

Hete meisjes willen een
Sexafspraak
06-320.320.44 - 50 ct p/m

Direkt snel sexkontakt
Sex afspreeklijn
06-320.320.55 - 50 ct p/m

Hete meiden zijn op zoek
Porno dating
06-320.321.44 - 50 ct p/m

Bisex kontaktlijn
Ook trio-sexkontakt
06-320.325.91 - 50 ct p/m

Meisjes zoeken kontakt!
Sexadvertenties
06-320.325.89 - 50 ct p/m

Gewillige meisjes en vrouwen willen alles met jou doen. Vraag naar hun tel.nr. voor 'n hete
Vrijpartij
06-320.326.33 - 50 ct p/m

Sex voor twee
Direkt kontakt met meiden, vrouwtjes en stoere hete knullen.
06-320.330.90 - 50 ct p/m

Mannen en hitsige vrouwen willen samen met jou apart, voor een heerlijk heet...
Sexgesprek
Doe mee 06-9570 - 50 c p/m

100 hete meisjes zoeken
Sexkontakt
06-320.326.66 - 50 ct p/m

Blonde Natasja
doet het met 2 buurjongens
06-320.327.77 - 50 ct p/m

Sexadressen
van hete dames/meisjes
06-320.328.00 - 50 ct p/m

Tessa is zo'n
lekker meisje
06-320.328.88 - 50 ct p/m

Gezocht onderdanige boys en strenge mannen. Bel nu
SM voor twee
06-320.329.99 - 50 ct p/m

Partnerruil
Direkt apart met mannen en vrouwen voor 'n orgie!!
06-320.330.91 - 50 ct p/m

Triosex kontakt
06-320.320.92 - 50 ct p/m
Ook voor partnerruil!

Sex aan huis
Bel voor prive of escort
06-320.330.69 - 50 ct p/m

SM Prive
Apart met mannen en boys
06-320.322.17 - 50 ct p/m

Sexbezoekje
Bij wulpse Annet. Trio!
06-320.320.95 - 50 ct p/m

Stoute sexafspraakjes
meisjes kontaktlijn
06-320.330.16 - 50 ct p/m

Wulpse Loesje
Hoor haar tekeer gaan.
06-320.330.96 - 50 ct p/m

Monique
Ze trilt van sexgenot
06-320.330.97 - 50 ct p/m

Bisex voor twee
direkt apart met een heet meisje of met een lekkere jongen
06-320.330.87 - 50 ct p/m

Hete meisjes zoeken allemaal sexkontakt
06-320.320.36 - 50 ct p/m

Hete meisjes willen
Sexkontakt
06-320.330.42 - 50 ct p/m

Bi-Sex Prive
Zoek je 'n heet meisje of een lekkere boy? Direkt afspreken, ook voor trio
06-320.330.46 - 50 ct p/m

Zoek jij snel sexkontakt?
Tippellijn
06-320.330.79 - 50 ct p/m

Zoek jij een lekkere boy?
Homo dating
06-320.330.95 - 50 ct p/m

Gay Prive
Wil jij snel een discreet afspraakje maken met een lekkere boy. 06-320.322.75
Samen direkt apart 50 ct p/m

Kleed me uit!
Speel een heet stripspel met Suzanne
06-350.211.14 - 50 ct p/m

EENZAAM..??
Bel Lenie voor sexgesprek. Bij mij is alles mogelijk.
06-320.324.96 (50 cpm)

Kontakten/Klubs

Door 2 leuke jonge meisjes, met leuk gesprek totale
Ontspanningsmassage
Eens geweest, u blijft komen!!!! 045-353489.

**********Prettige Feestdagen wenst u **********
Privé Yvonne
Knappe sexy meisjes in Nylonkousjes.
Kapelweg 4, Kerkrade. Tel. 045-425100.
7 dagen geopend, 11-24 uur, zondags van 15-23 uur.

Privé-club Amorosso
Wij wensen U een zalig Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar!!! Rijksweg Zuid 105, Geleen, tel. 046-756335.

Ook in het nieuwe jaar
ƒ 50,- all in
Tel. 045-423608
PRETTIGE FEESTDAGEN !!

Club Mirabelle
Club Nirwana
Bekend van tv en faam!!!
Niet goed, geld terug-garantie i.p.v. luchtkastelen!!!
Geen praatjes, maar gaatjes!! Erotische shows op verzoek! Klant-koning-service!! Meiden die aan de top willen staan!! Alles geheel vrijblijvend in ongedwongen sfeer.
Open van 22.00 tot plm. 06.00 uur.
ESCORT 045-427120/463323
Burg. Franssenstraat 4, Kerkrade. Tel. 045-427120
Nieuwstraat 147, Kerkrade. Tel. 045-463323.

Relax bij:
Vanessa
Tel. 045-459992.

Escort Moniek
Tel. 045-725778.

Nieuw Escort
Priscilla en snel bij u thuis of in hotel
☎ 045-428849

parenavond villa liberta sustere
Grote lingerie-show van 21.00 uur - 3.00 uur.
31 dec. Silvester-party voor iedereen. Maaseikerwe
300 mtr. va. afslag Susteren. Tel. 04499-4928.

Maison d'amour te Simpelvel
Mooie meisjes v.a. 14 uur ook voor Thaise massa
Paren en alleenstaande partie
Elke vrijd. en zaterd. v.a. 21 uur. 31 dec. Silvesterp
Dr. Poelsplein 33. Tel. 045-445120.

Jongeman bezoekt
Dames
voor een babbel en een knabbel. Of .....?
Hyg/disc. verz. Schrijf voor een afspraak (liefst met tel. nr.). Br.o.nr. B-0076 L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Relaxen bij:
Monique
Tel. 09-49241174527.

"Cinderella"
Nieuwe meisjes verwachten U. Oude Rijksweg Nrd. 56, Susteren.

S.M. Rachel.
Slavin aanwezig.
Tel. 045-274810.

Video-sex-club
Frimousses, ook met lieve meisjes. Open dag v. 11.00 -02.00u Zond. 14.00-02.00u Kl. Gracht 10, Maastricht.

Meeting Poi
Voor betrouwbaar b
dating in Zuid-Neder
BEL: 04990-6062

Escort
All night service v.
22.00-6.00 u 045-462

Vandaag is het
LYDIA-DA
11-18 u. 046-74966

LEZEN
leer, lees, we
Stichting LEZEN, Keizersgracht 391, 1016 EJ

STAATSCIRCUS VAN MOSKOU

van 1 t/m 5 januari
RODAHAL KERKRADE
m.m.v. OLEG POPOV

Stuntwerk van Osietische ruiters, een adembenemend trapezenummer, evenwichtskunstenaars en gedresseerde boerderijdieren maken een fantastisch spektakel van deze circusvoorstelling. De wereldclown Popov kan u laten lachen of huilen en de muzikale clowns zullen u laten huilen van het lachen.

VRIENDENKORTING ƒ 5.00
op de parterre, de eerste en de tweede rang.

Voor Vrienden van het Limburgs Dagblad worden de entreeprijzen: parterre van ƒ 37,50 voor ƒ 32,50 (geen kinderkorting), 1e rang van ƒ 35,00 voor ƒ 30,00 (volw.) en ƒ 30,00 voor ƒ 25,00 (kind.), 2e rang van ƒ 30,00 voor ƒ 25,00 (volw.) en van ƒ 25,00 voor ƒ 20,00 (kind.). Voorverkoopkosten: ƒ 1,00 per entreebewijs.

KAARTVERKOOPADRESSEN
VVV-Wijngrachttheater Kerkrade, VVV Heerlen, Tabaksspeciaalzaak Bijsmans, Saroleastr. Heerlen, Sigarenmagazijn Claassens, Kasteellaan 83, Heerlen, en de warenhuizen van V & D in Heerlen en Kerkrade.
Bij deze verkooppunten krijgt u ook informatie over aanvangstijden van de diverse voorstellingen.
Op de voorstellingsdag kaartverkoop aan de RODAHAL.
Onderstaande bon volledig invullen en inleveren bij één van bovenstaande adressen.

KORTINGSBON STAATSCIRCUS VAN MOSKOU
Naam ....
Vriendenpasnr. ....
Aantal pers. ....max. 4 pers.

Vrienden van het Limburgs Dagblad

VLIEGT UW GELD ZO DE LUCHT IN, OF VLIEGT HET MET 'N BESTEMMING.

Wij, van Amref/Vliegende Dokters, willen absoluut uw oudejaarsavondfeest niet bederven. Alleen, we zouden de mensen in Oostelijk Afrika ook zo graag een feestje gunnen. Bijvoorbeeld omdat de dokter aan komt vliegen. Of, omdat de kinderen werden ingeënt tegen polio, kinkhoest en mazelen. Of, omdat er een bron met schoon water is geslagen. Daarom: laat Afrika ook eens wat vuurwerk zien. Met een gift van 15,- helpt u Amref helpen. U kijkt misschien rond deze tijd niet op een paar stuivers. Voor ons telt met elke cent ieder leven.

AMREF/Vliegende Dokters
GIRO 487600

VERNIEUWD: DE SLEEP & DREAM LATTENBODEM

SLEEP DREAM

De bekende Sleep & Dream lattenbodem (in vlakke èn in 14 verstelbare uitvoeringen) heeft een belangrijke vernieuwing ondergaan. Voortaan wordt voor de ophanging van de latten gebruik gemaakt van drie verschillende veren. Op schouderhoogte zijn die wat soepeler (3) dan normaal, en op taillehoogte juist iets strammer (2) dan de standaardveer (1) waarmee de overige latten zijn opgehangen. Op deze wijze wordt – meer nog dan voorheen – een optimale ondersteuning van het lichaam gerealiseerd.

SLAPEN IS ONS VAK

beddenspeciaalzaak GEERLINGS bv
ROERMOND, Luifelstraat 42. Tel.: 04750-18624
HEERLEN, Gringelstraat 9, t.o. Nutsbedrijf. Tel.: 045-722493
donderdag koopavond
Heerlen
eigen parkeergelegenheid

'De makelaar in tevredenheid'

NEDU MAKELAARDIJ
beheer/verhuur o.g. • makelaardij • taxaties • hypotheken • assurantiën

HEERLEN: "Grotendeels vrijstaand herenhuis met 1330 m. grond op loopafstand van centrum!'
Ind. geheel onderkelderd, grote hal, woonk. (9.20x3.45/4.50)m. moderne sier open haard, en parketvl., woon/eetk. m. moderne witte inr., tuinkamer(7.10x3.25) 3 slaapk., badk. zolder. Bwjr 1930. Nieuwe c.v. ketel en nieuw dak. Dubb. begl. Uniek pand voor tuinliefhebber!. Aanv. direkt.
Vraagpr. f 229.000,- k.k.

SIMPELVELD/HULS: "Op uitstekende lokatie gelegen ruime, vrijstaande bungalow!'
Ind. waskelder, tuin/slpk. (5.85x4.00) grote gar., hobbykamer(5.65x4.10)wijnkelder, ruime hal, sfeervolle L-vormige woonk.(10.34x4.22/6.95) m. open haard, keuken, bijkeuken, 3 slpk., 2 badk. Pand is geïsoleerd. Perc. opp 1285m2 Bwjr. 1974 Aanv. in overleg.
Vraagpr. f 475.000,- k.k.

HEERLEN:
'Uniek object voor liefhebber van tuin en rust!'
Halfvrijst. woonh. m. gar. en stall... 1290 m2 grond. Ind. hal,woonk. woon/eet... keuken, douche, 4 slpk. zolder. Bwjr ... moet aangepast worden aan huiduge eisen ... Aanv. in direkt.
VERKOCHT
Vraagpr. f 75.000,- k.k.

NIEUWBOUW
GULPEN. Prachtige, uitstekend gelegen, vrijstaand- en halfvrijstaand landhuizen.
Prijzen v.a. f 178.908,- v.o.n.
Brochures beschikbaar.
NOG 3 STUKS

DE PANDEN VLIEGEN DE DEUR UIT!
DENKT U AAN VERKOPEN? PAK DAN NU DE TELEFOON EN MAAK EEN AFSPRAAK VOOR EEN VRIJBLIJVEND INFORMATIEF GESPREK EN PRIJS-INDIKATIE!

HULSBERG: 'Makkelijk en comfortabel wonen... dat is een bungalow!'
Ind. hal, woonk. (6.40x5.04/4.10) keuken m. luxe moderne inr., 2 mooie slpk., badk. apart toilet, berging, Bwjr 1991. Geïsol. en ged. dubb. begl. Ideaal pand voor oudere mensen of jong stel, beiden werkend. Aanv. in overleg.
Vraagpr. f 189.500,- k.k.

HEERLEN: 'Pracht appartement met groot winkelcentrum om de hoek!'
Ind. berging, hal woonk. (32 m2) m. balkon, open keuken, 2 slaapk. prachtige nieuwe badk. Geïsoleerd, ged. dub. beglazing en ged. roll. Bwjr. 1980. Aanv. in overleg.
Koopr. f 96.000,- k.k.

HEERLEN: 'Herenhuis met garage, op loop-afstand van centrum!'
Ind. prov. keld., woonk. (±35m2) ... keuken m. mod. inr. ruime berging ... slaapk. badk. 2e verd. berlekb. via ... trap m. mogelijkh. v. 4e slaapk. Bwjr 1928. Ramen/kozijnen ged. kunststof ... dubb. begl. en ged. roll. Vrij uitzicht a... voorzijde. Aanv. in overleg.
Vraagpr. f 139.500,- k.k.

SCHAESBERG: Goed gel. half vrijst. woonhuis, zgn. mijnwerkerswoning. Aanvaarding. 1-2-'92.
Vraagpr. f 75.000,- k.k.

Wij wensen u een geluk... en voorspoedig 199...

Kantoor op zaterdag geopend van 9.00-13.00 uur.
Emmaplein 12, 6411 JR Heerlen.
Telefoonnummer 045-711500.
Maandag t/m vrijdag van 9.00-17.30 uur.

Nederland 1

13.00-13.12 Nieuws voor doven en slechthorenden.
15.35 Wijnwereld - Spaanse wijnen. Cursus over Spaanse wijn. Vandaag: Pinedes. Presentatie: Hubrecht Duijker en Tineke de Groot.
16.00 ●● Journaal.
16.05 Hollands decor. Een wandeling of fietstocht n.a.v. een boek. Presentatie: Willem Nijholt. Afl.: Vlissingen. (herh.).
16.15 Heb ik iets gemist? Hoogtepunten van AVRO programma's van de afgelopen week.
16.35 Jonge mensen op het concertpodium. Kol Nidrei opus 47 van Max Bruch, uitgevoerd door het Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jan Stulen met Matt Haimovitz, cello. (herh.).
17.00 Gophers. Tekenfilmserie. Afl.10: De ontvoering.
17.25 Het geheim. Serie. Afl.2.
17.40 Ko de Boswachtershow. Natuur- en milieumagazine voor kinderen met Burny Bos en Paul Kooy.
18.00 Boggle. Woordspel.
18.30 Sportpanorama. Sportmagazine.
19.00 Land in zicht. Toeristisch magazine. Presentatie: Roeland Kooijmans.
19.30 Growing pains. Comedyserie. Afl.: Never let your father do your homework.
20.00 (●●+TT) Journaal.
20.25 The Deerhunter. Amerikaanse speelfilm uit 1977. Met: Robert de Niro, Meryl Streep, John Cazale e.a.
23.28 Dear America, Letters home from Vietnam. Amerikaanse documentaire van Bill Couturie over de oorlog in Vietnam naar het gelijknamige boek van Bernard Edelman, a.d.h.v. een selectie van brieven die Amerikaanse soldaten en verpleegkundigen in Vietnam naar huis stuurden. Geïllustreerd met archiefbeelden uit de Vietnam-oorlog. Muziek was naast brieven de enige band die de Amerikanen in de jungle met het thuisfront hadden. De film is dan ook doorspekt met songs van de Rolling Stones, Bob Dylan, The Doors, Jimi Hendrix, Sam Cooke e.a.
00.50-00.55 ●● Journaal.

Nederland 2

13.00-13.12 Nieuws voor doven en slechthorenden.
15.15 De draak neemt wraak. Disney-film uit 1981 van Matthew Robbins. Het land wordt geteisterd door een draak en men is naarstig op zoek naar iemand die het beest onschadelijk kan maken. De leerling van de tovenaar probeert nu, samen met Valerian, de dochter van de smid, de vuurspuwende draak te doden. Met: Peter MacNichol, Caitlin Clarke, Ralph Richardson e.a. Deel 1.
16.00 ●● Journaal.
16.08 De draak neemt wraak. Vervolg. Deel 2.
17.08 De kleine wijzer. Kennis-quiz met kinderen. Presentatie: Kees Driehuis.
17.33 De jongen van Andromeda. 6-delige jeugdserie. Afl.5.
18.00 ●● Journaal.
18.18 Vroege vogels. Natuur- en milieumagazine. Presentatie: Hanneke Kappen.
18.57 Lingo. Woordspel gepresenteerd door Robert ten Brink.
19.20 Trekking sponsorloterij.
19.35 Jules unlimited. Magazine over nieuwe techniek en avontuur. Vandaag: Een onderwaterscooter in Florida; vliegen met de paramoteur in de franse alpen; een blusrobot, die branden kan bestrijden. Presentatie: Jan Douwe Kroeske, Mieke van der Weij en Pieter Jan Hagens.
20.06 Flying doctors. Australische serie. Afl.: Toeristen.
20.54 (TT) Zeg 'ns AAA. Comedyserie. Afl.: Betere stand.
21.22 Op leven en dood. Serie. Afl.: Dodelijke redmiddel.
22.36 Achter het nieuws. Actualiteitenrubriek.
23.09 Twee voor twaalf. Quiz gepresenteerd door Astrid Joosten.
23.53 1991. Eindejaarsprogramma.
00.21 Alien nation. Amerikaanse sf-serie. Afl.: Schreeuw in het donker. Halloween staat voor de deur en Los Angeles wordt opgeschrikt door een seriemoordenaar.
01.08 Natuurmoment. Vandaag: De karekiet in de Ankeveense Plassen.
01.14-01.19 ●● Journaal.

Nederland 3

08.55-09.00 Nieuws voor doven en slechthorenden.
13.00-13.12 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.55 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.00 ●● Journaal.
18.15 Sesamstraat.
18.30 Buiten adem. Korte Franse jeugdfilm.
18.55 Trekking van de lottogetallen.
19.00 Frida. Noorse jeugdfilm uit 1989 van Brit Nesheim. Deel 1.
19.17 Bidden en blaren. Impressie v.e. jongeren-voettocht door Spanje.
19.28 Een bericht van de Wilde Ganzen.
19.30 De pijn na Tomado. Documentaire over de sluiting in 1982 van de Tomado-fabriek en het machteloze gevoel van de ex-werknemers.
20.00 ●● Journaal.
20.25 Kenmerk. Actualiteitenrubriek.
20.55 Bouvard & Pécuchet. Tv-film naar de roman van Flaubert. Met: Herman Bolten, Wick Ederveen e.a.
22.00 ●● Journaal.
22.15 Studio sport. Met o.a. de Haarlemse Basketbal-Week.
22.45-22.50 Nieuws voor doven en slechthorenden.

RTL4

07.00 Ochtendprogrammering.
08.00 Telekids. Met o.a. de tekenfilms Diplodo, Toef & Toetje, Tiny Toons, Batman, Bionic Six en My little Pony.
12.00 Clips.
12.10 Get a life. Comedyserie. Herh.
12.35 A fine romance. Comedyserie (slot). Herh.
13.00 For those I loved. Amerikaanse miniserie (slot). Herh.
13.50 Viva Las Vegas. Musical uit 1964 met Elvis Presley.
15.15 Captain Nemo & the underwater city. Amerikaanse film uit 1970.
17.00 The Fanelli Boys. Comedyserie.
17.30 Tineke.
18.00 Nieuws.
18.15 Tineke. Deel 2.
19.30 Nieuws.
20.00 Mini playbackshow. Slot.
21.05 Hunter. Detective serie.
22.00 Gabriel's Fire. Serie.
22.55 Nieuws.
23.10 Of pure blood. Amerikaanse speelfilm uit 1986. Met: Robert Bowman, Richard Munch, Lee Remick, Patrick McGoohan e.a.
00.50 Polar. Franse speelfilm uit 1983. Met: François Balmer, Sandra Montaigu, Pierre Santini e.a.
02.30 Nachtprogramma.

● *Robert Ryan, Nannette Newman en Chuck Conners in 'Captain Nemo & The underwater City. (RTL4 – 15.15 uur).*

België/TV 1

10.00 Kijk en hoor.
11.00 Veiligheid in en om het huis. Afl.4.
11.15 Tijdrover. Afl.3.
11.30 Taal en communicatie. Afl.2.
12.00-12.40 Babel.
14.30 Kinderen voor Kinderen Festival. Vandaag: Kinderkoor Do-Re-Michieltjes uit Marelbeke en De Rakkertjes uit Nijmegen.
15.20 Singin' in the rain. Amerikaanse speelfilm uit 1952. Met: Gene Kelly, Debbie Reynolds, Donald O'Connor e.a.
17.05 Het kerstspeelgoed. Tekenfilm.
17.55 Nieuws.
18.00 Tik tak. Animatieserie. Afl.362.
18.05 Schoolslag. Spelprogramma.
18.40 Vlaanderen vakantieland. Toeristische portret: Brabant, Toledo (1).
19.20 Joker/lotto, paardenkoersen, mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Journaal/Sport.
20.00 Kwislijn.
20.05 FC De Kampioenen. Comedyserie. Afl.: Verliefd.
20.35 De laatste dagen Amerikaanse tv-film over het Watergate-schandaal tijdens het presidentschap van Nixon. Met: Lane Smith, Richard Kiley e.a.
22.55 Kunst-zaken.
23.00 Vandaag/Sport.
23.20 Torch song triology. Amerikaanse speelfilm uit 1988. Met: Harvey Fierstein, Anne Bancroft e.a.
01.15-01.20 Coda. Sleep away, van Tars Lootens, uitgevoerd door Tars Lootens, piano.

België/TV 2

20.00-21.30 Het Koninklijk Ballet van Vlaanderen. La Sylphide, klassiek romantisch ballet van August Bournonville op muziek van Hermann Severin Lövenskjold. Solisten: Lucinda Tallack-Garner, Lars van Cauwenbergh, Lenka Jarasikova, Hilde van de Vloet, Anne Salmon, Alexandre de la Caffinière en Annemie Rombout. Choreografie: Flemming Flindt.

België/RTBF 1

10.00 Sindbad. **10.30** Cursus Nederlands. (herh.). **11.00** Cursus Spaans. (herh.). **11.30** Onbekend. **11.40** Coup de film. (herh.). **12.00** Vidéothèque. (herh.). **13.00** Journal. **13.10** Objectif Europe. **13.45** Matt Helm traque, Amerikaanse speelfilm uit 1967. **15.25** Ecran témoin. (herh.). **16.45** Onbekend. **17.30** Nouba nouba. **17.50** Félix. **18.20** Gourmandises. **18.40** Télétourisme. **19.30** Journal. **20.05** Les chroniques de Philippe Meyer. **20.35** Le jardin extraordinaire. **21.10** Nadine, Amerikaanse speelfilm uit 1987. **22.35** Contacts. **22.40-23.05** Nws.

België/Télé 21

12.55 La pensée socialiste. (herh.). **13.30** Le coeur et l'esprit. **14.00** Li vi bleu, toneelstuk. **15.20** Onbekend. **15.45** Les courts métrages de Jaco van Dormael (3). (herh.). **16.35** Ceci n'est pas Mozart (4).(herh.). **17.05** Porte ouverte: Calligraphe. **17.35** L'empreinte de Staline (1). (herh.). **18.30** Femmes, l'obsession de la minceur. (herh.). **19.30** Journal. **20.00** Concert 21: Barry White. **21.00** Ceci n'est pas Mozart (5). **21.30** Nws. **22.00-23.30** Marlene, Duitse film uit 1984.

TV 5

07.00 Nws. **07.20** Corps accord. **07.35** Cursus Frans. **07.55** Clin d'oeil. **08.00** Canadees Nws. **08.20** Nws. **08.30** Nord-Sud. **09.00** Quebec inc. **09.30** Objectif économie. **10.00** L'art au moyen âge. **10.30** Envoyé spécial... des ténèbres. **11.00** Des trains pas comme les autres (8). **12.00** Nws. **12.05** Reflets - images d'ailleurs. **13.00** Nws. **13.15** Horizon 93. **13.45** Ramdam. **14.15** Hotel. **14.30** Les ritals. Herh. **16.05** Nws. **16.15** Flash varicelle. **16.45** Génies en herbe. Herh. **17.10** Félix. **17.40** Clips Radio 21. **18.15** Correspondances. **18.30** Nws. **18.50** Clin d'oeil. **19.00** Objectif Europe. **19.30** Belgisch Nws. **20.00** Aventures et voyages. **21.00** Nws. **21.30** Les ritals, tv-film. Deel 2. **23.00** Nws. **23.20** Caractères. **00.20-00.50** Ramdam. Herh.

RAI UNO

06.10 Ochtend- en middagprogramma. **18.00** TG1 flash. **18.10** Notte rock hit parade. **18.40** Sanremo famosi. **19.25** Parole e vita. **19.40** Almanacco del giorno dopo. **19.50** Che tempo fa. **20.00** Telegiornale. **20.25** TG Uno sport. **20.40** Fantastico. **22.45** TG1 linea notte. **23.00** Speciale TG1. **24.00** TG1 notte - Che tempo fa. **24.30** Le strelle nel fosso, film. **02.10** La famiglia Sullivan, film. **04.00** A fil di spada, film. **05.25** L'uomo che parla ai cavalli.

BBC 1

08.00 Tekenfilm. **08.25** News. **08.30** Cookooland, tekenfilm. Herh. **08.55** Opposites attract. Afl.: To the opposite end of the world. Slot. **09.05** Ovide. Afl.: The crimson tide. **09.15** Chucklevision. Afl.: Movie moguls. Slot. Herh. **09.35** Gravedale high. **10.00** Going live! **11.40** Son of Sinbad, Amerikaanse speelfilm uit 1955. Met: Dale Robertson, Sally Forrest, Lili St. Cyr e.a. **13.12** Weerbericht. **13.15** Grandstand (14.00 News). **18.10** News. **18.25** (TT) One to win Xmas 1991, spel. **18.55** Disney time, fragmenten uit Disney-films. **19.35** Jim'll fix it Christmas special. **20.15** The Paul Daniels magic show. **21.00** (TT) Empire of the sun, Amerikaanse speelfilm uit 1987. Met: Christian Bale, John Malkovich, Miranda Richardson e.a. **23.25** (TT) News en sport. **23.45** Porridge, Engelse speelfilm uit 1979. Met: Ronnie Barker, Richard Beckinsale, Fulton Mackay e.a. **01.15.** Haaloween III: Seasons of the witch. Amerikaanse speelfilm uit 1983. Met: Tom Atkins e.a. **02.35-02.40** Weerbericht.

BBC 2

08.50 Paper Tiger, speelfilm uit 1976 van Ken Annakin. Met: David Niven, Toshiro Mifune, Hardy Kruger, e.a. **10.25** Central Park, Herh. **13.15** My brother talks to horses, speelfilm uit 1964. **14.50** (TT) My fair lady, speelfilm uit 1964. Met: Rex Harrison, Audrey Hepburn, Stanley Holloway, e.a. **17.35** Candide, toneelstuk van Leonard Bernstein. Uitgevoerd door het Koor en Symfonie Orkest Londen o.l.v. Leonard Bernstein en Jerry Hadley, zang. (Simultaan op Radio BBC 3) **20.05** News en sport. **20.20** Global report, A town called Taloquan. **21.00** Have I got news for you? quiz. Herh. **21.45** Lost boys. Afl. 2: A dark and sinister man. Herh. **23.20** Hail, hail Rock 'N' roll, muziekfilm van Taylor Hackford, als hommage aan Chuck Berry t.g.v. zijn 60ste verjaardag. Interviews met Bod Didley, Roy Orbison, Eric Clapton, e.a. **00.15-02.55** Hammett, speelfilm uit 1983 van Wim Wenders. Met: Frederick Forrest, Peter Boyle, Marilu Henner, e.a.

Sportnet

08.00 WK rugby. **09.00** Eurobics. **09.30** Pro skiën. **10.00** Strandvolley. **11.00** Autosport. **12.00** World sport special. **12.30** NBA Basketball. **14.00** Arg. voetbal. **15.00** F1 GP film. **15.30** Tennis. **17.00** Powersports. **18.00** Concours hippique. **19.00** Boksen. **20.00** WK rugby. **21.00** Honkbal. **23.00** Snooker trucs. **00.00** Matchroom pro boksen. **02.00** Tennis. **03.30** F1 GP film. **04.00** Autosport. **05.00** Powersports. **06.00** Bowlen. **06.30-08.00** Boksen.

Eurosport

09.00 Int. motorsport. **10.00** Europacup ijshockey. **12.00** Worstelen. Herh. **13.00** Saturday alive: Voetbal. Herh.; Tennis. Herh.; Acrobatisch skiën - Free style. Herh.; Atletiek; Europacup ijshockey. **19.30** Int. motorsport. Herh. **20.30** Funboard Hawaii. Herh. **21.30** Rally Parijs - Kaapstad. **22.00** Boksen. **23.00** Europacup ijshockey. **00.30-01.00** Rally Parijs - Kaapstad. Herh.

Super Channel

06.00 CNBC. **07.00** All mixed up! **12.30** Music news. **13.00** All mixed up! **14.00** Sport. **16.00** World sport special. **16.30** Video travel guides. **17.00** Youthquake. **17.30** All mixed up. **18.30** Travel magazine. **19.00** Videofashion. **19.30** East Europe reports. **20.00** Into darkest Borneo, doc. **21.00** Cry for Africa, doc. **21.30** The science show. **22.00** BBC world news. **22.30** This was Europalia. **23.00** Hang loose. **23.30** Absolutely live. **00.30** The mix all night.

MTV

08.00 Awake on the wildside. **11.00** The big picture. **11.30** US top 20 video countdown. **13.30** XPO. **14.00** Ray Cokes. **17.00** Yo! Raps. **18.00** Rapumentary. **18.30** The big picture. **19.00** Euro top 20. **21.00** Saturday night live. **22.00** Partyzone. **01.00** Kristiane Backer. **03.00-08.00** Night videos.

CNN

07.30 Moneyline. **09.00** World business this week. **11.10** Larry King. **12.40** Int. correspondents. **14.10** The big story. **15.10** Health week. **15.40** Moneyweek. **16.10** Science and technology week. **16.40** Style. **17.10** Showbiz this week. **18.40** Evans and Novak. **19.00** World business this week. **19.40** Newsmaker Saturday. **20.10** Healthweek. **20.40** Style. **21.10** Your money. **21.40** Int. correspondents. **23.40** Newsmaker Saturday. **00.40** Pinnacle. **01.10** The big story. **03.10** Showbiz this week. **05.10** The Capital gang.

Duitsland 1

09.00 Heute.
09.03 (●●+TT) Wunder der Erde: Höhepunkte zum Jubiläum. (herh.).
09.45 ●● Tele-Gym. Fitness. Afl.15.
10.00 Heute.
10.03 Cinema. Tv-film van Luigi Magni. Met: Lando Buzzanca, Sandra Collodel, Ramon Pons e.a. (herh.).
11.03 Aussenseiter, Spitzenreiter, Unterhaltsamer Kundendienst für Neugierige. (herh.).
11.35 (TT) Meister Eder und sein Pumucki. Duitse speelfilm uit 1981. Met: Gustl Bayrhammer, Helga Feddersen, Willi Harlander e.a. (herh.).
12.55 Persoverzicht.
13.00 Heute.
13.05 Europamagazin.
13.30 Verborgenes Swanetien. Reportage over een provincie in Georgië (Kaukasus).
14.15 Advantage emotion. Portret van Boris Becker.
15.45 Erstens.
16.00 Disney Club. Vandaag: Chip & Chap - Die Ritter des Rechts. Afl.: Geburtstag mit überraschungen; Duck Tales - Neues aus Entenhausen. Afl.: Auf Odysseus Spuren; Ein perfektes Paar. Afl.: In schlechten Händen; Classic cartoon: Plutos Weihnachtsbaum.
17.25 Hier und Heute unterwegs.
17.55 Tagesschau.
18.00 Sportschau-Telegramm.
18.10 Sportschau.
19.00 Markt.
19.30 Liebesgeschichten. Serie. Afl.: Die Abschlussfeier.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 ●● Musikantenstadl. Alpenmuziek. Met: die Alpenland Buam, het Steierland Sextett, Inge und Maria.
21.45 ●● Trekking van de lotto.
21.50 Tagesschau.
22.00 (TT) Das Wort zum Sonntag.
22.05 Das vierte Protokoll. Engelse speelfilm uit 1986. Met: Michael Caine, Pierce Brosnane e.a.
00.00 Landhaus der toten Seelen. Amerikaanse speelfilm uit 1976. Met: Oliver Reed, Bette Davis e.a.
01.50 Tagesschau.
01.55-02.00 Z.E.N. Island - Insel der Naturgewalten: Am Fusse der Hekla.

Duitsland 2

08.30 Nachbarn in Europa.
09.00 Heute.
09.03 (●●+TT) Wunder der Erde, Höhepunkten zum Jubiläum. (herh.).
09.45 ●● Tele-Gym. Fitness. Afl.15.
10.00 Heute.
10.03 Cinema. Tv-film van Luigi Magni. Met: Lando Buzzanca, Sandra Collodel, Ramon Pons e.a. (herh.).
11.03 Nachbarn in Europa.
12.35 Diese Woche.
12.55 Persoverzicht.
13.00 Heute.
13.05 Mimmi. Zweedse kinderserie. Afl.4: Mimmis Wackelzahn.
13.30 ●● Ihr Musikwunsch. Gevarieerd muzikaal programma met o.a. werken van Rimsky-Korsakow, Schubert, Debussy, Schumann, Saint-Saëns. Met: Siegfried Jerusalem, tenor, Philip Moll en Siegfried Mauser, piano, en James Galway, fluit.
14.15 FM - auf Tour. Gevarieerd magazine. Thema: Zonnige wintervakanties.
15.00 Die Welt des Märchens: Zwerg Nase. Tekenfilm naar het sprookje van Wilhelm Hauff.
15.25 (TT) Diese Drombuschs. Serie. Afl.: Die Heimkehr.
17.00 Heute.
17.05 Länderspiegel.
18.00 Marco. Serie. Afl.4. Aansl.: Programma-overzicht (VPS 18.50).
19.00 Heute.
19.30 Insel der Träume. Serie. Afl.: Der Mann aus der Vergangenheit. De bioloog Gerd Flanner zit met een probleem. Zijn vriendin Tina kan zich niet losmaken van de man waarop zij jaren geleden verliefd geweest is, maar zij weigert met Gerd over de man te praten. Bij de magische waterval kan hij echter een blik in Tina's verleden werpen.
20.15 (TT) Weites Land. Amerikaanse speelfilm uit 1958 van William Wyler. Met: Gregory Peck, Jean Simmons, Carroll Baker e.a.
22.55 Heute. Aansl. Lotto. (VPS 23.04).
23.05 FBI - Kampf dem Terror. Amerikaanse speelfilm uit 1975 van Marvin J. Chomsky. Met: Wayne Rogers, Andrew Duggan, Dabney Coleman e.a. Deel 2 (Slot).
00.40 Heute.

Duitsland 3 West

12.00 Teletekst. **12.15** ■ Zum Tanzen geboren, Amerikaanse speelfilm uit 1936. Met: Eleanor Powell, James Stewart, Virginia Bruce, e.a. **14.00** Rückblende: Vor 70 Jahren: Nächstenliebe ist Realpolitik, doc. over de hulp aan Rusland tijdens de hongerwinter in 1921. (herh.). **14.15** West 3 aktuell. **15.00** Sport 3 extra: Europacup ijshockey Turku, finale (alleen wanneer Duitsland de finale bereikt). 2. Tafeltennis, Duitse bekerfinale. **17.05** In der Schorfhalde - Geschichtliche Wanderungen mit Günter de Bruyn (2). **17.50** 100 Meisterwerke: Johannes-Altärchen, Hans Memling. **18.00** Aktuelle Minute. **18.01** Der Trommler, met Rüdiger Braune en Gianna Nannini. **18.30** (TT) Die Sendung mit der Maus. **18.57** Programma-overzicht. **19.00** Aktuelle Stunde (19.30 Sport im Westen). **20.00** Das Wunderkind, portret van de operazangeres Sandra Schwarzkopf. **20.30** Videotagebuch, serie videofilms. Afl.2: Einsame Wohnung. **21.15** 50 Jahre danach, doc. over Unternehmen Barbarossa, bezien door Russiche ogen. **22.15** Marnie, Amerikaanse speelfilm uit 1964. Met: Sean Connery, Tippi Hedren, Diane Baker, e.a. **00.25** Nieuws.

Duitsland 3 SWF

14.30 Macher, portret van de dansschoolhouders Cornelia en Horst Willius-Senzer. (herh.). **15.00** Sport 3 extra. **17.00** Nimm's Dritte. **17.30** Output. Vandaag: Computervirussen. (herh.). **18.00** Hinter der Sonne, neben dem Mond, verhalen. Afl.4: Der Korngeist; Der törichte König. **18.25** Dornröschen war ein schönes Kind, poppenfilm. **18.30** Das Südwest-Journal. **19.00** Wildwege, natuurfilmserie. Afl.6: Der Hund (2). **19.45** Teleglobus spezial, doc. over krokodillenjacht in de Amazone. **20.15** Wiedersehen mit Brideshead, serie. Afl.5: Im Sturm. **22.00** Nieuws. **22.25** ■ Die Spurt des Falken, Amerikaanse speelfilm uit 1941. Met: Humphrey Bogart, Peter Lorre, Mary Astor e.a. **23.50** Nieuws. **23.52** Mannsbilder, portret. Vandaag: Heidemarie Wieczorek-Zeul. **00.30** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Plus

06.15 Märchen aus aller Welt. Serie. Afl.: Der König und der Abt.
06.45 RTL plus - Weihnachtsclub. Herh.
08.00 Konfetti. Met: Die Flintstone Kids; Yogi Bär (herh.).; Scooby Doo.
09.20 Klack. Kinderspelshow.
10.05 Tom & Jerry Kids. Tekenfilm.
10.30 Turbo Teen. Tekenfilmserie.
11.00 Marvel Universum. Met: Der mächtige Thor; Das Land der fantastischen Drachen; Rude Dog und seine Bande en Spiderman und seine aussergewöhnlichen Freunde.
12.35 He Man. Tekenfilmserie.
13.05 Teenage mutant hero turtles. Tekenfilmserie.
13.30 Super Mario Brothers. Afl.: Ein geteiltes Untergeschoss/Prinzessin, ich habe die Marios verkleinert.
13.55 Ragazzi. Muziekmagazine.
14.25 Sheriff Lobo. Misdaadserie. Afl.: Wasser kann betrunken machen.
15.15 BJ und der Bär. Serie. Afl.: Ein völlig verrückter Sheriff.
16.10 Daktari. Serie. Afl.: Die besondere Heimkehr.
17.00 Der Preiss ist heiss. Quiz.
17.45 Moment mal, Musik.
17.55 Das Geheimnis von Twin Peaks. Afl.: Die schwarze Witwe.
18.45 RTL aktuell.
19.15 Inside Bunte.
19.45 Ein Tag wie kein anderer - Special. Documentaire over het zeilschip MS-Starflyer.
20.15 Allotria in Zell am See. Duitse speelfilm uit 1963. Met: Harald Juhnke, Ingrid van Bergen e.a.
21.50 Dall-As Special. Show.
23.00 Liebesgrüsse aus der Lederhose III. Duitse erotische speelfilm uit 1976. Met: Peter Steiner, Franz Muxeneder, Judith Fritsch e.a.
00.30 In Love - Sex um jedem Preis. Amerikaanse soft seksfilm uit 1983. Met: Jerry Butler, Kelly Nichols e.a.
01.45 Männermagazin M.
02.20 Liebesgrüsse aus der Lederhose II. Herh.
03.45 Seidenstrümpfe. Amerikaanse muziekfilm uit 1957. Met: Fred Astaire, Cyd Charisse, Janis Paige e.a.
05.35-07.15 Das Buschbaby. Amerikaanse speelfilm uit 1970. Met: Margaret Brooks, Donald Huston e.a.

● *Gregory Peck en Jean Simmons in 'The Big Country'. (Duitsland 2 – 20.15 uur).*

SAT 1

07.30 High Chaperral. Amerikaanse westernserie. Herh. **08.25** Spiegel TV-Reportage. **09.30** Wirtschaftsforum. **10.00** Vier für ein Ave Maria. Italiaanse westerncomedie uit 1968. Herh. **12.05** Glücksrad. **12.45** Bingo. Spelprogramma. **13.10** Fantasy Island. Amerikaanse serie. **14.00** Zwei ganz verrückte Knastbrüder. Amerikaanse filmcomedie uit 1978. **15.35** Angesagt. **16.05** Zapp. Spelshow. **16.35** Spaß im Schnee. Spelprogramma. **17.40** SAT 1 Blick. **17.45** ■ Addams Family. Amerikaanse griezelserie. **18.15** Bingo. **18.45** SAT 1 Blick. **18.50** Quadriga. **19.20** Glücksrad. **20.05** WetterNews. **20.15** Der Hund von Blackwood Castle. Duitse misdaadfilm uit 1967. Herh. **21.50** SAT 1 Blick. **22.05** Die Profis. Engelse misdaadserie. **23.00** Die nackte Carmen. Franse erotische film uit 1984. **00.35** Heiße Schenkel - Die Tracy Lords Show. Erotische revue. Herh. **02.05** Die nackte Carmen. Erotische film. Herh. van 23.00 uur. **03.30** Programma-informatie/Videotext.

TV FILMS VIDEO

Duitsland 3, west
12.15 Born To Dance. Amerikaanse musical uit 1936 van Roy Del Ruth. Uitstekend danswerk.

RTL4
13.50 Viva Las Vegas. Elvis Presley-film uit 1964 van George Sidney. The King als autocoureur.

BBC 2
14.50 My Fair Lady. Amerikaanse klassieker uit 1964 van George Cukor. Eenvoudig meisje belandt door weddenschap in de hogere kringen. Met audrey Hepburn en Rex Harrison.

RTL4
15.15 Captain Nemo and the Underwater City. Amerikaanse science fiction uit 1970 van James Hill. Captain Nemo bewoont deze keer een onderwater-kazerne. Met Robert Ryan en Chuck Connors.

BRT 1
15.20 Singin' In the Rain. Amerikaanse muziekfilm uit 1952 van Gene Kelly. Bekendste musical ooit gemaakt speelt in de tijd dat de geluidsfilm zijn intrede deed in Hollywood. Met Gene Kelly en Stanley Donen.

● *Robert de Niro in 'The Deer Hunter'. (Nederland 1 – 20.25 uur).*

RTL Plus
20.15 Allotoria in Zell Am See. Duitse film uit 1963 van Franz Marischka. Met Harald Juhnke en Ingrid van Bergen. Man maakt noodlanding in Zuid Duitsland en ontmoet verlegen meisje.

Duitsland 2
20.15 The Big Country. Amerikaanse western uit 1958 van William Wyler. Gregory Peck bindt de strijd aan met Burl Ives.

Nederland 1
20.25 The Deer Hunter. Amerikaanse film uit 1978 van Michael Cimino. Prachtig Vietnam-epos over de lotgevallen van drie jongens uit een arbeidersstadje in de Verenigde Staten die opgeroepen worden voor militaire dienst. Robert de Niro is 'the loner' bij uitstek. Scene waarin de krijgsgevangenen Russisch roulette moeten spelen gaat door merg en been. Net zoals de terugkeer van de Niro uit de oorlog. Terecht vijf Oscars.

Duitsland 1
22.05 The Fourth Protocol. Britse spionage-film uit 1987 van John MacKenzie. Michael Caine als geheimagent die moet verhinderen dat de sovjets met een atoomwapen een Amerikaanse luchtmachtbasis in Engeland vernietigen. Ook met Joanna Cassidy.

Duitsland 3 west
Marnie. Hitchcock-film over een kleptomane kreeg pas jaren nadat ze in 1964 was uitgebracht de waardering die ze verdient. Hoofdrollen voor Sean Connery en Tippi Hedren.

BRT 1
23.20 Torch Song Trilogy. Engelse film uit 1988 van Paul Bogart. Opzienbarende film over travestiet. Met Anne Bancroft en Matthew Broderick.

Duitsland 1
24.00 Burnt Offerings. Amerikaanse film uit 1976 van Dan Curtis met Karen Black en Bette Davis. Truttig echtpaar komt terecht in een huis waar het spookt.

RTL4
0.50 Polar. Franse detective uit 1983 van Jacques Bral. Aardige film over lethargische detective die de moord op de vriend van een verleidelijke vrouw onderzoekt. Met Jean-Francois Balmer en Sandra Montaigu.

radio

Radio 1
7.07 TROS Nieuwsshow (7.08 en 8.10 TROS Aktua en 7.30 Nws.). 12.05 TROS Aktua (12.30 Nws. 12.55 Mededelingen t.b.v. land en tuinbouw). 14.05 TROS Aktua sport. (17.05 en 18.10 TROS Aktua. 17.30 Nws.). 19.04 Coulissen. 19.30 Winterkeus. 22.02 Podium van de Nederlandse lichte muziek. 23.06 Met het oog op morgen. 0.02 Damokles. 1.02-7.00 Niemandsland.

Radio 2
7.04 Intro. 9.04 De tweede ronde. 12.04 Spijkers met koppen. 14.04 Uitgelicht. 16.04 Muzifax. 17.04 Levenslief en levensleed. 18.04 KRO's country time. 19.04 Glas in lood. 20.03 The Bands. 21.00-7.00 Zie Radio 1.

Radio 3
7.04 Rabarbara. 8.04 Drie voor negen. 9.04 Gospelrock. 10.04 Popsjop. 12.04 Paperclip. 14.04 Popstation. 16.04 NCRV-zaterdag-sport. 18.04 De avondspits. 19.04 Paperclip-radio. 21.04 Crossroads. 23.04-24.00 Late date.

Radio 4
7.00 Nws. 7.02 Wakker worden... 8.00 Nws. 8.02 Fiori musicali. 9.00 Pick-up. 10.00 Caroline. 11.00 Kurhausconcert: Muziek voor cello en piano. 12.00 Muziek voor miljoenen. 13.00 Nws. 13.02 Veronica klassiek; Radio Filharm. Ork. met mezzosopraan. 14.48 Veronica kamermuziek: The King's Singers. 15.33 Nieuwe platen. 16.15 Liverpool oratorio. 18.00 Nws. 18.02 Avondstemming. 20.00 Nws. 20.02 KRO-klassiek: Pianomuziek. 20.45 Finse muziek. 22.00 KRO-Literair: Camera obscura. 23.00 Het orgel. 23.20-24.00 Laudate.

Radio 5
6.30-6.50 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 Werken aan werk. 10.00 Onder de groene linde. 10.15 De muzikale fruitmand. 11.15 Tijdsein thema. 12.00 Nws. 12.05 Meer dan een lied alleen ! 12.44 EO Metterdaad hulpverlening. 12.45 Vragen naar de weg. 13.00 Nws. 13.10 Kom er es uit. 13.30 Opo doro. 14.00 Forza! Radio. 17.00 Licht en uitzicht. 17.46 Postbus 51, Nederlandse Antillen en Aruba. 17.55 Mededelingen en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Iyi haberler (Goed nieuws). 18.25 Kayen rasja (Er is hoop). 18.40 Hoda al-islam. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en Berbers. 20.15 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees. 20.30 Laat ons de rustdag wijden. 21.14 EO Metterdaad hulpverlening. 21.15 Reflector. 21.35 Deze week. 22.00-23.00 Zaterdagavonduur.

Omroep Limburg
7.00 Limburg Aktueel. 8.00 Overname Radio 1 actualiteiten. 8.30 Limburg op maandag. 9.00 Licht Limburgs. 10.00 Blauwe maandag. 12.00 Limburg Aktueel. 13.00 Overname Radio 1 actualiteiten. 17.00 Limburg Aktueel. 18.00-18.30 Het podium.

België/Radio 2
O6.00 Nieuws. 6.05 De Gouden Geeuw. (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws en Lotto-uitslagen. 8.10 Het vliegend tapijt: rond taal en verhaal. 10.00 Nieuws. 10.03 Kwistig met muziek. 11.50 Het koekoeksnest. 12.00 Radio 2 Regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Pluche en plastiek. 14.00 De eerste dag. 16.00 Vooruit achteruit. 17.00 Radio 2 Regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Hitrevue. 20.00 Slowtime. 21.00 Kriebels: met liedjes en verhalen die de luisteraars zijn bijgebleven. 22.00 Nieuws 22.05 Zaal twee: magazine rond film en video. 23.30-06.00 Nachtradio.

België/BRF
O6.35 Radiofrühstück. 6.45 Wunschkasten. (7.45 Agenda; 8.30 Besinnliche Worte). 9.10 Musikexpress.10.00 Gut aufgelegt. 12.00 Musik bei Tisch (om 12.00 en 12.15 agenda). 13.00 Frischauf, Volksmuziek. 14.05 Musikzeit heute: Operette & Musical. 15.00 Nachmittagsstudio. 16.05 Spotlight: US-charts. 17.05 Oldiekiste. 18.10 BRF Aktuell. 18.40-20.05 Jazz.

RTL Radio
4.00 Frühschicht. Voor vroege vogels. 6.00 Guten Morgen Deutschland. 9.00 Radio-Shop. Muziek en actualiteiten. 12.00 RTL-Mittag. 14.00 RTL-Radio Café. 16.00 Feierabend. 18.00 Neues aus Kino, Video und Musik. 21.00 Je t'aime. 24.00-04.00 Radio-Nacht.

WDR 4
O4.05 Radiowecker. 6.00 Nachrichten. 6.05 Morgenmelodie. (8.00 Nachrichten) 9.05 Der Musikpavillon (10.00 Nachrichten). 12.00 Nachrichten. 12.05 Zur Sache, 12.07 Gut aufgelegt (13.00 Mitmenschen). 14.00 Nachrichten. 14.05 Sachwort Wirtschaft. 14.07 Auf der Promenade. 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Der Tag um Fünf. 17.07 Musik-Express (18.00 Nachrichten und Wetter). 20.00 Nachrichten. 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.05 Musik zum träumen. 22.30-04.05 ARD-Nachtexpress.

Nederland 1

13.00-13.12 Nieuws voor doven en slechthorenden.
13.40 Wijnwereld - Spaanse wijnen. 8-delige serie over wijn. Afl.5. (herh.).
15.05 Waar blijf je anders. Discussieprogramma met en over dominees. Wat ze nog drijften waar houden zij zich mee bezig temidden van hun gemeente?
15.35 (TT) Spoorloos. Programma waarin mensen uit heden en verleden elkaar ontmoeten. Presentatie: Han van der Meer.
16.00 ●● Journaal.
16.07 Hersens op hol. Serie over het menselijk vernuft. Afl.3: De vlinder van Lorenz. Presentatie: Hans Böhm.
17.00 De slechtste heks. Engelse jeugdfilm. Met: Diana Rigg, Tim Curry, Fairuza Balk e.a. Op een heksenschool loopt alles uit de hand: de leerlingen verandren in varkenstjes of verdwijnen soms zelfs helemaal.
18.10 (TT) Spoorloos. Vervolg.
18.15 Boggle. Woordspel met Dodi Apeldoorn.
18.40 KRO's Tekenfilmfestival.
19.00 Perfect Strangers. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Grootvader. Opa Appleton komt op bezoek en wil de bloemetjes eens flink buiten zetten. Na een avondje uit met een jonge vriendin komt hij gebroken terug.
19.25 (TT) Waku waku. Quiz over dieren met Rob Fruithof. Panel: Willibrord Fréquin, Rene Shuman, Carry Tefsen en Marie-Cécile Moerdijk.
20.00 (●●+TT) Journaal.
20.12 (TT) Spoorloos. In deze uitzending proberen mensen iemand terug te vinden.
21.10 Brandpunt. Actualiteitenrubriek.
21.50 De naam van de roos. Italiaans/Frans/Duitse speelfilm uit 1986 van Jean Jacques Annaud. De franciskaner monnik William van Baskerville komt als speciaal gezant naar een klooster in Noord-Italië. Daar aangekomen wordt hij, samen met zijn assistent, geconfronteerd met een aantal vreemde moorden en hij besluit zelf op onderzoek te gaan. Met: Sean Connery, Christian Slater e.a.
23.55-00.00 ●● Journaal.

Nederland 2

09.00 Dag meneer de koekepeer. Kleuterprogramma.
09.25 Argo. Tsjechische serie. Afl.7: Een natte dag.
09.35 De engel en het soldaatje. Engelse tekenfilm.
10.10 De grote Laura en Lena Fhijnbeenshow. Serie. Afl.13: Laura en Lena gaan zwemmen.
10.30 Zakken. Afl.4: De zakziener.
11.00 The second russin revolution.
12.00 Snowboard world cup Val d'Isère. Verslag van dit snowboard masters toernooi. Presentatie: Margriet de Ruiter en Walter Tiemessen.
12.45 ●● De VARA matinee. Le sacre du printemps. Stravinsky. Uitgevoerd door het Rotterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. Valery Gergiev. (herh.).
18.00 ●● Journaal.
18.05 (TT) Theo & Thea en de ontmaskering van het tenenkaas imperium. Nederlandse speelfilm van Pieter Kramer. Theo en Thea willen het sprookje van Sneeuwwitje verfilmen. Daarbij gaan echter allerlei dingen mis. De grootste teleurstelling komt wanneer Gerard Joling niet mee wil doen. Maar niet getreurd, Marco Bakker brengt uitkomst. Met: Arjan Ederveen, Tosca Niterink, Marco Bakker e.a.
19.50 De nieuwjaarswens van Margreet Dolman.
20.00 ●● Journaal.
20.10 Lava. Serie met sketches en humor van en met Kamagurka en Herr Seele. Afl.2
20.42 Everyone wants to help Ernst. Nederlandse speelfilm van Alejandro Agresti. De 30-jarige jongen Ernest heeft door een ongeluk zijn geheugen verloren. Zijn ouders, die nooit raad met hem wisten, krijgen nu de kans hem op te voeden als de ideale zoon. Met: Arjan Ederveen, Elio Marchi, Adrian Brine e.a.
22.12 Freek de Jonge. De volgende, registratie van de theatervoorstelling van Freek de Jonge. Als de heer G., die zich de woede op de hals heeft gehaald door als speaker in een vol Ajax-stadion onzin uit te kramen.
00.15-00.20 ●● Journaal.

Nederland 3

08.55 Nieuws voor doven en slechthorenden.
10.00 Postzegels. Reportage.
12.00 Het Capitool. Analyse van binnen- en buitenlands nieuws.
14.00 Die Zauberflöte. Opera van Mozart. Koor van de Wiener Staatsoper en Wiener Philharmoniker o.l.v. Sir Georg Solti met solisten. Regie: Hans Schaaf.
18.25 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.30 Sesamstraat.
18.45 Studio sport met de Haarlemse Basketbal-Week.
20.00 (TT) De avonden. Film van Rudolf van den Berg naar de gelijknamige roman van Gerard Reve.
22.00 ●● Journaal.
22.05 Oog in oog. Serie van 24 televisiespelen. Afl.7 (slot): De Brizmilah, van Eli Asser.
22.41 Sanatan Dharma. Documentaire over een kloostergemeenschap in het Himalaya-gebergte.
23.25-23.30 Nieuws voor doven en slechthorenden.

● *Sally Struthers in 'All in the Family'. (RTL4 - 22.50 uur).*

RTL4

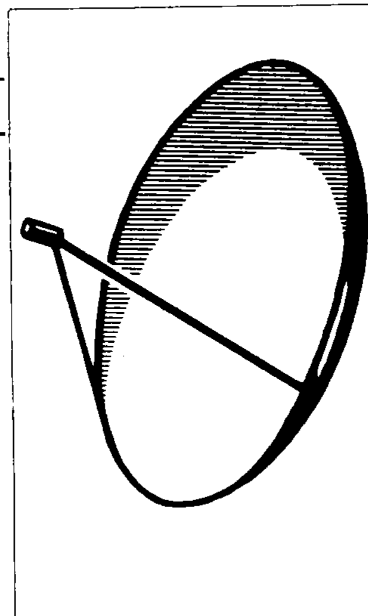
07.00 Ochtendprogramma.
07.30 The world tomorrow. Religieus programma.
11.00 Classique.
12.10 Muziekspecial: Barbra Streisand. Special rond deze Amerikaanse zangeres en actrice. (herh.).
13.00 Match extra: Amerikaans Turngala 1991.
13.30 Match extra: Volleybal. Verslag van het invitatietoernooi dat van 28 t/m 30 december plaatsvindt in Apeldoorn.
14.30 The other side of the mountain. Deel 2. Amerikaanse speelfilm uit 1978. Deze film is het vervolg op The other side of the mountain uit 1975, over het waargebeurde verhaal van skister Jill Kinmont.
16.10 Snow magazine. Actuele informatie over de wintersport. (slot).
16.45 Match. Sportprogramma. Met honkbal, basketball, boksen, wielrennen, atletiek en ijshockey.
17.15 Het Olympisch nieuws. Serie over de Olympische Winterspelen die op 8 februari in het Franse Albertville van start gaan. Afl.1.
17.35 The Simpsons. Tekenfilmserie. Afl.: When Flanders failed.
18.00 Nieuws.
18.15 Island son. Serie. Afl.: The Christmas Story.
19.05 Blossom. Comedyserie. Afl.: Love stinks!
19.30 Nieuws.
19.50 Match: voetbal. Met de Spaanse, Engelse en Italiaanse competitie.
20.30 Twin Peaks. Dramaserie. Afl. 17.
21.30 Ursul de Geer. Talkshow.
22.20 M.A.S.H. Comedyserie. Afl.: The nurses.
22.50 All in the Family. Kerstaflevering van deze Amerikaanse comedyserie.
23.20 Nieuwsspecial: Lenin's kinderkamer. Wat is er veranderd voor de jongeren in Moskou na de revolutionaire omwenteling in augustus van dit jaar?
23.50 Nieuws.
00.05 Dallas. Serie.
00.55 Soap. Comedyserie.
01.20 Nachtprogramma.

België/TV 1

09.00 Samson. Gevarieerd kinderprogramma.
10.00 Eucharistieviering vanuit Hoeselt.
11.00 Intermezzo.
11.15 Panorama. Jaaroverzicht.
12.45 Sportmiddag. Met o.a. Jumping vanuit Mechelen.
13.15 Huizen kijken. Programma over bouwen, verbouwen en wonen.
13.30 De sneeuwkoningin. Finse jeugdfilm van Paivi Hartzell.
15.00 1 voor iedereen, gevarieerd familieprogramma.
17.30 Bassie & Adriaan en de verdwenen kroon. Nederlandse serie.
17.55 Nieuws.
18.00 Tik tak. Animatieserie.
18.05 Merlina. Jeugdserie.
18.30 Meester, hij begint weer. Serie.
19.00 De Cosby show. Amerikaanse comedyserie.
19.25 Mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Journaal/Sport.
19.45 Sportweekend.
20.30 Made in Vlaanderen: Alfa Papa Tango. Serie.
21.10 Tijd voor Koen. 1. La cage aux folles (strandliedje), J. Herman.
21.30 De Pré historie. Montageprogramma met origineel archiefmateriaal rond muziek en actualiteiten. Vandaag: 1979. Muziek: Earth Wind and Fire, Nina Hagen, Peter Tosh, David Bowie en Blondie.
22.00 I.Q. Quiz met denk- en weetvragen. Jean Stroobants en Guido Samson spelen tegen Roger van Wauwe en Eddy De Groof. Presentatie: Herman Van Molle.
22.30 Vandaag/Sport.
22.50 Oorden van illusies. Martin Coenen gaat op zoek naar de verschillende gedaanten van enkele steden. Vandaag: Istanboel.
23.25 Coda. Landschap uit een droom, van Paul Nash.

België/TV 2

Geen Uitzending.

België/RTBF 1

12.00 Faire le point. 12.55 Weerbericht. 13.00 Nieuws. 13.20 Bienvenue, mister Chance, Amerikaanse speelfilm uit 1980 van Al Ashby. Met Peter Sellers en Shirley McLaine. Sinds zijn jeugd leeft Chance afgezonderd als tuinman. Zijn enige contact met de buitenwereld is de televisie. 15.25 Génies en herbe. 16.10 Nouba nouba. 16.45 Jeunes solistes, muziekconcours voor jongeren met als kandidaten: Marcha Bertrand, Sphie Bayet, Noémie en Marine van Romaey, Vanessa Lans, Laurence Ponnet en Melanie Dubusse en Freddy Moermans. 18.00 Autovision. 18.25 Rallye du Burundi, reportage van een autorally. 19.00 Week-end sportif. 19.30 Journaal en weerbericht. 20.05 Les chroniques de Philippe Meyer, reportages. 20.35 Tour de chance, amusementsprogramma. Met op het menu vanavond: Julien Clerc, Nanâ Mouskouri, Indochine, Muriel Darcq en de Oufties, Army Lovers, Gemini, Mickey, Bernard en Bianca. 22.00 Les routes de la vie, Amerikaanse tv-film van Michael Landon. Na achttien jaar in de gevangenis te hebben gezeten voor een misdaad die hij niet heeft begaan, wordt Jeff Hayes in vrijheid gesteld. Tijdens zijn afwezigheid is zijn ex-vrouw hertrouwd. Zeheeft zoon Carry steeds verteld dat zijn vader tijdens een auto-ongeluk jammerlijk om het leven is gekomen. 23.35 Pas si betes, serie. 23.40 Weerbericht en laatste nieuws.

België/Télé 21

12.45 Reflets, magazine. 13.45 Concert 21. 14.45 Radio 21. 16.45 Félix. 17.15 Carré noir, korte films. Lumiere des hommes van Edmond Bernhard; Waterloo van Edmond Bernhard en Dimanche evenenns van Edmond Bernhard. 18.25 Jumping de Noël, paardesport. 19.30 Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal, en weerbericht. 20.00 Don Juan, opera van Mozart uitgevoerd door het Symfonisch Orkestr van Wenen o.l.v. Craig Smith met medewerking van Eugène Perry, Herbert Perry, Dominique Labelle, Loraine Hunt en vele anderen.. 23.05 Laatste nieuws, weerbericht en beursberichten.

TV 5

07.00 Nieuws. 07.20 Corps accord. 07.35 Bienvenue en France. 07.55 Clin d'oeil. 08.00 Canadees nieuws. 08.20 Affiches. 08.30 Feu vert. 09.00 Envoyé spécial. 10.00 Planète musique. 12.00 Nieuwsflits. 12.05 Obsidienne. 12.30 Référence. 13.00 Nieuws. 13.15 L'école des fans. 14.00 Trente millions d'amis. (herh.). 14.30 Policier - série noire. 16.05 Nieuws. 16.15 Correspondances. 16.25 Sports loisirs. 17.30 Jours de guerre. 18.30 Nieuws. 18.50 Weerbericht. 19.00 Azimuts. 19.30 Belgisch nieuws. 20.00 L'heure de vérité. 21.00 Nieuws. 21.30 Boris Godounv. 23.00 Nieuws. 23.25 Grand écran. 00.25 Porte ouverte.

RAI UNO

06.00 Europa Europa. 07.45 Natuurdocumentaire. 08.30 La banda dello Zecchino. 10.00 Landbouwmagazine. 11.00 Erediienst. 11.55 Parole e vitta. 12.15 Landbouwmagazine. 13.30 Nieuws en weerbericht. 14.00 Radiocorriere. 14.15 Domenica in. 18.10 90° minuto: sport. 20.00 Nieuws en weerbericht. 20.40 Strausz. 22.25 La domenica sportiva. 23.45 Zona Cesarini. 00.30 Niews en weerbericht. 01.00 The public eye. 02.30 Anthony Adverse. 04.40 Journey into fear.

BBC 1

08.40 The lemon drop kid, Amerikaanse speelfilm uit 1951. 10.10 Nieuws en weerbericht. 10.15 Articles of faith, religieus magazine. 10.30 This is the day, kerkdienst. 11.00 See hear!. Magazine voor doven en slechthorenden. 11.30 Captain Horatio Hornblower, Engelse speelfilm uit 1951. 13.25 Last of the summer wine, kerstaflevering uit 1990. 13.55 Weerbericht. 14.05 Blade runners, omnibus-programma. 15.00 (TT) EastEnders. 16.00 The big country, Amerikaanse speelfilm uit 1958. 18.45 (TT) Antiques roadshow. 19.25 Nieuws en weerbericht. 19.40 (TT) Songs of praise. 20.15 (TT) Aunties bloomers. 21.05 (TT) Miss Marple, misdaadserie. 23.00 Nieuws en weerbericht. 23.15 (TT) Everyman, documentaire serie. 00.05 Are you being served?, Engelse speelfilm. 01.35 Weerbericht.

BBC 2

08.25 Tales of a wise king and the devil, serie. 08.30 Hallo Spencer, animatieserie. 08.55 Playdays. 09.15 Two-by-two. 09.20 Telling tales. 09.45 Babar, tekenfilmserie. 10.10 ●●Blood and honey, serie. 10.30 (TT) Defenders of the earth, tekenfilmserie. 10.50 Jack and the Beanstalk. 11.15 Thundercats. 11.40 Strangers, serie. 12.05 Boxpops. 12.45 The O-Zone, muziekprogramma. 13.00 Golf. 13.55 Speelfilm. 16.00 Mr. fistofele, opera van Boito. 18.40 Rugby special. 19.40 (TT) Dusk the badger. 20.35 Gala at the Met. 23.15 (TT) White mischief, speelfilm uit 1988. 01.00 The concert.

Sportnet

08.00 WK rugby. 09.00 Eurobics. 09.30 EK hockey 1991. 11.00 Int. tafeltennistoernooi mannen. 12.00 Atletiek. 13.30 Matchroom pro boksen 1991. 15.30 Tennis. 17.00 Go. 18.00 Olympische Spelen 1992. 18.30 VS pro skiën mannen. 19.00 Paardesport. 20.00 WK rugby 1991. 21.00 Golf. 23.00 Snooker trucs. 00.00 NBA basketball.

Duitsland 1

08.35 Disney Club. Gevarieerd kinderprogramma.
10.00 Kurz-Geschichte.
10.15 (TT) Wir Deutschen. Documentaire serie.
11.00 Kopfball. Spelprogramma.
11.30 (TT) Die Sendung mit der Maus. Kinderprogramma.
12.00 ●● Presseclub.
12.45 Tagesschau.
13.10 Weekoverzicht EINS PLUS.
13.15 Musikstreifzüge. Documentaire over carillons in Duitsland.
13.45 Grosswater. Tekenfilm.
14.15 Gefährliche Sehnsucht. Serie.
15.00 Tagesschau.
15.05 Aber, Herr Doktor. Engelse speelfilm uit 1954 van Ralph Thomas.
16.35 Film aktuell.
17.00 ARD-Ratgeber.
17.30 Der Puppenspieler. De jonge, snelle redactie van Radio 99,9 zoekt nog een te gekke act voor de kerstuitzending.
18.40 (TT) Lindenstrasse. Duitse serie.
19.09 Die Goldene 1.
19.10 Weltspiegel.
19.50 Sportschau-Telegramm.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 (TT) Tatort. Misdaadserie.
21.45 Kulturweltspiegel.
22.15 Tagesschau.
22.20 ●● Neppomuks Rache. Sketches en cabaret.
23.20 Das Millionen-Dollar-Ding. Amerikaanse speelfilm uit 1976 van Alexander Singer met Freddie Prinze, Allen Garfield, Linda Scruggs Bogart, Joanna de Varona e.a.
00.30 Die besten Jahre, Amerikaanse serie. Met: Timothy Busfield, Polly Draper, Mel Harris e.a. Afl.: Die Stunde des Siegers. Michael en Elliot halen een grote opdracht binnen dankzij een uitgekiende campagne. Opdrachtgever Breslow is vooral van Elliot gecharmeerd, wat Michael vreselijk jaloers maakt.
01.20 Tagesschau.
01.25-01.30 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Island - Insel der Naturgewalten: Myvatn, der Mückensee.

Duitsland 2

08.45 Programma-overzicht.
08.47 Die Welt der Jahrhundertmitte. Documentaire.
09.15 Zur Zeit. Magazine over kerk en samenleving.
09.30 Auf Gottes Stimme hören. Protestantse kerkdienst uit Sélestat in de Elzas.
10.15 Matinee. Zum 90. Geburtstag von Marlene Dietrich.
12.00 ●● Das Sonntagskonzert. Russland singt..., muzikaal programma.
12.45 Heute.
12.50 Vierschanzentournee. met: Skispringen vanuit Oberstdorf.
15.20 Siebenstein. Kinderserie.
15.45 Werner Fend: Mein Dschungelbuch. Natuurfilmserie.
16.05 Karfunkel. Kinderserie.
16.35 Danke schön. Verslag van de actie Sorgenkind.
16.40 Heute.
16.45 Kein Platz für wilde Tiere. Natuurdocumentaire.
18.00 Marco. Serie.
18.50 Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.15 Sport am Sonntag. Skispringen en bobsleeën.
19.30 (TT) Terra-X. Documentaire
20.15 Die Strauss Dynastie. Tv-film van Marvin J. Chomsky.
21.55 Heute.
22.05 Die Welt der Jahrhundertmitte. Documentaire serie over het leven tussen 1940 en 1960. Ten westen van het IJzeren Gordijn. In Londen wordt een jonge koningin gekroond, op het Europees continent wordt de wederopbouw snel ter hand genomen. In Duitsland gaat het economisch gezien stukken beter. Motoren zijn weer in trek en midden jaren 50 voltrekt zich het Wirtschaftswunder.
22.35 Spion in Spitzenhöschen. Amerikaanse speelfilm uit 1965 van Frank Tashlin van Frank Tashlin met Doris Day, Rod Taylor, Arthur Godfrey en John McGiver.Jennifer Nelson werkt op de persafdeling van het bureau voor ruimtevaart. Haar directe chef is de onderzoeker Bruce Templeton, die zij bij het vissen ontmoette.
00.20 Heute.

Duitsland 3 West

12.15 Teletekst-overzicht. 12.25 Tante Tao, Chinese speelfilm. 13.55 West 3 aktuell. 14.00 Wie lebt man, serie portretten. 14.45 Pan Tau geht auf Reisen, jeugdfilm. 16.10 Ruder hart backbord, documentaire. 16.45 Die Reise zum Regenbogen, portret. 18.14 Videotagebuch. Afl.3: Transitstrecke B 104. 18.58 Programma-overzicht. 19.00 Aktuelle Stunde 20.00 Geschichten aus 364 und einer Nacht. 21.45 West 3 aktuell. 21.50 Fussbroichs, serie. 22.20 Labyrinthische Reise, documentaire. 23.05 Die Romanze von Buch und Schwert, Hongkongse speelfilm. 00.35 Laatste nieuws.

Duitsland 3 SWF

11.00 Musik um elf. 11.55 Die Nachfahren Christi, reportage. 12.25 Aschenblödel, Amerikaanse speelfilm uit 1960. 13.50 Sport import. 14.25 Die Chronik der Familie Nägele, serie. 15.30 Wind in the willows, rock-musical. 17.15 Maler aus der ehemaligen DDR, serie portretten. 18.00 Hinter der Sonne, neben dem Mond, serie. 18.26 Philipp, kinderserie. 18.30 Das Südwest-Journal. 19.00 Wildwege, natuurfilmserie. Afl.: Der Steinbock. 19.45 Teleglobus spezial.Afl.: Gaudimax 20.15 Am Gletscher, tv-film naar de roman van Halldor Laxness. Met: Sigurdur Sigurjonsson, Baldvin Halldorsson, Margret Helga Johannsdottir e.a. 21.40 Nieuws. 21.45 Menschen und Strassen: Bajau, Kampong, Mengkabong, Borneo, reportage over de Bajau, een zeevaardersvolk. Over de oorsprong van dit oude volk van zeevaarders bestaan slechts legendes. De film geeft een beeld van hun huidige levenswijze op Borneo. 22.30 John Wayne-cyclus: Verfluchtes Land, Amerikaanse speelfilm uit 1941 van Henry Hathaway. Een jonge boerenzoon gelooft achtervolgd te worden door het ongeluk, waardoor hij niet zijn liefde durft te verklaren aan de vrouw van zijn dromen. Met: John Wayne, Betty Field, Tom Fadden e.a. 00.05 Laatste nieuws. 00.10 Non-Stop-Frensehen, programma-informatie.

RTL Plus

07.15 Scooby Doo. Tekenfilmserie.
07.45 Best of Li-La-Launebär. Gevarieerd kinderprogramma.
09.10 Tarzan, der Affenmensch. Amerikaanse speelfilm uit 1932.
10.55 Kunst und Botschaft.
11.00 Das Erbe vom Pruggerhof. Heimatfilm uit 1955.
12.55 Immer wenn er Pillen nahm. Serie.
13.00 Mein Vater is ein Ausserirdischer. Serie.
13.30 Familie Munster. Serie.
13.55 Ultraman - Mein geheimes ich. Serie.
14.20 Adam 12, Einsatz in L.A. Politieserie.
14.40 Das Bibel Quiz.
15.10 Café Oriental. Duitse speelfilm uit 1961.
16.45 Peter's Musikrevue.
17.45 Moment mal, Musik.
17.55 Das Geheimnis von Twin Peaks. Serie.
18.45 RTL aktuell.
19.10 Ein Tag wie kein anderer - Special. Vandaag: Documentaire over route
20.15 Kojak: Die Verschwörung. Serie.
21.55 Prime Time - Spätausgabe.
22.15 Fürsten der Dunkelheit. Amerikaanse horrorfilm uit 1987. Een priester ontdekt bij een overledene de sleutel tot een op deraards gewelf van een kerk in Los Angeles. Daar vindt hij een houder met een bewegende stinkende vloeistof, toentertijd eens gebruikt door een obscure sekte.
23.55 Playboy Late Night Show.
00.45 Kanal 4 Kabarett. 90 jaar satire.
01.55 That French show - Paris intim. Erotisch magazine.
02.20 Hondo. Amerikaanse western uit 1968 van Lee H. Katzin. Met: Ralph Taeger, Kathie Browne, Robert Taylor e.a.
03.35 Der Pirat. Amerikaanse muziekfilm uit 1948 van Vincente Minnelli. Met: Judy Garland, Gene Kelly, Walter Slezak e.a.
05.15 Die Mädels vom 9. Franse serie. Afl.: Marie macht Politiek.
06.35 Tekenfilm.

● *Telly Savalas als Kojak in 'Die Verschwörung'. (RTL Plus - 20.15 uur)*

SAT 1

07.30 Wiederholungen. 07.55 Addams family. 08.20 Ricks Trick Tier Show. 08.45 Thundercats. Tekenfilmserie. 09.10 Drops! Herh.09.35 Zapp, Spielshow. 10.00 MARKTwert, consumentenmagazine. Terugblik op 1991. 10.35 So gesehen. 10.40 Der Hund von Blackwood Castle, Duitse misdaadserie. 12.10 Bingo. 12.40 Fantasy Island, Amerikaanse serie. 13.35 Auf Videosehen. 14.00 Der schwarze Hengst, Amerikaanse avonturenfilm uit 1979 van Carroll Ballard met Kelly Reno, Mickey Rooney, Teri Garr e.a. 16.00 Gala on ice, met Katarina Witt, Denise Biellmann e.a. 17.05 Winnetou III, Duits/Joegoslavische western uit 1965. 18.45 SAT 1 Blick. 18.50 Sportclub. 19.20 Glücksrad 20.05 WetterNews. 20.15 Frasuen waren sein Hobby, Amerikaanse komedie uit 1983. 22.10 SAT 1 Wetter. 22.15 Talk im Turm, talkshow. 23.30 Sat 1 Blick. 23.40 Der See der verstümmelten Leichen, Engelse griezelfilm uit 1974. 01.10 Programma-overzicht en Videotekst.

Eurosport

09.00 Transworld sport. 10.00 Europacup ijshockey. 12.00 Boksen. 13.00 Skispringen. 21.30 Rally Parijs - Kaapstad. 22.00 Europacup ijshockey. 23.30 Boksen. 00.30 Rally Parijs - Kaapstad.

Super Channel

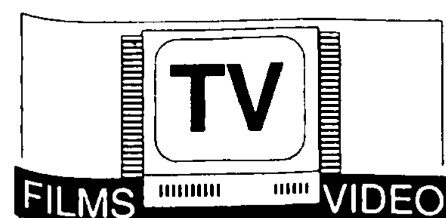
06.00 The mix. 11.00 The hour of power. 12.00 The mix. 13.00 Die Welt von Morgen. 13.30 All mixed up! 15.00 It is written. 15.30 Touristic magazin. 16.00 World sport special. 16.30 Hang loose. 17.00 Youthquake. 17.30 The world tomorrow. 18.00 Business weekly. 18.30 Erf. 19.00 Videofashion. 19.30 Thai panorama. 20.00 The Sunday feature film. 22.00 BBC world news. 22.30 Absolutely live!. 23.30 Film Europe. 00.00 All mixed up. 01.00 The mix all night.

MTV Europe

08.00 Awake on the wildside. 11.30 European top 20. 13.30 XPO. 14.00 The big picture. 14.30 Ray Cokes. 19.00 US Top 20 video countdown. 21.00 120 Minutes. 23.00 XPO. 23.30 Headbangers ball. 01.30 Kristiane Backer. 03.00 Night videos.

CNN

07.10 Moneyweek. 07.40 Healthweek. 08.10 Showbiz this week. 08.40 Science and technology. 09.40 The big story. 10.10 Pinnacle. 10.30 World business this week. 11.15 Larry King weekend. 12.10 Showbiz this week. 12.40 Style with Elsa Klensch. 14.30 Inside business. 14.40 Evans and Novak. 15.40 Your money. 16.10 On the menu. 16.40 Newsmaker Sunday. 17.10 CNN Travel guide. 18.00 World business this week. 18.40 International correspondents. 19.10 Futurewatch. 19.40 Moneyweek. 20.00 The week in review. 21.00 CNN World report.

BBC 1
8.40 The Lemon Drop Kid. Amerikaanse film uit 1951 van Sidney Lanfield. Bob Hope als spion die bandieten geld schuldig is. Af en toe grappig.

RTL Plus
9.10 Tarzan, the Apeman. Amerikaanse film uit 1932 van W.S. Van Dyke. De legendarische zwemmer Weissmueller in de titelrol.

Duitsland 2
10.15 Der Blaue Engel. Duitse film uit 1930 van Josef von Sternberg. Naar het boek Professor Unrat van Heinrich Mann. Brave dorpsleraar geeft zich over aan uitspattingen. Boek en film zijn klassiekers.

RTL Plus
11.00 Das Erbe vom Pruggerhof. Duitse heimat-film uit 1955 van Hans H. Koenig. Onechtelijk kind erft houtzagerij. Met Heinrich Gretler en Armin Dahlen. Voor de liefhebbers.

BBC 1
11.30 Captain Horatio Hornblower. Engelse kostuum-film uit 1951 van Raoul Walsh. Met Gregory Peck en Virginia Mayo. Spektakel over Engelse zeeheld ten tijde van Napoleon. Degelijk.

● *Hugo Metsers en Thom Hoffman in 'De avonden'. (Nederland 3 – 20.00 uur).*

RTL4
14.30 The Other Side of the Mountain, Part II. Amerikaans gezwijmel uit 1978 van Larry Peerce. Invalide skister vindt haar grote liefde in een vrachtwagenchauffeur. Met Marilyn Hassett en Timothy Bottoms.

Duitsland 1
15.05 Doctor in the House. Engelse komedie uit 1954 van Ralph Thomas. Studenten medicijnen studeren op mooie vrouwen ten einde succesvolle artsen te worden. Toch leuk. Met Dirk Bogarde en Muriel Pavlovw.

RTL Plus
15.10 Cafe Oriental. Duitse film uit 1961 van Rudolf Schuendler. Met Elke Sommer en Jerome Courtland. Failliete cafehouder wordt ondersteund door muziekstudenten die zijn zaak een nieuw gezicht willen geven.

Nederland 2
18.05 Theo en Thea en de ontmaskering van het Tenenkaas Imperium. Nederlandse film uit 1989 van Pieter Kramer. Het komische duo gaat een film maken over Sneeuwwitje. Absolute uitblinker: zanger Marco Bakker. Ook met Adele Bloemendaal.

Super Channel
20.00 Harlequin. Australische film uit 1980 van Simon Wincer. Kwakzalver moet zoon van politicus genezen en wordt aangetrokken door diens vrouw. Matige film met Robert Powell en David Hemmings.

Nederland 3
20.00 De Avonden. Nederlandse film uit 1989 van Rudolf van den Berg. Aardige verfilming van het debuut van Gerard Reve over de troosteloosheid van het bestaan van de held Frits van Egters. Met Thom Hoffman, Rijk de Gooijer en Viviane de Muynck.

Nederland 1
21.50 The Name of the Rose. Duits-Frans-Italiaanse co-productie uit 1986 van Jean-Jacques Annaud. Monnik probeert moorden in een Middeleeuws klooster op te lossen. Naar de overschatte, gelijknamige bestseller van Umberto Eco. Met Sean Connery en Christian Slater.

RTL Plus
22.15 Prince of Darkness. Amerikaanse film uit 1987 van John Carpenter. Met Donald Pleasence en Lisa Blount. Locatie: een leegstaande kerk in Los Angeles.

Duitsland 2
22.35 The Glass Bottom Boat. Amerikaanse film uit 1966 van Frank Tashlin. Doris Day als weduwe die de biografie van wetenschapper (Rod Taylor) moet schrijven.

radio

Radio 1
7.05 KRO's Ontbijtshow (7.30 Nws.). 7.53 Ter overweging. 8.08 Groot nieuws. 9.03 De verbeelding. 9.30 De andere wereld van zondagmorgen op één. 10.03 Wegwezen. 11.03 Ophef en vertier (12.30 Nws.). 13.08 Hier en nu. 14.03 Winterkeus. (17.30 Nws.). 18.08 NOS Aktueel. 19.02 Van 0 tot 80. 20.02 Jazz uit het historisch archief; ca.20.30 NOS Jazzgeschiedenis. 21.02 The great American Songbook. 22.02 New age music magazine. 23.06 Met het oog op morgen. 0.02-7.00 TROS Nachtwacht.

Radio 2
8.02 Vroege vogels. 10.02 Tony van Verre ontmoet Fons Jansen (1). 10.30 Muziekmozaïek. 12.02 Nederlands op AVRO 2. 13.02 AVRO Radiojournaal. 14.02 Café op twee. 15.30 Mezzo. 17.02 De taalmeesters. 17.30 Tour de chant. 18.02 Album. 20.02 3 x bellen. 20.30 The great American songbook. 21.00-7.00 Zie radio 1.

Radio 3
8.02 Goudkoorts. 10.02 De wakkere wereld. 12.02 KRO-miniparade. 13.02 Het weeshuis van de hits. 15.02 KRO's hitweek. 16.02 Liefdeslijn. 18.02 De jonge honden. 20.02 Leidsekade live. 22.02-24.00 Op slag van maandag.

Radio 4
8.00 Nws. 8.02 Liefde op 't eerste gehoor. 9.00 Musica religiosa et profana. 9.55 Programma-overzicht. 10.00 Eucharistieviering. 11.00 Aspekten van de kamermuziek: Koperensemble van het Koninklijk Conservatorium. 12.00 De Nederlanden: A. Orgelmuziek. B. Pianomuziek. 13.00 Nws. 13.02 Diskotabel. 14.15 Concert op zondagmiddag: Brabants Ork. met piano (Pauze: Praten over muziek). 16.30 Vokalise: Koormuziek. 18.00 Nws. 18.02 Muziek uit duizenden. 19.00 Continu klassiek. 20.00 Nws. 20.02 Specialiteiten à la carte. 22.00 Kamerconcert: Klassieke liederen. 23.12-24.00 Wat de bever schreef, hoorspel.

Radio 5
6.30-6.50 Scheepvaart- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 Woord op zondag. 9.30 Te deum laudamus. 9.55 Waterstanden. 10.00 Het verhaal. 10.10 Kerkdienst. 10.58 Wilde ganzen. 11.00 De andere wereld van zondagmorgen op vijf. 12.00 Nws. 12.00 Heldinnen van de blues. 14.00 Ontwaken uit een droom van werkelijkheid. 16.55 Mededelingen en schippersberichten. 17.00 Kerkdienst. 17.58 Wilde ganzen. 18.00 Nws. 18.10 Liturgie & kerkmuziek. 18.40 De onbekende islam. 19.00 Nieuws in het Turks. 19.05 Nieuws in het Marokkaans/Arabisch. 19.10 Nieuws in het Berbers. 19.15 Nieuws in het Chinees. 19.20-22.20 Antilliaans/Arubaans/Surinaams oudejaarsprogramma.

Omroep Limburg
9.00 Postbus 94, verzoekplaten. 11.00 Trefpunt, discussieprogramma. 12.00 Het Concert. 13.00 Overname Radio 1. 14.00-18.00 Omroep Limburg Sport.

België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Goede Morgen, morgen. Een opgewekte muzikale ochtendgroet. (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws en Lotto-uitslagen. 8.12 Relax. Non-stop retromuziek. 9.00 Visum. Toeristisch programma. 10.00 Nieuws. 10.03 De pré-historie. 11.00 Kop of Flat. Personality-show van Michel Follet. 13.00 Nieuws. 13.10 Hittentit. Vlaamse hits van vroeger en nu. 14.00 Fiestag. 17.00 Nieuws. 17.05 Afgefloten (17.45 Nationale Voetbaluitslagen). 18.00 Nieuws. 18.10 Funiculi Funicula. 20.00 Vragen staat vrij, verzoekplaten (22.00 Nieuws). 23.30-6.00 Nachtradio (24.00 en 5.30 Nieuws.)

België/BRF
6.35 Fröhlicher Auftakt. 7.45 Veranstaltungskalender. 8.05 Fröhlicher Auftakt. 8.30 Glaube und Kirche. 9.05 Mundartsendung. 10.00 Volkslieder. 11.05 Schlagersouvenirs. 12.35 BRF-Sonntagsmenü. 14.05 Die deutsche Schlagerparade. 16.05 Domino - die Spielshow des BRF. 17.05 Sporttreff. 18.40 Seniorenfunk. 19.00 Wunschkonzert. 21.05 Sportresultate vom Wochenende.

RTL Radio
6.00 Sonntag Morgen. 9.00 RTL-Sonntagsfrühstück. 11.00 Radio Shop, muziek en actualiteiten. 12.00 Hits der Woche, Top 30. 14.00 Happy Birthday. 17.00 Endsport. Rückblick auf ein Wochenende voller Sport. 18.00 Classic-Hits. Die grössten Hits, die besten Oldies. 21.00 Je t'aime. Das zärtliche Magazin. 24.00-4.00 Radio-Nacht. Die Nacht lebt.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.00 Nachrichten. 6.05 Morgenmelodie. 8.00 Nachrichten. 8.05 Volkstümliche Matinee. 10.00 Nachrichten. 10.05 Operette nach Wunsch. 12.00 Nachrichten. 12.05 Musik ist Trumpf. 13.00 Heimatmelodie. Folklore rund um die Welt. 14.00 Nachrichten. 14.05 Was darf es sein? 17.00 Der Tag um Fünf, Chöre der Welt. 18.00 Nachrichten und Wetter. 18.05 Schellackschätzchen. 19.00 Auf ein Wort, Abendmelodie. 20.00 Nachrichten. 20.05 Erinnerung. 22.00 Nachrichten. 22.05 Musik zum träumen. 22.30-4.05 ARD-Nachtexpress.